

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliserings-projekt af litteratur inden for emner som personalthistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Roskilde Sankt Agnete klostres jordebøger og regnskaber 1508-1515

udgivet af Thelma Jexlev

**Roskilde Sankt Agnete klosters
jordebøger og regnskaber
1508-1515**

Danske Middelalderlige Regnskaber 4

Roskilde Sankt Agnete klosters jordebøger og regnskaber 1508-1515

Udgivet af Thelma Jexlev

Selskabet for Udgivelse af Kilder til Dansk Historie
København 2001

© Selskabet for Udgivelse af Kilder
til Dansk Historie og Thelma Jexlev, 2001

Trykt hos Special-Trykkeriet Viborg a-s

ISBN 87-7500-1837

*Denne udgivelse er støttet af:
Veluxfonden af 1981
Den Hielmstjerne-Rosencroneske Stiftelse
Roskilde Kommune*

Sankt Agnete klostres regnskaber indgår i serien
Danske Middelalderlige Regnskaber

Omslaget viser Sankt Agnete Klosters segl

Alle billeder skyldes Rigsarkivets fotograf Tage Ludvigsen

Kortet er tegnet af Bo Fritzboeger

INDHOLDSFORTEGNELSE

FORORD 7

UDGIVERENS FORORD 9

INDLEDNING 11

Udgivelsesprincipper 12

Forkortelser 13

Ordforklaringer 13

Mønt, mål og vægt 14

SANKT AGNETE KLOSTER I ROSKILDE 17

Kildegrundlaget 17

Grundlæggelsessituationen 20

Klosterets videre skæbne 23

Klosteradministrationen 32

KLOSTERGODSET 37

Godsets geografiske placering 38

Rækkefølgen af godsenhederne 39

Bygrundene 40

Landgodset 46

Oversigt over godsenhederne efter størrelse 48

Erhvervelsen af landgodset 54

Ødegods 72

Mageskifter, køb og salg 76

FÆSTEFORHOLD 81

Fæstets varighed 81

Skifte fra far til søn 83

Øvrige fæsteskifter 84

Fæsteskifter og afgiftsbetaling	88
Ekskurs om Frederik 1.s forordning 1523	89
Bortleje og forpagtning	91

AFGIFTER 93

Naturalieafgifter	93
Pengeafgifter	95
Priser	99

HÅNSKRIFTSBESKRIVELSE 101

REGNSKABERNE 105

1508/09 Jordebog og regnskab	105
1509/10 Jordebog og regnskab	135
1510/11 Jordebog og regnskab	164
1512/13 Indtægtsregnskab efter species	193
Jordebog 1513 og regnskab 1513-15	224

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER 257

KILDER OG LITTERATUR 261

Utrykte kilder	261
Litteratur	261

REGISTRE 265

Personregister	265
Stedregister	276

FORORD

Der er ikke bevaret mange middelalderlige arkiver fra danske klostre. Fra adskillige findes der således slet ingen arkivalier, mens der fra enkelte er overleveret breve og kortfattede brevregistraturer fra det 16. århundrede. Og det er kun fra et absolut fåtal, at der er bevaret større samlinger af originale, senmiddelalderlige dokumenter. Dette gælder i særlig grad klostrenes regnskaber. Fra tiden før 1500 findes der således kun regnskaber fra Tommerup i Skåne samt Esrom og Næstved Sankt Peders kloster på Sjælland, mens der fra årene umiddelbart efter århundredskiftet er overleveret tre jordebogsregnskaber, en jordebog med to års indtægt og yderligere et indtægtsregnskab fra Sankt Agnete kloster i Roskilde.

En udgivelse af dette materiale ved arkivar Thelma Jexlev blev vedtaget på Kildeskriftselskabets årsmøde i 1969, og det er med stor glæde at selskabet nu kan fremlægge regnskaberne i trykt form ledsaget af udgiverens fyldige indledning og kommentarer.

Professor, dr. phil. Aksel E. Christensen og redaktør, mag. art. C. A. Christensen fungerede fra begyndelsen på selskabets vegne som tilsynsførende med udgaven. Efter Aksel E. Christensens død i 1981 udpegedes professor, dr. phil. John Kousgaard Sørensen, og efter C. A. Christensens død professor, dr. phil. Troels Dahlerup til at videreføre dette tilsyn. Ved professor Kousgaard Sørensens død forelå et af ham godkendt manuskript til tekstudgaven.

Kildeskriftselskabet ønsker at udtrykke sin varmeste tak til Veluxfonden af 1981, Den Hielmstierne-Rosencroneske Stiftelse samt Roskilde Kommune, uden hvis økonomiske støtte udgivelsen af Roskilde Sankt Agnete klostres jordebøger og regnskaber 1508-1515 ikke ville have været mulig.

København, februar 2001

Gunner Lind

Bo Fritzboeger

Jørgen Mikkelsen

UDGIVERENS FORORD

Udgivelsen af Sankt Agnete klostres regnskaber blev planlagt for mere end 30 år siden som et led i Kildeskriftselskabets udgaver af middelalderlige regnskaber. Der var dengang tale om en traditionel tekstudgave. Udgiveren og de daværende tilsynsførende, professor Aksel E. Christensen og diplomatarieredaktør C. A. Christensen, enedes ret snart om at udelade jordebogskolonnerne for 1509 og 1510, således at 1508-regnskabet kom til at udgøre venstresiderne, mens indtægtsrubrikkerne for 1509 og 1510 blev anført i to spalter på højresiderne. Efter dette princip blev teksten afskrevet med stedsangivelserne for 1509 og 1510 anbragt over indtægtsrubrikkerne. Personnavneændringer blev anført i noter, på samme måde som fejl og rettelser skulle markeres, hvilket medførte problemer for den parallelle opstilling.

På grundlag af denne tekstafskrift blev der i begyndelsen af 1970'erne forgæves søgt penge til trykning hos Carlsbergfondet. Heller ikke senere ansøgninger til Forskningsrådet gav tilfredsstillende resultat. Manuskriptet blev derfor henlagt, og udgiveren optaget af anden forskning.

Da arbejdet med udgaven blev genoptaget i slutningen af 1980'erne, blev det vedtaget at gengive teksten fuldstændigt; det ville forenkle opstillingen og kun medføre et ret begrænset meromfang. På det tidspunkt var begge de oprindelige tilsynsførende døde, de blev erstattet af professor Troels Dahlerup, Aarhus Universitet, og professor John Kousgaard Sørensen, Københavns Universitet (død 1998). I løbet af 1995-96 læste professor Kousgaard Sørensen alle regnskabsteksterne, som fandtes dels i maskinskrift / print af edb-indskrivning, dels i kladde (1509-10 jordebogsspalterne) med de ændrede forkortelser samt de indledende afsnit, som da var udarbejdet.

For at lette brugen i forskellige sammenhænge af det meget varierede tekstmateriale, har jeg valgt forud for tekstudgaven at an-

bringe en udførlig fremstilling af klosterets oprettelse og virke, dets godserhvervelser, og hvad der af godsregnskaberne kan udlæses om godsdriften. Fremdeles er det fundet nyttigt at sætte regnskaberne i relation til det øvrige, ret velbevarede, klosterarkiv, da brevene giver mange oplysninger om godsets anskaffelse, areal og afgiftsforhold.

Birkerød, maj 1999

Thelma Jexlev

INDLEDNING

Det er almindeligt kendt, at vore middelalderarkiver kun er fragmentarisk overleveret, og de rester, som er bevaret, viser en stærk overvægt af statsakter, privilegier og godsbreve (til gunst for kronen og en række gejstlige institutioner), mens antallet af private transaktioner og regnskaber er sparsomt.

Som helhed er bevaringsgraden af de danske klosterarkiver yderst ringe, fra adskillige klostre findes slet ingen breve, fra andre enkelte breve samt brevregistraturer fra det 16. århundrede med kortfattede redegørelser for godsmængden. Kun fra nogle ganske få klostre er der overleveret større samlinger af originale dokumenter og/eller brevbøger. En samlet oversigt over det bevarede materiale findes i *Vejledende Arkivregistraturer XVII-XVIII*, en registratur over gejstlige arkiver frem til 1559.

Ikke blot er brevmassen begrænset, men klosterregnskaber er i endnu højere grad en mangelvare. Fra tiden før 1500 findes kun jordebøger og regnskaber fra Tommerup (Tommarp) i Skåne samt Esrum og Næstved S. Peders klostre på Sjælland. De 13 årsregnskaber 1467-1481 fra S. Peders kloster er den mest omfattende middelalderlige regnskabsrække, vi overhovedet kender. Fra nogle af årene omkring år 1500 har vi verdslige regnskaber, hvoraf de mest omfangsrige gælder Næsbyhoved len 1501/02-1510/11. Næsten samtidige hermed er de tre jordebogsregnskaber 1508-10 fra Roskilde S. Agnete kloster efterfulgt af et indtægtsregnskab ordnet efter afgiftskategorier 1512/13 og en jordebog fra 1513 med tilføjede regnskabsnotitser 1513-14 og delvis 1515.

Agnete kloster hører ikke til landets mest godsrige, men takket være et usædvanlig velbevaret arkiv har vi mulighed for at følge store dele af godset gennem 300 år. Udover næsten 200 originalbreve kendes den fulde ordlyd af en række breve, som Bartholin lod afskrive. De middelalderlige tab kender vi ikke, men de synes at have været mindre end sædvanligt, og da kronen overtog godset i

det 16. århundrede, bevarede man arkivet intakt, hvilket fremgår af kancelliregistraturen fra 1575.¹

Som andre godsejende klostre bestod Agnete kloster en tid efter reformationen, men administreret som kongeligt len. Fra slutningen af 1530'erne og frem til opløsningen var Børge Trolle² lensmand. Omkring 1570 synes klosterlivet ophørt, og ved Børge Trolles død 1571 blev en væsentlig del af landgodset sammen med Tryggevælde len året efter forlenet til Eiler Grubbe.³ Resten blev lagt til Københavns len og senere til Roskildegårds len, hvor en del gods kan genfindes i 1583-lensregnskabet.⁴

Udgivelsesprincipper

Regnskabernes tekst er gengivet fuldstændigt og bogstavret. Dog er der ikke taget hensyn til de varierende skrivemåder af de forskellige mønt- og vægtenheder, som er normaliseret til en fast forkortelse (se forkortelseslisten). Hvis et ord er helt uden forkortelse i teksten, er formen gengivet, f. eks. »pund«. Brug af store og små bogstaver følger moderne retskrivningsregler, ligeledes gengivelse af »i« og »j«.

Den middelalderlige interpunktion er stort set fulgt, idet / er gengivet med komma. Rettelser i teksten er markeret med noter bortset fra helt banale rettelser in scribendo. Opstillingen i spalter følger forlægget med undtagelse af indtægtsregnskabet 1512/13, ligesom åben plads til et navn er bevaret.

Alle tal i teksterne er gengivet med arabertal, kun i de få årsangivelser er romertal bevaret. De enkelte godsenheder er nummereret fortløbende i 1513-jordebogens rækkefølge, da den er den eneste, der medtager alle enheder. Sideskift i forlægget er markeret med anførelse af den i forrige århundrede arkivskabte foliering.

Opløste forkortelser gengives med kursiv, skillingstegnet i patro-

¹⁾ Registraturen er foretaget af en kancelliembedsmand og orig. findes i RA. Arkivvæsenets arkiv, De ældste danske arkivregistraturer, trykt ÆA. IV s. 278-89.

²⁾ Fortrinsvis rigsråd, skånsk godsejer og lensmand.

³⁾ Kanc. Brevbøger 1571-75 og Indlæg til Da. Kanc. 1572 12/6.

⁴⁾ 1582/83 er den ældste bevarede Roskildegård-jordebog efter klosterets afvikling, RA.

nymer bliver overalt til »-sen«, da fuldt udskrevne navne forekommer med både »-sen« og »-søn«. Udeladte bogstaver og dele af ord er markeret med :, der ses bort fra forkortelser i latinske ord.

En undtagelse fra de almindelige principper udgør indtægtsregnskabet 1512/13 af praktiske årsager. Det fandtes i en edb-version (Norsk Data), som ikke mere lod sig printe ud. Derfor er en gammel udskrift rettet til og nyskrevet. For at undgå for mange fejl er det oprindelige forkortelsessystem bevaret.

Forkortelsesliste

Forkortelserne afviger i nogen grad fra de gængse ved så vidt muligt kun at benytte et enkelt bogstav uden forkortelsespunktum.

alb	=	albus, albi (hvid)
d	=	denarii
eng	=	engelsk
f	=	fjerding (om smør)
f.	=	folio
g	=	grot(e)
lub	=	lybsk
m	=	mark
p	=	pund
sk	=	skilling (i håndskrifterne anført med skillingstegn)
skp	=	skæppe(r)
t	=	tønde(r)

I noterne er anvendt gængse forkortelser som RA = Rigsarkivet, ÆA = Ældste danske Arkivregistraturer samt let gennemskuelige forkortelser af arkivbetegnelser og bogtitler. Rep.+ nr. = Repertorium diplomaticum regni Danici mediævalis, 1. rk. til 1450, 2. rk. 1451-1513 udg. af Kr. Erslev og Will. Christensen Kbh. 1894-1939.

Ordforklaringer

Bo(e)lgalt = svin, oftest afgift for at kunne sende svin på olden.

Ervedspenge = arbejdspenge, en form for hoveriafløsning.

Gadehus = hus med eller uden jord.

Grotzpenninge, må være = ervedspenge, bruges kun et enkelt sted.

Gæsteri, gæstepenge = afløsning af jordejerens ret til proviant hos fæsteren.

Indpenge, normalt er inne en skat til kongen, her er det synonymt med ervedspenge.

Indfæstning = den afgift en ny fæster betaler.

Lovdagsbreve og låsebreve, indgår i det Kgl. Rettertings procedure ved hævvelse af ejendomsretten til gods.

Oldengæld = afgift for at lade svin gå i skoven.

Skånegarn = fiskenet til sildefiskeriet i Øresund.

Småredsel = afgift af gæs, høns og lam.

Teje = samlingsbetegnelse for småredsler, på Sjælland normalt en gås, et lam og to eller fire høns.

Ægt = pligtkørsel, en del af hoveriet.

Årtid = årlig sjælemesse på den afdødes dødsdag (=anniversarium).

Mønt, mål og vægt

S. Agnete klostets regnskabsbøger viser for det første, at naturalie-husholdningen er godt på vej til at blive afløst af en pengeøkonomi. Ikke blot er afgifterne af det fjernere liggende gods omsat til pengeafgifter, men i det store og hele betaler disse fæstebønder også deres ret indviklede pengeydelse til tiden. Det vidner om en betydelig cirkulation af rede penge, kun yderst sjældent konverteres en pengeafgift til naturalier. Omvendt er der adskillige eksempler på, at korn- og smørydelser betales med penge. For det andet overraskes man over skrivernes regnefærdighed og velbevandrethed i de indviklede møntsystemer. Flertallet af møntsorter er regneenheder, ifølge Erik Kroman⁵ blev der under kong Hans udover de prestigefyldte guldmønter, som intetsteds forekommer i disse regnskaber, kun slået *skilling* og *hvider*. De relativt få omtaler af *lybske mark* gælder i en række tilfælde nok pengestykker, men om der fortsat har været *grot* (grosser) fra Erik af Pommerns tid eller *sterlinger* fra Christoffer af Bayerns kortvarige regeringsperiode i om-løb, er vel højst tvivlsomt.

Den største møntenhed i regnskaberne er den *lødige mark* = 45

⁵) Erik Kroman: Oversigt over mønthistorien med særlig hensyn til regneenhederne, Rigsarkivet 1961.

skilling eller 2 mark (dansk) og 13 *skilling*. Hyppigt forekommer *skilling grot* = 9 *skilling* eller 12 *grot*, 1 *grot* er lig 9 *penninge*. I de pengebetalende fæsteres afgifter indgår ofte *engelsk* = 3 *penninge* og *hvid* = 4 *penninge*. Enkelte steder forekommer de latinske betegnelser *albi* for hvider og *denarii* for *penninge*, i teksten forkortet som d. Det fremgår med sikkerhed, at lybske mark ikke ligesom tidligere er lig med 2 m dansk, i visse tilfælde synes de at være synonyme. De hyppigt forekommende »nøgne« mark-betegnelser kan ikke altid refereres til danske mark.

De fire normalt kornydende fæstebønder i Lyngby, Flakkebjerg h. afregner 1508/09 alle afgifter med penge, heri indgår mark, *skilling*, *hvid* og *penning*. De omtrent 70 godsenheder i Bårse og Hammer h. betaler i lødige mark, *skilling grot*, *skillinger*, *grot* og *engelske*. Nogle gårde er pålignet en fæskat på 2 1/2 *grot*, hvordan den betales er uvist, da fæskat sjældent anføres som betalt af de enkelte gårde. Undertiden sker let unøjagtige omregninger, f.eks. skulle Jep Verckitsen (nr. 121) betale 27 *grot* til Mortensdag, hvilket han gjorde 1509-10, men i 1508 betalte han 21 *skilling*, dvs. 9 *penninge* for meget. I 1512 har han betalt 20 sk og 2 d, i 1513-jordebogen er grotene korrekt konverteret til 20 sk og 3 d, hvilket beløb han ydede 1513-14. Henning Mogensen i Søgård (nr. 110) skulle betale 3 lødige mark til Mortensdag, men han har i 1508 kun ydet 11 sk g, dvs. lidt over 2 lødige mark, 1509 og 1510 betaler han fuldt ud, 1509 2 lød. m og 3 sk g og senere 2 sk g, og 1510 er afgiften delt op i 2 1/2 lød. m, 2 sk og 20 1/2 sk.

Følgende møntsorter forekommer i regnskaberne:

lødig mark = 45 *skilling*

lybsk mark

mark = 16 *skilling*

skilling grot = 9 *skilling*

skilling = 12 *penninge* (*denarii*)

grot = 9 *penninge*

hvid (*albus*, *albi*) = 4 *penninge*

engelsk (betegnelsen *sterling* forekommer ikke) = 3 *penninge*

penning = 1/12 *skilling*

I regnskaberne fremgår godsenhedernes størrelse alene af forskel i afgifter. Derimod forekommer arealangivelser i *bol*, *øre* og *ørtug* i

nogle af dokumenterne. Efter sjællandsk skyldvurdering⁶ er 1 bol = 1 mark jord = 8 øre eller 24 ørtug jord.

Rug og byg angives normalt i *pund* og *skæpper*, ved årssammen-tællingerne forekommer *læst*, mens havre og smør regnes i *tønder*.

Af regnskaberne ses, at der regnes med 7 skæpper pr. tønde havre; der nævnes i flæng 1/2 t og 3 1/2 skp. I sammentællingerne synes 1 t havre derimod = 8 skæpper.

1 pund byg = 24 skæpper

1 pund rug = 20 skæpper

1 læst korn = 12 pund (24 eller 48 tønder)

1 læst havre = 48 eller 96 tønder⁷

1 øre korn = 1 1/2 pund

1 ørtug korn = 1/2 pund

1 tønde havre = 6 (evt. 5) skæpper, ifølge Rasmussen, men i regnskaberne er der regnet med 7 eller 8 skæpper.

Smør anføres i hele og halve tønder samt *fjerdinger*. *Balle* smør forekommer et enkelt sted og synes = tønde.⁸

Æg ydes i 20 stk., eller et multiplum deraf, *ol* (vol) = 80 stk. Ol kan også bruges om sild.

Mark som vægtbetegnelse (= 1/2 pund) nævnes kun ved voksydelsen i Bårse, men mark voks er en almindeligt forekommende ydelse for gildehuse i andre regnskaber. Torup-præstens (nr. 195) voksafgift er dog sat til et pund voks.

⁶) *Poul Rasmussen*: Mål og vægt, 1975 s. 39.

⁷) Ifølge Rasmussen s. 48 og s. 78 (tønder korn) og s. 59-60 (tønder havre).

⁸) Balle som smørmål anføres af Rasmussen som bolle = 4 mark sjællandsk vægt. Hvis 1 balle = 1/6 pund, er det rimeligt at sætte det = 1 tønde.

SANKT AGNETE KLOSTER I ROSKILDE

Kildegrundlaget

Vi er ikke forvante med klosterarkiver i Danmark, så Agnete klosters arkiv er ret enestående, fordi vi gennem brevarkivet får besked om adkomst og baggrund for en lang række af godsenhederne. Godsbestanden var væsentlig mindre end for de to andre Roskilde nonneklostre. Mens vor viden om Vor Frue kloster er yderst besked, er Clara klosters brevarkiv velbevaret, bl.a. med en lang række originale pavebreve, men der findes ingen regnskaber. I det bevarede skatregister fra 1517 fra Ringsted og Ramsø herreder⁹ får vi en oversigt over Clara klosters godsenheder i de to herreder, men godsets fulde omfang fremgår først 1561 af kronens mageskifteskøde til universitetet.¹⁰ Takket være de bevarede universitetsregnskaber fra 1560'erne kan godset følges gennem en årrække, så der er en vis mulighed for retrospektion. Dog giver Agnete klosters regnskaber sammenholdt med brevstoffet et klarere og sikrere billede af en række agrare forhold. Derved har arkivet også fortrin frem for de næsten samtidige, men adskilligt mere omfattende Næsbyhoved lensregnskaber. Det samme gælder den vigtige række årsregnskaber for Næstved Sankt Peders kloster. De dækker ganske vist 15 år, men også der er brevene tabt, dog registreret i 1528 i klosteret.¹¹

⁹) RA. Reg. 108A, gl. pk 15 nr. 31. Se *Jexlev* 1976, s. 47ff og *Ulsig* 1978, s. 69-76.

¹⁰) *Kronens Skøder I* s. 81-82, efter senere afskrift udgivet af *Rørdam* i Kbh. Universitets Historie IV s. 177f.

¹¹) Både regnskaberne og registranten findes i arkivet på Herlufsholm.

Agnete klostres arkiv kom efter klosterets ophør til Danske Kancelli 1572, dvs. i første omgang til Roskilde. Her blev brevene ret omhyggeligt, men kortfattet, registreret 1575 i lighed med andet under kronen inddraget klosterods. Denne registratur findes nu i RA, Arkivvæsenets arkiv. Ved registreringen fandtes arkivet i en jernbunden kiste fordelt på ti æsker med signaturerne Ave / Maria / gracia / plena / dominus / tecum / benedicta / in / mulieribus. Den tiende, nyere æske indeholdt breve fra tiden efter reformationen (Børge Trolles forstandertid). Af de registrerede breve mangler der i dag en snes stykker i original. Det gælder især de mange transaktioner omkring arven efter Jutta og Agnes. Nogle af dem findes i Bartholinske afskrifter ligesom en række breve omkring klostergrundlæggelsen. Efter registreringen kom arkivet til København og blev henlagt i det nye rigets arkiv i hvælvingen under Københavns slot. Herfra må en del – først og fremmest de »historiske« breve – være blevet udlånt til Thomas Bartholin og gik siden tabt, måske ved Københavns brand. Dele af det øvrige arkiv blev udlånt til Arni Magnusson sammen med Clara klostres breve, men ikke som disse integreret i den arnamagnæanske diplomsamling (fascikel LI-LXV). Clara klostres gods ejedes jo af universitetet, og brevene er derfor blevet i AM. Dette gjaldt ikke for Agnete klostres arkiv, som Rigsarkivet forlangte udleveret. Efter megen korrespondance mellem arkiv, universitet og indenrigs- og kultusministerier lykkedes det for Rigsarkivet at få udleveret det ønskede i 1923, og Agnete klostres arkiv blev atter en enhed, sådan som det findes i dag.¹² Det blev sammen med de øvrige bevarede gejstlige arkiver frem til 1559 registreret i begyndelsen af 1970'erne af Thelma Jexlev.

Brevene følger sprogligt det gængse mønster, frem til ca. 1400 er de på latin og derefter på dansk. Her synes skellet at ske 1410, således at brevene 1410 ff fortrinsvis er på dansk. En undtagelse er biskoppens mageskiftebrev 1421, der synes at være det sidste latinske dokument bortset fra et enkelt afladsbrev og kong Christoffers privilegiestadfæstelse 1445. Omkring 1500 begynder det at knibe med latinkundskaberne. Måske i forbindelse med, at Mads

¹²) Sagen om udlevering fra AM findes Underv. Min. 2. Kontor j. nr. 2669/20, RA j. nr. 485/1920-315/1922.

Eriksen (Bølle) overtog styret 1508,¹³ blev en hel del af klosterets latinske adkomstbreve oversat til dansk, og oversættelsen syet sammen med originalen. Nogle af oversættelserne er gået tabt, at de har eksisteret fremgår af syhuller i originalbrevene. Måske samtidig er der på brevenes bagside i lighed med de allerede eksisterende latinske påskrifter skrevet en ganske kort dansk tekst, en enkelt undtagelse er de lange påskrifter på et af brevene om gård- en med stenhus i Hersegade.

Brevenes tekster giver en række oplysninger, vi ikke kan få gennem regnskaberne. I seks tilfælde er godset medgift med indgivne døtre eller søstre, sidste gang i 1383. Derefter må det formodes, at de indtrædende nonner har medbragt et vist beløb i penge. En del gavebreve gælder sjælegaver til afholdelse af årtider og sjælemesser. En enkelt giver fortæller, at hun er blevet opdraget i klosteret, man kunne altså sættes i kloster som barn og siden med fuld ret udtræde. I et andet eksempel siges, at gaven gives, fordi vedkommende ønsker at begraves i klosteret. Dette viser, at klosteret havde begravelsesret, hvilket de såkaldte tiggerklostre ikke uden videre havde, men ofte skaffede sig – ikke mindst franciskanerklostrene. I intet tilfælde står der noget om pleje af syge og gamle, det må vi formode, at Agnete kloster også har taget sig af.

I en række landsbyer havde både Clara og Agnete klostre gods, og man kunne i det hele taget have forventet en vis rivaliseren mellem de næsten samtidigt anlagte klostre, men det findes der intet om i arkiverne. Da Agnes var trådt ud af klosteret, skænkede hun gods i Hesselby til Sorø kloster, som Agnete kloster forgæves søgte at få tilbage, men skærmydsler med Clara kloster findes der ingen belæg for, selv om Agnes havde givet dette kloster noget gods i Bukkerup, heller ikke om Provstrup, hvor begge klostre havde gods sammen med kapitlet, der løb af med sejren.

1575-registraturen har få læsefejl, et sted står der *Strandeløf* i stedet for *Brandelev*, som er korrekt gengivet flere gange; *Huerlösze* for Værløse er en almindelig middelalderstaveform. *Grim* for Glim skyldes en fejlskrift i originalbrevet, det har forledt Diplomatariet til at fejltolke stedet som Greve. Grubbe *Hastrup* er blevet til

¹³⁾ Jfr. de indledende linier til de tre første årsregnskaber 1508-1510, og brevene 12/5 1508, tr.: Da. Mag. 4 r. I, 1864.

Grubbe *Lystrup*, og godset i Soderup er udstyret med to møller i stedet for to landboer – kancelliskriverens latin har øjensynligt været mangelfuldt. Alt i alt er dette småting, og registraturen viser, at kun en begrænset brevmængde er gået tabt. Registraturen nævner kun een jordebog, men de fire hæfter af samme format kan overfladisk set være opfattet som hørende sammen. Tabte 1511- og 1512-jordebøger nævnes på bagsiden af 1510-regnskabet.

Postyret omkring prinsessernes optræden og deres arv har nok betydet noget m.h.t. gaver og medgift. I alt fald er der kun bevaret 12 breve til 1300 samt 5-6 tabte, men 1301-1350 følger Agnete kloster omtrent samme brevtæthed som Clara kloster. Der er bevaret godt 70 dokumenter 1301-1350 og 32 fra de følgende 50 år, samt 40 1401-1450, først derefter aftager brevenes antal mærkbart med kun 11 breve 1451-1500, 22 1501-1550 og 5 stk. i 1550'erne og 1560'erne. Dette er tallene på de bevarede originalbreve, dertil kommer nogle stykker, som vi enten kender i fuldstændig afskrift af Bartholin eller gennem 1575-registraturen.

Alt i alt afspejler de ca. 200 breve et bredt spektrum af forhold, dog fortrinsvis vedrørende godset, på samme måde som de bevarede breve fra Roskilde S. Clara kloster. Kun halvdelen af de 20 bevarede breve fra Vor Frue kloster angår klostergodset, og de to bevarede brevbogsfragmenter bringer intet nyt.

Grundlæggelsessituationen

Den modstand clarisserne var blevet mødt med, var endnu mere udtalt hos dominikanerne, der kun nødtvunget gav adgang for kvinder. I forhold til munkeklostre var antallet af danske nonneklostre beskedent. Både geografisk og m.h.t. ordenstilhørsforhold var nonneklostrene skævt fordelt, idet Jylland havde langt de fleste. De gamle benediktinerinde- og augustinerindeklostre havde overlevet. Til gengæld skete der ingen grundlæggelser af nye nonneklostre, før birgittinerne kom til Mariager i 1400-tallet, og det var kun muligt fordi private donationer blev suppleret med gods fra to nedlagte klostre. Odense stift havde fra gammel tid kun et enkelt nonnekloster i Dalum, indtil Erik af Pommern oprettede Maribo. Det af dronning Christina kort efter 1500 anlagte Clarakloster blev forladt af nonnerne allerede i 1530'erne, og samme korte skæbne fik det københavnske Clarakloster. Ærkestiftet fik

kun ringe del i den nye klosterbølge, mens Roskilde stift i selve Roskilde by fik både franciskaner- og clarisserklostre samt dominikanermunke og -nonner. Da dronning Margrethe 150 år senere ville stifte et nonnekloster og som udgangspunkt havde Ida Pedersdatter Falks store godsgave i Skåne, valgte dronningen at mageskifte dette gods og anlagde klosteret i Roskilde stift på halvøen Gavnø. Det udgik formentlig fra Roskilde, blev i alt fald indviet til S. Agnes og bestemt for dominikanernonner. Dette klosters arkiv er totalt tabt, og heller ikke i Roskilde Agneteklosters arkiv finder vi spor af forbindelse til Gavnø.

Ved Christoffer 2.s pludselige død 1259 sad hans dronning, Margrethe Sambiria, tilbage med store problemer, først kongevalget, hvor det gjaldt om at holde Abellinien ude, dernæst ærkebispesstriden og endelig Erik 4. Plovpenningss fire døtre med deres krav på arv. For de to ældste forelå der ægteskabsaftaler, men ikke for Jutta og Agnes. Om det var enkedronningens ønske at stifte et kloster, eller det skyldtes rigsforstanderen hertug Albrecht af Braunschweigs indflydelse kan ikke afgøres, Agnes' eget ønske kan det næppe have været, selv om hun i flere erklæringer hævdede, at ønsket om at stifte et kloster og selv blive nonne var hendes eget valg.

Efter noviceåret aflagde Agnes »af egen fri vilje« klosterløfte efter at have valgt stedet, hvor klosteret skulle opføres og gav dertil alt sit arvegods, som hun havde fuld dispositionsret over. Hun underkastede sig dominikanerordenens tugt og lovede at leve efter S. Augustins regel. Klosteret skulle indvies til jomfru- og martyrhelgenen S. Agnes. Kort tid efter blev den få år ældre Jutta også optaget i klosteret – måske på grund af fejlslagne ægteskabsplaner. For Jutta blev klosterlivet ikke nogen succes, selv om hun hurtigt afløste Agnes som priorinde. Efter mindre end fem år brød Jutta alle klosterregler og begav sig til sin søster Sofie gift med Valdemar Birgersson. Et par år senere forlod også Agnes klosteret, sandsynligvis senest ved årsskiftet 1272/73. Den 12. marts 1272 udstedte bisp Jens af Børglum et dokument om, at han havde været til stede, da frk. Agnes i sit 15. år valgte klosterlivet. Ligeledes var bispens til stede, da Jutta i sit 22. år valgte samme ordensdragt og gav sig og sine tjenerinder med sit gods ind til Gud. Ti år senere bevidnede dronning Margrethe kort før sin død de samme begivenheder og sagde om Agnes, at hun i mange år overholdt lydigheden mod ordenen. Dronningen fralagde sig et ethvert ansvar og betone-

de, at hun hverken ved tilskyndelse eller trusler havde forledt prinsesserne.¹⁴

Arvegodset nævnes ikke specifikt i brevene om klostergivningen og -grundlæggelsen. Vor viden må stykkes sammen af spredte langt senere oplysninger, især fra stridighederne om retten til godset. Det ældste bevarede brev – desværre udateret – gjaldt prinsessernes jyske arvegods. Det har tidligere været knyttet sammen med voldgiftskendelserne i 1284, men har snarere forbindelse til den af Huitfeldt anførte notits om et arveskifte i Lund 1263. Baggrunden herfor var bl.a. at det ikke mindst efter nederlaget på Lohede var væsentligt for formynderregeringen at forbedre forholdet til Norge og Sverige ved at gennemføre et skifte af arven efter Erik 4. Plovpenning. Det skete godt et halvt år efter, at Agnes havde ladet sig klostergive. Selve skiftehandlingen kendes kun fra Huitfeldts (og Stephanius') notitser.¹⁵ Om man ønskede at begrænse Agnes' og Juttas arvelodder, eller om klosterstiftelsen på længere sigt var tænkt som en sikring mod overgreb fra de norsk- og svenskgifte søstre er uvist. I alt fald fik de norske udsendinge besked om at udlevere en række navngivne jyske lokaliteter til Agnes' og Juttas repræsentanter. Det udaterede originalbrev synes at stamme fra Agnete klostres arkiv, men om klosteret fik rådighed over det jyske gods er tvivlsomt, det nævnes ikke senere under de mange stridigheder om de to kongedøtres arv.

Juttas og senere Agnes' flugt fra klosteret må have skabt en voldsom turbulens, men blev ikke så katastrofal, som man kunne have ventet. For at hindre prinsesserne i at disponere over godset beslaglagde kongemagten store dele deraf. Det lykkedes Agnes at skænke gods både til Sorø kloster og Clara kloster, gods som Agnete kloster forgæves søgte at få tilbage. Prinsesserne døde relativt unge, Jutta formentlig i slutningen af 1284, og Agnes ved årsskiftet 1288/89, de omtales begge som døde i Hindsgavlfreden 1295.¹⁶

Klosterets placering i den nordlige del af Roskilde på vej ud mod Haraldsborg var utvivlsomt betinget af, at byen i forvejen havde så

¹⁴) 1264 10/2 Dipl. Dan. 2. rk. I 418, 1272 12/3 Dipl. Dan. 2. rk. II 174 samt 1282 4/12 Dipl. Dan. 2. rk. III 51 – alle efter Bartholinske afskrifter.

¹⁵) Dipl. Dan. 2. rk. I 401 og III 96 m. indl. note.

¹⁶) Jvf. Hørby 1977 s. 163 note 75.

mange gejstlige institutioner, at det ikke var muligt at erhverve en tilstrækkelig stor byggegrund i det centrale Roskilde. 15. marts 1263 aflagde den 15-årige Agnes klosterløfte i dominikanernes kirke. Blandt de kvinder, som sammen med Agnes indgav sig i ordenen, var to lægsøstre, beginerne Elisabeth og Tybike, som stillede deres gård til rådighed for klosterbyggeriet. Året efter bevidnes det af Roskilde by, at grunden var købt af Jens Møntmesters arvinger.¹⁷ Navnet S. Agnes Huse i det nutidige Roskilde antyder, at klostergrunden må have ligget i bydelen Vindebode, hvor S. Agnete kloster senere fik forskelligt gods, som vanskeligt lader sig identificere med nogen af 1500-tallets 12 bygrunde.

Klosterets videre skæbne

1264 – kort tid efter den pavelige tilladelse til oprettelsen skaffede man sig vidnesbyrd af Roskilde by om købet af klostergrunden. Samme år udstedte bisp Tyge af Århus det første afladsbrev, og i 1305 efter tilbagegivelsen af dele af godset havde man tilstrækkelig likvid kapital til at erhverve ikke mindre end otte afladsbreve udstedt af ærkebiskop Isarn og en række danske biskopper. 1326 og 1327 bekræftede ærkebiskop Karl af Lund alle tidligere gejstlige privilegier og udstedte et nyt afladsbrev til gavn for alle, der ydede Agnete kloster hjælp. Få år senere var klosteret udsat for ødelæggelse, formentlig ved ildebrand og fik i 1335 af Roskildebispen både et afladsbrev og pålæg til stiftets sognepræster om en helligdag om året at stå for indsamlingen til klosteret på grund af dets mangfoldige ulykker og behov for genopbygning. 100 år senere gentog situationen sig, 1437 fik klosteret et par nye afladsbreve, og 1452 opfordrede biskop Oluf Daa alle til at tage vel imod Agnete klosters almisseeindsamlere, fordi klosteret er brændt. Så sent som 1516 stadfæstes klosterets ret til at holde en »afladssøndag«.¹⁸

Klosteret sikrede sig også de verdslige myndigheders bevågenhed. 1308 gav Erik 6. Menved klosteret et omfattende privilegie-

¹⁷⁾ 1263 15/3 afskr. Bartholin og 1264 13/12 orig. RA, se også Kai Hørby: *Status regni Dacie*, 1977 s. 25-26 med tilhørende noter og Marianne Johansen: *Beginer i Danmark i Fromhed og Verdslighed*, 1985 s. 18-20.

¹⁸⁾ Alle disse og de følgende breve er bevaret i original og kan let findes ved hjælp af VA. XVII, Lokalarhiver I.

brev, der udover den kongelige beskyttelse, sikrede fritagelse for leding og andre kongelige skatter og skaffede sagefaldsret over klosterets bønder. 1330 stadfæstede grev Johan 3. disse rettigheder og tilføjede ret til at oppebære 40 marks bøder. Dette sikredes ved stadfæstelse af alle senere konger.

I de første år efter grundlæggelsen er det småt med private gaver. Det første gavebrev 1272 skyldtes sognepræst Frederik i Haraldsted. Han havde tidligere som sjælegave skænket sit gods i Særløse (Voldborg h.) og Skensvedmagle (Ramsø h.). Han gentog nu skødningen på Roskilde byting, fordi han var blevet stævnet i anledning af uklarhed med betaling af købegodset. Skødningen var sket i nærvær af dronningen, bisperne af Århus og Børglum, broder Augustin, dengang provincialprior, og hr. Hemming, prior for Roskilde dominikanerkloster. Hvem der har repræsenteret klosteret nævnes ikke. Den oprindelige skødning og vel også de facto-overdragelsen må antages at være sket, før prinsesserne forlod klosteret. Mens gården i Skensvedmagle findes i regnskaberne (nr. 42), forsvinder den i Særløse, evt. ved et ukendt mageskifte eller fordi det senere lykkedes for arvingerne at gøre krav gældende.

Den følgende halve snes år under postyret om prinsessernes udtræden kendes naturligt nok ingen gaver, men klosteret havde tilstrækkelig kapital til i 1282 for 5 mark sølv (betalt med 85 mark mønt, der dog betales i to terminer), at købe otte ørtug jord i Gund-søllille. Tue Arnfastsen modtog godset på klosterets vegne i nærvær af prioren for dominikanerne i Roskilde. I regnskaberne omtales godset som en øde gård. Få år senere erhvervedes gården i Glim (nr. 21) dels som gave dels for gæld, muligvis »medgift« for en indgivet datter.¹⁹

En (foreløbig) opgørelse over klosterets beslaglagte gods skete med kommissionsdommen i Nyborg 1284, hvorved de to dronninger samt frøkenerne Agnes og Jutta skulle tilbagegives deres arv. Dommen nævner ingen lokaliteter, taler kun om en arv på mange steder i Danmark. Samme dag ydede Erik 5. Glipping Jutta vederlag i gods på Lolland til gengæld for hendes fædrene fynske gods i Nyborg og Hjulby. Samtidig udstedte hertug Valdemar Eriksen forbud mod at antaste dronning Ingeborgs fædrene arv i hertugdømmer-

¹⁹⁾ 1272 4/4, 1282 9/2 og 1285 29/9 origg. + dansk overs., Dipl. Dan. 2 rk. II 177, III 16 og 153, Lokalarkiver I nr. 5-7.

ne. I et udateret brev beordrede de norske udsendinge den norske konges fogeder i Nørrejylland til at overgive Jutta og Agnes en række navngivne jyske lokaliteter. Kun det sidste brev er direkte stilet til Jutta og Agnes, Agnete kloster nævnes overhovedet ikke i brevene og fik næppe andel i det jyske gods. Som nævnt tidligere hører det udaterede brev snarere til 1263-opgørelsen. Drabet på Erik Glipping kan have modvirket opfyldelsen af kommissionsdommens bestemmelser. De sparsomme oplysninger, vi har, antyder en række uløste spørgsmål. Erik 6. Menved var mindreårig ved faderens død, men viste, da han blev myndig, en vis positiv interesse for Agnete kloster. Hans omfattende privilegium er dog først udstedt 1308, men allerede 1295 skænkede han sin jord Kongshegnet ved Roskilde med tilhørende Haraldsborg mølle. Gavebrevet blev vidimeret og stadfæstet adskillige gange.²⁰ Hverken jord eller mølle er nævnt i regnskaberne.

I forbindelse med Hindsgavlforliget 1295 overlod Erik Menved hertug Erik Eriksen af Langeland, gift med Agnes' og Juttas halvsøster Sofie, hendes arv efter søstrene, den havde forinden været beslaglagt af kongemagten. Få dage senere erkendte kongen, at klosteret havde tilskødet ham det af Agnes og Jutta i sin tid overdragne gods – en smuk omskrivning af konfiskationen – men at han nu ville tilbagegive Brandelev, Bårse, Skibinge, Snesere og Hesselby. Det skete ikke, for hertug Erik ville naturligvis ikke afgive godset. Derved opstod der en mangeårig strid mellem ham og klosteret, der for at få sin ret søgte pavelig assistance. Paven pålagde 1297 højtstående danske gejstlige at tage sig af sagen, så Erik Menved følte sig øjensynligt trængt og gav afkald på søstrenes gave til klosteret og pålagde fæsterne i Bårse, Skibinge etc. fremtidig at svare afgifter til Agnete kloster. Hertug Erik beholdt imidlertid godserne til sin død. 1315 stadfæstede kongen, at fru Sofie, hertug Eriks enke, havde givet Agnete kloster sit arvegods efter søstrene. I det samtidige skøde er Skelskør (Hesselby) undtaget, til gengæld nævnes arvegods på Als. I et brev om bestyrelsen af godset undtages Snesere og Vigersted, som ikke tidligere havde været

²⁰) 1305 4/4, 1345 13/9, 1377 24/2 og 25/2, 1378 20/1 og 25/12 – det sidste er kong Olufs låsebrev, derefter tier kilderne. Dipl. Dan. 2. rk. V 360, 3. rk. II 179, 4. rk. I 185-86, 357 og 369, Lokalarkiver I nr. 15, 81, 99-101 og 103.

nævnt, og fru Sofie fik lov til at disponere over godset på livstid. Ved hendes død tilsikrede kong Valdemar 3. ved domme og påbud 1326-27 Agnete kloster besiddelsen af godset.²¹

En langvarig og hårdnakket strid var endeligt afsluttet og klosteret dermed konsolideret i sine besiddelser. Fra 1310 ff var der desuden kommet gang i klosterets godserhvervelser fra private. 1310 kloster gav fru Cecilie, enke efter hr. Jens Sjællandsfar d. y., to døtre og lod i den anledning tilskøde klosteret en gård i Værløse, Fakse herred, og en i Fensmark, Tybjerg h., (nr. 98-99). Fem år senere indtrådte fru Cecilie selv i klosteret og skænkede da to gårde i Olstrup, Fakse h. (nr. 95-96). Adskillige år tidligere havde Peder Mules bedstemoder skænket gods i Løve h. 1311 lejede Peder Mule dette gods, som var en gård i Gørlev og to i Ulstrup (nr. 181-183), 1312 skænkede kongens vicekansler Broder Degn sit gods i Kamstrup (nr. 17-19), og 1320 skødede han sin gård i Darup (nr. 20). 1316 lod fru Kristine, enke efter hr. Jens Sjællandsfar d. æ., skøde sit gods i Vindinge, Sværdborg sogn (nr. 163-165), mod at hun selv skulle have halvdelen af indtægterne. Bodil, enke efter Poul Jacobsen, skødede 1321 ved sin datters optagelse i klosteret en gård i Sundbylille (nr. 26). Samme år skænkede kannik Jens Ulstrup en gård i Baldersbrønne (nr. 39), en ret stor gård, som imidlertid er øde i hele regnskabsperioden. Fru Margrethe, hr. Henrik Albertsens enke, skænkede og skødede 1322 som sjælegave sit gods i Store Fuglede, Ars herred. Hun fortæller samtidig, at hun har tilbragt sine barneår hos nonnerne. Hvor betydelig en gave, det end var, kan det ikke have omfattet alle klosterets 10 gårde i byen (nr. 184-193). Samme år indgav fru Edle, Niels Tindes enke, en datter i klosteret og skænkede 1/2 bol jord i Ølsemagle (nr. 43-45) og 8 ørtug jord i Lyngby i Flakkebjerg h. (nr. 171-174).

Gaverne blev givet af gejstlige personer og velbjergede enker, der enten som sjælegaver eller som betaling for døtres indtræden overdrog klosteret gods. Enkelte borgerlige gaver findes, for eksempel skænkede Gynceke Falkendal 1329 en ager i Vindebo, kaldet Vindebo have, beliggende mellem adelvejen ved Agnete kloster

²¹⁾ 1295 28/10 afskr., 1297 28/9 afskr., 1297 30/10, 1315 28/11, 1316 25/2, 26/2, 1317 23/4, 1326 16/2, 1327 1/2, Dipl. Dan. 2. rk. IV 188, 269, 274, VII 308-09, 343-44 og 455, Lokalkarkiver I nr. 10, 37-40 og 42.

og dominikanernes mølle. Samme år lod Peder Grubbe en datter optage i klosteret og gav en gård i (S.) Bjerger, Flakkebjerg herred (nr. 169 ell. 170). Elisabeth Olufsdatter, enke efter Jens Grubbe, skødede året efter sit gods i Torslundelille (nr. 33-34) på den betingelse, at det skulle regnes som hendes medgift, hvis hun ønskede at indtræde i klosteret.

En speciel gave modtog Agnete kloster i 1336, da hertuginde Ingeborg af Halland overdrog Torup kirke på Halsnæs (nr. 195). Størrelsen af det gods i S. Jernløse, som fru Helene (Elne) Nielsdatter af Havnelev skænkede Agnete kloster 1337 som sjælegave nævnes ikke. Hvornår og hvorledes klosteret har erhvervet resten af byen er uvist. Måske antyder stadfæstelsesbreve så sent som 1350 og 1353, at det drejer sig om en større gave, men næppe hele byen.²² Regnskabernes 11 gårde i S. Jernløse er gennemgående ret store, sammen med møllen (nr. 70-82) må de udgøre hele byen svarende til 12 gårde med 85 tdr. hartkorn i Matriklen 1688.

Ved midten af 1300-tallet er det stort set slut med at modtage gaver, istedet domineres arkivet det følgende århundrede af forpagtningskontrakter og andre breve om leje, kvitteringer, mageskifter og salg. Krisen i landbruget med en række ødegårde som resultat, bl. a. som følge af »den sorte død« 1349-50 mærkes ikke umiddelbart, men efterhånden er nedsatte afgifter og pligt til at genopbygge øde gods vidnesbyrd derom. Fra 1311 og frem til de bevarede regnskaber findes der ca. 25 lejebreve og forpagtningskontrakter på landgods.²³ Disse lejebreve erstatter til en vis grad manglende adkomstdokumenter. Som nævnt af Dahlerup er de tidlige forpagtningskontrakter på åremål, tre og fem år nævnes, mens de senere ofte er på livstid, endda både for den adelige forpagter, hans hustru og børn. Den første kontrakt af denne type er fra 1374 og gælder kun for lejerens livstid, men fire år senere bortlejes det omfattende Snese gods til væbner Bo Karse i hans og hans børns levetid. Det kan nok passe meget godt med de 44 år, der går inden næste, kend-

²²) 1310 9/8, 1315 18/1, 1311 27/7, 1312 12/3 og 4/5, 1320 4/10, 1316 24/3, 1321 10/7 og 21/10, 1322 24/3, 21/7 og 19/10, 1329 15/2 og 4/7, 1330 2/6, 1336 9/10, 1337 13/2, 18/6 og 24/6, 1350 4/10 og 1353 5/7 alle bevaret i original.

²³) Agnete klostres lejekontrakter er sammen med de bevarede fra Clara kloster og de kendte fra Antvorskov kloster behandlet af *Troels Dahlerup* i *Festskrift til Erik Ulsig* 1988.

te bortforpagtning. Henneke Bozendal lejer 1422 Snesere hovedgård med gårdsæder og tre landbostavne på livstid for en årlig afgift på 20 mark lybsk, hvilket er noget mere end de fem mark sølv i 1378. Det næste lejevæbrev på Snesere er fra 1484, så vi må gå ud fra, at der i mellemtiden har været mindst en forpagtning, vi ikke kender til udover, at Didrik Fris og hustru, som samtidig var forstander for Agnete kloster, 1484 blev afløst af landsdommer Henrik Meinstrup, med hustru og barn. 30 år senere er det datteren, fru Anne Holgers, der er forpagter af godset, fortsat med en afgift på 20 lybske mark. Blot er der den forskel, at der på den anden side af 1500 sjældent skelnes mellem mark lybsk og mark penge, hvilket fremgår af sammentælling i regnskaberne.

Dahlerup viser, at institutionernes forpagtningspolitik indgår som en væsentlig faktor i den omstrukturering af godsadministrationen, der følger i kølvandet på 1300-tallets agrarkrise. Brydegårds-systemet med gårdsæder afløses af fæstegårde, der i betydeligt omfang egaliseres. Både små og store godsenheder bliver afløst af mellemstore gårde med en hovedlandgilde på to til tre pund korn. Thomas Hill behandler også nonneklostrenes forpagtningspolitik og ser den primært som en modydelse (til gensidig fordel ganske vist) i lighed med sjælemesser og begravelser. Iøvrigt skelner han ikke mellem bortleje af landgods og af bygods, som klosteret via lejevæbreve direkte administrerede på lige fod med fæstegodset.²⁴

For Agnete klostets vedkommende fremgår den af Dahlerup påpegede tendens mere af regnskaberne end af forpagtningskontrakterne. Et eksempel ses dog af to tidlige lejevæbreve sammenlignet med regnskaberne. 1349 og gentaget 1354 lejede Peder Grubbe det bol i Lyngby, som hans mor havde tilskødet klosteret.²⁵ Begge lejevækontrakter lyder på tre år og en årlig afgift på 1/2 mark korn. Det fremgår, at der kun er tale om en enkelt stor gård, hvis beboer nævnes. Forskellen på de to væbreve er, at fæsteren er borte i 1354, og det kan sammen med kontraktens udløb være årsag til den gentagne forpagtning. Udover dette bol havde Agnete kloster otte ørtug

²⁴) *Thomas Hill*: Middelalderlige nonneklostre mellem religiøse idealer og verdslige krav. Bidrag til historien af klostrene Vor Frue, St. Clara og St. Agnes i Roskilde. 1995 s. 14ff.

²⁵) Fru Elisabeths skøde kendes ikke, men er vel nogenlunde samtidig med hendes gavebrev på gods i Torslundelille 2. juni 1330.

jord i Lyngby, erhvervet 1322 (og sikret 1331), som ikke indgår i »familie-lejebrevene«. Ifølge det næste lejebrevs ordlyd er det alt klosterets gods i Lyngby, som i 1406 forpagtes af Anders Jensen af Faxinge og hustru på livstid for seks pund korn årligt, halvt i byg, halvt i rug. Den nedsatte landgilde vidner om, at der har været vanskeligheder, men brevet nævner intet om ødelæggelse. Forholdene op gennem 1400-årene kender vi ikke, men en forbedring synes indtrådt ved at omstrukturere godset til fire ens gårde (nr. 171-174), der ifølge regnskaberne hver skal betale to p korn. Gårdene viser stabilitet 1508-1514, men må alle fire konvertere kornafgifterne til penge 1508/09 og delvis i 1510/11.

Denne stræben mod egalitet afspejles i regnskaberne i de landsbyer, hvor klosteret ejer tre gårde eller flere. De tre gårde i Slimminge (nr. 65-67) har helt ens afgifter. Af de fem store gårde i Jenslev (nr. 84-88) betaler tre hver 4 p korn, de andre to 5 og 6 p korn, den sjette gård skyldsats til 2 p korn er øde, og kun 1512-1514 betales en ringe afgift af jorden. Gårdene i Bårse med de indviklede pengeafgifter fordeler sig i to grupper på hver fire gårde med ens afgifter, mens den store gård i Søgård (nr. 110-111) 1511/12 bliver delt i to gårde med henholdsvis to og en lødig mark i hovedlandgilde. I Skibinge (nr. 112-124) yder 14 gårde ens afgifter til midsommer og kyndelmisse, men varierende landgildebeløb til Mortensdag, syv yder 1/2 lødig mark (= 22 1/2 sk), fire hver 15 sk, en enkelt 21 sk og de sidste to store gårde næsten 36 sk hver. I Store Fuglede (nr. 184-193) bliver den største gård delt 1511/12 i to gårde med fire og to pund korn, fem andre gårde yder fire p, en enkelt fem p, mens to gårde på to p er øde.

Går vi ud fra brevenes vidnesbyrd har 1300-tallets første halvdel trods en eller to brande været en lykkelig tid for Agnete kloster med tilbagegivelse af omfangsrigt gods, mange gaver og god tilgang af nonner, men den kongeløse tid under grev Johan har dog medført en række problemer. En del af godset i Bårse h. har været konfiskeret, men blev tilbagegivet. Vanskeligheder med at hævde retten til forskelligt andet gods bringes til ophør ved en række kgl. rettertingsdomme i begyndelsen af 1350'erne.

I højere grad end regnskaberne vidner 1500-tals brevene om klosterets betrængte økonomi. 1512 sælges den ene gård i Smørum (nr. 28), den benævnes da som øde. Der er dog ikke tale om nogen gammel ødelæggelse. Som et udslag af Mads Eriksens rydden op i

gammel slendrian lykkedes det i 1512 at få udstedt et vidnesbyrd af byfogden i København, hvorved en kvinde erklærede ingen ret at have i klosterets gård i Roskilde, som hun tidligere beboede. Hendes bopæl i Roskilde må ligge forud for 1508, da navnene ikke kan sættes i relation til regnskaberne. Der er heller ingen hjælp at hente til personidentifikation i S. Lucii gildes regnskaber.²⁶ Oluf Smed, der 1511/12 var flyttet ind i den store gård ved S. Mikkels kirkegård, købte i 1513 bygningerne på gården – igen et eksempel på klosterets behov for at skaffe sig indtægter. Samme år lejede Laurits Kleinsmed, der 1511/12 var flyttet ind i gården syd for bytinget, halvdelen af den jord op til Snæverstistræde, hvor klosterets badstue havde ligget. Den anden halvdel blev 1521 udlejet til Oluf Jensen Guldsmid.

Når det i 1508-reglerne indskærpes, at der højst må indtages 30 søstre, tyder det på, at klosteret fortsat havde god søgning. At klosteret gennemgående var fuldtalligt ses af de to afladsbreve 1475 og 1502, der opregner korsøstrene ved navns nævnelser, henholdsvis 25 og 23, mens de resterende 6, der ifølge 1508-brevet er henvist til køkken og stegers, må opfattes som lægsøstre.²⁷

Kort efter reformationen lod Christian 3. den skånske godsejer og lensmand, rigsråden Børge Trolle overtage forstanderskabet, han fik godset som pantelen mod at sørge for søstrenes provente. Nu begyndte de at forlade klosteret, således i 1543 fru Katrine Ovesdatter, evt. identisk med 1502-fortegnelsens Karen Daa, og 1545 udstedes der kvittering for den tidligere priorinde Birgitte Oxesdatters ejendele.

Det fik næppe betydning for klosterets ve og vel, at Frederik 2. 1566 krævede et mageskifte til fordel for Frants Banner. Han fik de fem store gårde (plus en øde) i Jenslev, som var velbeliggende for hans nye hovedgård Ryegård.

Klosterlivet ophørte o. 1570, og klosterinstitutionen nedlægges ved Børge Trolles død 1571. 1575 hedder det i lensregnskabseks-trakterne: Oppebåret af S. Agnete Closther, som blev nedbrudt

²⁶) Trykt: C. Nyrop: Danmarks Gilde- og Lavsskraaer fra Middelalderen I, 1899 s. 363-430.

²⁷) Navnelisterne er sammen med to tilsvarende fra Clara kloster gengivet af *Thelma Jexlev* 1976 s. 91-93.

jern	631 bismemark
bly	540 bismemark
tagsten	18000
mursten	84500

Senere i samme ekstrakt står der: Givet de jomfruer udi S. Agnete Closter til deres genant som Kgl. Maj. dem undt har – og så følger, hvad der årligt tillægges dem af øl, korn, kød etc. Omfanget af varer tyder på, at der har været to nonner tilbage, når man sammenligner med, hvad søster Ingeborg Andersdatter, den sidste nonne fra S. Clara kloster, får 1583.²⁸

I forbindelse med Børge Trolles død udstedte kancelliet i august 1571 en række breve bl. a. til Bjørn Andersen om, at dele af Agnete klosters gods, som Børge Trolle sidst havde i værge, nu skal lægges til Københavns Slot. Dette gods blev få år senere lagt til Roskildegård. Ligeledes fik lensmanden på Kalundborg Slot Peder Bille følgebrev til Store Fuglede i Ars herred, Ulstrup, Gørlev og Rye i Løve h. Samtidig fik Arvid og Jacob Huitfeldt på deres mors fru Øllegård Trolles vegne brev, at de 6500 daler, som deres morbror Børge Trolle havde haft Agnete kloster i pant for, skulle henstå rentefrit hos Kronen i tre år, inden de betales. Ifølge en påskrift på den genemskårne original blev det indløst af hofmester Peder Oxe for egne penge.

1/6 1572 blev Peder Oxe i egenskab af lensmand på Jungshoved forlenet med herlighedsafgifterne af 5 bønder i Skovhuse, to i Egebjerg, 6 gårde og et gadehus i Allerslev, 5 bønder i Tjørnehoved og en bonde i Endegård, som havde ligget til S. Agnete kloster, uden afgift, mens landgilden skal svares til Københavns Slot. Ugen efter fik rigens kansler Eiler Grubbe lensbrev på Tryggevælde med Fakse, Stevns og Bjæverskov herreder med følgende gods, som havde ligget til Agnete kloster: I Lille h. en gård i Ishøj, to i Torslunde, en i Greve, en i Reerslev, videre i Ramsø herred to gårde i Skensvedlille og en i Skensvedmagle samt tre i Ølsemagle, i Bjæverskov h. en gård og et gadehus i Tårnbylille, en gård og et bol i Gummersmark og to gårde i Endeslev, en gård i Frøslev, Stevns h., og to går-

²⁸⁾ Da. Kanc. Lensregnskabsekstrakter 1575 f.3 og f.9, Roskildegårds lensregnskab 1583/84, jvf. Christian III.s forordning 1545 om nonners provente.

de og et gadehus i Olstrup, Fakse h. Endvidere i Bårse h. 8 gårde og to gadehuse i Snese, 9 gårde og en ødejord i Bårse og 14 i Skibinge, i Hammer h. tre gårde i Vindinge, to i Stuby, en i Lundby, 5 gårde og et gadehus i Brandelev og en i Stenstrup. Afgiften var sat til 564 gl. daler plus halvdelen af det uvisse og tjeneste med 4 geruste heste. To år senere blev afgiften nedsat til 400 gl. daler.²⁹

En æra var slut, i løbet af en menneskealder ophørte ikke mindre end fem Roskildeklostre. Det må have bidraget en del til Roskilde bys nedgang, som formentlig allerede var i fuld gang, bl.a. nævner regnskaberne kun én købmand i Roskilde, kornet blev iøvrigt solgt til udenbys købmænd.

Klosteradministrationen

Agnete kloster var som andre kvindeklostre undergivet biskoppens myndighed, og Roskildebisperne synes gennem alle tre århundreder at have haft et positivt forhold til klosteret. Ved grundlæggelsen var denne myndighed overdraget biskop Tyge af Århus, fordi Roskildebispen var borte fra sit stift i forbindelse med ærkebisperstriden. I klosterets 300-årige beståen hører vi intet om modsætninger mellem kloster og biskop og meget lidt om biskoppens indblanding. Når klosteret var i nød, udstedte Roskildebispen ofte sammen med andre bisper afladsbreve, og han tillod indsamling til fordel for klosteret. Det skete blandt andet de tre gange, hvor klosteret brændte. En egentlig indblanding fandt sted i 1508, hvor det både i biskop Johan Jepsens brev og i det tilsvarende udstedt af dominikanerordenens provincialprior fremgår, at der gennem lang tid har været tale om administrative fejl og mangler, som har gjort forholdene i Agnete kloster utålelige. Den rente, som klosteret fik, var ikke nær nok til klosterfolkenes daglige føde og klæder, derfor har bispen med provincialpriorens og priorindens samtykke ladet udfærdige regler for klosterets administration. De indebar, at man med bispens samtykke måtte vælge en verdslig forstander til at have klosterets gård og gods i forsvar og tage sig af alle indtægter mod årligt at aflægge fuldt regnskab overfor priorinden. Hun måt-

²⁹⁾ 1571 1/8, 8/8, 16/8 og 24/8 Register over alle lande 10, 386, 387b, plus koncept og gennemskåret original; 1372 1/6 og 8/6, 1374 25/1 Sj. Reg. 11, 16. Alle trykt (forkortet) i Kancelliets Brevbøger. Da. Kanc. Indlæg 1572 12/6.

te heller ikke uden bispens samtykke bortleje, mageskifte eller sælge noget af klostergodset. Desuden tillod klosterets indtægter ikke, at det nogensinde tog imod mere end 30 søstre, hvoraf de 24 måtte forrette kortjeneste sammen med priorinden, og de seks skulle gå i stegers og kælder.

Om denne tiltrængte opstramning af klosterets forhold skete på bispens eget initiativ, ved vi ikke, men det skal sikkert ses i denne sammenhæng, at den erfarne, tidligere bispelensmand, Mads Eriksen Bølle pr. 1. maj 1508 afløste Didrik Friis – eller snarere dennes ukendte efterfølger – som forstander. Mads Eriksen lod straks udskrive en jordebog over det jordegods, som ikke var bortforpagtet og sørgede for, at indtægterne efterhånden, som de kom ind, blev indskrevet i regnskabet ud for hver enkelt fæster. Det mærkelige er, at 1508/09 regnskabet ikke afslører væsentlige mangler, og at 1513 og 1514 regnskaberne næppe kan påvise større forbedringer, men orden i regnskabsføringen er der jo kommet. Desværre en kortvarig glæde, for ved midsommer 1515 var det slut, da Christiaan 2. fik anbragt Mette Iversdatter, enke efter den svenske rigsforstander Svante Nielsen, som forstanderske. Mads Eriksen nåede dog i løbet af sin kun 7-årige funktionsperiode udover at indføre overskuelige regnskaber at gennemgå klosterarkivet. I erkendelse af den svigtende latinkundskab lod han en meget stor del af adkomstdokumenterne oversætte til dansk. Han nøjedes ikke med at lægge oversættelserne ved originalbrevet, men lod de beskrevne papirer sy fast på de enkelte pergamentbreve.

I det daglige er priorinden øverste gejstlige myndighed. Bortset fra de uheldige oplevelser med kongedøtrene Jutta og Agnes synes alle kendte priorinder at have været adelige, selv om navne som Cecilie, Katrine Clausdatter og Kristine Bosdatter ikke umiddelbart angiver adelig stand. Kun i sjældne tilfælde er der bevaret segl. Slægtsnavne bekræfter af og til den adelige herkomst, i de to afladsbreve med navnefortegnelser forekommer en Mandrupsdatter, to nonner af slægten Bille, en Halvegge, en Daa, en Rud og en Sture. Med en enkelt undtagelse er der også i indgivelsesbrevene tale om adelige døtre.

De to fortegnelser i afladsbrevene 1475 og 1502 med henholdsvis 24 og 23 nonner afspejler klosterets størrelse. Nonnernes anciennitet beregnes almindeligvis efter deres indtrædelsesår, men denne praksis er øjensynlig ikke helt fastlagt, da de otte nonner, der fin-

des i begge fortegnelser, nævnes i lidt forskellig rækkefølge. Valg til priorinde krævede en vis anciennitet, men afhang også af andre forhold som egnethed til at være leder m.v.

Den første kendte priorinde er Cecilie i 1315. Hun er muligvis identisk med priorinde Cecilie Herlugsdatter i 1343, som få år senere afløses af Elisabeth Pedersdatter. Både hun og subpriorinde Cecilie Nielsdatter forekommer 1349-54. Den næste kendte priorinde er Katrine Clausdatter i 1370 og 14. februar 1378. Senere samme år er Katrine afløst af Kristine Strangesdatter. Hun efterfølges af ikke mindre end tre Kristine'r: Bosdatter 1394-1401, Henriksdatter 1406-07 og Jensdatter 1438-39. I 1475-afladsbrevet er en ellers ukendt Benedicta Nicolai priorinde. Som nummer 14 i denne fortegnelse findes endnu en Kristine Jensdatter, der kendes som priorinde i årene 1483-94. 1502-brevets priorinde Magdalene Billesdatter er indtrådt i klosteret efter 1475, mens subpriorissen Mette Mandrupsdatter anføres som nummer 13 i 1475. Birgitte Oxe, som inden 1508 afløser Magdalene, er nummer 8 på 1502-listen, og Anne Villums er nummer 14. Hun kendes som priorinde 1516-21. Derefter følger en Anne Pallesdatter 1533-37. Anne Pedersdatter og Kristine Eriksdatter, der i breve fra 1543 træffes som priorinde og subpriorinde, er med på listen 1502 som nummer 20 og nummer 19. Samtidig begynder nonnerne at forlade klosteret. Pudsigt nok bærer den sidste priorinde, vi kender navnet på, helgeninden Agnes' navn, hvilket er sjældent i dansk middelalder uden for kongeslægten.

Til at udføre alle pligter i forbindelse med sjælesorg havde priorinden en præst ved sin side, oftest en dominikaner. Langt ned i tiden bestyres de verdslige forretninger af gejstlige, selv om den tidligst kendte prokurator på klosterets vegne, Tue Arnfastsen (nævnt 1282), på grund af den usædvanlige navnesammensætning må være identisk med en borger i Roskilde, som kendes i årene 1271-ca. 1290. Op gennem 1300-tallet forekommer en række forstandere, der enten betegnes *previsor* eller *provisor*. Den første af dem er endda klosterbroder. I 1350'erne optræder Asser Skytte adskillige gange. Derefter følger et par lavadelige: Mads Mikkelsen Rodde, af Quitzow-slægten, og Jens Flak. I begyndelsen af 1400-årene forekommer igen en række gejstlige, 1407 hr. Peder Jensen, 1413-20 Jens Jakobsen, der er evig vikar, og 1435 kanniken Morten Jensen, som tillige er official. 12. september 1436 vælges derpå med Roskil-

debispens samtykke væbneren Anders Jensen Halvegge af Havelse, der formentlig ca. 1460 afløses af den højadelige Didrik Friis, som endnu 1492 er forstander. Intervallet frem til Mads Eriksen (Bølle) har været en problemfyldt tid for klosteret. Som nævnt ovenfor får Mads Eriksen delvis rettet op på administrationen, men afløses allerede 1515 af Mette Iversdatter Dyre.

Klosteret fremtræder som fattigt i skattetakseringerne i 1520'erne, så økonomisk er det muligvis en forbedring, da Børge Trolle som følge af reformationen får klosteret overladt som pantelen. Hans personlige interesse i, at indtægterne kommer ind, ses af hans forsøg på at hævde gamle rettigheder. Det mislykkes for det meste – for eksempel i Jonstrupgård. Selv om han ikke til stadighed befandt sig i klosterets nærhed, sørgede han for ved bortleje og mageskifter at hale indtægter i land.

De verdslige forstandere havde ofte en fortid som bispefogeder eller smålensmænd. I det 15. århundrede ses Agnete klosters forstander sammen med forstanderne for de to andre nonneklostre at tage aktivt del i samfundslivet. De optræder ofte som brevidner i sager, der ikke vedrører deres klostre.

Som hjælpere i den verdslige administrariom havde forstanderne diverse skrivere og svende. Flere af disse forekommer rundt omkring i regnskaberne som modtagere af indbetalinger eller som indkøbere af tømmer og andet. Det fremgår, at afløsning af skriver-skæppen med penge udbetales direkte til skriveren/svenden.

KLOSTERGODSET

Indledning

Agnete kloster er ikke noget typisk godsejende kloster, dets godsbesiddelser kunne på ingen måde måle sig med de store herreklostre, som f.ex. Sorø og Esrum. Godsets omfang var også mindre end de to andre nonneklostres i Roskilde, det fremgår bl. a. af skatteansættelserne i Frederik I.s tid.³⁰ Vor Frue kloster var et gammelt cistersienserkloster, grundlagt i sidste trediedel af 1100-tallet og favoriseret af biskop Absalon, men langt fra så velhavende som munkeklostrene. Clara kloster blev grundlagt få år før Agnete kloster med et betydeligt sammenhængende grundlæggelsesgods, som dog blev noget reduceret og især mere splittet ved arvingernes indsigelse. Dertil kom, at dette kvindelige franciskanerkloster var normeret til 40 nonner, mens Agnete kloster kun var beregnet for 24-30. Bortset fra omfanget viser de tre nonneklostre en markant forskel i spredning af godset. Vor Frue kloster havde skønsmæssigt gods i 35 sogne, og Clara klostres gods var ved middelalderens slutning begrænset til under 25 sogne, mens Agnete kloster havde gods i ikke mindre end ca. 50 sogne på trods af godskoncentrationen i 4 sogne i Bårse herred med 57 enheder.

Når man undtager den første svære tid med de årelange stridigheder om kongedøtrenes arvegods, har Agnete kloster i 250 år fra o. 1320 til ca. 1570 kunnet disponere over mellem 125 og 175 enheder af varierende størrelse. Som andre godsejende klostre bestod det en tid efter reformationen, men administreret som kongeligt len. Fra slutningen af 1530'erne og indtil opløsningen havde Børge Trolle lenet i pant.

³⁰) Agnete kloster er sat til lavere beløb end Clara kl. og Vor Frue kl. og er slet ikke med i Borgerlejelisterne 1523 eller Kongens lån 1531, Hof og Centralstyrelse, 1944-53 s. 199-205 og 254.

Godsets geografiske placering

For alle gejstlige institutioner, hvis godsmængde stammede fra sjælegaver og andre former for enkelterhvervelser, var det naturligt, at de måtte have meget spredt gods. For Roskilde Agnete kloster gjaldt, at ca. halvdelen af godset bestod af en eller to gårde spredt rundt omkring på Sjælland. Den anden halvdel, bl. a. omfattende store dele af Agnes' og Juttas arvegods, det oprindelige stiftelsesgods, bestod derimod af mange sammenhængende gårde, men i de fjerne Bårse og Hammer herreder. Af sammenhængende gods havde klosteret derudover i Merløse herred alle 11 gårde i Sønder Jernløse med møllen og en enkelt gård i Nørre Jernløse samt i Ars herred 10 gårde i Store Fuglede. Modsat de fleste andre klostre havde Agnete kloster relativt få gårde i sin umiddelbare nærhed, dvs i herrederne omkring Roskilde. I Sømme herred ejede klosteret 10 gårde fordelt på landsbyerne, Veddelev, Gundsølille, Valby, Kamstrup, Darup, Glim og Herslev, i Volborg herred 9 gårde beliggende i Jenslev, Kyndeløse og Hyllinge, samt som en tiende enhed Provstrup, der i alle regnskaber er anbragt efter Ars herred. I Ramsø herred var der ligeledes 9 gårde, idet Kirke Skensved (Skensvedmagle) i jordebøgerne regnes til Ramsø og ikke som nu til Tune herred. I (Vester) Flakkebjerg og Løve havde klosteret 6 enheder (i Løve dog først efter delingen af gården i Ulstrup) i hvert herred, i Jørlunde, Smørum og Tune 5 i hvert. Gårdtallet i Tybjerg og Bjæverskov herred var tre, i Stevns, Fakse og Slagelse herreder var der to. De to gårde i Skørpinge og Lundby regnes i jordebøgerne til Slagelse herred, og endelig var der en enkelt gård i hvert af Lille og Ringsted herreder. Den store koncentration i Bårse og Hammer herreder fordelte sig med 57 enheder i Bårse og 12 i Hammer. Bårse by var og er en meget stor landsby, klosteret havde 11 gårde eller en trediedel ifølge gårdtallet i matriklen 1688. Til Bårse by hører den store gård Søgård, som i 1512 blev delt i to gårde. Den figurerer ikke i matriklen og kendes ikke af Trap, 5. udgave. I Skibinge sogn ejede klosteret 14 af Skibinges 22 gårde, samt Endegård, der i 1688 står med fire gårde, Skovhuse er til gengæld reduceret til fem mod jordebøgernes 7 gårde, mens Egebjerg i 1688 er splittet op i to gårde. I Allerslev sogn havde klosteret 6 af Allerslev bys 22 gårde, øjensynlig hele Tjørnehoved (5 gårde) og en enkelt gård i Rekkende. I Snese sogn drejede det sig om hovedgården og

8 andre gårde i den store by med ialt 26 gårde i 1688. I Hammer herred er gårdene mere spredt med 5 i Brandelev, en i Sværdborg og en i Lundby, to i Stuby og tre i Vindinge.

Det spredte gods vest for Hammer herred havde en del øde gårde. I Nordvestsjælland var Agnete klostres gods begrænset til 9 (10) gårde i Store Fuglede, Ars herred, og helt mod nordøst fik man i 1336 Torup kirke på Halsnæs.

Rækkefølgen af godsenhederne

Da 1513-jordebogen er den mest fuldstændige, den omfatter alle enheder, der forekommer i regnskaberne, på nær den i 1512 bortsolgte gård i Smørum, har det været praktisk at lægge 1513 til grund for udgavens nummerering, selvom det medfører en række inkonsekvenser i de tre ældre jordebøger.

I 1508 og 1509 er Roskildeenhederne 3 og 4 flyttet ned efter nr 7, og efter nr. 8 følger 12, 11, 9 og 10. I 1510 er nr. 3 flyttet op på plads, resten har her samme rækkefølge som 1508-1509. 1509 og 1510 medtager ikke nr. 11.

1508-1510 er tiendeyderne nr. 49-64 ikke anført enkeltvis under Ramsø herred, men samlet til sidst i jordebogen, så numrene springer her fra 48 til 65.

Mellem 1510/11 og 1512/13 deles den store gård i S. Jernløse nr. 75 i to, dvs. 75 og 76 i 1513-jordebogen. At delingen er sket før regnskabet 1512/13 ses af, at der anføres 10 gårde, som har betalt, plus en uden betaling.

I Bårse by er den øde jord (nr. 101) og gildehuset (nr. 102) anført under Hans Sommers gård 1508-1510. Søgård i Bårse bliver delt mellem 1510/11 og 1512/13 i en større og en mindre gård, i oppebørselsregnskabet er ydelserne betalt af de to fæstere, der bebor nr. 110 og 111 i 1513.

1513 kommer Snesere (nr. 148-156), Brandelev (nr. 157-161) og Sværdborg (nr. 162) med i jordebogen. De tre lokaliteter er summarisk anført i oppebørselsregnskabet, Snesere skulle betale 35 1/2 mark 3 skilling, Brandelev 26 m 4 sk og Sværdborg 7 1/2 m. Fru Anne Holgers betalte 20 m for Snesere og 4 lødige m af Brandelev, mens Laurids Falster ydede 6 m og 12 sk af Sværdborg. Forpagtningsafgifterne anføres ikke i 1508-10-regnskaberne.

Skriverne har haft problemer med de to gårde i Stuby, Hammer

h. (nr. 166-167), de yder hhv. 4 1/2 og 4 sk g. 1508 er de oprindeligt placeret rigtigt, men er ved overstregninger og rettelser byttet om, 1509, som er skrevet af efter 1508-jordebogen, følger den rettede 1508-placering, men er ved krydshenvisning og rettelse i ydelserne ombyttet. 1510 svarer til 1509 uden rettelse, 1512-regnskabet og 1513-jordebogen har fra starten den korrekte placering.

I Lyngby er Jens Jul (nr. 174) flyttet op mellem 171 og 172 i årene 1508-1510, hvilket medfører fejl i de overskrevne navne 1508. Den øde gård/jord (nr. 180) i Rye vest for Niels Jensens gård nævnes kun i 1513-jordebogen, men dens afgifter er medregnet i de skyldsatte beløb i 1512-regnskabet. I Ulstrup blev nr.182 delt i to mellem 1510/11 og 1512/13.

Den store gård (nr. 184) i Fuglede fik udskilt Lillegård 1513, som Per Lauritsen stadig står for, men først betaler afgift af i 1514. Per Kuld bor 1508 i nr. 191 med 2 p korn i afgift, men flytter inden års-regnskabet afsluttes til den større gård nr. 188 og betaler dette år fuldt ud 4 p korn, men 1510-12 kniber det, først 1513 og 1514 yder han igen fuld betaling. Bortset fra denne rokade er der 1508-1510 byttet om på rækkefølgen, efter nr. 186 følger 188, 189, 187, 192, 191, 190, 193.

Indtægten af Antvorskov klostres tiendebetalende bønder anføres som en samlet sum 1508 og 1509, mens de enkelte personer nævnes 1510 og 1512. I 1513 er de flyttet fra jordebogens slutning op på plads i Ramsø herred.

Provstrup er i alle regnskaber anført til sidst i stedet for under Volborg herred. Torup kirke på Halsnæs, som klosteret havde fået overdraget af hertuginde Ingeborg 1336, nævnes ikke i de tre første jordebøger, men 1512 anføres sognepræstens betaling af lam og høns, og 1513 står kirken sidst i jordebogen.

Bygrundene

Der har næppe været egentligt købstadsgods blandt stiftelsesgodset, selvom der i forbindelse med Nyborgdommen 1284 af kong Erik 5. Glipping blev ydet erstatning i forskelligt landgods til frøken Jutta for hendes fædrene gods i Nyborg med borgen og landsbyen Hjulby. Hverken den unddragne arv eller erstatningsgodset nævnes på noget tidspunkt i forbindelse med Agnete kloster, og det er tvivlsomt, om det tabte originaldokument eller 1298-vi-

dissen deraf har været i klosterets arkiv.³¹ Det er ligeledes usikkert, om klosteret nogensinde har haft rådighed over gods i Skelskør, mens Hesselby uden for købstaden hørte med til grundlæggelsesgodset, der for en tid blev frataget klosteret, da Jutta og Agnes havde forladt dette, 1312 kunne klosteret imidlertid bortmageskifte 12 øre jord i Hesselby. Skelskør var undtaget, da Sofie, enke efter hr. Erik af Langeland, få år senere overdrog klosteret sit sjællandske arvegods efter (halv)søstre Agnes og Jutta.³²

Sandsynligvis engang i første halvdel af 1300-årene erhvervede Agnete kloster – vel som »medgift«, evt. som sjælegave – en gård i Slagelse, men fandt det næppe særligt praktisk at administrere den, så den blev bortmageskiftet.³³ Herefter er der intetsteds i kil-dematerialet oplysning om købstadsgods uden for Roskilde.

Jordebøgerne anfører i Roskilde by 11 (12) gårde og huse med varierende afgifter fra 3 til 54 skilling om året. Er det mon et tegn på, at nedgangstiden for Roskilde by er sat ind, at en stor grund, som skulle yde 5 mark (= 80 skilling) er konstant uden betaling? Den findes i 1508, men streget ud, mangler 1509-10 og har intet betalt 1512. 1513-jordebogen anfører Margrethe Sadelmagers med en afgift på 5 m, men der er intet ydet hverken dette eller de følgende år. Bygrundene viser større omskiftelighed end godset som helhed. Kun fire står med det samme navn hele perioden, for seks er afgiften dog betalt alle år. For nogle anføres en form for beliggenhed, der muliggør identifikation med bevarede dokumenter, derimod er det vanskeligt at få de varierende beløb og terminer til at stemme overens med de eksisterende lejekontrakter. Man kan ikke sikkert regne med, at den person, der står for gården eller huset, også er beboeren.

Roskildegrundene er gamle og nyere erhvervelser mellem hinanden fra Kongshegnet (med mølle) 1295 – formentlig mistet o. 1400 – til forstander Didrik Friis og hustrus sjælegave 1492 på den gård, de selv havde opbygget i Hersegade.³⁴ Da ridder Didrik Friis udover forstanderskabet ikke havde tilknytning til Roskilde, kan det være forklaring på, at han lod bygge en gård.

³¹) 1298 u.d., Dipl. Dan. 2. rk. III 95 og IV 340, Lokalkiver I, nr. 347.

³²) ÆA. IV 282-83, 1295 u.d., 1315-1317 Dipl. Dan. 2. rk. VII 308-09, 343-44 og 455, Lokalkiver I nr. 37-40, 42.

³³) 1354 25/4, Dipl. Dan. 3. rk. IV 113, Lokalkiver I nr. 90.

³⁴) 1492 15/8 (Rep. 7187), Lokalkiver I nr. 163.

Selve klosterbygningerne har vi intet kendskab til, de formodes at have ligget, hvor nu S. Agnes huse befinder sig. Et af de første breve i arkivet er et vidnesbyrd af 1264 udstedt af foged og borgere i Roskilde, at arvingerne efter Jens Møntmester har solgt den grund, S. Agnete søstrene bor på, til to beguner Elisabeth og Tybikke.³⁵ Brevet meddeler intet om beliggenheden, men at klosteret blev bygget på denne grund fremgår af bagsidepåskriften: *Super fundo conuentus*. Regnskaberne har ingen omtale af klosterbygningerne bortset fra, at Ringeporten nævnes en enkelt gang, og at naturalieafgifter af og til afleveres »i kloster« eller »i gården« d.v.s. la-degården.

At klosteret lå i Vindebo, nord i byen ud mod Haraldsborg, fremgår af et skøde 1329 på en ager i Vindebo kaldet Vindebo have beliggende mellem sortebrødrenes mølle og S. Agnete kloster. I bagsidepåskriften fra ca.1500 præciseres det yderligere som »hos adelveyen i mellem sorteetc.«³⁶

I alle jordebøger nævnes Anne Ingels gård først som den eneste med afgiften 1 sk grot til påske og 1 sk g til Mikkelsdag. Den kan derfor være identisk med klosterets gård i Vindebo, der i 1397 blev udlejet på nøjagtig samme vilkår.³⁷ Et egentligt adkomstbrev kendes ikke, udover det nævnte skøde på Vindebohave. Placeringen i Vindebo bestyrkes af, at gården overalt nævnes først, vel fordi den lå nærmest klosteret..

Som nr.2 nævnes i 1508 Bodil Smeds gård, der skulle give 12 sk til Micaelis. Den har intet betalt 1508/09, og i 1510 er den overtaget af Poul Glarmester, der ligeledes overtog Brynings øde gård, der skulle give 1 sk g til Micaelis. Glarmesteren har i 1510 betalt 6 sk for den, men ellers intet, kun afgiften af gård nr. 2. Han har fra da af to betalingsterminer, til 29/9 og påske. Beliggenhed og erhvervelse af disse to gårde kendes ikke. Fra at være nr. 6 i 1508 og 1509 er Brynings gård flyttet op efter glarmesteren i 1510. Else Møllers står i alle regnskaber som nr. 4 uden nærmere placering. Hun skulle betale 1 sk g til påske og gjorde det til og med 1510/11. Hun står endnu i 1513-jordebogen og er heller ikke senere streget ud. Nr. 5 er Jens Klintes gård, som i 1510 er beboet af en Niels Pe-

³⁵) 1264 13/12 Dipl. Dan. 2. rk. I 448, Lokalarkiver I nr. 3.

³⁶) 1329 15/2 Dipl. Dan. 2. rk X 100-101, Lokalarkiver I nr. 61-62.

³⁷) 1397 21/12 Dipl. Dan. 4. rk. VI 429, Lokalarkiver I nr. 114.

dersen, 1512-14 har Jens Klinte dog betalt de 6 sk. Jens Fynbos hus stod øde 1508-09, Lasse Tækker flyttede ind 1510. Han betalte til Mikkelssdag de 6 sk, der var forfaldet til påske, indtægten gik til en vis Margrete (en nonne?). Denne grund, hvis beliggenhed heller ikke kendes fra regnskaberne, blev udlejet 1351 og siges da at ligge vest for S. Jakobs kirke.³⁸ Jørgen i Per Odbos hus (nr. 7) har betalt tre skilling til påske 1508-10 og 1513-14, i 1512 har en Mikkell Ebbesen ydet de tre sk. 1513 anføres ved Jørgen, at han bor »sønden op til«, dvs. syd for Lasse Tækker.

Dernæst følger Anders Sværdfevers hus, som skulle yde 9 sk inden Sankt Hans, hvilket beløb betales i form af en sk g til rette tid alle år, derfor også i 1515. 1509 siges huset at ligge syd for tinget. Dette gentages 1510 med en ny beboer Ingvor Tømmermand. 1513 er Lasse Kleinsmed flyttet ind, tinget tydeliggøres som bytinget – Sømme herreds ting blev også holdt i Roskilde. I lejekontrakt fra 1512 siges grunden at ligge syd for tinget og øst for Snæversti i S. Olufs sogn.³⁹ Vi befinder os nu i Hersegade, nr. 9 kaldes 1508-10 Smedegården på/i Hersegade, i 1513 Smedegildets gård. Der ydes to sk g til påske, som er betalt alle år, også 1515.

Jep Tygesen Smeds gård (nr. 10) er kun lokaliseret i 1510-jordbogen, den siges da at være beliggende ved S. Mikkelss kirkegård, formentlig på den østre side af Hersegade. Han (eller en anden person) betaler den højeste afgift, 6 sk g, fordelt på Mikkelmesse og påske. I 1512/13 betaler Oluf Smed, som genfindes i 1513-jordbogen. 1513 køber Oluf Smed den bygning, han bor i, på klosterets gård næst vesten op til S. Mikkelss kirkegård. Bygningen betaler han med penge og arbejde. Afgiften af jorden betales med 6 sk grot, som ved genudlejningen 1533 til Karine Madses er forhøjet til 5 mark. Den betegnes da som klosterets gård i Hersegade op til Gråbrødre kirkegård.⁴⁰ Gården må være identisk med den, som den daværende klosterforstander, ridder Didrik Friis, sammen med sin

³⁸) 1351 25/4 Dipl. Dan. 3. rk. III 411, Lokalarkiver I nr. 85.

³⁹) 1512 23/8 og 7/9 (Rep. 12264 og 12270), Lokalarkiver I nr. 167. Den nye levers navn er Cecilie Jensdatter, Hans Pedersen Sadelmagers enke. Hun lejer det for livstid for sig, sin kommende ægtemand og eventuelle børn. Den nye ægtemand er Lasse Kleinsmed, hvilket fremgår af bagsidepåskriften, samt af at Lasse Kleinsmed og hustru Cecilie indtræder i S. Lucii gilde 1516.

⁴⁰) 1513 2/2 og 1533 13/1, Lokalarkiver I nr. 168 og 179.

hustru skænkede klosteret i 1492 for to sjælemesser. Han havde selv opbygget gården, som beskrives nøje i gavebrevet (og tilsvarende 1533). Den ligger i Hersegade syd op til klosterets jord og nord op til S. Lucii jord med en længde fra Algaden op til Gråbrødre kirkegård på 61 1/2 sjællandske alen, og bredden til gaden er 22 alen og til kirkegården 23 alen.⁴¹ Jep Tygesen nævnes intetsteds bortset fra jordebøgerne, men kan have været klosterets første lejer og derfor givet gården navn. 1533 siges Jens Hemmingsen og Jens Olsen Smed, som vi ellers ikke kender, fordom at have beboet gården. Jens Olsen Smed er dog rimeligvis søn af Oluf Smed.

I Hersegade ligger også gård nr. 11, der kun nævnes 1508 og 1513. Rubrikken er 1508 streget ud med meget tykke streger, der synes at stå: »Item Per Salemageres gaard, der (?) bysvenden udi Hirsegade boede, giver 5 m til paske og Mikkelmesse.« I 1513 står der blot »Margrete Salemageres ibidem 5 m«.

Den sidste Roskildegård står som nr. 9 1508-10, i 1513 rykket ned til nr. 12. I de tre første jordebøger kaldes den Per Skrædderes gård, 1508 har Lasse Due betalt afgiften, og både i 1509 og 1510 står der i jordebogsrubrikken: »som Lasse Due udi bor«. Han har også betalt 1512/13, men er i 1513 afløst af Bertil Jude. Lasse Due må være flyttet et andet sted hen i Roskilde, for han er rådmand i disse år og medlem af Lucii gilde fra 1511. Han nævnes i gildets regnskaber frem til slutningen af 1520'erne, Bertel Brygger i Hersegade optræder i Lucii gilde som garant 1514 og 1516, samt i regnskaberne 1516-24. Han må være identisk med Bertil Jyde. Gården er utvivlsomt en gammel erhvervelse, et egentligt adkomstbrev kendes ikke, i stedet synes et pantebrev fra 1314 at tjene som adkomst, da det hører med i rækken af breve med danske oversættelser.⁴² Desuden er det forsynet med både latinske og danske påskrifter, hvoraf den sidste er yngre end de almindeligt forekommende. Der står, at fru Anne har gården, hun fik den af Bertil Brygger, som Knud (fejllæst for Lasse) Due boede i og gav kloster 3 sk g. Navne og afgift gør identifikationen helt sikker.

⁴¹) 1492 5/8 (Rep. 7187), Lokalarliver I nr. 162.

⁴²) 1314 10/7 Dipl. Dan. 2. rk. VII 173, Lokalarliver I nr. 33. Den yngste bagsidepåskrift er ikke medtaget i Diplomatariet.

Kort over Sankt Agnete klostres gods 1515

- ... 1-2 enheder
- ▲... 3-5 enheder
- ... 6-12 enheder

BF 2001

Landgodset

Det står klart, at de beskedne lejeindtægter af bygodset ikke kunne give underhold til ret mange nonner. Agnete klostres skæbne afhang i høj grad af afkastet af landgodset. Det spredte gods og de mange forskellige indtægtskategorier, både i naturalier og ikke mindst i varierende pengebeløb, vanskeliggør arbejdet med at få overblik over, hvordan det egentlig stod til med klosterets økonomi. Læser man 1508/09-regnskabet, er det tydeligt, at dette umuligt kan være resultatet af en nok så kraftig indsats i årets løb. Selv om der rimeligvis er sket visse forbedringer i forhold til de foregående år, er der ikke tegn på, at der pludselig er sket en omfattende opretning, bl. a. nævnes restancer slet ikke. Ved en sammenligning mellem den første jordebog og de følgende år, er det svært at påvise væsentlige forskelle. Heller ikke 1513-jordebogen med regnskab for de næste par år afspejler større forandringer, såvidt en sammenligning mellem de skematiske indtægtsrubrikker og de tidligere regnskabs tekster er mulig. 1513-jordebogens medtagelse af det bortforpagtede gods (nr. 148-162) anfører ganske vist udover forpagtningsindtægterne, hvad gårdene burde yde som bortfæstede enkeltvis. Men hvad hjælper det, forpagtningerne, som var af gammel dato, fortsatte uændret, så vidt vi kan se. Fordelen var en stabil og sikker indtægt, hvilket ses af 1512/13-regnskabet. Dette regnskab, inddelt efter de enkelte indtægtskategorier, har for hver lokalitet en linie med, hvad der burde ydes, og derefter opregnes de bønder, der har betalt. På denne måde skabes der en bedre oversigt over forholdet mellem det ideelle og det reelle end i de foregående års regnskabstekster, hvor betalingerne uanset kategori anførtes i den rækkefølge, de kom ind. Selv om enkelte af de mangler, der fremgår af 1512-regnskabet, er rent midlertidige, ville man ved at gennemgå alle poster få det bedste overblik over de svigtende indtægter.

Til gengæld har 1508/09-1510/11 regnskaberne andre fordele. Vi får oplyst, når indbetalingsterminer afviger fra det normale, og om en naturalieafgift er blevet erstattet af penge. Det gør det muligt at samle en række priser.

Det er tydeligt, at klosteret ikke selv kunne forbruge alle sine naturalieindtægter. Et betydeligt bortsalg af korn, især af byg, finder sted, og her er det bemærkelsesværdigt, at kun i et enkelt

tilfælde er der tale om salg til en Roskildeborger. Det almindelige er, at salget sker til storkøbmændene Albert van Gock og Niels Koch i København, samt til købmænd i Køge og Helsingør, afhængig af godsets beliggenhed. Derimod er der aldrig tale om salg af får, lam, gæs og høns – blev overskuddet mon benyttet til at bespise de fattige? Indtægter af svin og æg var næppe større end, at klosteret kunne forbruge dem, og ydelse af kalve er oftest konverteret til en (beskeden) pengeydelse.

Af 1508-12-regnskaberne får vi oplysninger om fæsterskifter, og når andre personer end fæsteren har ydet afgiften. 1513-jordebogen har ret få steder et ændret navn, men der er også kun tale om et tidsrum på 2 1/4 år, inden regnskabsføringen ophørte.

1508-10-regnskaberne afsluttes med en sammentælling, ligesom hver kategori sammentælles i 1512 oppebørselsregnskabet.

	1508/09	1509/10	1510/11	1512/13
byg	9 1/2 læst 3 p 6 skpr	9 1/2 læst 2 p 5 skpr	9 1/2 læst minus 1 p 3 skpr	8 1/2 læst 3 1/2 p 6 skpr
skriverskp	3 pd 4 skpr	3 pd 4 skpr	3 pd	
rug	5 læst 3 1/2 t	3 1/2 læst 2 1/2 p 3 skpr	4 læst 8 1/2 p 5 skpr	4 1/2 læst 9 1/2 p 2 skpr
smør	8 t	7 1/2 t 1 f	8 t	8 t 3 f
havre	6 p 1 t	5 p 3 1/2 t	6 p minus 1 t	5 1/2 p 1 t
penge	179 1/2 m 4 sk	167 1/2 m 3 sk minus 2 d	144 m 6 1/2 sk 1 d	250 1/2 m 1 d
lam	38	38	38	58
gæs	31	32	32	33
par høns	61	62	58	74

Skemaet viser ikke de store udsving, lidt overraskende har naturallieindtægterne gennemgående været svagt faldende, hvis de anførte sammentællinger er korrekte. De meget højere tal for penge og småredsler i 1512/13 skyldes, at forpagtningsafgifterne er medregnet, og at Torup kirke af en os ubekendt grund ikke nævnes 1508-1510.

Visse svingninger i indtægter skyldes fæsterskifter, som dog i mange tilfælde sker uden afbræk i indtægterne.

Oversigt over godsenhederne efter afgiftsstørrelse

Flertallet af Agnete klosters godsenheder er små og mellemstore gårde. Meget store gårde er få, og flere af dem bliver delt 1511/12. Man kan med nogen rimelighed inddele godsenhederne i fire størrelsesgrupper efter deres smør- og kornafgifter: Indtil 1 p korn, 1 1/2 - 2 1/2 p, 3 - 3 1/2 p, 4 p og derover.

Gården i Hastrup (nr. 38) er så lille, at den kun yder 1/2 p korn plus skriverskæppe og 1 t havre, som betales af en øde jord. Oluf Pedersen sidder der alle år og betaler trofast sine afgifter. Den øde jord er nok en rest af krisens ødelæggelser, 1401 lejede Ove Steg af Ølsemagle gården på livstid sammen med de tre gårde i Ølsemagle for 7 p korn og 1 t skånske sild.

Det har undertiden været vanskeligt at fastholde fæstere på de små gårde. En gård i Udlejre (nr. 25) er i 1508 sat til 1 p byg, 1 t havre og skriverskæppe, men har kun ydet halv afgift dette år. Der er nye navne både 1509 og 1510, og kun det sidste år ydes fuld afgift. 1512 er gården øjensynlig ubesat, den anføres med ny fæster 1513, han betaler imidlertid hverken 1513 eller 1514. Samme afgifter og desuden 1 sk grot (ervedspenge) betales af den lille gård i Smørum (nr. 29). Kornafgifterne betales ikke 1512 p.gr.a. fæsteskitte. Tilsvarende afgifter har en gård i Kyndeløse (nr. 90), dog uden småredsel. Den klarer fæsteskitte 1510 uden afbræk i betalingen.

Den ene gård i Ølsemagle (nr. 45) er sat til samme landgilde, men betaler kun begrænset ydelse 1510 og har ny fæster 1512. Kløvested-gårdene (nr. 46-48) yder både svin og gæsteri, de er i 1513 desuden sat til 2 grot (kalvepenge) og 20 æg. Kun nr. 48 hører hjemme i gruppe 1.

Gården i Tåstrup (nr. 69) har ingen havreafgift, kun 1 p byg, skriverskæppe og 1 sk g. Samme skyldsætning findes for den ene gård i Fensmark (nr. 99), den er imidlertid øde hele perioden. En øde gård i Lundby (nr. 176) er sat til 1/2 p korn, 2 t havre og skriverskæppe uden nogen forklaring på de 2 t havre. I alle grupper betaler de fleste gårde en skriverskæppe i byg, så den er ikke medtaget i skemaet.

Gruppe 1 omfatter i alt 12 gårde:

Hastrup, nr.38 ⁴³	1/2 p byg	1 t havre		
Lundby, nr.176 ⁴⁴	– samme afgifter, dog 2 t havre			
Kamstrup, nr. 18 ⁴⁵	1 p byg	1 t havre	1/2 lød. m	småredsel
Glim, nr.21	1 p byg	1 t havre	2 sk g	småredsel
Glostrup, nr. 32	1 p byg	1 t havre		småredsel
Ølsemagle, nr.45 ⁴⁶	1 p byg	1 t havre	1 sk g	
Kløvested, nr.48 ⁴⁷	1 p byg	1 t havre	1 sk g	småredsel + 20 æg + 1/2 svin
Tåstrup, nr.69	1 p byg		1 sk g	
Udlejre, nr. 25 ⁴⁸	1/2 p byg +	1 t havre		
1/2 p rug				
Smørum(ovre), nr.29 ⁴⁹	1/2 p byg + 1/2 p rug	1 t havre	1 sk g	småredsel
Kyndeløse, nr.90	1/2 p byg + 1/2 p rug		1 sk g	
Fensmark, nr. 99	1 p byg			

⁴³⁾ 1508 nævnes, at det drejer sig om en øde jord, så navnet gælder ikke en fæster, men en lejer af jorden. Han har betalt hovedlandgilden alle år. Både Hastrup og Lundby kan evt. være store gårde, da skyldsætningen vel kun gælder jorden.

⁴⁴⁾ Lundby siges alle årene at være øde.

⁴⁵⁾ Både Kamstrup og Glim yder hoveri.

⁴⁶⁾ Både Glostrup og Ølsemagle leverer 1508/09 deres byg i København.

⁴⁷⁾ Nr. 48 leverer byg i Køge.

⁴⁸⁾ 1508 står der, at fæsteren kun skulle betale af den ene vang. Efter 1510/11 er intet betalt.

⁴⁹⁾ Rug og penge er ikke betalt i 1512, men Od Hemmingsen er der fortsat 1513 og har betalt.

Gruppe 2 er den største med 44 enheder:

Valby, nr.16	1 1/2 p byg	1 t havre		småredsel
Reerslev, nr. 36	1 1/2 p byg	1 t havre		småredsel
Slimminge, nr.65-67	1 1/2 p byg	1 t havre	1 sk g	småredsel + 1/2 bolsvin
Hellested, nr.93	1 1/2 p byg	1 t havre	1 f smør	
Gundsølille, nr.15 ⁵⁰	1 p byg	1 t havre	1 f smør	småredsel
S.Jernløse,nr. 72, 77, 79-80 ⁵¹	3/4 p byg + 3/4 p rug			småredsel
Veddelev, nr. 13	2 p byg			småredsel + 40 æg
Kamstrup, nr. 17 og 19	2 p byg	1 t havre	1/2 lød. m	småredsel
Darup, nr.20 ⁵²	2 p byg	1 t havre		småredsel
Herstedvester, nr.30	2 p byg	1 t havre		småredsel
Ishøj, nr.31	2 p byg	1 t havre		småredsel
Greve, nr.35 ⁵³	2 p byg	1 t havre	1 f smør	
Baldersbrønde, nr.39 ⁵⁴	2 p byg	1 t havre	1 f smør	småredsel
Skensvedlille, nr.40-41	2 p byg	1 t havre	7 1/2 sk	småredsel + 40 æg
Skensvedmagle, nr.42	2 p byg	1 t havre		

⁵⁰⁾ Gundsølille regnes med her, da en f smør svarer til 1/2 p korn. Gården er øde, og lejerer yder kun byg og smør.

⁵¹⁾ Det meste af kornet leveres i København.

⁵²⁾ Veddelev, Kamstrup og Darup yder hoveri.

⁵³⁾ Både i Ishøj og Greve må dele af byggen 1508-10 konverteres til penge.

⁵⁴⁾ En ødegård, der betales alle år 1 1/2 p byg for jorden.

Ølsemagle, nr.43	2 p byg	1 t havre	1 sk g	småredsel + 20 æg + 1/2 svin
Kløvested, nr.46	2 p byg	1 t havre	1 sk g	småredsel + 1/2 svin
Hjulebæk, nr.97	2 p byg	1 t havre	2 sk g	
Fensmark, nr.98	2 p byg	1 t havre	2 sk g	
Smørum, nr.28 ⁵⁵	1 p byg + 1 p rug		1/2 t smør	
Soderup, nr.70	1 p byg + 1 p rug		1 f smør	
S. Jernløse, nr.81	1 p byg + 1 p rug			småredsel
Jenslev, nr.89 ⁵⁶	1 p byg + 1 p rug	1 sk g		småredsel
Kyndeløse, nr.91	1 p byg + 1 p rug	1 t havre		småredsel
Hyllinge, nr. 92 ⁵⁷	1 p byg + 1 p rug			
Frøslev, nr, 94 ⁵⁸	1 p byg + 1 p rug	1 t havre	2 sk g	
S. Bjerger, nr.169-170	1 p byg + 1 p rug	1 t havre	1 lybsk m	
Store Fuglede nr. 185, 191, 193	1 p byg + 1 p rug	1 sk g		
Lyngby, nr.171-174 ⁵⁹	1 p byg + 1 p rug	1 t havre, 3 1/2 skp	1 lybsk m, 10 sk 2 d	

⁵⁵) Gården sælges 1512 og er da øde.

⁵⁶) Gården er øde, fra 1512 betales 1/2 p byg af jorden.

⁵⁷) Øde fra 1509.

⁵⁸) Kornet leveres dels til Mads Eriksen, dels i Køge.

⁵⁹) 1508 afløser alle 4 gårde afgifterne med penge.

Kløvested, nr.47	2 1/2 p byg	1 t havre	1 sk g	småredsel + 20 æg + 1/2 svin
Ølstykke, nr.27	1 p byg + 1 p rug	1 t havre	1 sk g	småredsel

Gruppe 3 omfatter 11 enheder:

Veddelev, nr.14	3 p byg			småredsel + 40 æg
Herslev, nr. 22 ⁶⁰⁾	1 1/2 p byg + 1 1/2 p rug		7 1/2 sk	
Udlejre, nr.24	1 1/2 p byg + 1 1/2 p rug	1 t havre		
Sundbylille, nr.26	1 1/2 p byg + 1 1/2 p rug	1 t havre		
Vigersted, nr.68	1 1/2 p byg + 1 1/2 p rug		1/2 t smør	1 boelgalt
S. Jernløse, nr.74-76, 78	1 1/2 p byg + 1 1/2 p rug			småredsel + lam
S. Jernløse, nr.71	1 3/4 p byg + 1 3/4 p rug			småredsel + lam
Ulstrup, nr. 183 ⁶¹⁾	1 3/4 p byg + 1 1/4 p rug			

Gruppe 4 omfatter gårde på 4 p korn og derover, i alt 13:

Jenslev, nr.84	2 p byg + 2 p rug		4 sk g	
Jenslev, nr.87 ⁶²⁾ -88	2 p byg + 2 p rug		7 1/2 sk	småredsel + lam

⁶⁰⁾ Veddelev og Herslev yder hoveri.

⁶¹⁾ Gården er 1511/12 udskilt af Jens Tinckels gård; den er øde, der ydes 3/4 p byg og 3/4 p rug af jorden.

⁶²⁾ Ud over lam ydes et gammelt får og en boelgalt.

Store Fuglede, nr.184, 2 p byg + 186, 188-190, 192 2 p rug	2 sk g	
S. Jernløse, nr.73 2 1/4 p byg + 2 1/4 p rug		småredsel + lam
Jenslev, nr. 86 2 1/2 p byg + 2 1/2 p rug	1 lød. m	
Store Fuglede nr. 187 2 1/2 p byg + 2 1/2 p rug		
Jenslev, nr.85 3 p byg + 3 p rug	6 sk g	

Gruppe 5: smørydende gårde:

Tjørnehoved, nr.134, 136, 138	1 f smør
Rekkende, nr.139	1 f smør
Tjørnehoved, nr. 135, 137	1/2 t smør
Provstrup, nr. 194 ⁶³	3/4 t smør
Olstrup, nr. 95- 96	1 t smør, 1 sk g

De varierende satser vanskeliggør en sammenligning med de pengebetalende gårde og til dels mellem disse indbyrdes. Samtidig er der en stræben mod egalisering. Gårdene i Skovhuse, Skibinge s., er små, en gård betaler ligesom den øde jord kun 3 1/2 sk 1 engelsk i landgilde, mens de resterende fire hver yder 6 sk. Det stemmer med, at landsbyen i 1688-matriklen har fem gårde med tilsammen knapt 14 t hartkorn. I Skibinge by har Agnete kloster 14 gårde, hvilket svarer til 2/3 af byen, som i 1688 havde 22 gårde og lidt over 100 t hartkorn. Gårdene er i 1508-13 store, 7 betaler 1/2 lødig mark i landgilde, dvs. 22 1/2 sk, tre gårde yder 4 sk grot (36 sk), tre gårde betaler 15 sk og en 11 sk 1 engelsk. Endegård yder 20 sk. Af de seks gårde i Allerslev yder to 6 sk grot og fire 3 sk grot.

⁶³) Provstrup betalte kun smør, ikke gæsteri, som bønderne i Tjørnehoved og Rekkende.

På trods af, at Snesere og Brandelev har været bortforpagtet i mange år, har jordebogsskriveren i 1513 styr på gårdene og deres beboere. Hovedgården i Snesere er sat til 6 mark landgilde, fire til 3 m, en øde gård til 1 m og de sidste tre til 3 m 15 sk. De fem gårde i Brandelev er hver sat til 4 1/2 mark, dobbelt så meget som de 4 lødige mark fru Anne betaler. Snesere er desuden sat til småredsler, og både Snesere og Brandelev skulle betale 12 eller 6 sk gæstepenge.

De 17 resterende pengebetalende gårde i Sværdborg, Vindinge, Stuby og Lundby er gennemgående store gårde med afgifter på fra 3 til 6 sk grot, og Sværdborgs landgilde er helt oppe på mellem 6 og 7 mark.

Erhvervelsen af landgodset

Det landgods, klosteret havde rådighed over i senmiddelalderen, bestod af ca. 165 enheder fordelt på 19 sjællandske herreder og 62 lokaliteter (plus de 5 tiendebetalende landsbyer i Ramsø herred) – et ret spredt gods med hovedvægt i det sydøstlige Sjælland. Trods enkelte afvigelser i forhold til 1400-tallets godsbestand giver regnskaberne 1508-15 et klart billede af det senmiddelalderlige omfang.

Vanskeligere er det at forsøge en rekonstruktion af godsets omfang i 1200-, 1300- og 1400-tallet. Som omtalt tidligere er det kun til en vis grad muligt at få overblik over grundlæggelsesgodset. Juttas og Agnes' gods uden for Sjælland synes fuldstændig tabt – senest og endeligt måske under Holstenervældet. Da prinsesserne forlod klosteret, medtog de deres gods, som kongemagten derpå konfiskerede. Det blev kun delvist tilbagegivet af Erik 6. Menved. Den langvarige strid med halvsøsteren, hertuginde Sofie af Langeland og især hendes ægtemand, om arven efter Jutta og Agnes, rakte et godt stykke ind i 1300-tallet. At Sofie undtog Skelskør i sine godsoverdragelser tyder på, at også hun havde andel i Hesselby, klosteret havde tidligere fået de to prinsessers del tilbage og bortmageskiftet det 1313.⁶⁴

Den største del af det gods, som klosteret erhvervede ved nonners indtræden, som testamentariske gaver eller sjælegaver fik det

⁶⁴) Brevene om Hesselby 1300, 1312 og 1313 er registreret 1575, *ÆA*. IV s. 282-83.

i løbet af de første 100 år efter grundlæggelsen. Endnu i 1400-tallet forekommer dog en del sjælegaver, f.eks. 1428, 1438 og 1492.⁶⁵

Klosteret synes at være sluppet nogenlunde rimeligt igennem agrarkrisen i anden halvdel af 1300-tallet, først ned mod 1400 spores dens virkninger i en række forpagtningsskontrakter. Der forekommer stadig en del øde og ubesat gods i jordebøgerne, alligevel er godsbestanden ret intakt, da klosteret ophørte. 63 bønder plus nogle gadehuse lægges 1572 under Tryggevælde len. Resten af gårdene kan delvis genfindes i Roskildegårds lensjordebog 1583/84 efter en kort overgang at have været lagt under Københavns len.⁶⁶

Oversigt

Regnskaberne starter efter gennemgang af bygodset med det nærmestliggende landgods i Sømme herred.

To gårde i *Veddelev* (Himmelev s.) blev erhvervet ved et mageskifte 1364.⁶⁷ Kornlandgilden var to og tre pund byg, desuden blev der ydet småredselsbestående af lam, gås og fire høns samt 40 æg, endelig en skrifverskæppe, som næsten alle bønder betalte. Terminen for kornbetalingen var Mikkelssdag, 29. sept., og det synes at have været praksis, at bønderne leverede kornet søndagen efter Mikkelssdag, ligeså høns og gæs, mens æg og lam blev leveret til påske. 1508 fik forstanderen Mads Eriksen det ene lam, og 1509 leverede begge bønder 1 p byg til storkøbmanden Albert v. Gock i København. Fæsterne er hele perioden Oluf og Jep Olsen (muligvis brødre), de betaler deres afgifter alle år.

Gården i *Gundsølille* (nr. 15) var købt 1282 for 5 mark sølv, den var på 8 ørtug jord. Både Roskilde kapitel og Clara kloster havde gods i Gundsø. Halvandet bol jord havde tidligere været pantsat for 600 mark penge og siden for 350 mark sjællandsk.⁶⁸ Agnete klostets gård er øde alle år 1508-15, jorden er bortlejet til Asser Olsen,

⁶⁵) 1428 11/4 (Rep. 6353), 1431 24/6 (Rep. 6507), 1436 22/8 (Rep. 6837), 1438 10/7 (Rep. 6959), 1459 28/12 (Rep. 414), 1492 5/8 (Rep. 7187), Lokalarkiver I nr. 134, 136, 141, 146, 158 og 162.

⁶⁶) Kanc. Brevb. 1571 1/8, 8/8, 10/8, 24/8, 1572 1/6 og 8/6 s. 56, 58, 59, 65, 136 og 138.

⁶⁷) 1364 2/1, Dipl. Dan. 3. rk. VII 1, Lokalarkiver I nr. 94.

⁶⁸) 1282 9/2, Dipl. Dan. 2. rk. III 16, Lokalarkiver I nr. 6. 25 år senere blev en tilsvarende gård pantsat til domkapitlet for 24 mark sølv. 1308 14/8 Dipl. Dan. 2. rk. VI 110, Lokalarkiver I Roskilde Kapitel nr. 33 og udat. før 1334.

der årligt betaler 1 p byg og 1 f smør svarende til hovedlandgilden. 1508 leverer lejeren kornet så sent som før jul, hvorpå det males på »salen«, 1509 sendes byggen til København.

Nr. 16 i (Store) *Valby*, Ågerup s., er en lille gård, som udover 1 1/2 p byg og småredsler yder 1 t havre. Tid og vilkår for erhvervelse er ubekendt. Gården genfindes i Roskildegårds lensregnskaber 1583/84.

De tre gårde i *Kamstrup*, Vor Frue s., er identiske med det gods, Broder Degn tilskødede klosteret 1312. Gårdene rammes af agrarkrisen, for 1407 bortforpagtes alt øde gods i Kamstrup, som er 3/4 bol, på livstid til kantoren. Han får det afgiftsfrit i seks år⁶⁹ mod at bebygge og besætte det og skal yde 3 p korn efter de seks år. Genopbygningen lykkes, for i 1508 er alle tre gårde besat og yder hhv. 2, 1 og 2 p korn samt 1 t havre, småredsler, 2 g kalvepenge og 20 æg, endelig 1/2 lødig mark ervedspenge, skønt de som andre bønder i Sømme herred yder hoveri. Gården (nr. 18) på 1 p byg skifter fæster 1511/12, i nr. 19 dør fæsteren i løbet af 1508/09, men enken klarer at betale afgifterne 1509/10 med lidt hjælp af Lasse Dyring i nr. 18, hvis søn Jørgen overtager gården fra 1510. Kamstrup-godset genfindes i Roskildegårds lensjordebøger 1583/84 og 1601/02 som to gårde med 2 og 3 p byg. Den gård, som yder 3 p, betaler 2 lam og 2 gæs, hvilket peger mod, at der tidligere har været to gårde.

Også gården i *Darup* (nr. 20), Vor Frue s., er en tidlig erhvervelse. 1320 lod Broder Degn den skøde til klosteret. Det er en jævn gård, som yder 2 p byg, havre og småredsel. Der sker fæsteskitte 1511-12. Den genfindes i Roskildegårds len med de samme ydelser.

Den lille gård i *Glim* (nr. 21) er en af de allerførste af klosterets erhvervelser fra private. 1285 skødede Cecilie, Ove Kages hustru, sin gård dels for gæld – har hun mon indgivet en datter? – dels som gave. I originalbrevet står der fejlagtigt »Grym«, i Diplomatariet derfor tolket som Greve. I 1513-jordebogen er enheden blevet sprunget over, men skrevet på en indhæftet seddel. Glim blev ligesom Kamstrup-godset offer for krisen, 1391 lejede ærkedegn Peder Lykke – den senere ærkebiskop – gården sammen med gods i Provstrup og Bregentved på livstid og afgiftsfrit de første tre år.⁷⁰

⁶⁹) 1407 8/9 (Rep. 4918), Lokalkarkiver I nr. 124. Kamstrup-gårdene er behandlet af *Troels Dahlerup* 1988.

⁷⁰) 1285 29/9 og 1391 21/9 Dipl. Dan. 2. rk. III 183 og 4. rk IV 438, Lokalkarkiver I nr. 7 og 109.

Gården har samme fæster 1508-15, han leverede byg til Jens Kedelsmed 1508 og havren til en af klosterets skrivere 1510. Gården genfindes 1583/84 med samme afgifter.

Gården i *Herslev* (nr. 22) er et eksempel på, at ældre relevante breve fulgte med ved en overdragelse. Samtidig er dette en af de relativt sene erhvervelser, idet Gyde Ingversdatter, enke efter væbner Anders Skjold, 1428 oplod hovedgården i Herslev, som ægteparret havde beboet, med alle breve til Agnete kloster for sin og sine slægtnings sjælefrelse. Anders havde overtaget gården ved et arveskifte med sin morbror 1395 og købt jord dertil. Efter hans død delte arvingerne hans øvrige boskab 1423. Til skødet 1428 fjøede Gyde 1431 en fjerding jord og yderligere 7 1/2 ørtug jord i 1436.⁷¹ Jep Black sad på gården 1508-14 og betalte alt til og med 1513, i jordebogen er Black streget ud og erstattet af Jensen; fæsteskiftet er formentlig sket 1514. Jep Jensen blev til begyndelsen af 1520'erne, i fadebursregnskabernes tiendelister er Jep Jensen begge steder rettet til Jens Nielsen, samme navn som står oven over Jep Black i 1508. Herslev er et eksempel på, at den senmiddelalderlige omstrukturering endnu ikke har fundet sted. Det må have været en meget lille »hovedgård« næsten uden jord i 1428, siden det var nødvendigt at forøge jordtilliggendet hele to gange. Måske havde arvingerne fået de to jordstykker, men senere overdraget dem til Gyde. Herslev-gården genfindes i Roskildegårds lensregnskaber 1583/84.

Disse 10 gårde i Sømme herred er fortrinsvis tidlige erhvervelser, de yder alle hoveri og er til gengæld fritaget for gæstepenge – det sidste gælder dog ikke for Herslev. Efter Sømme herred fortsætter jordebogskriverne nordpå til det tidligere Jørlunde herred. De fem gårde i herredet er uden sikker proveniens undtagen gården i Sundbylille (nr. 26), som Bodil, Poul Jacobsens enke, 1321 gav som medgift med sin datter. Der hørte tre øre jord til.

Gården i *Oppesundby* (nr. 23) var på 2 p korn, halvt af hver, plus 1 t havre samt 1 bolgalt hvert andet år. Der skiftes fæster 1511/12. Gården havde stået øde i anden halvdel af 1300-tallet, den blev

⁷¹⁾ 1395 4/3, 1415 1/5, 1423 28/11, 1426 10/4, 1428 11/4 1431 29/6, 1436 2/3, 15/3 og 22/2 Dipl. Dan. 4. rk. V 340, Lokalarkiver I nr. 113, 126, 130, 133-34, 136, 138-39 og 141.

bortforpagtet sammen med gården i Sundbylille 1393. Sundbylillegården havde været bortforpagtet allerede 1379 med pligt til at forbedre og bebygge godset mod nedsat afgift de første to år.

Et tabt brev fra 1337, registreret 1575 som et lille pergamentsbrev på en gård klosteret har i Udlejre og en i Ølstykke, er nok et adkomstbrev, men kunne evt. være et lejebrev. Regnskaberne viser stor stabilitet for den store gård i *Udlejre* (nr. 24). Fæsteren er sammen med fæsteren i Sundbylille med blandt »de rige bønder«, de er ansat til 40 mark og 100 mark.⁷²

Ølstykke (nr. 27) må antages erhvervet 1337 (jfr. ovenfor), udover 2 p korn og havre ydes 2 sk g ervedspenge og småredsel. Alt betales trods fæsteskitter 1508/09 og 1511/12.

I Smørum herred er der 1508 fem gårde, de to i *Smørum (ovre)* nr. 28 og 29 sælges senere. Nogen adkomst kendes ikke, men erhvervelsen må være sket efter 1334, da Lambert Degn fik gods i Smørum og Måløv tilhørende Jakob Pedersen af Torsjö i forpagtning. Da brevet er registreret 1575, må det senere være overgivet til Agnete kloster, men om gods i Måløv hører vi intet ellers. Nr. 28 var en ret stor gård med en afgift på 2 p korn og 1/2 t smør, som betales 1508, i 1509 ydes der kun smør og i 1510 kun 1 p byg. Gården betegnes som øde, da den i 1512 sælges til Knardrup kloster.⁷³ Den mindre gård (nr. 29) skiftede fæster 1508/09, den nye mand betalte alle afgifter 1508-10, i 1512 og 1514 manglede kornafgifterne. Gården blev 1544 mageskiftet til Helligåndshospitalet i København.⁷⁴

En gård i *Herstedvester* (nr. 30) modtog klosteret som sjælegave kort før 1424, da arvingerne gav arveafkald.⁷⁵ Tyge Olsen betalte 2 p byg, havre (som blev leveret til ærkedegnen, her er der muligvis tale om bispetiende) og småredsel 1508-1514/15. Han nævnes også blandt »de rige bønder«.

Gården i *Ishøj* (nr. 31) fik klosteret som medgift med søstrene Edle og Marine (Pedersdatter Panter) ved midten af 1300-tallet. 1383 forpligtede deres bror Anders sig til at hjemle godset, som var

⁷²) RA. Reg. 108A pk. 4 nr. 2-3, pk. 13 nr. 20 og pk. 23.

⁷³) 1334 11/11 Dipl. Dan. 2. rk. XI 167, 1512 3/5 Rep. 12192, Lokalkiver I nr. 68 og 165.

⁷⁴) 1544 17/9, Lokalkiver I nr. 184-85.

⁷⁵) 1424 27/11 Rep. 6190, Lokalkiver I nr. 132.

skænket af deres bedstemor, fru Cecilie.⁷⁶ Afgifterne er de samme som for Herstedvester.

Proveniensen er ukendt for den lille gård i *Glostrup* (nr. 32), Niels Tygesen ydede alle år 1 p byg, havre og småredsel.

Efter Smørum herred, hvortil Ishøj regnes ligesom i dag, mens sognet i middelalderen normalt hørte til Lille herred, følger Tune herred, også med fem gårde. De to gårde i *Torslundelille* (nr. 33-34) er ret store gårde, hver med en afgift på 2 p byg og 1/2 t smør. De skiftede begge fæster 1511. Bo Albertsen, der overtog nr. 33, nævnes som nr. tre af tre bønder i Torslunde i fadeburets tiendeliste. Gårdene overgik 1572 til Tryggevælde len og betegnes da som to gårde i Thorslundt, Lille h., og giver tilsammen 4 p byg, 1 t smør, samme afgift som i regnskaberne, plus 6 t havre. De er identiske med det gods Jens Grubbes enke, Elisabeth, tilskødede klosteret 1330 med det vilkår, at hvis hun valgte at indtræde i klosteret, skulle godset regnes som hendes medgift. Den ene af gårdene nævnes 1454 i anledning af, at der er sket brud på gårdsfreden.⁷⁷

Hvornår og hvordan gårdene i *Greve* (nr. 35) og *Reerslev* (nr. 36) er erhvervet vides ikke. Fæsteren i Greve ydede 1508-15 afgiften på 2 p byg og 1 f smør. Ved overdragelsen til Tryggevælde 1572 var afgiften den samme plus 3 t havre. Reerslevgården var mindre, Anders Skrædder betalte årligt 1 1/2 p byg, havre og småredsel alle år. Om Anders Skrædder er flyttet efter 1515 er usikkert, en person af dette navn står under Vridsløse, Smørum herred, både i Tiendeliste I og II.

Jersie (nr. 37) var ikke klosterets ejendom, det havde kun herlighedsafgifterne, indtil Agnete kloster 1544 fik gården overladt ved et mageslifte med Københavns Helligåndshospital.⁷⁸

Hastrup i Snoldelev sogn (nr. 38) var en lille gård, der kun ydede 1/2 p byg og 1 t havre, 1508 siges havren at være for en øde jord. Der nævnes intet om ødelæggelse, da gården i 1401 sammen med de tre gårde i Ølsemagle blev bortforpagtet til Ove Steg på livstid for 7 p korn og en tønne skånske sild. Den samlede kornydelse for de fire gårde er 1508-14 kun 5 p byg. I Hastrup betalte Ole Persen

⁷⁶) 1383 22/12 Dipl. Dan. 4. Rk. II 405, Lokalarkiver I nr. 106.

⁷⁷) 1330 2/6 Dipl. Dan. 2. rk. X 211, 1454 13/5 Lokalarkiver I nr. 65 og 157.

⁷⁸) 1544 17/9 – en grund i Jersie som Laurids Ipsen, S. Agnete klostres tjener, har i væрге og giver årligt 1 m dansk i landgilde, Lokalarkiver I nr. 184.

sine afgifter alle år, og ødejorden nævnes ikke oftere. I det brev, som Børge Trolle udstedte 1544 til Laurids Olsen, vel sønnen, er der igen tale om en øde jord.⁷⁹ Afgiften er omtrent som i regnskaberne, og gården genfindes i Roskildegårds jordebog 1583/84 med en afgift på 16 skæpper byg, dvs. 2/3 pund En gård i *Baldersbrønde* (nr.39), Høje Tåstrup sogn, blev skænket og skødet på Sjællands landsting af kannik Jens Ulstrup som sjælegave. Gården er skyldsat til 2 p byg, havre, 1 f smør og småredsel, men er øde 1508-1514/15 og jorden lejet af Oluf Hemmingsen for 1 1/2 p byg.

I Ramsø herred havde klosteret 9 gårde svarende til skattemandtallet 1517.⁸⁰ Desuden fik det ved mageskifte med biskop Jens i Roskilde 1421 bispetienden af 16 gårde i Gadstrup sogn tilhørende Antvorskov kloster.⁸¹ De to gårde i *Skensvedlille*, Højelse sogn, (nr. 40-41) kendes der ingen adkomst for. De betalte hver 2 p byg, havre, 7 1/2 sk (eller 10 g) og småredsel. De to fæstere står endnu i 1513-jordebogen. Gården i *Skensvedmagle*, nu Kirke Skensved (nr. 42), var en af klosterets allerførste erhvervelser, idet sognepræst Frederik i Haraldsted 1272 skænkede og skødede sit gods i Særløse og Skensvedmagle for sin sjæls frelse.⁸² I *Ølsemagle* er der tre gårde (nr. 43-45) på 2, 1 1/2 og 1 p byg, plus havre og 1 sk g. Det svarer meget godt til det halve bol, som fru Edle, enke efter Niels Tinde, i 1322 lod skøde i anledning af datterens optagelse i klosteret. Gårdene blev udlejet sammen med den lille gård i Hastrup 1401 for lidt højere landgilde (jvf. ovenfor) end i regnskaberne. Nr. 43-44 var besat med to brødre Jep og Jon Gremersen, Jon måtte have hjælp til betalingen i 1509/10 og synes afløst af ny fæster 1512. Gårdene i Skensvedlille og -magle samt Ølsemagle kom 1572 til Tryggevælde len med samme gårdtal og afgifter som i regnskaberne.

Godset i *Kløvested*, Nørre Dalby sogn (nr. 46-48), bestod af tre gårde med afgift på 2, 2 1/2 og 1 p byg, havre, 1 sk g, småredsel og 1/2 bolsvin. Brødrene Esbern og Jens Knudsen sad på nr. 46 og 47 1508-15 og betalte deres afgifter uden problemer. Oluf Persen i nr.

⁷⁹⁾ 1401 15/8 (Rep. 4457), 1544 13/11, Lokalarkiver I nr. 116 og 186.

⁸⁰⁾ Udat. ca. 1517 Skjoldenæs len, RA. Reg. 108A pk. 6 (gl. Pk. 13).

⁸¹⁾ 1421 9/7 Danske Mag. V 302, Lokalarkiver I nr. 128.

⁸²⁾ 1272 4/4 Dipl. Dan. 2. rk. II 177, Lokalarkiver I nr. 5. Gården i Særløse omtales ikke senere.

48 blev afløst af sønnen Per Olufsen 1509, han efterfulgtes allerede 1511/12 af Jep Skrædder. Gårdene indlemmedes i Roskildegårdsløsen, og der blev flyttet lidt om på afgifterne til 2, 2 og 1 1/2 p byg, derefter skete en reduktion. Ingen af Kronens fire bønder i Kløvested yder mere end 1 p byg 1601/02.

1508-10 jordebøgerne medtager ikke tiendeyderne i Gadstrup sogn på dette sted. Først 1513-jordebogen anfører dem under Ramsø herred som nr. 49-64. Alle betaler alle år, fire personer skiftes ud mellem 1510 og 1513.

Derpå begiver skriveren sig til Bjæverskov herred, hvor klosteret ejede tre gårde i *Slimminge*, Gørlev sogn (nr. 65-67), erhvervet 1313 ved mageskifte mod klosterets 12 øre jord i Hesselby. Gårdene var på regnskabernes tid egaliserede med afgifter på 1 1/2 p byg, havre, 1 sk g, småredslar og 1/2 bolsvin. Egaliseringen synes at være speciel for Agnete klostres gårde og ikke gælde resten af den store landsby.

Fra Bjæverskov fortsætter skriveren vestpå til Ringsted herred, her havde klosteret en enkelt gård i *Vigersted* (nr. 68). Den var del af det omstridte grundlæggelsesgods, som hertuginde Sofie gav slip på 1316, men året efter fik brugsret til på livstid, på nær Snesere og Vigersted. Både i 1316 og i kong Valdemars dom 1326 nævnes to gårde i Vigersted⁸³, 1508 er der kun en stor gård med 1 1/2 p byg, 1 1/2 p rug og 1/2 t smør samt 1 boelgalt, Jep Bonde betalte afgifterne 1508-14. Det er et af de få steder, hvor kornet regnes i øre og ørtug i stedet for pund (1 øre = 1 1/2 p). Smørret er uændret 1583/84, men kornafgiften nu kun 2 p byg.

Med undtagelse af det store gods kompleks i Bårse herred, er Merløse herred mest talrigt repræsenteret med i alt 16 godsenheder, delvis erhvervet ved gaver. I *Tåstrup* (nr. 69) drejer det sig om en lille gård med afgift 1 p byg og 1 sk g. Gården i *Soderup* (nr. 70) blev 1359 skænket af Jakob Basse som medgift for datteren Ingerd. Den bestod da af en gård med 5 øre skyldjord og 2 landboer.⁸⁴ Bo Persen ydede 1508-14 2 p korn, byg og rug, og 1 f smør. Landboernes jord er vel i mellemtiden blevet inddraget til gården. Tåstrup og Soderup-gårdene findes med samme afgifter 1583/84.

⁸³) 1316 26/2, 1317 23/4, 1326 16/8 Dipl. Dan. 2. rk. VII 361, 455, IX 306, Lokalkiver I nr. 41, 42 og 55.

⁸⁴) 1359 10/8 Dipl. Dan. 3. rk. V 239, Lokalkiver I nr. 93.

Fru Elne Nielsdatter (Rani) skødede 1337 sit gods i *Sønder Jernløse* til Agnete kloster som sjælegave. Noget tyder på, at arvingerne gjorde indsigelse, for i 1350 stadfæstede hun gaven, og tre år senere fik klosterforstanderen et rettertingsvidne om skødningen.⁸⁵ Omfanget af fru Elses gave er ubekendt, men må anses for betydeligt. Hun skulle beholde den halve indtægt, for den anden halvdel skulle der bygges et hus til hende på klosterets grund, og hun skulle derudover modtage dobbelt årsration af, den mad nonnerne fik. Hvis hun ønskede at indgive to affamiliens døtre, skulle det ske for en besked medgift. 1438 blev godset udlejet til Cecilie Kragdsdatter for 12 p korn årligt. Lejevilkårene er muligvis lempelige, fordi Cecilie havde skænket klosteret sit gods i Sværdborg, en gård med 4 p korn, og desuden var hendes mand klosterets forstander.⁸⁶ Der nævnes intet ødegods i 1438, og da afgiften er under halvdelen af, hvad regnskaberne udviser, tyder det på, at noget af landsbyen var øde 1438 eller, at der mellem 1438 og 1508 er erhvervet en del gods. 1508 havde klosteret 11 gårde og en mølle (nr. 71-82), dvs. hele byen svarende til 12 gårde og en mølle i matriklen 1688. Ingen af de 11 gårde var helt små, fire ydede 1 1/2 p korn, en 2 p korn og fire hver 3 p. Videre var der to store gårde, som betalte 3 1/2 og 4 1/2 p korn. Bønderne var stabile betalere, fem af dem var der hele perioden (nr. 72, 74-75 og 79-80), alle ydede småredsel. Per Andersen i nr. 75 betalte 1508-09 6 p korn, i 1510/11 må han afløse det ene p byg med penge, og derpå deles gården i to lige store dele. Møllen var under opbygning, i 1508 købtes der tømmer til den, fra 1512-14 ydes der 1 p mel årligt af den mod de fastsatte 3 p, når møllen var bygget færdig. Hele byen betaler 1 balle smør, 2 lodige mark, 2 olæg og 2 kalve. I 1514 aflægges der vidnesbyrd om, at degnen plejer at bidrage til smørret, og i 1516 gøres der et mageskifte mellem sognepræsten og klosteret om jord i »Skullebæk«.⁸⁷

Ved mageskifte med Sten Basse 1439 fik klosteret en gård i nabobyen *Nørre Jernløse* (nr. 83). Gården var på 3 p korn og et rimeligt bytte for godset i Hjelmsølle.⁸⁸ Klosteret fik glæde af gården i N. Jernløse, Oluf Ipsen betalte 1508-14 sine afgifter.

⁸⁵) 1337 13/2, 18/6 og 24/6, 1350 4/10, 1353 5/7 Dipl. Dan. 2. rk. XII 10, 29 og 32, 3. rk. III 328, IV 40, Lokalarkiver I nr. 74-76, 83, 89.

⁸⁶) 1438 10/7 og 25/7 Rep. 6959 og 6963, Lokalarkiver I nr. 146-47.

⁸⁷) 1514 1/10, 1516 29/11 og udat. vidnesbyrd, Lokalarkiver I nr. 170 og 174-75.

⁸⁸) 1439 26/10 Rep. 7040, Lokalarkiver I nr. 149.

Fra Merløse herred bevæger skriveren sig nordpå til Volborg herred. Herredet var hårdt ramt af ødelæggelserne i 1300-tallet. Det ved vi både fra bispe- og kapitelgodset samt Clara kloster, der alle havde meget gods her. Agnete kloster havde 9 gårde, hvoraf et par endnu i regnskabernes periode var øde. Der kendes ingen adkomster for dette gods i relativ nærhed af klosteret. Især kan det undre, hvordan klosteret er kommet i besiddelse af det sammenhængende godskompleks på fem store gårde plus en øde i *Jenslev*, Rye sogn (nr. 84-89). Det kan ikke være fundationsgods, så måtte det på en eller anden måde være omtalt i de mange stridigheder om dette. Tre af gårdene var på 4 p korn, en på 5 og en på 6 samt varierende ervedspenge. Den øde gård er sat til 2 p korn og småredsel, som også to af de større gårde yder. Tre af gårdene har samme fæster 1508-1514/15, på de to andre sidder der enker 1508-10, de er begge afløst af nye fæstere i 1512. I to tilfælde viser mageskiftet 1566, at sønner har overtaget gårdene. Det har næppe været i klosterets interesse, at kongen i 1566 lod Frants Banner tilmageskifte sig dette godskompleks, som lå bekvemt for hans ny erhvevede hovedgård Ryegård.⁸⁹ Forstander Børge Trolle kunne være ligeglad, når blot han fik samme indtægter som hidtil, selv om de stammede fra 11 lokaliteter.

De resterende tre gårde var relativt små, to i *Kyndeløse*, Kirke Hyllinge sogn (nr. 90-91), og en i *Hyllinge* (nr. 92). Nr. 90 og 91 var på 1 og 2 p korn. Den lille gård i Hyllinge var besat 1508, afgifterne blev betalt dette år, derefter er den øde. Efter at have været ubesat i mange år, (der er intet navn skrevet ov. l. 1508) ses gården midt i århundredet at have fået en fæster Niels Olsen. Han svigtede imidlertid sine forpligtelser groft. Ved hans forsømmelse døde tre foderøksne tilhørende klosteret, han sad ægt og arbejdspligter overhørig og bortlejede jord uden Børge Trolles samtykke. Denne svigten fremgår af et tingsvidne fra Volborg herredsting 1561.⁹⁰

Fra Volborg drager skriveren sydøstpå til Stevns, hvor klosteret har to mindre gårde, en i *Hellested* (nr. 93) og en i *Frøslev* (nr. 94). Gården i Hellested burde være erhvervet efter 1337, da grev Johan af Holsten gav låsebrev på 4 ørtug jord i Hellested til Hemming

⁸⁹⁾ 1566 28/4 RA. L 44-184.

⁹⁰⁾ 1561 18/1 RA. L 44-183.

Madsen, hvis far i 1306 havde pantsat jorden til Niels Tinde.⁹¹ I Frøslev må gården til gengæld være erhvervet før midten af 1300-tallet, da den blev udlejet 1354 for tre år, lejemålet må være blevet fornyet, for mere end 20 år senere erkendte forpagterens enke gæld til klosteret.⁹²

I Fakse herred havde klosteret to gårde i *Olstrup*, Ulse sogn (nr. 95-96), som fru Cecilie, enke efter Jens Sjællandsfar den yngre, 1315 lod skøde som sjælegave med sine sønners samtykke. Fru Cecilie skulle imidlertid beholde indtægterne af de to gårde på livstid. Ved hendes død ville klosteret frit kunne disponere over indtægten af den østre gård, mens hendes døtre i klosteret skulle have indtægten af den vestre. Sønnen Oluf, der havde foretaget skødnin-gen, var uforsigtig nok til bagefter at forsøge at sælge gårdene, men klosteret lod sagen forfølge ved lovdagsbreve, og 1351 afgjor-des sagen ved kong Valdemars dom og låsebrev i klosterets favør.⁹³ Laurids Bosen og Bo Persen var fæstere alle år. Ydelserne var 1 t smør og 1 sk g. Ved overdragelsen til Tryggevælde 1572 er der for-uden to bønder med hver 1 t smør tale om et gadehus. Et af de sid-ste breve i Agnete klostres arkiv er et ridemandsbrev 1555 om skel mellem Nielstrup og Olstrup.⁹⁴

Klosteret havde tre gårde i Tybjerg herred, den ene i *Hjulebæk*, Herlufmagle sogn (nr. 97), og to i *Fensmark* (nr. 98-99). Erhvervel-sen af gården i Hjulebæk kendes ikke, den blev i 1374 bortlejet på

⁹¹) Det er påfaldende, at 1337-dombrevene taler om pantsættelse og ikke nævner tidspunktet, samt at Hemming Madsen har kunnet få låsebrev uden do-kumentation. 1306-brevet nævner kun skødning og kvittering til Niels Tin-de for 40 mark penge. Niels Tinde var død før 1322, da enken indgav deres datter i klosteret med en betydelig godsgave i Ølseagle og Lundby, og kun-ne ikke selv gøre indsigelse. Men arvingerne har kunnet rejse en ny sag og få medhold, vel lettest, da grev Johan var borte og der igen var en dansk konge. Man kunne forvente, at grevens domme var gjort magtesløse ved gennemskæring af pergamenterne, det er ikke sket, men registraturen 1575 siger, at de var uden segl. Klosteret kan evt. have modtaget gods og breve i 1340'erne som Niels Tindes datters arv. 1306 23/11, udat. 1337 30/11 Dipl. Dan. 2. rk. VI 38 og XII 50-51, Lokalarkiver I nr. 25 og 77-78.

⁹²) 1354 10/10 og 1376 1/2 Dipl. Dan. 3. rk. IV 169 og 4. rk. I 13, Lokalarkiver I nr. 92 og 98.

⁹³) 1315 18/1, 22/1 og 20/8, udat. og 1351 5/9 Dipl. Dan. 2. rk. VII 246, 248 og 291, 3. rk. III 474-76, Lokalarkiver I nr. 13-14, 28-29, 34-36 og 87-88.

⁹⁴) Brevet er tabt, registreret ÆA IV s. 283.

livstid sammen med Fensmark for 4 p korn årligt, hvilket svarer til byglandgilden i regnskaberne. Lejebrevet nævner intet om nedsat landgilde eller genopbygning.⁹⁵ Fensmark-godset var en tidlig »medgift«, 1302 blev 5 øre jord i Fensmark pantsat for 100 mark penge, efter indløsningsfristen blev det afstået til Jens Sjællandsfar d. y., hvis enke fru Cecilie i 1310 lod skøde en gård i Fensmark og to gårde i Værløse, Fakse herred, som medgift for døtrene Lunde og Cecilie. Hun sikrede sin gave ved, at sønnerne, hvis de ikke bifaldt skødningen, når de blev myndige, da skulle overlade deres arvelod, så der kunne foretages en deling.⁹⁶ Da gårdene i Værløse ikke nævnes senere, kunne det tyde på, at sønnerne har krævet dem tilbage med positivt resultat, modsat at sønnen Oluf ikke havde held til at disponere over Olstrup-gårdene.

Fra Tybjerg herred går turen til klosterets omfattende besiddelser i Bårse herred, der bortset fra Tjørnehoved kun har pengeafgifter. Det drejer sig fortrinsvis om fundationsgods,⁹⁷ stridighederne om dette er behandlet tidligere. Kun Snesere godset var ikke med i 1508-10-jordebøgerne, fordi det var bortforpagtet. I *Bårse* by opregner de første tre regnskaber ni gårde (nr. 100-111), fra 1512 ff 10 gårde, idet den store gård Søgård blev delt. Desuden var der et gildehus, der betalte 2 mark voks og 2 skånegarn, samt en øde jord, begge dele anføres selvstændigt i 1513-jordebogen. Bønderne er stabile betalere af de ofte akavede pengeydelse. Der skete en del fæsteskitter i perioden. Bønderne i Bårse by betalte tilsammen 1 f smør årligt og 1/2 lødig mark i fæskat.

Mens klosteret i Bårse måtte nøjes med ca. 1/3 af den store landsby, havde det 2/3 af *Skibinge* (nr.112-26). Betalingsmønsteret

⁹⁵) 1374 3/2 Dipl. Dan. 3. rk. IX 344, Lokalarkiver I nr. 97.

⁹⁶) 1302 25/9, 1303 25/10, udat., 13/10, 9/8 og 1374 3/2 Dipl. Dan. 2. rk. V 217 og 269, VI 295-96, Lokalarkiver I nr. 13-14, 28-29.

⁹⁷) Hertuginde Sofie kan kun have arvet en mindre del af Agnes' og Juttas fundationsgods. På Sjælland drejede det sig om to gårde i Vigersted, fire gårde og en mølle i Snesere, to i Bårse, fem i Skibinge, tre i Allerslev, en i Stuby og fire gårde i Brandelev, 1316 27/2 Dipl. Dan. 2. rk. VII 345. Ved kongens »ekspropriation« af fundationsgods nævnes 1395 kun lokaliteterne, ikke gårdtallet. Ved kong Valdemars stadfæstelse 1326 af Sofies gave opregnes det samme gods som i 1316, 1326 16/8 Dipl. Dan. 2. rk. IX 306, Lokalarkiver I nr. 55. Desuden fik klosteret 1339 23/2 tilbagegivet gods i Skibinge, Skovhuse og Endegårde som Markvard Stove uretmæssigt havde haft.

er stort set det samme som i Bårse. Alle 14 gårde betalte til mid-sommer og kyndelmisse hver 7 sk 1 engelsk, mens landgildeydelsen til Mortensdag varierer. Nr 26 er en gadehusjord, som er skyldsat til 1 sk g, den betales af Karine Jeps 1508-10/11, og derefter ses betalingen ikke indgået. Ingen af de mange gårde i Skibinge er øde i regnskabsperioden, så de 4 ørtug øde skattejord, klosteret modtog som sjælegave år 1400, må i løbet af de følgende 100 år enten være blevet besat eller fordelt mellem de øvrige gårde.⁹⁸ Agnete kloster har kun en enkelt gård i *Endegårde*, Skibinge sogn, mens der i Matriklen 1688 er fire. Gårdens ydelser er tilsvarende ydelserne af Skibinge by. Gården betaler sammen med Skibinge 4 sk g i fæskat og 1/2 t smør til midsommer.

I stedet for at fortsætte med de sidste to lokaliteter i Skibinge sogn opregner skriverne derefter de 6 gårde i *Allerslev* (nr. 128-132). Deres afgifter skal udelukkende betales til Mortensdag, to yder 6 sk g og fire 3 sk g. Kun en enkelt gård skifter fæster. Det ser ud til at være et eksempel på, at en fæster flytter, 1508-10 betaler Lasse Smed 3 sk g af nr. 131, 1512 er han afløst af Jens Madsen, mens Lasse (Laurids) Smed dukker op i den første gård i *Tjørnehoved*. Af de 5 gårde i *Tjørnehoved* (nr. 134-138) yder tre 1 f smør og to 1/2 t smør, den ene af disse er ubesat 1508, men afgiften er betalt. Gården i *Rekkende* (nr. 139) hører muligvis til grundlæggelsesgodset, den yder 1 f smør. Så følger 5 gårde i *Skovhuse* (nr. 140-145), Skibinge s., hvoraf en bliver delt 1511/12, og gården i *Egebjerg* (nr. 146). De giver tilsammen 1/2 t smør og 4 sk g fæskat. I Matriklen 1688 er der kun 5 gårde i Skovhuse, til gengæld to i Egebjerg. Der betales til tre terminer ligesom i Bårse og Skibinge.

Derpå følger i 1513-jordebogen de 9 gårde i *Snesere* (nr. 148-156), som havde været bortforpagtet helt fra slutningen af 1300-tallet til forskellige adelige og fra 1484 til familien Meinstrup.⁹⁹ I 1508 var landsdommeren død og forpagtningen overtaget af datteren fru Anne Holgers. På trods af at klosteret meget længe ikke havde haft direkte kontakt til fæsterne, var skriveren i stand til at skyldsætte gårdene individuelt. Der er fortsat tale om en »hovedgård« på 6 m landgilde, 4 gårde på 3 m, mens landboerne er slået sammen til 3

⁹⁸) 1400 18/11 Dipl. Dan. 4. rk. VII 421 Lokalkarkiver I nr. 115.

⁹⁹) 1378 14/2 Dipl. Dan. 4. rk. I 364, 1422 9/10 (Rep. 5983), 1484 1/2(Rep. 5392-93), Lokalkarkiver I nr. 102, 129, 160-62. Jvf. Dahlerup 1988 s. 352.

store gårde på næsten 4 m, endelig en øde gård på 1 m. Det er dobbelt så mange gårde, som Sofie overdrog, til gengæld nævnes ingen møller.

I *Brandelev* (nr. 157-161), som også havde været overladt til Henrik Meinstrup, hustru og barn siden 1484, svarer gårdtallet på 5 til Sofies overdragelse. Gårdene var egaliserede til 4 1/2 m landgilde og 12 sk gæsteri, altså et betydeligt større beløb end, hvad fru Anne (og tidligere hendes far) betalte. *Brandelev* og gården i *Sværdborg* (nr. 162), der er bortforpagtet til en kannik, følger umiddelbart efter Snese uden markering af, at vi nu befinder os i Hammer herred, som skriveren først anfører ved Vindinge. Det har vel været naturligt at skrive det bortforpagtede gods i sammenhæng, da det ikke er medtaget i de tidligere jordebøger. Gården i *Sværdborg*, der afgiftsmæssigt svarer til gårdene i *Brandelev*, havde Agnete kloster fået 1438 af forstanderens hustru Cecilie Kragdatter til gengæld for, at klosteret skulle lade afholde tre årtider for hendes slægt. Samtidigt lejede hun klosterets gods i S. Jernløse¹⁰⁰. Gården i *Sværdborg* var oprindelig skyldsæt til 3 3/4 p korn og 3 1/2 sk g, i 1513 står den til 6 3/4 m, som ydes af forpagteren 1512-14. Nogle år senere blev gården bortlejet for samme beløb, betegnet som 12 sk g.

Mens der i Bårse herred forekommer enkelte øde godsenheder, er Hammer herred helt fri for ødelæggelse, både de 6 selvstændigt bortfæstede og de 6 bortforpagtede gårde. De 6 gårde i *Vindinge*, *Stubby* og *Lundby* (nr. 163-168) var delvis grundlæggelsesgoods. Fra 1508-15 lå deres ydelser på fra 3 til 6 sk g, omtrent samme beløb som de 1423 blev udlejet for til væbner Niels Galt.¹⁰¹ Godset i *Vindinge* var en gammel erhvervelse. 1306 blev det overdraget til Niels Olufsen Bild. Det var købegods og derfor frit omsætteligt, så 10 år senere kunne fru Kristine, datter af Jens Sjællandsfar den ældre, med samtykke af sin søn og svigersøn, på Sjællands lands-ting skøde godset til Agnete kloster mod at beholde den halve indtægt i sin livstid.¹⁰²

¹⁰⁰) 1438 10/7 og 25/7 (Rep. 6959 og 6963), Lokalkarkiver I nr. 146-47.

¹⁰¹) 1423 12/11 (Rep. 6060), Lokalkarkiver I nr. 130.

¹⁰²) 1306 2/10 og 1316 24/3 Dipl. Dan. 2. rk. VI 27 og VII 361, Lokalkarkiver I nr. 24 og 41.

De næste 6 gårde ligger alle i det nuværende Vester Flakkebjerg herred, mens regnskaberne regner *Skørpinge* og *Lundby* til Slagelse herred. År 1300 fik Oluf Tagesen to gårde i *S. Bjerger* (nr.169-170) til købs. Prisen nævnes ikke, derimod at hver gård var på 16 ørtug jord eller $2/3$ bol, altså store gårde. Ved arv kom de i Arine Olufsdatters besiddelse, og en menneskealder senere skødede hendes ægteemand den sydlige gård som medgift ved datteren Elisabeths indgivelse i Agnete kloster. Hun kan senere have arvet den anden gård, i alt fald fik klosteret også denne gård, eller måske er det mere nærliggende, at den store gård under agrarkrisen er blevet delt. Gårdene blev 1406 bortforpaget til en præst for en årlig afgift på 4 p korn.¹⁰³ I jordebøgerne står godset som to gårde, hver skyldsats til 2 p korn, den ene er øde 1508 ff. Gården i Skørpinge blev udlejet i 1391 sammen med en del af godset i Store Fuglede for en samlet afgift på 14 p korn årligt at betale inden kyndelmisse. Skørpinge skulle ifølge regnskaberne yde 3 p korn, men er øde og jorden udlejet for 2 p korn. 1558 blev gården mageskiftet til Antvorskov kloster mod en gård i samme herred i Eggeslevmagle.¹⁰⁴ I dette sogn havde klosteret i forvejen 4 gårde i *Lyngby* (nr.171-174) på tilsammen et bol og 8 ørtug jord. De 8 ørtug blev skænket 1322 af Niels Tindes enke Edle, da hendes datter blev optaget i klosteret. Det var den mindste del af medgiften, som også bestod af $1/2$ bol jord i Ølsemagle (jfr. ovenfor s. 000). Uvist af hvilke grunde pantsattes dette gods, og sønnen Ingvar Tuesen forpligtede sig i 1331 til at betale gælden på 60 mark penge og 2 øre (= 3 p) korn.¹⁰⁵ Den større del af godset i Lyngby lod fru Elisabeth, enke efter Jens Grubbe, skøde til klosteret på Sjællands landsting formentlig engang i 1330'erne. Skødet er ikke bevaret, derimod sønnens to forpagtningskontrakter 1349 og 1354. I 1320 havde Jens Grubbe af sin broder Peder fået en gård i Lyngby med et bol jord i pant for 30 mark sølv m.m. Lejebrevene er næsten enslydende, der er fortsat kun tale om en enkelt gård, der forpagtes for tre år for $1/2$ mark korn årligt. Den eneste forskel er, at fæsteren er borte i 1354 –

¹⁰³) 1300 7/11, 1329 11/7 Dipl. Dan. 2. rk. V 129, X 131, Lokalkiver I nr. 12 og 64. 1406 29/9 (Rep. 4846), Lokalkiver I nr. 121.

¹⁰⁴) 1391 29/9 Dipl. Dan. 4. rk. IV 443, 1558 9/6, Lokalkiver I nr. 110 og 189.

¹⁰⁵) 1322 19/10, 1331 1/8 Dipl. Dan 2. rk. VIII 450, X 320, Lokalkiver I nr. 51 og 67.

skyldes det mon pesten?¹⁰⁶ 50 år senere findes en ny lejekontrakt, der gælder alt Agnete klostres gods i Lyngby for 6 p korn og 1 sk grot årligt at betale før 6. december. Det svarer til regnskabernes afgifter for 3 af de 4 gårde, som nu er egaliserede med 1 p rug, 1 p byg, 1 t havre og 1 lybsk mark af den første gård, mens de andre kun yder 10 1/2 sk 2 d.¹⁰⁷ 1508/09 betales kornet med penge, så kornhøsten må have slået fejl dette år. De følgende år ydes kornet fuldt ud. Den sidste gård i herredet i *Lundby*, Tjæreby s., er øde i alle regnskaberne og uden indtægt af jorden.

Af gårdene i Løve herred må en gård i *Gørlev* og to i *Ulstrup* være blandt de tidligste gaver til klosteret, skænket o.1300 af en bedstemor til Peder Mule, der 1311 forpagtede en af gårdene for 5 år for en pengeafgift.¹⁰⁸ Gården i *Gørlev* er på 8 ørtug jord, de to *Ulstrup*-gårde på henholdsvis 10 ørtug og 3 øre. Den følgende lejekontrakt er næsten 100 år senere, pengeafgiften er nu konverteret til 16 p korn, der også omfatter 3 brydegårde i *Rye*. Kontrakten fra 1405 er på livstid, samme dag udstedte Evert Moltke gavebrev på en gård i *Rye* (nr. 179) med en fjerding jord (vel 6 ørtug). Landgilden på 3 p korn forbeholdt han sig på livstid. Ved hans død ville klosteret få indtægten og skulle til gengæld afholde årtid for ham og hans forældre. 1440 lovede sønnen Valdemar at overholde faderens gavebrev og forpagtede samtidigt denne gård for 2 p korn og 2 sk g, den lave afgift skyldes måske familieskabet.¹⁰⁹ Jordebøgerne 1508-10 medtager ikke den ene af brydegårdene, som 1513 viser sig at være øde, jorden giver ingen indtægt hverken dette eller de følgende år, mens Moltkernes gård 1508 ff betalte 3 p korn.

Gården i *Gørlev* er øde alle regnskabsårene, den er skyldsats til 3 p korn, og der betales 2 p korn for jorden. 1508-10 er *Ulstrup* en enkelt stor gård, der skulle yde 6 1/2 p korn. Fæsteren Jens Tinkel er der hele perioden, 1508 betalte han 4 1/2 p, mens en anden person betalte 1 1/2 p, så der manglede 1/2 p. 1509 og 1510 ydede han kun ca. halvdelen af afgifterne. Resultatet blev, at gården (igen) blev

¹⁰⁶) 1349 22/3, 1354 8/9, 1320 19/3 Dipl. Dan. 3. rk. III 123, IV 155, 2. rk. VIII 187, Lokalarkiver I nr. 82, 91 og 43.

¹⁰⁷) 1406 27/11 (Rep. 4846), Lokalarkiver I nr. 121.

¹⁰⁸) 1311 27/7 Dipl. Dan. 2. rk. VI 350, Lokalarkiver I nr. 30.

¹⁰⁹) 1405 17/10, 1440 24/5 (Rep. 4712 og 7081-82), Lokalarkiver I nr. 120, 150-51.

delt i to næsten lige store gårde, Jens Tinkel slipper herefter med 3 p, mens den anden gård skulle yde 3 1/2 p, den er imidlertid ubesat, jorden giver en mindre lejeindtægt.

Fra Løve herred fortsætter skriveren til Nordvestsjælland. I Ars herred havde Agnete kloster 9 ret store gårde, alle i *Store Fuglede*. En væsentlig del blev 1322 skænket af fru Margrete, enke efter hr. Henrik Albertsen, dels som sjælegave og dels, fordi hun var blevet opdraget i klosteret. Brevene om gaven nævner intet om omfanget udover, at det var alt hendes gods i Fuglede. Hun stillede det vilkår, at godset aldrig måtte afhændes. Gaven blev bekræftet ved skødning på landstinget.¹¹⁰ Selv om vi ingen indsigelser kender, må de have fundet sted, for 1329 truede Roskildebispens med bandlysning af dem, der forgreb sig på godset, og året efter stadfæstede kong Valdemar 3. efter 4 dombreve ved låsebrev klosterets besiddelse af godset.¹¹¹ Disse gårde lå jo langt borte fra klosteret, så det er naturligt, at de blev bortforpagtet. 1391 forpagtede Peder Nielsen af Vollerup de 1 1/2 bol, som en vis Torsten tidligere havde i forpagtning. Det kan næppe være alt godset, da de 9 gårde gennemgående var store. Den årlige afgift på 14 p korn skulle også dække leje af gården i Skørpinge.¹¹² Man må formode, at en del gods var øde, selv om kontrakten hverken nævner øde gods eller genopbygning. I regnskaberne er de 9 gårde sat til i alt 34 p korn i 1508 og 35 p 1513, da den største af gårdene er blevet delt. En af gårdene betegnes som øde 1508, men har betalt alt dette år, derpå intet de følgende år. Også indtægtsregnskabet 1512 viser visse mangler i afregningen, ellers er der kun beskedne afgiftssvigt.

I alle regnskaber anføres til sidst *Provstrup* (nr. 194), skønt det ligger i Volborg h. Det er næppe en almindelig gård, dens eneste afgift er 3/4 t smør, som Jep Ibsen (Jepsen) yder alle år. 1308 købte Niels Torbensen Provstrup for 100 mark. Tre søstre arvede godset og solgte 1325 hver deres trediedel til Jens Mogensen. Niels Torbensen siges i alle tre salgsbreve at have betalt 400 mark penge for

¹¹⁰) 1322 24/5, 21/7, 1329 31/5 Dipl. Dan. 2. rk. VIII 400 og 430-31, X 115, 1328 24/8 afskr. i Langebeks Dipl., Dipl. Dan. 2. rk. X 44 Lokalarkiver I nr. 48-50, 63.

¹¹¹) 1329 31/5 Dipl. Dan. 2. rk. X 115, Lokalarkiver I nr. 63.

¹¹²) 1329 31/5, 1391 29/9 Dipl. Dan. 2. rk. X 115 og 4. rk. IV 443, Lokalarkiver I nr. 63 og 110.

godset. I løbet af 1300-tallet kom Provstrup til Agnete kloster, der 1391 udlejede det på livstid sammen med gods i Glim og Bregentved til ærkedegns Peder Lykke. På grund af ødelæggelse fik han det afgiftsfrit de første tre år, derefter skulle der betales 1/2 t smør og 1 p korn. Det lykkedes ikke Peder Lykke at få godset bragt på fode, så han opgav lejemålet. 1404 blev Provstrup forpagtet til provst Christian for 1/2 t smør mod at bebygge godset og indsætte fæster.¹¹³ Sammen med Provstrup hørte formentlig andet gods i Osted sogn, nemlig Bregentved og Jonstrup, som ikke forekommer i regnskaberne. Klosteret stredes 1543-44 med domkapitlet om dette gods og tabte.¹¹⁴

I jordebogen 1513 er til allersidst anført *Torup* kirke på Halsnæs, som hertuginde Ingeborg 1336 gav Agnete kloster. Afgiften var til at begynde med 4 1/2 p korn, som præsten 1395 erkendte at skyldte.¹¹⁵ 100 år senere var kornet konverteret til 17 lam, 15 par høns og 1 pund voks, som hr. Jørgen betalte 1512-15. Agnete kloster beholdt denne indtægt efter reformationen, som det fremgår af Landebogen 1567.¹¹⁶

Takket være det omfattende brevstof er der mindre end 30 enheder af landgodset, for hvilke vi ikke kender tidspunkt eller omstændigheder ved erhvervelsen. 70 enheder kom til klosteret før 1300, de 62 var grundlæggelsesgoods, hvoraf væsentlige dele gennem længere tid var frtaget klosteret og først blev tilbageleveret et par tiår ind i det 14. århundrede. Efter perioden med kriser og stridigheder skete der en ekspansiv udvikling op gennem 1300-tallet, ved hjælp af gaver og køb fik klosteret endnu 70 enheder. For 12 af dem findes der dog ingen sikker adkomst, men ældre breve eller forpagtningskontrakter vidner om, at dette gods må være kommet til klosteret før 1400. Ligesom vi gennem brevene i vid udstrækning kan følge godset forud for regnskaberne og især ved

¹¹³) 1308 14/11, 1325 15/4, 21/4 og 18/6, 1391 21/9, 1404 8/11 Dipl. Dan. 2. rk. VI 158, IX 185-86, 197, 4. rk. IV 438, (Rep. 4636), Lokalkraver I nr. 27, 52-54, 109 og 118.

¹¹⁴) 1543 og 1544 ÆA IV s. 290.

¹¹⁵) 1336 9/10 og 1/11, 1395 18/2 Dipl. Dan. 2. rk. XI 332, 335 og 4. rk. V 340, Lokalkraver I nr. 71-73 og 112.

¹¹⁶) Afgiften er overraskende nok anført – ikke under *Torup* kirke – men under nabosognet Melby, s. 177.

hjælp af forpagtningskontrakterne til en vis grad kan kortlægge agrarkrisens forløb på klostergodset, er det muligt at følge en stor del af det efter klosterets nedlæggelse ved at gå til de forskellige lensregnskaber og -jordebøger. Kronen beholdt nemlig Agnete klostres gods meget længe i modsætning til både Clara klostres og Roskilde Frue klostres samt Skovklostres gods.

Ødegods

Takket være Agnete klostres jordebøger får vi god besked om det ubesatte gods – både gamle øde enheder og jord, som fortsat er skyldsat, men ikke bortfæstet. Brevstoffet kan yderligere supplere vor viden.

Et af vidnesbyrdene om Roskildes tilbagegang i senmiddelalderen synes at være, at Agnete kloster ikke har haft helt let ved at udleje sine gårde og grunde i byen, i 1508 er 4 af de 12 uden beboer. Bodil Smeds gård (nr. 2) er ubesat 1508, i 1509 er Poul Glarmester flyttet ind og har desuden overtaget Brynings øde gård (jfr. s. 42). Jens Fynbos hus (nr. 6) er øde 1508-09. Nr. 11 har været beboet af bysvenden, der skulle yde det meget høje beløb 5 mark, men grunden er øjensynlig opgivet, da rubrikken er streget ud, den mangler 1509-10 (og 1512), kommer tilbage i jordebogen 1513, men de 5 mark udebliver fortsat. Else Møllers (nr. 4) har betalt 1508-10, derefter intet, men står endnu i 1513-jordebogen.

Den varige ødelæggelse rammer især landgodset. Gården i Gundsølle (nr. 15) er øde i alle regnskaberne, men fortsat skyldsat med hovedlandgilde, småredsler og skriverskæppe. Jorden er bortlejet for hovedlandgilden, som betales punktlig. Et navn over linien i 1508 kunne tyde på, at den er bortfæstet omkring 1520, men det kan også være navnet på en ny lejer af jorden. Gårdene i resten af Sømme herred er ligesom gårdene i det tidligere Jørlunde herred beboet i alle regnskaber. Det fremgår imidlertid af bevarede breve, at der tidligere har været vanskeligheder.

I Kamstrup bortlejes 1407 det øde gods omfattende 3/4 bol (vel alle tre gårde) afgiftsfrit i 6 år med godt resultat, 1508-14 er gårdene besat med solide fæstere, der betaler deres afgifter. Også Glim (nr. 21) må en tid have været øde, 1391 blev den sammen med Provstrup bortforpagtet uden afgift i tre år, 1508-15 yder Niels Jensen sine afgifter fuldt ud. Den relativt store gård i Sundbylle

(nr. 26) har tidligere haft vanskeligheder. Den bortlejes 1379 med nedsat afgift de to første år mod at bebygge og forbedre godset. Småredslers skulle ydes fuldt ud til Allehelgen med lam, gås og 2 høns, mens lejerens slap med 2 pund korn til kyndelmisse, efter de to år forhøjet til 3 pund korn. Den relativt høje kornafgift viste sig uholdbar, da gården 1393 påny bortlejes, nu sammen med gården i Oppe Sundby. Brevteksten nævner intet om afslag for Sundbylille, men der kræves kun 2 pund korn årligt. Gården i Oppe Sundby er afgiftsfri det første år, derefter skal der ialt ydes 4 pund korn årligt til kyndelmisse, dvs. 2 pund af hver gård. I regnskaberne 1508-14 er gården i Sundbylille atter oppe på en ydelse af tre pund korn, som ydes alle år.

Den største af gårdene i Smørumovre (nr. 28) har betalt 1508, dog med eftergivelse af en fjerding smør. Niels Mogensen står fortsat som fæster 1509-10, men et pund byg og en fjerding smør er ydet af Per Andersen. Gården betegnes som øde, da den 3. maj 1512 bliver solgt til Knardrup kloster.

Den lille gård i Hastrup (nr. 38) er et eksempel på, at jord senere bliver øde. I regnskabsperioden er den besat med en stabil fæster, der betaler sine afgifter alle år, men 1544 bortlejes den som en øde jord mod en vis afgift. Gården i Baldersbrønde (nr. 39) betegnes øde 1508, den burde yde 2 p byg og 1 f smør, Oluf Hemmingsen betaler alle år 1 1/2 p byg for jorden.

Den sidste af gårdene i Jenslev (nr. 89) betegnes som øde 1508, der er åben plads til et navn 1509-10, i 1512 er jorden lejet til Hans Michelsen, der skulle betale 1 p byg og 1 p rug, men kun yder 1/2 p byg i 1512 og 1513 og 1/2 p rug i 1513 og 14. Lasse Jul i Hyllinge (nr. 92) skulle 1508 yde 1 p byg og 1 p rug plus skriverskæppe og betalte uvist af hvilken grund 10 skæpper byg for meget, måske er der tale om en restance, selv om det ikke nævnes. I 1509 er Lasse Jul afløst af Knud Madsen, som intet betalte i 1509 og 1510/11. Regnskabet 1512/13 anfører, at der skal ydes 1 p byg og 1 p rug, men intet er betalt. 1513-jordebogen skriver, at gården er øde, og det er ikke lykkedes at bortleje jorden, da der slet ingen indtægter noteres 1513-15.

Den anden gård i Fensmark (nr. 99) er alle år anført som øde, den skulle yde 1 p byg, 1 sk g og en skriverskæppe. 1512 er den medregnet i det, der skal betales, men jorden er på intet tidspunkt lejet bort.

I Bårse hører en lille (øde) jord (nr. 101) sammen med Hans Sommers, senere Henrik Sommers gård, og der betales alle år 9 g af jorden. 1508 siges Oluf Svendsens gård i Tjørnehoved (nr. 137) at ligge øde, men der er ydet den pligtige 1/2 t smør. 1509 er hans navn streget ud, og Anders Ingvorsen anføres som beboer og betaler. 1510 kaldes gården hans, men en unævnt bebor den og betaler. 1512 har Anders Ingvorsen betalt, og han er der fremdeles 1513-14. Hvis der i dette tilfælde har været tale om en egentlig øde gård, må det ligge forud for 1508 og være et af de meget få eksempler på, at 1508-reformen har båret frugt. Måske har gården snarere været midlertidig ubesat 1508.

Nr. 142 er en øde jord, som to af bønderne i Skovhuse betaler samme afgift af som ydelsen af den mindste af gårdene i byen. Hans Persen har en øde jord (nr. 145), også betegnet som et øde vænge, lagt til sin gård og betaler alle år 9 grot deraf. Af Skovhuses 7 enheder er der således kun fem besatte gårde, landsbyen anføres i 1688-matriklen med fem gårde med tilsammen 13 1/2 t hartkorn – et vidnesbyrd om en varig ødelæggelse.

Mens det omfattende gods i Bårse herred, der er direkte og enkeltvis bortfæstet fra klosteret, kun viser beskeden ødelæggelse, synes det samlet bortforpagtede gods i Snesere og Brandelev at have været hårdere ramt. I 1513-jordebogen er kun en af de 9 gårde i Snesere angivet som øde, og der er fæsternavne ved dem alle, selvom der både for 1513 og 1514 kun er anført indtægter ved hovedgården og de fire første gårde, rubrikkerne for den derpå følgende øde gård (nr. 153) og de tre sidste er tomme. I Brandelev er anført fuld betaling for de to første gårde (nr. 158–159), 4 sk for den næste og intet ved de to sidste. Det ser underligt ud, ikke mindst da de fem gårde er egaliserede med hver 4 1/2 m i landgilde og 12 sk gæsteri penge. Det må skyldes, at skriveren har fordelt forpagtningsafgifterne efter gårdenes skyldsætning, så langt de rakte.

Forklaringen finder vi i oppebørselsregnskabet, hvor der for Snesere og Brandelev står: fru Anne Holgers har ydet hhv. 20 m og 4 lødige m af førnævnte byer. Det er samme beløb, som fremgår af forpagtningskontrakterne 1. februar 1484. Forudsætningen for de ret lave afgifter må være, at noget af godset var øde, da det blev bortforpagtet. Måske var forholdene ændret gennem den sidste menneskealder, så at Mads Eriksen i sine bestræbelser på at rette

op på klosterets økonomi så en mulighed for at genforhandle kontrakterne. I oppebørselsregnskaberne anføres det ved Snese, at der skal betales 35 1/2 m og 4 sk og ved Brandelev 26 m og 4 sk mens fru Anne kun har betalt det, hun kontraktlig var forpligtet til. Mens lodige mark fortsat regnes lig 45 sk, er lybske og danske mark øjensynlig ens. Kun et håb om en fornyet kontrakt kan forklare, at 1513-jordebogen anfører navnene på de 9 plus 5 fæstere med hver enkelt fastsatte afgift. Summen af disse svarer nøje til de i 1512/13 anførte. Hvis fæsterne var i stand til at betale disse beløb, har fru Anne kunnet hente en pæn fortjeneste, som hun næppe har ønsket at give slip på. Godset i Hammer herred er ret spredt, men klarer sig igennem uden ødelæggelser.

Gården nr. 170 i S. Bjerger er 1508 anført med fæster og skyldsat ligesom nr. 169, i betalingsrubrikken står imidlertid »Thenne gord ligger plat øde«. Året efter er der åben plads til et navn, og der er kun betalt 17 sk af jorden. 1510 har jordebogen igen et fæsternavn, men efter opregning af, hvad der burde ydes, har en anden hånd tilføjet, at gården er øde. Der er betalt 1 sk grot for jorden, men intet 1512 ff og den nævnes som øde i 1513-jordebogen. Ikke blot S. Bjerger, men andre dele af (V.) Flakkebjerg herred har øde gods. Både gården i Skørpinge og den i Lundby er øde hele perioden. Begge lokaliteter (nr. 175-176) udgør 1508-1510 Agnete klostres gods i Slagelse herred. 1512-1513 nævnes Slagelse herred ikke, og de to gårde står som fortsættelse af Flakkebjerg herred.¹¹⁷

I Løve herred har man søgt at løse problemerne ved i 1511/12 at skille de øde områder ud som selvstændige enheder. De tre gårde i Rye, Gørlev sogn havde visse problemer, især Niels Jensen (nr. 178) i perioden 1510-1513, men betaler afgifterne i 1514, den udskilte enhed (nr. 180) kan næppe stamme udelukkende fra hans jorder, den betegnes som liggende vest for Niels Jensens gård, og at være øde. Gården i Gørlev (nr. 181) er øde alle årene, jorden er bortlejet til to bønder. Gørlev sogn har øjensynligt været hårdt ramt af ødelæggelse, så det er ikke underligt, at det kniber for Jens

¹¹⁷) Dette stemmer med matriklen 1688. Placeringen af Skørpinge i Slagelse herred er forståelig, derimod grænser Lundby i Tjæreby sogn slet ikke op til Slagelse herred. Mon klosterets skriver har opdaget fejlen, da han komponerede sit indtægtsregnskab.

Tinckel i Ulstrup at betale 6 p korn. Også her sker der en udskillelse 1511/12, den øde enhed burde yde 3 1/2 p, men er udlejet for 3/4 p byg og 3/4 p rug.

Mads Eriksens arbejde på at rette op på klosterets økonomi bærer kun til en vis grad frugt. Af de 4 øde enheder 1508 i Roskilde forbliver de to uden indtægt alle år, og for en tredje enhed betales afgiften kun et enkelt år. Af landgodsets ca. 165 enheder betegnes 11 som øde i 1508, idet dog enken i den sidste gård i Store Fuglede har betalt alle ydelser for 1508/09 på nær skriverskæppen. Derefter lykkes det ikke at skaffe ny fæster eller at udleje jorden. Ingen af de øvrige gårde og jorder bliver besat med fæstere, og i nogle tilfælde er der heller ingen indtægt af jorden. Kun et par steder er der tale om øde jord, således at en tidligere gård kan være helt opgivet. Hvadenten der er tale om »en øde gård«, eller der blot står »er øde«, må en retablering have været mulig eller i alt fald ønskelig, da enhederne er skyldsats med både småredsler, ervedspenge og gæsteri.

I heldigste fald lykkes det at udleje en gårds jorder for hovedlandgilden, således i Gundsølille (nr. 15) og vist nok også for den øde jord i Skovhuse (nr. 142), da den ydede afgift er den samme som af den følgende gård. Mere almindeligt betales der ca. halvdel af hovedlandgilden. I et enkelt tilfælde lykkes det at få en øde gård genbesat med et varigt fæsteforhold (Tjørnehoved nr. 137).

Mageskifter, køb og salg

Nogle gårde, som kendes fra brevstoffet, genfindes ikke i regnskaberne, de forsvinder ved mageskifter, salg eller går tabt – fortrinsvis under de urolige forhold i 1300-tallet. Af de to gårde i Smørum, som findes i regnskaberne, sælges den ene 1512 til Knardrup kloster, og den mindre blev 1544 mageskiftet til Helligåndshospitalet i København.

Mageskifter er en dobbeltsidig affære. Normalt ønsker den ene part at opnå velbeliggende gods i forhold til sin aktuelle godsbestand, men samtidig skal mageskiftet helst være til glæde og gavn for modparten. Det beror i nogen grad på de to parter indbyrdes politiske styrke, om dette sker. Gennem de 300 år Agnete kloster bestod, indgik klosteret en række mageskifter, som ikke alle synes at have bragt fordele.

Det tidligste mageskifte fandt sted 1313, da Agnete kloster afgav 12 øre jord i Hesselby ved Skælskør. Dette gods, som var blandt det fratagne arvegods, havde klosteret fået tilbageleveret og yderligere fået bekræftelse på både 1300 og 1312, så det kunne afgives til gengæld for gods i Slimminge.¹¹⁸ Omfanget af dette gods nævnes ikke, det synes at kunne passe på regnskabernes tre gårde (nr. 65-67), hver med en afgift på 1 1/2 pund byg plus småredsler. På grund af stridighederne om grundlæggelsesgodset kunne klosteret nok være tjent med at skille sig af med de 12 øre jord i Hesselby, selv om de fremtidige afgifter må formodes at have været mindre.

1354 lovede den senere justitiar Niels Jensen forstander Asser Skytte som repræsentant for klosteret inden midsommer at skaffe adkomstbreve på gods i Asmindrup til gengæld for den gård i Slagelse, han havde fået tilskødet af klosteret. Af seglremmene fremgår, at Asmindrup godset havde været pantsat. Klosteret må have fået godset, for en påskrift o. 1500 lyder: «Paa gotz som klosteret haffer i Asmvndorp».¹¹⁹ Gården i Asmindrup findes ikke i regnskaberne, og da brevet ikke er registreret 1575, har det næppe dengang været i arkivet. Det kan tænkes, at der er sket et salg mellem o. 1500 og 1508 i de vanskelige år, der gik forud for reorganiseringen ved den nye forstander Mads Eriksen Bølle. Efter gængs skik blev adkomstbreve normalt udleveret sammen med godset. Hvis salget var sket uden større formaliteter, kan det have været medvirkende årsag til de strenge 1508-regler.

Det næste mageskifte skaffede klosteret et par velbeliggende gårde i Veddelev lige uden for Roskilde mod at afgive gods i Babberup, Fakse herred, som vi ikke kender nogen adkomst for.¹²⁰

Kort efter 1400, mens agrarkrisen endnu trykkede, gennemførte Agnete kloster med Roskildebispen (vel på dennes initiativ) et mageskifte, som i al fald senere synes at have været til gavn for klosteret. Det afgivne gods var ganske vist velbeliggende i Sigerstrup, Sømme herred, men det var øde. Til gengæld fik klosteret bispetienden fra 16 af Antvorskov klostres bønder i Ramsø herred, i regn-

¹¹⁸) Brevene er tabte, men registreret i 1575-registraturen.

¹¹⁹) 1354 25/4 Dipl. Dan. 3 rk. IV 113, Lokalarkiver I nr. 90.

¹²⁰) 1364 2/1 Dipl. Dan. 3 rk VII 1, Lokalarkiver I nr. 94. Det er modpartens brev, der findes i arkivet.

skabsperioden betalte de hver en tønne havre årligt.¹²¹ Også det følgende mageskifte 1439 var til klosterets fordel. Ridder Sten Basse afgav en gård med gårdsæde i Nørre Jernløse, naboby til klosterets omfattende gods i Sønder Jernløse, og fik til gengæld klosterets gård i Hjelmsøllille, som på det givne tidspunkt var ubesat og 100 år tidligere var forsøgt solgt (jfr. nedenfor).

Ved et mageskifte 1516 skaffede præsten i S. Jernløse sig jord til et møllested mod at aflevere eng og skov fra præstegården til Agnete kloster.¹²²

Et af de sidste mageskifter kan efterlade en vis undren, umiddelbart ser det afgjort ud til at være til Agnete klosters fordel. Københavns Helligåndshus overtog 1544 den anden, mindre gård i Smørum, som kun ydede 1 pund korn, 1 tønne havre, 1 sk grot og småredsel, mens Agnete kloster dels fik en gård i Tjæreby, Ringsted herred, som ydede 6 sk grot, og dels ejendomsretten til og dermed landgilden af den gård i Jersie, som klosteret hidtil kun havde haft i forsvar med en årlig afgift på 3 sk grot.¹²³

Endnu et eksempel på, at mageskifter helst skete med andre gejstlige institutioner, er det brev, prioreren i Antvorskov kloster udstedte 9. Juni 1558 til bekræftelse på et mageskifte, hvor Agnete kloster afgav sin gård i Skørpinge, som i 1513 var skyldsats til 3 pund korn, men var øde og havde været det alle år fra 1508. I 1558 er den besat med Mikkell Brodze, der yder 1 1/2 pund rug og 1 1/2 pund byg og 2 mark penge – i 1513 er der kun tale om en mark. Det er et vidnesbyd om, at det i 1500-tallet var muligt at få ødegårde i gang igen. Til gengæld fik Agnete kloster en gård i Eggeslevmagle med tilsvarende landgilde. Begge gårde lå i V. Flakkebjerg herred. Mageskiftet er begrundet i belejligheden, »efftherthij thet er bode closterne best beleyliigt«. ¹²⁴

I 1566 fandt det sidste mageskifte sted på kongens bud til gavn for Frants Banner, der ønskede mere gods til sin nye hovedgård Ryegård. Han ønskede og fik Agnete klosters 5 store gårde plus en øde i Jenslev, Volborg herred. Dette gods var også for klosteret vel-

¹²¹) 1421 9/7 (Rep. 5928), Lokalarkiver I s. 365 nr. 128; iflg. jordebogen fra 1370'erne havde bispens i forvejen 4 1/2 bol (s. 94).

¹²²) 1516 29/11 Lokalarkiver I nr. 174.

¹²³) 1544 17/9, Lokalarkiver I nr. 184-85.

¹²⁴) 1558 9/6, Lokalarkiver I nr. 189.

beliggende og let at administrere. Det spillede næppe den store rolle her kun fem år før afslutningen, at klosteret fik gods i ikke mindre end 11 landsbyer spredt over Sjælland. Landgildeydelseerne svarede ret nøje til dem, de fem gårde i Jenslev betalte.¹²⁵

Køb og salg er der kun få eksempler på. Den eneste måde, det afspejles i regnskaberne, er den kraftige overstregning i 1508, 09 og 10-regnskaberne af den største gård i Smørum (nr. 28). Dens ydelser er ikke medregnet i de skyldige afgifter af byg, rug og smør i 1512, hvilket bekræfter, at dette indtægtsregnskab først er udarbejdet 1513, sådan som det selv siger.

Om gården i Særløse går tabt eller sælges, kan vi ikke vide, da klosteret ikke kunne afgive adkomsterne på grund af gården i Kirke Skensved.¹²⁶

Et mislykket salg, hvor betalingen var udeblevet, førte til, at Konrad af Gandersberg 1338 måtte tilbagegive gods i Hjelmsøllille, som afdøde Cecilie, Jon Grubbes hustru, havde skænket klosteret i sit testamente. Dette var 13 år senere blevet bekræftet af ægtemanden. En strid med Roskilde kapitel kan ikke ganske udelukkes, da Konrad i 1337 havde kvitteret provsten for indløsning af gods i Hjelmsøllille og Tybjerglille, gods som indgik i den samtidige grundlæggelse af det store Mariabilledes alter. 1351-vidnesbyrdet synes at have sikret Agnete kloster besiddelsen af dets gods, for ud over den sædvanlige latinske påskrift bag på brevet findes en længere dansk o. 1500: »Thette breff lydher paa thet gotz som kloster haffer i Hielmsø, som frw Cesille Jon Grubbes høstrv, som ligger begraffuen her i closter gaff ...« Påskriften var da irrelevant, eftersom gården blev bortmageskiftet 1439 efter på livstid at have været bortforpagtet til landsdommer Jens Gyrsting i 1378.¹²⁷

¹²⁵) Mageskiftetbrevet findes i kancelliets brevbøger og det tilhørende register på godset i Agnete klostres arkiv 1566 28/4 L 44-185.

¹²⁶) Jfr. 1272 4/4.

¹²⁷) Jfr. 1337 8/9, 1338 5/6, 1351 2/2 og 1378 29/9, alle trykt i Dipl. Dan.

FÆSTEFORHOLD

Fæstets varighed

Selvom regnskaberne omfatter ialt 195 numre, er der kun 140-145 godsenheder, som genfindes i samtlige regnskaber.¹²⁸ Det kan ikke undre, at ca. halvdelen af godset (79 enheder) har samme beboer 1508-15, da det kun drejer sig om 7-8 år, men hvis vi tør regne med, at de fæstere, der ikke har noget navn skrevet over linien i 1508-jordebogen, er der endnu i begyndelsen af 1520'erne, får vi et andet billede. Det drejer sig da om 45 personer samme sted i ca. 15 år og vel derfor på livstid. Antallet af fæsteforhold og nærheden i tid udgør et væsentligt bidrag til belysning af Frederik I.s 1523-forordning, den såkaldte livsfæsteforordning, som har været stærkt omdiskuteret siden slutningen af 1970'erne.¹²⁹ Agnete kloster regnskaberne viser tydeligt, at på den ene side er kortvarige fæsteforhold endnu almindelige, men på den anden side synes en stor gruppe fæstere at sidde længe eller livsvarigt på deres gårde, og overtagelse fra far til søn kan påvises i en række tilfælde, som vil fremgå af det følgende. I et enkelt fæsteforhold synes der bevisligt at være tale om livsfæste, idet Mogens Nielsen i den sidste af de beboede gårde i Jenslev fortsat er på gården i 1520'erne og ved mageskiftet 1566 er afløst af sønnen Niels Mogensen. Der synes også at være tale om livsfæste som hovedregel, når fæsteren dør i fæsteforholdet. I Kamstrup (nr. 19) betaler enken for 1509/10, og hendes afløser er der fra 1510 frem til 1520'erne. I Soderup (nr. 70) er Per Mor-

¹²⁸) De 12 bygrunde plus de 16 tiendebetalere og de 15 bortforpagtede gårde skal trækkes fra. Yderligere tæller Torup kirke, gården i Jersie, den 1512 solgte gård i Smørum, møllen i Sønder Jernløse, gildeshuset i Bårse, gadehuset i Skibinge, enkelte skyldsatte ødejorde samt de gårde, der udskilles fra andre gårde 1511-12, heller ikke med.

¹²⁹) Se Exkurs.

tensen gennemstreget 1508, sønnen Per Persen overtager umiddelbart og fortsætter frem til 1520'erne. På to af gårdene i Jenslev (nr. 85-86) sidder der enker 1508-10, som betaler fuld afgift og derpå afløses af folk, som fortsat er der i 1520'erne, den ene af disses sønner er der ved mageskiftet 1566. Desværre indgår indfæstning ikke i regnskaberne, kun i et enkelt tilfælde nævnes gårdfæstning, ovenikøbet er betydningen uklar, da der tilsyneladende ikke finder noget skifte sted.¹³⁰

De lange fæsteforhold forekommer geografisk meget spredt, de findes både blandt de enkeltvis placerede gårde og i de landsbyer, hvor klosteret ejede adskillelige gårde.

I Veddelev gælder det Oluf Olsen (nr. 13), mens broderen (?) Jep Olsen mellem 1515 og ca. 1520 afløses af Niels Olsen, der evt. er Oluf Olsens søn. Jep Pedersen i Sundbylille, Od Hemmingsen i Smørumovre, Tyge Olsen i Herstedvester, Niels Tygesen i Glostrup og Oluf Pedersen i Hastrup ser ud til at fortsætte til 1520'erne. Det gælder også for to af bønderne i Sønder Jernløse: Laurids Saxen og Per Lauridsen samt Oluf Jepsen i Nørre Jernløse. Tre af bønderne i Jenslev er fortsat på gårdene efter 1515, ligeså Tyge Madsen i Kyndeløse, Bo Pedersen i Olstrup og Mads Ibsen i Fensmark. De overskrevne navne ved nr. 105-108 bør rykkes et nr. ned, da navnene Anders Nielsen, Oluf Munk og Svend Munk er nr. 106-108, så de er der endnu efter 1520 sammen med Niels Mortensen, Svend Mikelsen og de to formentlige brødre Niels og Jep Vernekesen i Skibinge. I Allerslev fortsætter Oluf Kaare og Oluf Jul, mens kun Rasmus fortsætter af de fem bønder i Tjørnehoved. Niels Clementsen, Jep Nielsen, Hans Pedersen og Knud (Svendsen) Krog i Skovhuse samt Mads Hemmingsen i Egebjerg fortsætter ligeledes efter 1515. Det gælder også fem af de seks bønder i Vindinge, Stuby og Lundby i Hammer herred. I Lyngby, Flakkebjerg h., har den skriver, der i begyndelsen af 1520'erne forsøgte at føre 1508-jordebogen a jour, haft problemer med at anbringe de overskrevne navne korrekt, måske fordi rækkefølgen i 1508 afviger fra 1513, således at nr. 174 er rykket op mellem nr. 171 og 172.

¹³⁰) I 1514 betales der 2 1/2 mark gårdfæstning af Hans Dyhrs gård i Vindinge, men navnet er ikke gennemstreget.

Per Svendsen i Rye ser ud til at fortsætte, men har i 1512 og 1514 kun betalt 1 sk grot, intet korn. Jens Tinckel i Ulstrup er der ligeledes efter 1515 ligesom bønder i fem af de oprindelige ni gårde i Store Fuglede i Ars herred.

Fæsteskitter

Far til søn

De 1508-enheder, der har et navn skrevet over linien, må antages at have skiftet beboer senest i begyndelsen af 1520'erne, og i visse tilfælde indikerer disse navne, at det drejer sig om skifte fra far til søn. Mads Olufsen i Hellested (nr. 93) afløses af Oluf Madsen efter 1515, så der er far til søn oplagt. Hans Sommer i den første af gårdene i Bårse (nr. 100) har 1508 »Henrik« over linien svarende til 1513-jordebogens Henrik Sommer. Skiftet er nyt, da Hans har betalt 1512-afgifterne. Her er det ikke nødvendigvis en søn, der overtager, en bror kan ikke udelukkes. Far til søn gælder bl. a. Jep Arildsen, der betaler herlighedsafgifter til Agnete kloster af gården i Jersie (nr. 37), 1508 er Lars Jepsen tilføjet over linien. Oluf Lauritsen efterfølges af Laurids Olsen (nr. 122). På samme måde følger Verneke Troelsen efter sin far Troels Kaare (nr. 130) og Laurids Clausen efter Claus Persen (nr. 135).

Ved skifte inden for regnskabsperioden er der flere muligheder for at påvise overgang fra far til søn. I Kløvested (nr. 48) er 1508-09 noteret Oluf Pedersen, 1508 med tilføjelse ov. l.: Jens Hansen, som ikke antyder slægtsskab, i 1509 er Oluf Pedersen gennemstreget og erstattet af sønnen Per Olufsen, der står i 1510-jordebogen og har ydet afgifterne, men i 1512 er afløst af Jep Skrædder, som også står i 1513-jordebogen og har betalt ydelserne 1512-1515. Overgang fra far til søn kan altså også ske i gårde med hurtige skifter. Anders Hansen i Slimminge (nr. 65) er rimeligvis far til Hans Hvid (ov. l.). Anders er død i 1510 efter at have betalt nogle af afgifterne, enken betaler byg og Hans Hvid resten. Jens Hvid (nr. 66) er vel familie, navnet ændres fra 1509 til Niels i 1510 og alle senere posteringer, så det er snarere to personer end den ikke ualmindelige sammenblanding af Jens og Niels, familieskabet lader sig ikke afgøre.

Mads Havtorn i Tåstrup (nr. 69) må være far til Niels Madsen (ov. l. 1508), der erstatter ham i løbet af 1510/11. Per Mortensen i Soderup (nr. 70) står i 1508-jordebogen, men patronymet er gen-

nemstreget og erstattet af Pedersen, Per Pedersen er der alle følgende år. Niels Andersen i Sønder Jernløse (nr. 71) er der 1508-10 med Mikkell ov. l. 1508, 1512 betaler Mikkell Nielsen, som genfindes i 1513-jordebogen. Jep Persen (nr. 81) står i jordebøgerne 1508-10 med Niels Jepsen ov. l. 1508. 1510 har Jep ifølge betalingsdelen betalt rug og skriverskæppe, men i jordebogsrubrikken er Jep rettet til Per og Persen gennemstreget med Nielsen over linien. Allerede i 1512 er han afløst af Niels Ipsen (Jepsen), der har betalt alle ydelser på nær gåsen, således også 1513, han kan være Jeps søn. Her synes at ske et dobbeltskifte, hvor sønnen Niels Ipsen (Jepsen) først overtager fæstet efter et kortvarigt mellemspil.

De to gårde i Kyndeløse (nr. 90-91) synes beboet af far og søn, Mads Tygesen og Tyge Madsen. Tyge er der hele perioden, mens Mads afløses af sønnen Oluf, som står i jordebogen 1510, faderen har dog betalt afgifterne. Jens Hermansen i Hjulebæk (nr. 97) har Niels Jensen overskrevet, han afløser faderen i løbet af 1510/11 og betaler alle afgifter dette år. De tre Munk'er i Bårse er jo nok familie, og muligvis er Niels Munk far til Oluf, som 1509-10 kaldes Oluf Nielsen, Anders Nielsen kan måske også være en søn. Mod et farsøn forhold taler, at Niels Munk tidligst i 1511 har afløst Hans Svendsen. Per Lauridsen (nr. 109) afløses mellem 1511 og 1512 af en broder (?) Oluf Lauridsen, som o. 1520 efterfølges af den Henrik Jensen, der fejlagtigt er skrevet ov. l. ved nr. 108 i 1508. Mikkell Jensen i den første gård i Skibinge (nr. 112) har sønnen Ole Mikkelsen skrevet ov. l. og afløses af ham 1511-12. Da Ingvor er et ret sjældent navn, er Oluf Ingvorsen, som 1511-12 afløser Anders Ingvorsen (nr. 143) vel en broder. Ligeledes må Hemming og Jens Tuesen (nr. 168), der også afløser hinanden 1511-12 anses for at være brødre.

Også lejemål af jord kan gå fra far til søn. Jorden til ødegården i Baldersbrønde har før 1508 været lejet af Hemming Olufsen. Da jordebogen skrives, rettes navnet under arbejdet til Oluf Hemmingsen, han fortsætter hele perioden.

Øvrige fæsteskitter

Gården i Gundsøllille (nr. 15) er øde hele perioden, dog er jorden lejet af Asser Olsen, der øjensynlig forsvinder inden 1520'erne, da der står Villum ov. l. Oluf Jyde i Valby (nr. 16) afløses 1511-12 af Morten Andersen, som 1508 ov. l. er tilføjet af den hånd, der har skrevet 1512-regnskabet. De tre gårde i Kamstrup (nr. 17-19) skif-

ter alle fæster. Herman Olsen efter 1515 til Jens Andersen, Lasse Dyring betaler sine afgifter 1510/11, Oluf Hemmingsen kommer nok først i 1512/13, for han har kun betalt 1/2 lødig mark dette år, Mads Jepsen dør inden 1509-jordebogen skrives med åben plads til et navn, men enken betaler alle afgifter, 1510 har Lasse Dyrings søn overtaget gården, ov. l. 1508 står Joren Clemensen, der kommer til omkring 1520. Jep Olsen i Darup afløses 1511/12 af Hans Persen, og Niels Jensen i Glim (nr. 21) efter 1515 af Mads Jensen (evt. en broder). Jep Black i Herslev (nr. 22) har ikke betalt gås, høns, skriverskæppe og gæsteri 1514, men yder lammet 1515 og efterfølges vel af Jens Nielsen (ov. l. 1508). Oluf Nielsen i Oppe Sundby (nr. 23) betaler alle ydelser 1510/11 og er derpå borte, afløses 1512 af Hans Bentsen, der omkring 1520 efterfølges af Germund (ov. l. 1508), ligesom Niels Jepsen i Udlejre af Per Andersen. Erik Nielsen (nr. 25) skulle ifølge 1508-jordebogen yde 1 p byg og 1 t havre, men betaler kun halvdelen. Ov. l. står Oluf Knudsen, der er anført i 1509-jordebogen, men gennemstreget og erstattet af Søren Fejlere, som dette år betaler byg, men ikke rug, dog alt det følgende år, og intet 1512. 1513-jordebogen anfører Oluf Ingvorsen, der imidlertid intet betaler 1513/14 og vel hurtigt forsvinder, da der også står Gunder ov. l. 1508. Oluf Mikkelsen i Ølstykke (nr. 27) er streget ud 1508 og erstattet af Hans Degn, der både 1509 og 1510 må betale penge for rugen. 1512 har en ny fæster Oluf Jonsen betalt. 1513 betaler han ikke byg, og 1514 kun byg. Per Pedersen i Smørum (nr. 28) får 1508 eftergivet 1 f smør, og Niels Mogensen (ov. l. 1508) har afløst ham 1509, men afgifterne betales af Per Andersen. Niels Mogensen betaler 1510, men gården siges at være øde, da den sælges i foråret 1512. Lasse Jensen i Ishøj yder 1508 kun det ene pund byg og afløser 1/2 p med 14 sk, han betaler 1509, selv om der er åben plads til navn i jordebogen, og 1510 har Oluf Nielsen (ov. l. 1508) afløst ham. Gårdene i Torslundelille skifter begge fæster mellem 1511 og 1512, i nr. 33 sker der endnu et skifte 1515 – ca. 1520, ligesom i Greve og Reerslev (nr. 35 og 36). Gårdene i Lille Skensved (nr. 40-41) skifter fæstere 1515 – ca. 1520, mens gården i Skensvedmagle synes ubesat efter betalingen 1510/11, indtil Mads Villadsen overtager den 1513 og betaler delvis afgift, Lasse Jensen (ov. l. 1508) har rimeligvis overtaget den kort derefter. Brødrene Jep og Jon Gremersen i Ølsemagle (nr. 43 og 44) er der 1508-1515, men en Per Olsen har betalt byg for Jon 1512, og de

øvrige afgifter er ikke betalt, det kniber også 1513, men 1514 er Jon Gremersen igen blevet i stand til at betale jordebogsydelserne. Trods forskellige afgiftssatser er der gået kludder i de overskrevne navne, idet Bo Persen (ov. l. ved nr. 43) utvivlsomt hører til nr. 45, hvor Bo 1511-12 afløser Henrik Jonsen. Nr. 46 og 47 i Kløvested beboes 1508-15 af Esbern og Jens Knudsen, der evt. er brødre. Deres efterfølgere, Anders Unger og Hans Arildsen synes ikke at antyde noget slægtsskab. I to af gårdene i Sønder Jernløse (nr. 77 og 78) er fæsterne 1508-10 Clement Pedersen og Knud Andersen med Søren Olsen og Mads Jepsen ov. l. Mads flytter ind i den udskilte gård nr. 76 i 1512, mens nr. 77 intet betaler, Søren står for gården i 1513-jordebogen, men har kun betalt 1514-15, til gengæld betaler han alle afgifter for nr. 78. Hvad det betyder, at Mads' navn også står her, er uvist. Nr. 85-86 i Jenslev beboes 1508-10 af Lene og enken Gyde, ov. l. står Jørgen og Morten Nielsen, de har overtaget gården i 1512. Ved mageskiftet med Franz Banner 1566 beboes nr. 85 af sønnen Jens Jørgensen. Nr. 89 anføres 1508 som en øde gård og 1509-10 med åben plads til et navn. Jorden er ikke udlejet i disse år, men i 1512 har Hans Mikkelsen betalt 1/2 p byg og ligeledes 1513-14, i 1514 yderligere 1/2 p rug, 1566 nævnes ingen afgift. Lasse Jul i Hyllinge (nr. 92) har 1508 ikke kunnet yde mere end knapt halvdelen af byggen og er 1509 erstattet af Knud Madsen, som intet har betalt 1509-10, heller ikke 1512, og 1513 betegnes gården som øde. Knud Esbernsen i Frøslev (nr. 94) har i 1512 kun betalt 2 sk g, men intet korn og i 1514 kun 5 skæpper korn, så Ole Pedersen (ov. l. 1508) må antages at have overtaget gården kort derefter.

Nr. 103-104 i Bårse har overskrevne navne i 1508 ligesom Hemming Mogensen i Søgård (nr. 110), hvor en mindre gård er skilt fra 1512. Anders Knudsen bebor nr. 113 i Skibinge til 1511 og afløses resten af perioden af Jens Olufsen, der igen efterfølges af Jens Nielsen (ov. l. 1508). I nr. 115 sker der udskiftning af fæster mellem 1511 og 1512. Oluf Neg i nr. 117 er 1509 streget ud og afløst af Per Gren, der står ov. l. 1508, nr. 118-19 har overskrevne navne, som først træder i kraft efter 1515. Jens Hemmingsen efterfølges 1511-12 af Per Svendsen, som efter 1515 er afløst af Laurids Madsen. Cise Andersses sidder i nr. 124 1508-10, i 1510 er Per Trundsen skrevet ovenover hendes navn og overtager gården. Mon Anders Smed har været i udbud under kong Hans' felttog 1508, da Merete Andersses – vel hans hustru – står for gården, han afløses efter

1515 af Bo Jensen. Af gadehuset (nr. 126) betaler Karen Jeppes 1 sk g 1508-10, 1512 er intet betalt, 1513 står Rasmus Pedersen for gadehuset, men han har ikke betalt 1513-14, gadehuset bliver vist overtaget af Mads Jensen, der samtidigt beholder sin gård (nr. 125). Laurids Smed synes 1510/11 efter at have betalt ydelserne at flytte fra den pengeydende gård i Allerslev (nr. 131) til en smør-ydende gård i Tjørnehoved (nr. 134), Jens Madsen (ov. l. 1508) betaler nedsat landgilde for nr. 131 1512 og ingen gæstepenge, men yder fuldt 1513-14. Hans Lauridsen synes ny 1508 i nr. 133, da han ikke betaler landgilde, men kun en mark for bygsæden, 1509 har han ikke haft penge til at betale landgilden til Mortensdag, men yder i stedet for tre skilling grot samt rug til Kyndelmisse og betaler yderligere Jens Esbernson 5 skilling for gården (for bygningerne ?), 1512 har han intet betalt, for så at yde alt 1513-14. Jep Olsen i nr. 134 har intet betalt 1510, hans navn er streget ud og erstattet af Laurids Smed, der først synes at flytte fra Allerslev 1511/12 og kun har betalt gæstepenge 1512, men 1513-14 både smør og gæsteri. Rasmus Hansen flytter 1508 ind i nr. 136, som en bror til Oluf Jul i Allerslev er død fra, Oluf Jul betaler for landgilden 1508-09, og Rasmus betaler resten af perioden. 1508 siges Oluf Svendsens gård at være øde, men landgilden, 1/2 t smør, betales af en unavngiven person. 1509 er der åben plads til et navn, Oluf Svendsen er streget ud, og Anders Ingvorsen tilføjet ov. l. Hans Kaare i nr. 138 forsvinder en gang efter 1515. Helt fra 1508 betaler to fæstere i Skovhuse (nr. 140-141) afgift af den øde jord (nr. 142). Anders Ingvorsen i nr. 143 må vel være en anden person, end den Anders Ingvorsen, der i løbet af 1509/10 flytter til Tjørnehoved, da Anders Ingvorsen i Skovhuse betaler endnu 1510/11.

I Vindinge betaler Per Jensen (nr. 165) ydelserne til og med 1512, og er i 1513-jordebogen afløst af Jens Jepsen, som findes ov. l. 1508. I Bjerger står Niels Sudere (nr. 169) i 1508-jordebogen med Jens Olsen ov. l., imidlertid betales afgifterne af Jens Kaare, der står i jordebogen 1509 og 1510, i 1512 er han afløst af Hans Truelssen, der dette år betaler korn, men ikke penge. Hans Buck er anført 1508 (nr. 170) med Per Fynbo ov. l., i betalingsafsnittet står der, at denne gård ligger fuldstændig øde. 1509 er der åben plads til navnet, og der er ydet 17 sk for jorden. 1510 anføres Hemming Bynck, der betaler 1 sk grot for jorden. 1512 betales intet og 1513 siges gården at være øde. Gårdene nr. 171-174 i Lyngby er egalise-

rede og rækkefølgen er i 1508-10 forskellig fra 1513, Jens Jul og Hans Kaare (ov. l. 1508) er byttet om. I Annes gård i Rye (nr. 178) deler hun afgifterne med Poul Hansen i 1508, han betaler dem 1509, 1510 kaldes gården fortsat Annes, men ydelserne betales af en Niels Pedersen. 1512-13 betaler Niels Jensen penge, men intet korn, først i 1514 betaler han alt, han afløses efter få år af Søren Lauridsen. Niels Olsen i nr. 179 er der 1508-09, betaler dele af 1509/10 afgiften, pengene betales af Ingeborg (enken?), og resten af kornet af den nye fæster Per Andersen. 1510 står Niels Olsen fortsat i jordebogen, men er streget ud og erstattet af Per Andersen, som efter 1515 efterfølges af Hans Lauridsen.

I Store Fuglede sker der øjensynlig en flytning, idet Per Kul 1508 hører til i nr. 191 og betaler, men samtidig er skrevet ov. l. og Jens Suder streget ud i nr. 188. Jens Suder har betalt kornet, men ingen penge. I 1509-jordebogen er Per Kul på plads i nr. 188. 1509 er den nye fæster i nr. 191 etableret og betaler alt, i 1510 må han afløse det ene pund korn med penge og får det andet eftergivet, derefter synes han at forsvinde, 1512 er intet betalt, og ifølge 1513-jordebogen overtager Per Lauridsen jorden for 2 p korn. Karine Nielses i nr. 189 overlader betalingen til den nye fæster Laurids Jensen, der i 1508 får eftergivet det ene pund byg, men derefter er en støt betaler. Per Mikkelsens gård (nr. 193) angives 1508 at være øde, men Kristine Peders (enken?, konen?) har betalt, de følgende år er gården helt øde.

Fæsteskitter og afgiftsbetaling

En del fæsteskitter medfører, at nogle afgifter ikke bliver betalt. Eksempelvis betaler Lasse Dyring i Kamstrup alle afgifter i 1510/11, han er 1512 afløst af Oluf Hemmingsen, der 1512-13 kun betaler penge og først fra 1514 korn og småredsler. Det samme gælder Jon Gremersen i Ølsemagle, her har den nye fæster nedsat afgift 1513 og når først i 1514 op på fuld ydelse. I to af Slimmingegårdene sker der skifte 1511/12, begge de nye fæstere betaler kun delvis kornydelse 1512-14. Niels Jensen i Rye er der i al fald fra 1512, men yder kun penge i 1512-13 og først korn fra 1514.

Også for fæstere, der er der hele perioden, kan der konstateres vanskeligheder. For eksempel betaler Knud Esbernsen i Frøslev kun ervedspenge 1512, alt 1513, kun penge og en brøkdel af kornet 1514, så han bliver nok kort efter 1515 afløst af Ole Persen (ov. l.).

På samme måde må Per Ipsen i Bårse (nr. 103) formodes afløst af Hans Jul, da han kun har betalt halv pengeafgift i 1512-13.

På den anden side er der en halv snes eksempler på, at afgiften betales fuldt ud trods skifte, bl. a. hvis fæstet overgår fra far til søn. Det gælder Oluf Persen i Kløvested, der formentlig dør i løbet af 1508/09 og afløses af sønnen Per Olufsen, der imidlertid allerede i 1511 efterfølges af Jep Skrædder. Trods skifte betales alle afgifter rettidigt, i 1509/10 betales der dog 1 t havre i stedet for 1/2 svin som oldengæld. Niels Hvid har 1510 afløst Jens Hvid, uden at skiftet betyder afkorting i afgifterne. I nabogården dør Anders Hansen 1510/11 efter at have ydet 1/2 p byg, 1 lam og 1 t havre. Det resterende pund byg er leveret til Albert van Gock i København. Først er det skrevet ind, som om Anders har betalt det, derpå streget ud og erstattet af, at enken har betalt til Albert, men derudover har hun betalt 3/4 p byg »her«. Er det for at få lov til at blive på gården året ud? Det kan vel ikke være en form for gårdfæstning, da det er enken, der betaler. Den nye fæster Hans Hvid betaler småredslerne, men synes iøvrigt at have vanskeligheder fra starten. Resultatet af 1511/12 kender vi ikke, i 1512 har han hverken ydet byg eller havre, han betaler 1513, dog kun 1/2 p byg 1514.

I Tåstrup afløses Mads Havtorn i løbet af 1510/11 af sønnen Niels Madsen, der klarer afgifterne både dette og de følgende år. På samme måde går det i Soderup, hvor skiftet far til søn sker 1508/09. Også Mikkell Nielsen i S. Jernløse ser ud til at følge efter faderen uden svigt i afgiftsbetalingen, ligesom Oluf Madsen i Kyndeløse afløser sin far 1510/11 og betaler alt.

Også skifte uden familiemæssig tilknytning kan finde sted uden afkorting, ikke mindst i de pengebetalende gårde. Blandt andet forekommer det ved to af gårdene i Bårse (nr. 105 og 109) og ligeså i Skibinge (nr. 112-13 og 124).

Exkurs om Frederik 1.s forordning af 14. maj 1523

I festskrift til Erik Arup, 1946, var *Aksel E. Christensens* bidrag »Senmiddelalderlige fæsteformer som forudsætning for forordningen om livsfæste 1523«, hvor han argumenterede mod den gængse opfattelse, at 1523-forordningen var en kodificering af et udbredt livsfæste, og/eller at den påbød livsfæste. Artiklen gik ret ubemærket hen, indtil den blev optrykt i »Danmark, Norden og Østersøen«

1976. Da *F. Skrubbeltrangs* »Det danske Landbosamfund 1500-1800« udkom 1978, blev der deri sat spørgsmålstegn ved bærekraften af Christensens kildemateriale. Endnu kraftigere opponerede *B. Scocozza* mod Christensen i en artikel i *Fortid og Nutid* 1981 »Blev der indført livsfæste i Danmark i 1523«. Scocozza analyserer lovteksten og derpå historikernes opfattelse af den, han mener, de fleste er gået galt i byen, da der i forordningen intet står om livsfæste, han vender sig især mod Christensen, der tror på livsfæstet, men opfatter det som et nybrud. Aksel E. Christensen reagerede prompte med »Problemerne omkring forordningen om livsfæste af 1523«, trykt kort efter hans død 1981 i *Fortid og Nutid* 1982 med efterskrift af *Kai Hørby*.

I sin iver efter at imødegå Skrubbeltrang og især Scocozza glemte Christensen, at jeg i et foredrag i Historisk Samfund 15. marts 1971 havde protesteret mod hans måde at beregne et gennemsnit ved at lægge lange og kortvarige fæsteforhold sammen. Jeg sagde videre, at hans brug af Skovklosterregnskaberne umuligt kunne være korrekt, da i alt fald to af regnskaberne i nyere tid var dateret forkert. Det sås tydeligt af *Anna Hudes* excerpter af fæsternavne i Rigsarkivets Håndskriftssamling. Jeg mente dengang som nu, at der omkring 1500 fortsat var tale om to slags fæsteforhold: Et kortvarigt på få år og et langvarigt på mange år, evt. livstid, og at dette sidste måtte medføre en indfæstningsafgift af en vis størrelse. Iøvrigt viste det sjællandske materiale, bl.a. S. Agnete klosters regnskaber, ingen tendens til en markant forøgelse af langvarige fæsteforhold i perioden frem til forordningen.

Debatten i *Fortid og Nutid* blev 1983 fulgt op af *Frank Pedersen*, som tilsluttede sig Scocozzas tese, at forordningen ikke vedrører livsfæste. Pedersen inddrog Agnete klosters regnskaber sammen med Næsbyhoved len og Skovklosterregnskaberne, hvor han var inde på, at visse år må være fejldaterede. Dette spørgsmål blev endeligt løst af *Merete Dahlerup*, der i indledningen til sin udgave af Skovklosteregnskaberne efter en minutiøs undersøgelse fik sat tingene på plads.

Frank Pedersens tabel¹³¹ (s. 104) over antal gårde og fæstere, fæsterskifter, herunder far til søn, samt vedvarende fæstemål og

¹³¹) *Pedersen* 1983 *Fortid og Nutid* XXX

gennemsnitlig fæstetid stemmer ikke ganske med mine resultater, da hans alene bygger på regnskaberne 1508-13(15) uden hensyntagen til indtægtsregnskabet 1512 /13. Hvad angår den gennemsnitlige fæstetid, mener jeg fortsat, at det er forkert at beregne et gennemsnit for samtlige fæstemål, man bør i stedet dele op i to grupper: De kortvarige og de langvarige.

Når Frank Pedersen for Agnete kloster anfører 75-78 vedvarende fæstemål, gælder det alene 7-års perioden 1508-15, jeg anfører kun ca. 40 personer, der forbliver i samme gård frem til 1520'erne. Til gengæld har jeg noteret i alt 67 skift, deraf 15 fra far til søn, mens Pedersen anfører henholdsvis 49 og 9-10. Kun ved at benytte de overskrevne navne er der en rimelig mulighed for sammenligning med Næsbyhoved-regnskaberne, der dækker ca. 10 år og Skovkloster-regnskabernes 15 års periode.

Bortleje og forpagtning

Agrarkrisen har sat sine tydelige spor, som det ses dels af regnskabernes ikke helt få ødegårde, dels af de forpagtningskontrakter, der indrømmer nedsat afgift eller afgiftsfrihed i to til seks år mod pligt til at genopbygge godset. Det første af disse breve er fra 1379 og gælder gården i Sundbylille (nr. 26). Selvom der kun er tale om nedsat afgift i to år, lykkes operationen, 1508-14 betaler Jep Persen hvert år tre p korn. 1391 bortlejes Glim, Provstrup og Bregentved afgiftsfrit i tre år, men her er resultatet næppe tilfredsstillende, for i 1404 genudlejes Provstrup med krav om at få det øde gods besat. Afgiften er 1/2 tønne smør, der i regnskaberne er steget til tre fjerdinge. Det seneste af lejebrevene om øde gods er fra 1407 og gælder 3/4 bol øde gods i Kamstrup. For at sætte bygninger og fæstere på godset indrømmes seks års afgiftsfrihed, derefter skal ydes tre p korn årligt. Regnskaberne viser tre gårde (nr. 17-19), der tilsammen betaler fem p byg. Den mindste af gårdene skifter fæster så sent på året 1511/12, at han dette år kun yder 1 lødig mark og det samme i 1513. 1514-1515 er han nået op på fuld afgift, dvs. kornlandgilde, småredsler, skrivnerskæppe og 1/2 lødig mark ervedspenge.

De 16 forpagtningskontrakter 1349-1407 er alene ved deres antal vidnesbyrd om agrarkrisen. De er behandlet i en større sammenhæng af *Troels Dahlerup*. Måske kan et par mageskifter også sæt-

tes i forbindelse med krisen. 1354 fik klosterets forstander løfte om gods i (S.) Asmindrup til gengæld for skøde på en gård i Slagelse. Asmindrup-godset havde øjensynligt været pantsat, og det er tvivlsomt, om det nogensinde kom til at bringe Agnete kloster indtægter. Godset forekommer ikke i regnskaberne 1508 ff, og brevet er ikke nævnt i 1575-registraturen.

Selv om afgiften var så høj som 3 p korn, da gården i Hjelmsølle 1378 blev bortforpagtet til landsdommer Jens Gyrsting på livstid, kan der have været vanskeligheder med at få den besat. Han beholdt den formentlig til sin død engang i 1420'erne, og da den en halv snes år senere blev mageskiftet fra klosteret til ridder Sten Basse 1439 var den ubesat. I senmiddelalderen anvendes langvarige forpagtningskontrakter i højere grad som et middel til at få administreret fjerntliggende gods – ganske vist med væsentlig reduktion i indtægterne til følge. Det gælder først og fremmest Snese-godset.

AFGIFTER

Naturalieafgifter

Afgiftsmæssigt fremviser regnskaberne et broget billede. *Jordskyllen* er som almindeligt i andre købstæder beregnet i penge og betales i en eller to terminer, til påske og Mikkelsdag eller Mortensdag, i enkelte tilfælde til midsommer. Ligeledes ydede det fjerne gods i Bårse og Hammer herreder både hovedlandgilden og øvrige afgifter i penge – som oftest over tre terminer. Iøvrigt er *hovedlandgilden* normalt ansat i korn, enkelte steder i smør. Kornlandgilden betales helt i byg eller halvt i byg, halvt i rug. Bønderne i Sømme herred, Smørum herred, Reerslev og Hastrup i Tune herred, Ramsø herred, Bjæverskov herred, Tåstrup i Merløse herred og Tybjerg herred betalte kun byg, mens Jørlunde herred, Ølstykke herred, det meste af Merløse herred, Volborg herred, Frøslev i Stevns herred, Slagelse herred, Løve herred og Ars herred betalte både byg og rug. Dele af Tune herred, Lille herred og Hellested i Stevns herred ydede byg og smør, bønderne i Fakse herred ligesom Tjørnehoved og Rekkende samt Provstrup kun smør.

Småredsler, den sjællandske teje, i form af 1 lam (evt. 2 eller lam og får), 1 gås og 2 eller 4 høns ydedes af de fleste bønder, der ikke enten helt eller delvis ydede landgildesmør eller penge.

Kun bønderne i Sømme herred ydede *hoveri*, i form af en pløjedag, en sådag, en dag i høhøsten og en dag i kornhøsten, desuden skulle de køre 2 læs ved til gården, i Kamstrup skrives der: 2 læs sommerved.

Skriverskæppen forekommer overalt i alle årene. Det er almindeligvis en skæppe byg, der kan skiftes ud med rug, eller evt. penge. En skilling for en skriverskæppe findes flere steder, bl.a. i Frøslev (nr. 94) i 1509. Bønderne i Fakse, Bårse og Hammer herreder betaler ingen skriverskæppe.

Mens den tønde *havre*, der ydes af Antvorskovs bønder i Ramsø

herred jo ifølge mageskiftebrevet er bispetiende, er det lidt usikkert, hvad havre ellers står for. Der kan generelt ikke være tale om bispetiende. Et enkelt sted angives udtrykkeligt, at det drejer sig om *ervedspenge*, og dette synes at være forklaring på flertallet af havreafgifterne. De ydes generelt i Sømme herred, også af de få bønder, der yder smørafgift. Jørlunde og Smørum herreder betaler ligeledes havre, i Tune herred kun Reerslev og Hastrup. Ervedspenge ydes ved siden af havre i Ramsø herred, men ikke i Ringsted, Bjæverskov og Merløse herreder, i Volborg herred kun i Kyndeløse, i Stevns og Tybjerg herreder, men ikke i Fakse herred. Endelig betales der havre i Flakkebjerg og Slagelse herreder, men ikke i Løve og Ars herreder. 1509 står der ved Darup (nr. 20), at kvinden ydede en tønne havre, da hun forlod godset.

Smør kan dels indgå i hovedlandgilden, dels være en selvstændig afgift, ofte pålignet flere bønder in solidum. Når smørret står umiddelbart efter kornlandgilden, har jeg opfattet afgiften som en del af landgilden, står den længere nede efter småredslerne, er den opfattet som en særlig afgift. Gundsø (nr. 15) skulle yde en fjerding smør som en del af landgilden, men er øde. Gårdene i Torslundelille (nr. 33-34) giver hver 1/2 tønne. Hellested (nr. 93) betaler en fjerding smør, mens de to gårde i Olstrup (nr. 95-96), der kun yder smør, hver betaler en hel tønne. I Tjørnehoved og Rekkende (nr. 132-137) yder to gårde hver 1/2 tønne, de resterende fire hver en fjerding. Endelig betaler de tre mænd i Vindinge plus de to i Stuby (nr. 163-167) tilsammen en fjerding smør og gården i Greve (nr. 35) en fjerding. I Baldersbrønne (nr. 39) nævnes en fjerding smør efter havren. Soderup (nr. 71) yder en fjerding. Hele byen Sønder Jernløse, dvs. de 11 gårde (nr. 171-181) skal i alt yde en balle smør og gør det 1508-13, men kun 1/2 tønne 1514-15. Et vidnesbyrd 1. oktober 1514 udtaler, at degnen plejer at bidrage til smørtønden. Bonden i Nørre Jernløse yder en fjerding smør.

Æg. De to bønder i Veddelev (nr. 13-14) giver et ol (=80) æg til påske. De tre bønder i Kamstrup (nr. 17-19) yder hver 20 æg og tilsammen seks grot kalvepenge til påske. Ligeledes betales der i Darup (nr. 20) 20 æg og to grot. De to gårde i Skensvedlille (nr. 40-41) betalerr hver ligesom dem i Veddelev den største ægydelse for en enkelt person, nemlig 1/2 ol æg. Hver af de tre gårde i Kløvested (nr. 46-48) betaler 20 æg og to grot kalvepenge.

Svin. Boelsvin ydes kun af et ganske lille antal gårde. Et helt

svin betales af gården i Oppesundby i 1514, af Jep Bonde i Vigersted, både 1513 og 1514 og Bo Jensen i Jenslev (nr.87) kun 1513, desuden betaler han et gammelt får hvert andet år. Et halvt svin er ydet af Esbern Knudsen i Kløvested alle år og af de tre gårde i Slimminge 1513 og af nr. 67 også i 1514.

Pengeafgifter

Det store flertal af godsenhederne betaler en eller anden afgift i rede penge. For det første ydes *jordskylden* i Roskilde i penge. Billigst slipper Per Odbos hus (nr. 6) med 3 sk, mens Jens Fynbos hus og Jens Klintes gård er sat til 6 sk. Nr. 4 og 8 yder hver 9 sk, nr 2 12 sk, nr. 1 og 9 hver 2 sk grot, nr. 12 3 sk grot og nr. 10 6 sk grot.

Hovedlandgilde i penge betales i alle jordebøger af de 42 enheder i Bårse, Skibinge og Endegård, Allerslev, Skovhuse og Egebjerg i Bårse h., samt de 6 gårde i Vindinge, Stuby og Lundby i Hammer h. Dertil kommer (1512) 1513-14 de 16 godsenheder i Snese, Brandelev og Sværdborg, der er sat til individuel pengelandgilde, for hvilke der betales samlede forpagtningsafgifter.

Endelig er Jep Arildsen i Jersie (nr. 37) kun pengebetalende, idet hans gård tilhører Helligåndshospitalet i København, mens Agnete kloster kun har ret til herlighedsafgiften, som er betydelig, 3 sk grot. 1544 erhverver Agnete kloster ved mageskifte gården plus en gård i Tjæreby, Ringsted h. til gengæld for den tilbageværende gård i Smørum (nr. 29).

De pengebetalende enheder, som udgør ca. en trediedel af landgodset, er i regnskabsperioden meget stabile med betalingen, for de få ubesatte jorder ydes der lejeafgifter.

Den mest udbredte pengeafgift af de gårde, hvis hovedlandgilde er naturalier, er *ervedspenge*, dvs. arbejdspenge, en form for hove-riafløsning. Betegnelsen ervedspenge forekommer kun spredt, men af beløbets størrelse og placering i rækken af afgifter kan de normalt identificeres med sikkerhed. Ervedspenge i form af havreafgift er omtalt ovenfor,

Første gang ervedspenge nævnes er 1508 under Kamstrup (nr. 17) med 1/2 lødig mark (dvs. 22 1/2 sk). De to følgende gårde betaler hver 1/2 lødig mark, uden at kategorien nævnes, ved nr. 18 står, at afgiften betales søndag før midfaste. Af Glim (nr. 21) ydes 2 sk

grot (= 18 sk), og af Herslev (nr. 22) 7 1/2 sk, som betales med de ækvivalente 10 grot. Det er påfaldende, at disse fem gårde betaler ervedspenge, idet de også yder egentligt hoveri. Iøvrigt er satserne meget varierende fra 7 1/2 skilling (nr. 22, 40-41, 87-88), 1 skilling grot (nr. 26-29, 45-48, 65-67, 69, 89-90, 95-96, 99, 176-178, 180, 185, 191 og 194), 10 skilling 2 penninge (nr. 172), 13 1/2 skilling (nr. 179, 181-182), 1 mark (nr. 169-171, 175). To gårde i Ølsemagle (nr. 43-44) betaler hver 2 skilling grot (ligeså nr. 94, 97-98, 184, 186, 188-190 og 193), 3 skilling grot (nr. 187), og endelig 1/2 lødig mark, som er knap så meget. Hvor der er pålignet ervedspenge, bliver de regelmæssigt betalt perioden igennem med enkelte undtagelser. De 11 gårde i Sønder Jernløse betaler i fællesskab 2 lødige mark, hvilket giver knap 1 sk g per gård. Gårdene i Jenslev er store og yder derfor mange ervedspenge 4 sk g (nr. 84), 6 sk g (nr. 85), 1 lødig mark (nr. 86), derimod slipper nr. 87-88, som hver yder 4 p korn med 7 1/2 sk. De pålignede ervedspenge kan ikke ses at stå i umiddelbar relation til hovedlandgilden .

For de mange gårde i Bårse og Skibinge omtales ervedspenge intetsteds i 1508, af 1509-regnskabet fremgår imidlertid under Skibinge, at jordebogens 1 engelsk og 19 grot til midsommer og kyndelmisse er betalt som ervedspenge med 7 sk og 1 engelsk til 24/6 og 10 grot minus 1 engelsk 2/2, under nr. 113 nævnes det samme beløb i jordebogen 1509 som ervedspenge, mens jordebøgerne 1508 og 1510 betegner beløbet som *indepenge*, et andet udtryk for arbejdspenge. Da beløbet er ens for alle 14 gårde plus Endegård, kan der ikke være tvivl om, at de alle yder ervedspenge, og det samme må gælde for Bårse (nr. 100, 102-111), der betaler 6 eller 7 sk både til midsommer og kyndelmisse. De 6 gårde i Allerslev og de 5 i Tjørnehoved samt gården i Rekkende betaler derimod ingen ervedspenge. Tre af de 6 gårde i Skovhuse (Skibinge s.) betaler 20 grot samlet til de to terminer, de resterende tre hver hhv. 9 grot og 5 grot – altså forskellige beløb til de to terminer. Af Egebjerg (nr. 147) betales 15 sk indepenge til hver termin. De tre gårde i Vindinge og to i Stuby betaler ingen ervedspenge.

Gården i Lundby (nr. 168) yder ifølge jordebøgerne 1508 og 1513 en speciel afgift: 4 1/2 sk *biskopstiende*, den er betalt med 6 grot i 1512 og 1513 og 4 1/2 sk i 1514. Under Lyngby (nr. 171) opregner både jordebog og betalingsrubrik 1 mark ervedspenge, og 1509-jordebogen tilsvarende om den lybske mark i Bjerge (nr. 169), mens

nr. 172-74 hver yder 10 1/2 sk 2 penninge, tre gårde i Rye (nr. 177-78 og 180) skal yde 1 sk grot, den fjerde 14 sk i 1508, men 1509 13 1/2 sk, som også ydes af Ulstrup (nr. 182), Gerlev er skyldsæt til samme beløb, men er øde. Endelig yder de ni gårde i Store Fuglede fra 1 til 3 sk grot. De 14 sk, som i 1508 betales af nr. 179 betegnes i regnskabet som *grotzpeninge* – endnu en betegnelse for ervedspen-ge. 50 godsenheder, som kunne pålægges ervedspen-ge, går fri, de øvrige betaler som nævnt varierende satser.

I det omfang regnskaberne medtager gæsteriafgifter, er de betegnet som gæstepen-ge eller blot gæsteri. *Gæsteri* betales normalt med en pengeafgift beregnet i skilling, almindeligvis 12, 8 eller 6 skilling, evt. 1 mark (=16 skilling). Ganske få gårde yder 11 skilling, og et par steder så lidt som 3 skilling. Der synes heller ikke her at være noget fast forhold mellem landgilden og gæstepengene. Nogle store gårde betaler kun 6 skilling, mens visse mindre gårde må af med 12 eller 16 skilling. Det er en undtagelse, at nr. 147 Mads Hemmingsen i Egebjerg yder 24 skilling gæsteri sammen med et stort landgilde.

Gæsteriafgifterne kender vi bedst fra 1513-jordebogen. Kun få af bønderne er pålignet gæsteripen-ge 1508-1510. Begrebet er i alle tilfælde kendt, for 1508-1509 står der ved slutningen af Sømme herred: »Item theththæ for:de herret scall ingend geste penninge gif-
fwæ meth swa syæll (!) the gyøre som forskreffweth staar«. Bøn-derne på fæstegodset i Bårse og Hammer herreder er alle opført med gæstepen-ge 1508-10, men ingen betaling er noteret i regn-skabsdelen. Først fra 1512 medregnes gæstepen-ge i klosterets ind-tægter.

Selv om langt de fleste enheder er pålignet gæsteriafgift 1513, er det dog ikke generelt. Sømme herreds bønder er fortsat fritaget, vel på grund af hoveriet, som må formodes at fortsætte, selv om der in-tet står om det i 1513-jordebogen. Dog er den sidste lokalitet i Sømme herred Herslev (nr. 22) pålignet 1 mark gæsteri, som Jep Black eller Jep Jensen har betalt 1512-1513, men ikke 1514. Jørlunde, Ølstykke og Smørum herreder yder ikke gæsteri. I Tune herred betaler gårdene i Torslundelille og Greve hver en mark, mens Reerslev og Hastrup intet er pålignet. Lille herred og Ramsø herred går også fri pånær de tre gårde i Kløvested, der hver skulle yde 12 skilling, men kun har betalt i 1513. Bjæverskov og Ringsted herreder betaler ikke gæstepen-ge, også Tåstrup i Merløse herred

går fri. Øvrige bønder i Merløse og Volborg herreder yder enten 6, 9, 12 skilling eller 1 mark, mens Stevns og Fakse herreder er fri. Resten af bønderne er pålagt gæsteri, med undtagelse af Flakkebjerg herred.

Der er en påfaldende geografisk spredning i påligning af gæstepenge. Sømme herred skulle være fritaget, alligevel betaler Herslev (nr. 22). Jørlunde, Ølstykke, Smørum og Lille herreder går fri, mens to af gårdene i Tune h. betaler fra 1512 (nr. 33-34). De tre gårde i Kløvested, Ramsø h. yder gæstepenge fra 1512, det øvrige herred er fritaget. Fra Slimminge, Bjæverskov h. (nr. 68 ff) er gårdene med enkelte undtagelser pålignet gæsteri i 1513-jordebogen, og de samme bønder har betalt i 1512.

Om gæsteriafgifterne senere forsvinder er uvist, da de hører til den slags ydelser, som ikke medtages i pantebreve, skøder eller andre former for overdragelser. Det er derfor ganske naturligt, at gæsteri ikke forekommer i oversigten over ydelserne af de gårde, der 1572 lægges til Tryggevælde len. Derimod burde det fremgå af Roskildegårds og andre lensjordebøger om der betales gæsteri eller ej. Uheldigvis er flertallet af de godsenheder, der indlemmes i Roskildegård uden gæsteriafgift 1513-1514.

Ved siden af erveds- og gæstepenge forekommer en mindre udbredt pengeafgift betegnet *kalvepenge*, der fortrinsvis synes opkrævet 1508 og 1510 og kun af et fåtal af enhederne. I Sømme herred betaler bønderne i Kamstrup og Darup hver 2 grot til påske. I Ramsø herred yder kun de tre gårde i Kløvested kalvepenge. De 11 bønder i Sønder Jernløse betaler ikke penge, men tilsammen to kalve til påske. En mere almindelig form for kalvepenge er *fæskat*, der nævnes alle år. Gårdene i Bårse er pålignet enten 2 1/2 eller 5 grot i fæskat, hvilket svarer nøje til den 1/2 lodige mark, som er betalt under et til Mortensdag både 1508 og 1510, men ikke 1512, da fæskatten er ydet individuelt ligesom i 1513-14. Skibinge betaler alle år 1508-14 4 sk grot fæskat i fællesskab, også fæstebønderne i Skovhuse yder en fælles fæskat. De 12 gårde i Allerslev, Tjørnehoved og Rekkende ses ikke på noget tidspunkt at have ydet fæskat. Det samme gælder for godset i Hammer, Flakkebjerg, Slagelse, Løve og Ars herreder.

Et enkelt sted forekommer en afgift på *hedepenge*, uden at det kan ses, hvad den dækker over. Kalkars ordbog kender ikke glosen, men har hededrift som en form for græsning. Kan der være tale om

en græsningsafgift i lighed med oldegæld, som man har betalt for at sende sine svin på skoven? Oldengæld findes iøvrigt kun få steder i Agnete klostres regnskaber.

Priser

Der er kun et enkelt eksempel på, at pengeafgifter bliver afløst af naturalier: 1508 ydes der i stedet for 12 sk gæstepenge et svin af den første gård i Kyndeløse (nr. 90).

Der ser ud til at være flere rede penge mellem folk, end man ville have forventet. Afløsning af kornlandgilde og skriverskæpper mod betaling i penge forekommer i en række tilfælde. Betalingsrubrikkerne 1513-14 er så beskedne af omfang, at der ikke er plads til at anføre forklaring på en evt. konvertering, men plads nok til at angive et beløb, hvilket jeg dog ikke har fundet eksempler på. I 1512-regnskabet står der intetsteds, at noget er betalt for noget andet, så det er kun i årene 1508-10/11 vi har mulighed for at se, om en afgift er blevet afløst af penge eller en anden naturalie.

Fæsterne synes oftere at have besvær med at betale rugafgift end byg. 1509 ydes der i Ølstykke (nr. 27) penge for 1 p rug, ligeså det følgende år, hvor pengene er præciseret som 27 skilling minus 1 hvid eller 4 hvid pr. skæppe. Nøjagtig samme konvertering finder sted i Lyngby (nr. 172) 1508, mens de tre andre gårde afløser deres pund rug med 2 mark, som er samme beløb: 80 hvider, da der kun går 20 skæpper rug på et pund mod 24 skæpper byg. Alle fire gårde betaler dette år 2 m for 1 p byg, som synes at være den gængse pris for hele pund korn, og ved nr. 174 står der både for byg og rug: »4 hvide skæppen«, som er almindeligt pr. skæppe. Det gælder dog ikke altid, hvis skriverskæppen, der normalt ydes i byg, afløses. Fæstebonden slipper som regel med en skilling, dvs. kun 24 sk pr. pund i stedet for 32; således gårdene 171-172 både 1508 og 1509, gården i Frøslev (nr. 94) 1509, S. Jernløse (nr. 81) og Hjulebæk (nr. 97) 1510. To af gårdene i Lyngby giver i 1508 lidt mere, nemlig 14 penninge, hvilket svarer til en pris på 28 sk. pundet. Enkelte gange angives beløbet ikke, f.eks. Greve (nr. 35) 1508 og Fensmark (nr. 98) 1509. I Store Fuglede kniber det med at levere rug i 1510, nr. 184 slipper med 1 sk pr. skæppe for 3 hele pund, og nr. 191 betaler tilsvarende 20 sk for 1 pund, mens der ved nr. 189 kun står, at der betales penge for 1/2 pund.

1510 ydes der 5 skæpper rug og 20 skilling for 1 p rug til at købe tømmer for (S. Jernløse nr. 73 og 75), 1509 købes der tømmer for 1/2 p rug i Jenslev (nr.88). Rugen kan evt. ombyttes med byg, bl.a. 1/2 p byg for rug i N. Jernløse 1510. For 9 skæpper byg ydes 1 sk skæppen, og 4 hvide pr. skæppe for 10 skæpper rug. I Ishøj (nr. 31) betales der kun 14 sk for 1/2 p byg 1508 og så lidt som 12 sk i Slimminge (nr. 65) 1509.

Kun sjældent kniber det med at yde havreafgift. I Ishøj står der 1510 i regnskabsrubrikken, at der er ydet 4 sk for 1 t havre, det er senere på året slettet og erstattet af »1 t havre«. I Ølsemagle (nr. 45) betales 1510 11 hvide for 1 t havre som den eneste ydelse dette år, formentlig i forbindelse med fæsteskitte, i 1512 er alle ydelser betalt efter jordebogen. Gårdene i Lyngby (nr. 171-173) har også manglet havre 1510, den ene betaler ligesom Ølsemagle 11 hvide for 1 tønne, to andre gårde noget mere, nemlig hver 2 1/2 sk for 1/2 tønne.

På trods af de relativt få eksempler, viser disse konverteringer noget om prisniveauet på byg, rug og havre.

HÅNSKRIFTSBESKRIVELSE

Regnskaberne viser, at det er lykkedes at få styr på godsadministrationen, der tidligere havde ladet en del tilbage at ønske. Dette fremgår af to breve udstedt 12. maj 1508. Samtidig tiltrådte den erfarne bispelensmand Mads Eriksen (Bølle) stillingen som forstander. Desværre blev hans forstandertid kort, han blev allerede 1515 afløst af Mette Iversdatter (Dyre).

Regnskaberne er fordelt på fire hæfter.¹³² For årene 1508-1510 består hvert årsregnskab af seks ensartede helark af omtrent samme format som nutidigt A4. De seks ark er lagt løst inden i hinanden til et læg. Af notitser bagpå 1510-regnskabet fremgår, at der har eksisteret (formentlig tilsvarende) regnskaber for 1511 og 1512. Regnskaberne er ført tospaltet med jordebog (debitur-rubrik) i venstre halvdel skrevet ved regnskabsårets begyndelse 1. maj. I højre sidehalvdel er betalingerne indført af forskellige hænder, efterhånden som indtægterne kom ind. Rækkefølgen af godserne tager naturligt udgangspunkt i Roskilde, hvor man ejede 12 gårde og grunde, derpå følger landgodset herred for herred. Der er i 1508-10 jordebøgerne kun medtaget de gårde og huse, som er bortfæstet direkte. Det bortforpagtede gods, som omfatter en del af godskoncentrationen i Bårse og Hammer herreder, nævnes overhovedet ikke. 1508-jordebogen har været forlæg for det følgende år, skrevet af samme skriver med enkelte personrettelser og uden de overskrevne navne, som først er kommet til o. 1520.

1510-jordebogen er ikke en direkte afskrift, den har enkelte afvigelser i rækkefølgen og er skrevet af en ny skriver, der tillige har tilføjet indledende overskrifter på de to foregående år. Denne hånd er mere uregelmæssig, undertiden sjusket med en del banale fejl

¹³²⁾ Regnskaberne findes i RA. Agnete klostres arkiv L 44-186, jfr. Lokalkiver I s. 374 nr. 190.

mest i den første trediedel af jordebogen. Fejlene drejer sig om glemte ord, der af og til er tilføjet over linien, eller rettelser in scribendo. Sjuskeriet har bredt sig til betalingsrubrikken, der har usædvanligt mange overstregninger og rettelser. Hånden er desuden karakteriseret ved en del falske d'er »Ipsend«, »Olsend« etc.

1513 indførtes en rationel jordebogsform, der ikke kendes andetsteds fra. Den er ført i skemaform med en jordebogsdel til venstre med stedsangivelse og fæsternavn efterfulgt af en linie for hver slags ydelse. Til højre herfor er der rubrikker for hvert af årene 1513 til 1520, men kun udfyldt for 1513 og 1514 samt for de afgifter, der blev betalt til påske og midsommer 1515. Det bortforpagtede gods samt tiendebetalerne i Ramsø herred og Torup kirke er nu kommet med i jordebogen, som dermed er nået op på 195 (194) enheder. Jordebogen omfatter 26 blade og slutter på en rectoside, på den følgende versoside er anført tre summa'er for penge, byg og rug 1514, altså en senere notits skrevet med en afvigende hånd. Derefter er et blad skåret ud, så følger med samme skriverhånd som jordebogen et indtægtsregnskab for 1512/13. Det er en regelmæssig, fast håndskrift med hang til pynt på de store bogstaver. Både jordebog og indtægtsregnskab indeholder meget få fejl.

Papirformatet er det samme som i de tre første regnskaber (31,5 x 21,5 cm). Det første læg består af to helark (plus et indskudt blad) med venstre halvarkene skåret bort. De følgende 21 helark er samlet i et stort læg hæftet sammen af en trådtynd pergamentstrimmel, og 3 x 4 syhuller viser, at der oprindeligt har været et omslag. Det er taget af sidst i 1800-tallet og sammen med andre fragmenter af middelalderlige håndskrifter afleveret til Det kongelige Bibliotek.

Indtægtsregnskabets rækkefølge af enheder er den samme som i 1513-jordebogen og må stamme fra den tabte 1512-jordebog. Mens jordebøgernes datering betegner begyndelsen på et regnskabsår, gælder datoen 1. maj 1513, som findes ved starten på hver betalingskategori i oppebørselsregnskabet, tidspunktet for regnskabets afslutning. Dette regnskab er også skrevet i to spalter med anførelse af hver lokalitet i jordebogens rækkefølge, herredsnavne er ikke konsekvent medtaget. Ud for hvert stednavn anføres den mængde af pågældende afgift, der burde ydes, derpå følger linie for linie de betalende fæsteres navne og det betalte beløb eller den ydede naturalie. Nederst på hver side findes en sammentælling af hver af de

to spalter »summa lateris«. Efter afslutningen af hver species står en slutsum. Undertiden anfører det personerne med tilnavne i stedet for patronym, og en enkelt gang omvendt. Afgifterne er anført efter betalingsform i rækkefølgen: penge, byg, rug, havre, svin, lam, gæs og høns. I pengeafgifterne er medregnet betaling for gæsteri.

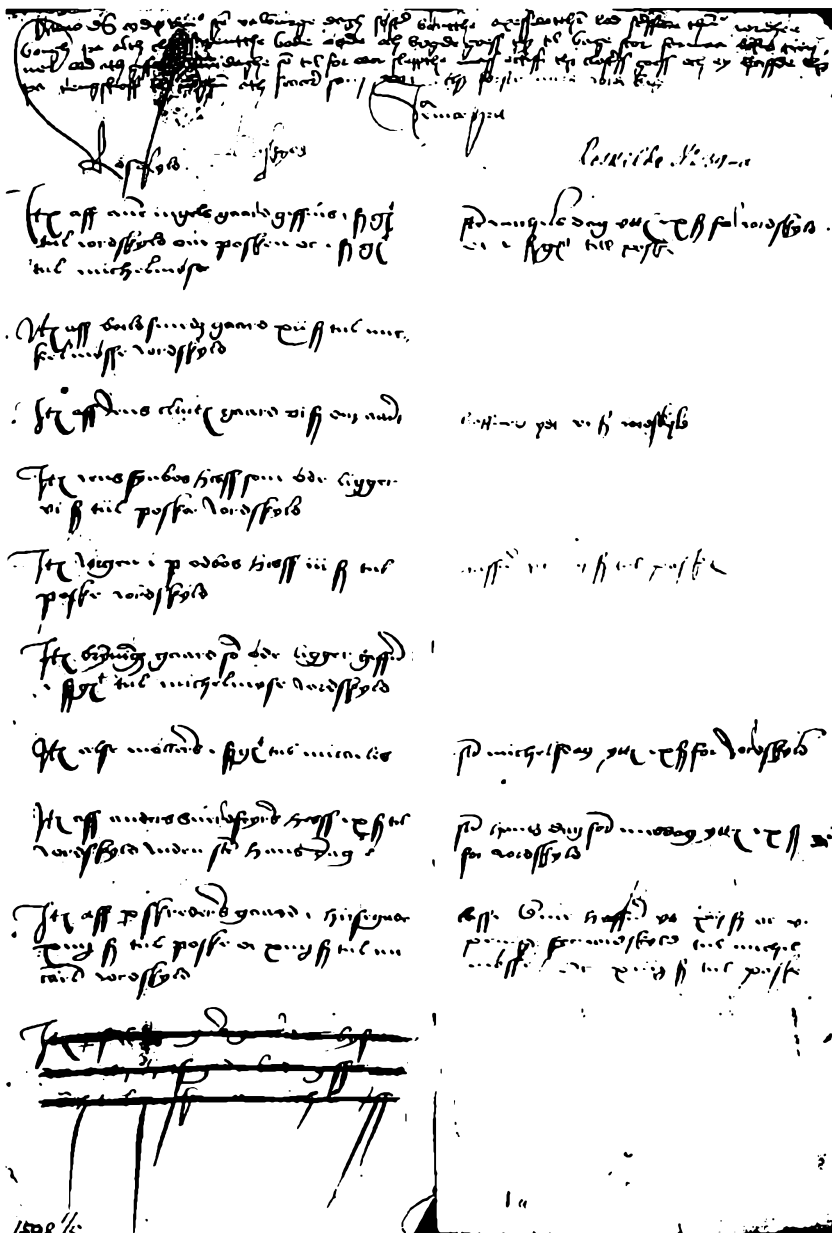
Regnskaberne er skrevet på dansk med den undtagelse, at havre oftest er gengivet med »auena«. Dette gælder også indtægtsregnskabet, der desuden bruger de latinske betegnelser for hver slags afgift i overskrifterne.

Alle papirark må have foreligget 1508, da de dels har samme størrelse, dels alle har varianter af et par af tidens almindelige vandmærker. Jordebøgerne må hver især være skrevet straks ved regnskabsårets begyndelse for derefter at være tilgængelige i skriverstuen, så forskellige skrivere har kunnet føre de enkelte indtægtsposter ind.

Efter at regnskabsførelsen var standset ved midsommer 1515, må man en gang i begyndelsen af 1520'erne have taget 1508-jordebogen frem til en eller anden form for genbrug, idet der ovenover de oprindelige navne i en lang række tilfælde er indført et nyt navn – i alt ca. 100, uden at det oprindelige navn er slettet. På grund af ændret rækkefølge i landsbyer med flere fæstere, har det i nogle tilfælde medført fejlplacering af et navn. Enkelte af de overskrevne personer genfindes i andre kilder fra 1520'erne.¹³³

Folieringen af regnskaberne skyldes Erslev eller Will. Christensen, mens udgiveren har ansvaret for nummereringen af godsenshederne. På grund af gentagelse af to folionumre er der anført f.13A og 13B, 29A og 29B. Af praktiske grunde er det valgt at lade nummereringen følge 1513-jordebogens rækkefølge, hvilket medfører enkelte inkonsekvenser for de tre ældre jordebøgers vedkommende, især i Roskilde-afsnittet, S. Jernløse og Store Fuglede, mens de senere delte gårde er anført med dobbeltnummer i jordebøgerne 1508-10.

¹³³) Dels i listerne over »rige bønder« (RA Reg. 108 A pk. 4 nr. 2-3) og især i tiendelisterne til Roskilde domkirkes fadebursregnskaber [1522-24] orig. I Oslo Universitetsbibl.

Første side af regnskabet 1508/09 med tilføjeelse øverst af 1510-skriveren. Flere af Roskildegrundene giver ingen indtægt dette år. Og den store gård nr. 11 er helt streget ud.

REGNSKABERNE

Jordebog og regnskab 1508/09

1508, f. 1r

Anno domini md viii¹³⁴ *sancte* Valburge dagh søster Børitthe Oxess-dotther lod *scriffwe* thenne jordhee bough pa alth closter^{ss} rentthe bode øøde oc bygde goess *thet* tel bage stor formaa icke tiennere wd ath giffwe 14 daghe *som* til forn wor sleppthe Mass *Erickssen* *thet* closter^{ss} goess och ey haffde *thet* pa rengskaff til noghen ath sware som vor *thet* første aars jorde bog¹³⁵

Semmæ herrit

ROSKYLD

1. Item aff Anne Ingels gaard giffues 1 sk g tiil jordskyld om posken oc 1 sk g tiil Michelmøse	<i>Sancti</i> Michels dag yttes 9 sk fore jordskyld Oc 1 sk g tell poske
---	--

2. Item aff Boeld Smedz gaard
12 sk tiil Mickelmøsse jordskyld

5. Item aff Jens Clintes gaard 6 sk om aaret	Haffuer ydt 6 sk jordskyld
---	----------------------------

6. Item Jens Fynbos hwss som
øde ligger 6 sk tiil poskæ jord-
skyld

¹³⁴) »mdviii« rettet in scribendo fra »mdx«.

¹³⁵) »Som vor ...« tilføjet med afvigende hånd.

7. Item Jørgen i Per Odbos hwss Haffuer yt 3 sk tiil poske
3 sk tiil poske jordskyld
3. Item Brynningz gaard som
øde ligger giffuer 1 sk g tiil
Michelmøse jordskyld
4. Item Ælse Mølleres 1 sk g tiil Sancti Michelsdag yttes 9 sk
Micaelis for jordskyld
8. Item aff Anders Suerdfeyres Sancti Hans dag fore middag
hwss 9 sk til jordskyld inden yttes 9 sk for jordskyld
sancte Hans dag
12. Item aff Per Skrederes gaard Lasse Duæ haffuer yt 13 sk oc
i Hirsegade 13 1/2 sk tiil poske oc 6 penninge for jordskyld tiil Mi-
13 1/2 sk tiil Micaelis jordskyld¹³⁶ chelmøsse, Oc 13 1/2 sk tiil poske
- 1508, f. 1v
9. Item smedygaarden paa Hir- Haffuer (yt *glemt*) 2 sk g tiil po-
segade 2 sk g tiil poske jordskyld sken jordskyldh
10. Item aff then gaard Jep Haffuer yth 3 sk g tiil Michel-
Tygessen smed vti boer 3 sk g møsse Oc 3 sk g tel poske
tiil poske oc 3 tiil Michelmøsse marcket ytes som And: optog

VEDELØFFUE

13. Item Oluff Olssen giffwer 2 Haffuer yt 1 lam oc 4 høns oc
p bigh 1 lam 1 gaass 4 høns 1 1 gass Oc 2 p big oc 1 scriffuer-
scriffuersk:e en dag at pløge, en sk:e Oc tw 20 æg
dag at slaa, en dag at megæ, 2
gange at aghæ ved tiil gorden

¹³⁶⁾ Herefter er tre linier slettet: »Per Salemageres gaard ther (?) byswendens wti Hirse gade bode giffuer 5 m tiil posken oc Michelsmøsse«. – Er beboelsesenhed nr. 11, som først nævnes igen i 1513-jordebogen, er uden afgift i hele perioden.

14. Item Jep Olssen¹³⁷ 3 p big
1 lam en goss 4 høns en *scrif-*
fuersk:e, en dag at pløge, en dag
at slaa, en dag at megæ, 2
gangæ at age ved.

Haffuer yth 3 p big oc en *scrif-*
fuersk:e Oc 4 hõns oc 1 gos then
søndag nest effter *sancti* Mi-
chels dag Oc 2 tyw egh nw tiil
posken ytes Oc 1 lam han yte
Mat: *Ericssen*

Item tesse 2 for:ne mēd giffue
bode 1 oel ægh om posken

GWDENSØ

15. Item en øde¹³⁸ gaard giffuer
1 p big 1 t haffre, 1 f smør, 1 faar
1 goss 4 høns, en scriffuer skeppe
nar hand er besetth

Item Atzer Olsen haffuer leyd
jorden for 1 p big oc 1 f smør tiil
for:ne gard

Haffuer yt 1 f smør Oc 1 p bigh

1508, f.2r

VALDBY

16. Item Oluff Jwde¹³⁹ 1 1/2 p big
1 lam, 1 gas 4 hønse, 1 t haffræ,
1 scriffuersk:e en dag at ploge,
en dag at slaa, en dag at megæ
oc 2 somers less

CAMSTRUPPÆ

17. Item Hermynd¹⁴⁰ 2 p big, 1 Haffuer yt 1/2 lød:c erwitz pen-
t haffre 1/2 løde m, 1 lam 1 gaass ninge oc 1 lam 1 t haffre oc 2 p

¹³⁷⁾ »Niels Olsen« senere tilf. over linien med den skriverhånd, der også har skrevet navnene over nr. 5, 7-10 og flertallet af de følgende overskrevne navne.

¹³⁸) »Villom« tilf. ov. l.

¹³⁹⁾ »Morten Andersen« tilf. ov. l. (afvig. hd.), M.A. er der fra 1512.

¹⁴⁰⁾ »Jens Andersen« tilf. ov. l.

4 hons, en *scriffuersk:e* oc 20 æg, big en *scriffuersk*: Oc eth tyw eg en dag at pløge en dag at slaa en tiil poske, 1 gass 4 høn*s* dag at mege oc 2 *sommer less* ved

18. Item Lass Dyring 1 p big 1 t haffre 1 lam 1 gaas 4 høn*s* 1/2 lød:c oc 1 *scriffuerskepe*, 20 æg, en dag ploge (en dag *glemt*) slaa en dag mege 2 gange at age ved Haffuer yth 1 lam oc 1 p big oc 1 *scrifferskepe* oc 4 høn*s* Oc 1/2 løde m then søndag nest fore medfaste oc eth tyw eg Oc 1 t auene 1 lam 1 gass

19. Item Mat: Jepssen¹⁴¹ 2 p big 1 t auene 1/2 lød:c, 1 lam, 1 gaass, 4 høn*s* en *scriffuerskepe* oc 20 ægh, en dag pløge en dag slaa en dag mæge 2 *sommer less* Haffuer yth 1 lam 1 gass och 2 p big oc en *scriffuerskepe* oc 4 høn*s* oc eth tyw eg tiil posken oc siden 1/2 løde m som Lasse Dyring ytte for høstruen Oc 1 t auene

Item tesse for:ne 3 mend giffue Item aff for:ne by 6 g tiil kal-
6 g tel kalwe peninge tel posken uæpenninge som ære yththæ

DARUPPÆ

20. Item Jep Olssen¹⁴² 2 p big 1 t haffre 1 lam 1 gass 4 høn*s* 1 *scriffuerskepe* en dag ploge, en dag slaa en dag mæge 2 gange age ved Haffuer yth 4 høn*s* 1 gass 1 lam och yttes 1 p big oc 1 p rw oc en *scriffuerschepe* 1 t auene quinnen yte ther hwn kom aff gotzet oc en annen t paa 9 aar met

GLYM

21. Item Niels Jenssen¹⁴³ 1 p big 1 t haffre 2 sk g 1 lam, 1 gass, 4 høn*s* en *scriffuerskepe*, en dag pløge en dag slaa en dag mege oc age 2 less ved Haffuer yth 4 hons oc 1 lam oc 2 sk g oc 1 t haffre oc 1 gaass oc 1 p big tiil Jens Kelle smetz 1 *scriffuer:e*

¹⁴¹) »Joren Clemynsen« tilf. ov. l.

¹⁴²) »Hans Persen« tilf. ov. l. Han er der fra 1512.

¹⁴³) »Mates Jensen« tilf. ov. l.

1508, f.2v

HERSLØFF

22. Item Jep Black ¹⁴⁴ 1 1/2 p big	Haffuer yth 1 p big Oc 10 g 1
1 1/2 p rw, 1 lam 1 gaass 2 høns	lam 1 gass 1 par høns Oc 1/2 p
7 1/2 sk en dag pløge en dag slaa	big ytes tiil Jens Kellesmetz oc
oc en dag mege oc age 2 less ved	ytttes her 1 1/2 p rw oc oc 1 scriffu-
1 scriffuerschepe	erschepe

Item thette for:ne herrit scall
ingen geste penninge giffue met
saa skiel the giøre som forscrif-
fuet stoer

Iørlinge herrit

OPPÆSYNDBY

23. Item Oluff Nielssen ¹⁴⁵ 1 p	Haffuer yth 1 t haffre oc eth
big 1 p rw 1 t auene en boel galt	boel swin oc 1 p big oc 1 p rw
1 scriffuerskepe	Mat: Ericssen 1 scriff:e

VDLÆRE

24. Item Niels Jepssen ¹⁴⁶ 1 1/2 p	Haffwer yth 1 p rw, Oc 1/2 p rw
big 1 1/2 p rw, 1 t haffræ, en scrif-	tiil Mat: Ericssen oc 1 1/2 p big, oc
fuerskepe	1 t auene 1 scriff:e

25. Item Eric Nielssen ¹⁴⁷ 1 p big	Haffuer yt 1/2 p big til Mat: Ericss-
1 t auene en scriffuerskepe	sen oc 1/2 t. haffre for ten ene
	vong hand sculle icke giffue mere

SUNDBY LILLE

26. Item Jep Perssen 1 1/2 p big,	Haffuer yt 1 1/2 p big i Helsingør
1 1/2 p rw 1 t haffre en scriffuer-	til Jon Byrissens, oc her 1 1/2 p
skeppe	rw oc scriffuerskepe aff rw oc 1
	t auene ytes paa Drodningholm

¹⁴⁴) »Jens Nielsen« tilf. ov. l.¹⁴⁵) »Germyn« tilf. ov. l.¹⁴⁶) »Per Andersen« tilf. ov. l.¹⁴⁷) »Oluff Knudsen« og senere »Gundher« tilf. ov. l. Oluf Knudsen er der 1509.

ØLSTYKKE

27. Item Oluff Mickelssen¹⁴⁸ 1 p Haffuer yth 1 t haffre 1 lam 1
 high 1 p rw, 1 t haffre, 1 sk g 1 goss 4 høns 1 sk g Oc 1 p rw
 lam, 1 gaass, 4 høns en scriffuer- Mat: *Ericsen* fick¹⁴⁹ Oc 1 p big 1
 skepe scriff:e

1508, f.3r

SMØRWMMÆ

Smørummæ herrit

28. Item Per Perssen¹⁵⁰ 1 p big Haffuer yt 1 p rw oc en scrif-
 1 p rw 1/2 t smør (en skr. skæppe fuerschepe high oc 1 p big i
glemt) Køffuenhafn tiil Niss Kocks oc
 her 1 f smør then annen tilgaffs
29. Item Niels Matzen¹⁵¹ 1/2 p big Haffuer yth 1 t haffre 1 gass
 1/2 p rw, 1 t haffre, 1 sk g 1 lam 1 lam 4 høns, oc 1/2 p big tiil Niels
 1 gas, 4 høns en scriffuerskeppe Kocks i Køffuenhaffn, oc her
 1/2 p rw 1 scriff:e 1 sk g

HERSTEDE

30. Item Tyge Olssen 2 p big 1 t Haffuer yth 1 lam en gass 4
 haffre 1 lam, 1 gaass, 4 høns en høns oc 1 t auene ytes tiil er-
 scriffuerskepe chæ degens Oc 2 p big tiil
 Jostes i Køffenhaffn 1 scriff:e

YSØFFWÆ

31. Item Lass Jenssen¹⁵² 2 p big Haffuer yth 1 t auene 1 lam 1
 1 t haffre 1 lam en gass 2 høns gas 2 høns Oc 1 p big oc han
 en scriffuerskepe yte 14 sk for 1/2 p big

¹⁴⁸) Navnet gennemstreget, erstattet af »Hans Degen« ov. l., senere er »Oluf Jon-
 sen« tilf. herover. Denne er der fra 1512.

¹⁴⁹) Herefter slettet: »oc 1 t haffre«, derefter med andet blæk, men senere slettet:
 »oc 1 t:e auene«.

¹⁵⁰) »Niels Moensen« tilf. ov. l. (Han er der 1509-10). – Senere er både jordebogs-
 og betalingsrubrikken slettet, fordi gården blev solgt 1512.

¹⁵¹) »Od Hemmingssen« tilf. ov. l.

¹⁵²) »Oluff Nielssen« tilf. ov. l., han er der fra 1510.

GLOSTROP

32. Item Niels Tygessen 1 p big
1 t haffre 1 lam 1 gaass 4 høns
en scriffuerskepe

Twynæ herrit

TORTZLWND LILLE

33. Item Hemming Jenssen¹⁵³ 2 Haffuer yth 2 p big oc 1/2 t smør
p big 1/2 t smør en scriffuerskepe 1 scriff:e

34. Item Jep Anderssen 2 p big
1/2 t smør en scriffuerskeppe

GREFFWE

35. Item Lasse Anderssen¹⁵⁴ 2 p
big 1 f smør en scriffuerskeppe
Haffuer yth 2 pund big oc 1 f
smør Oc peninge for 1 scriffuer-
skeppe

1508, f.3v

REERSLØFF

36. Item Anders Skredere¹⁵⁵ 1 1/2 p Haffwer yth 1 1/2 p big 1 t haffre,
big 1 t haffre, 1 lam 1 gaass 4 oc 4 høn's 1 gass 1 lam en scrif-
høn's en scriffuerskeppe fuerschepe

JERSYÆ

37. Item Jep Aritzen¹⁵⁶ 3 sk g Haffuer yth 3 sk g

HASTRWP

38. Item Oluff Perssen 1/2 p korn Haffuer yt 1 ørt: byg oc 1 scrif-
1 t haffræ en scriffuerskeppe fuerschepe Oc 1 t auene aff een
ødeiordh

¹⁵³) »Niels Laurisen« tilf. ov. l.

¹⁵⁴⁾ »Niels Villattissen« tilf. ov. l.

¹⁵⁵⁾ »Lars Persen« tilf. ov. l.

¹⁵⁶⁾ »Lars Jepsen« tilf. ov. l.

Lylle herrit**BALLERSBRØNDE**

39. Item en øde gaard som skyl-
der 2¹⁵⁷ p big en t haffre 1 f smør
1 lam en gaass 4 høns en scrif-
fuerskeppe

Item Oluff Hemyngssen¹⁵⁸ haf-
fuer leyd jorden for 1 1/2 p big

Haffuer yth 24 skeper big oc 1/2 p
big ytes tiil Jens Kellsmetz

Ramsø herrit**SKENTZUET LILLE**

40. Item Jep Andersen¹⁵⁹ 2 p big Haffuer yth 1 t haffre, 1 lam,
en t haffre 7 1/2 sk, 1 lam en gaass en gass, 4 høns Oc 10 g erwitz-
4 høns en scriffuerskepe 1/2 oel eg peninge Oc yte han i Køge tiil
Anders Nielsen 2 p big oc en
scriffuer schepe heer oc 1/2 oel æg

41. Item Mat: Bagere¹⁶⁰ 2 p big Haffuer yth 1 t haffre, 1 lam,
1 t haffre, 7 1/2 sk, 1 lam 1 gaass en gass, 4 høns oc 10 g oc en
4 høns en scriffuerskepe 1/2 oel æg scriffuer schepe, oc 2 p big i Køge
tiil Anders Nielsen oc 1/2 oel eg

1508, f.4r

SKENTZUETMAGLE

42. Item Mat: Jenssen¹⁶¹ 2 p big Haffuer yth 1 p big i Køge tiil
1 t auene en scriffuer skeppe Anders Nielsen oc 1 p¹⁶² big her
oc 1 scriffuerschepe oc en t
haffre

¹⁵⁷) »2« rettet fra »3«.

¹⁵⁸) »Oluff Hemyngsen« rettet in scribendo fra »Hemyng Olsen«.

¹⁵⁹) »Olsen« tilf. ov. l. Skiftet til Jep Olsen fra Jep Andersen sker mellem 1513 og 1515.

¹⁶⁰) »Oluff Jensen« tilf. ov. l., skiftet sker mellem 1513 og 1515.

¹⁶¹) »Lass Jenssen« tilf. ov. l.

¹⁶²) »p« herefter slettet: »i Køffuenhaffn til Hans Trompers(?)«.

ØLSIÆMAGLE

43. Item Jep Gremmerssen ¹⁶³
2 p big 1 t haffre 2 sk g en scriffuerskepe	Haffuer yth 2 sk g oc 1 t auene
oc 1 scriffuerschepe her, oc 2 p
big i Køge
44. Item Jon Gremmerssen ¹⁶⁴
1 øræ big 2 sk g en t haffre en
scriffuer skepe	Haffuer oc yth 2 sk g 1 t auene
oc 1 scriffuerschepe her oc 1 øre
big i Køge
45. Item Henrich Jonssen ¹⁶⁵ 1 p
big 1 t auene 1 sk g, en scriffuer
skepe	Haffuer yth 1 sk g Anders op-
togh oc 1 t haffre, 1 scriff:e oc 1
p big ytes i Køge tiil Anders
Nielsen

CLØFFUESTAD

46. Item Esbern Knwtzen ¹⁶⁶ 2 p
big en t haffræ 1 lam en gaass
2 ¹⁶⁷ høns, en scriffuerskepe 1/2
swin, 1 sk g	Haffuer yth 1 t haffre 1 par høns
1 gas 1 lam 1 sk g erwitzpen-
ninge Oc 1 p bigh, oc 1 p big tiil
Hans Trompers i Køffuenhaffn
Oc ytte han sex g oc eth tyw eg
Oc 1/2 swin oc 1 scriffuerskepe
47. Item Jens Knwtzen ¹⁶⁸ 2 1/2 p
big en t haffre 1 sk g, 1 lam, en
gaass, 2 høns 1/2 swin, en scrif-
fuerskepe	Haffuer yth 1 t haffre 1 par høns
1 lam 1 gas 1 sk g erwitzpenin-
ge Oc her 1/2 p big, Oc 2 p big i Køge
Oc her 4 alb ¹⁶⁹ for 1 scriffuer-
skepe Oc 1/2 swin

¹⁶³) »Bo Persen« tilf. ov. l., han er der 1512.

¹⁶⁴) »Hans Jude« tilf. ov. l.

¹⁶⁵) »Anders Knudsen« tilf. ov. l.

¹⁶⁶) »Anders Vngher« tilf. ov. l.

¹⁶⁷) »2« rettet fra »4«.

¹⁶⁸) »Hans Aryilsen« tilf. ov. l.

¹⁶⁹) »alb« ov. l., rettet fra »huid«.

Mierløsse herrit**TOSTROP**

69. Item Mat: Haffentorn¹⁷⁵ 1 p Haffuer yth 1 p big oc 1 scriffu-
big 1 sk g en scriffuerskeppe erschepe Oc 1 sk g

SODEROP

70. Item Per Mortenssen¹⁷⁶ 1 p Haffuer yth 1 p rw Oc 1 p big
big 1 p rw, 1 f smør en scriffuer- oc 1 f smør oc en scriffuersche-
schepe, pe

1508, f.5r

SØNDER JERLØSSE

71. Item Niels Anderssen¹⁷⁷ 1 p Yttes 1 faar oc 1 lam oc 4 høns
rw oc 15 schepper eth p big oc 1 gass oc 1 p rw, oc 1 ørtw big
18 schepper en scriffuersk:e eth han lade vd for closter Oc 15
faar, 1 lam en gaass 4 høns scheper rw oc 6 scheper big oc 1
scriffuerschepe Oc 1 pund big
yte han i Køffmanhaffn

72. Item Per Jepssen¹⁷⁸ 15 schep- Haffuer yth 15 sk:r rw 1 lam 1
per rw, 18 schepper big en scrif- gaas 2 høns Oc 1 scriffuersche-
fuerscheppe 1 lam 2 høns en pe Oc 18 schep: big ytes i Køf-
gaass fuenhaffn

73. Item Jep Anderssen¹⁷⁹ 5 Yttes 1 lam oc 4 høns 1 gaas 1
scheppe rw oc 2 p 6 scheppe big faer oc 29 scheper rw, oc 1 p big
oc 2 p 1 faar 1 lam 4 høns, en Oc 1 p big ytes i Køffuen-
gaas, en scriffuersk:e haffm oc 1 scriffuersk:e her, Oc
16 sk:r rw, oc 6 scheper bigh

¹⁷⁵) »Niels Matsen« tilf. ov. l., afløser faderen i løbet af 1511/12.

¹⁷⁶) »Mortenssen« gennemstreget og erstattet af »Perssen«, herover tilf. »Toer«. – Per Persen er der 1509-15.

¹⁷⁷) »Michel« tilf. ov. l. (Sønnen) Michel Nielsen er der fra 1512.

¹⁷⁸) »Lauris Jensen« tilf. ov. l.

¹⁷⁹) »Niels Saxen« tilf. ov. l.

74. Item *Laur*: Saxen 1 øre rw 1 øre big 1 faar 1 lam 4 høns 1 gaass en scriffuerschepe Haffuer yth eth faar oc 1 lam oc 4 høns 1 gass oc 1 1/2 p rw oc 1 p big, en scriffuerschepe Och en ørt: big ytes i Køffuenhaffn
- 75 + 76. Item *Per Anderssen*¹⁸⁰ 3 p rw oc 3 p big 1 faar 1 lam, 4 høns en gass en scriffuerschepæ Haffuer yth eth faer oc 1 lam 1 gaas 4 høns 2 p big 3 p rw Oc 1 p big ytes i Køffuenhaffn oc 1 scriffuerschepe her
77. Item *Clemt Perssen*¹⁸¹ 15 schepper rw oc 18 schepper big 1 lam 2 høns en gaass en scriffuerskeppe Haffuer yth 1 faer 2 høns 1 gaas oc 15 scheper rw Oc 18 scheper big ytes i Køffuenhaffn, oc 1 scriffuerske her
78. Item *Knwd Anderssen*¹⁸² 1 1/2 p rw 1 1/2 p big 1 faar 1 lam 4 høns en gaass en scriffuerscheppe Haffuer yth 1 p big, oc 1 p rw oc 1 scriffuerske thet annet gaffs hanum till som er 1/2 p big 1/2 p rw 1 lam 4 hønss 1 gass
79. Item *Oluff Hanssen*¹⁸³ 15 schepper rw 18 schepper big 2 høns 1 lam 1 gaass, en scriffuerscheppe Haffuer yth 1 lam 2 høns 1 gaas oc 15 scheper rw oc 1 scriffuerske Oc 18 scheper big ytes i Køffuenhaffn
- 1508, f.5v
80. Item *Per Laurissen* 15 schepper rw oc 18 schepper big en scriffuerscheppe 1 lam 2 høns en gaass Haffuer yth eth faar 2 høns 1 gass 15 scheper rw Oc 1 scriffuerske Oc 18 scheper big ytes i Køffuenhaffn

¹⁸⁰) »Bondhæ« tilf. ov. l.

¹⁸¹) »Søren Olsen« tilf. ov. l.

¹⁸²) »Mat: Jepsen« tilf. ov. l.

¹⁸³) »Cristiern Judhe« tilf. ov. l.

81. Item Jep Perssen¹⁸⁴ eth p big Haffuer yth 1 lam oc 2 høns 1 p
1 p rw en scriffuerscheppe 1 lam rw Oc 1 scriff:e Oc 1 p big ytes i
2 høns en gaass Køffuenhaffn

Item aff ald Sønder Jerløsse en Ytte Nyels Anderssen 1/2 t smør
baly smør oc 2 løde m, 2 ole ææg Oc 13 sk Oc 2 m aff ald byen, Oc
oc 2 kalwe tiil posken 1 lød:c aff ald byen, oc ytes tiil
posken 2 oele eg oc 2 kalwe aff
ald byen

82. Item møllem aff Søndre Jer- Haffuer And: møllere yth 2 p
løsse giffes 1¹⁸⁵ p mel ther han mel
ferdigh vor

NØRRE JERLØSSE

83. Item Oluff Jepssen 1 øre rw Haffuer yth 2 f smør oc 1/2 p big
1 øræ bigh en scriffuerschepe Oc 1 p big i Køffuenhaffn Oc
1 f smør her 1 p rw Oc 1 scriff:e oc 1/2 p
rw hanum til gaffz

(Volborg herred *glemt*)

JENSLØFFH

84. Item Jens Degind¹⁸⁶ 2 p big Haffuer yth 4 sk g Oc 1 p rw Oc
2 p rw 4 sk grot¹⁸⁷ en scriffuer- han haffuer yth 2 p big tiil Jens
scheppe Kellesmeds Oc 1 p rw ytes i
Køffuenhaffn tiil her Oluff Sko-
nings, 1 scriffuersk:e

¹⁸⁴) »Niel Jepsen« tilf. ov. l., afløser faderen 1511/12.

¹⁸⁵) »1« rettet fra »3« – Hele denne rubrik følger *efter* Nørre Jernløse, men er ved et malteserkors markeret at skulle flyttes op foran.

¹⁸⁶) »Degind« rettet fra »Deingh«.

¹⁸⁷) »4 sk grot« rettet fra »en tønne auene«.

1508, f.6r

85. Item Lenæ¹⁸⁸ 3 p big, 3 p rw
6 sk g en scriffuerscheppe Haffuer yth 6 sk g Oc yttes 1 p
big tiil Jens Kellesmedz Oc her
ytes 3 p rw 1 scriffuerschepe oc
2 p bigh
86. Item encken Gyde¹⁸⁹ 2 1/2 p big
2 1/2 p rw en lød:c en scriffuer-
scheppe Haffuer oc yth 2 p big tiil Jens
Kellesmetz Oc her ytes 2 1/2 p
rw oc 1 ørt: big Oc 1 lød:c oc 1
scriffuerschepe heer
87. Item Bo Jenssen 2 p big 2 p
rw 7 1/2 sk, 1 lam en gaass 4 høns
en scriffuerscheppe Haffuer yth 1 lam 1 gass 4 høns
7 1/2 sk oc 1 p rw, oc 2 p bigh¹⁹⁰
tiil Jens Kellesmedz Oc 1 scrif-
fuerschepe heer Oc 1 p rw i Køf-
fenhaffen til her Oluffz
88. Item Moens Nielssen 2 p big
2 p rw 7 1/2 sk 1 lam en gaass 4
høns en scriffuerskeppe Haffuer yth 1 p big 1 lam 1 gas
4 høns Oc 1/2 p big tiil Jens Kel-
lesmetz oc scriffuerscepe her Oc
1 p rw i Køffuenhaffn tiill her
Oluff Skonings, oc her 1 p rw,
Oc 7 1/2 sk
89. Item en øde gaard, 1 p big 1
p rw 1 sk g 1 lam en gaass 4
høns en scriffuerskeppe

KYNNELØSSÆ

90. Item Mat: Tygessen¹⁹¹ 1/2 p Haffuer yth 1/2 p big 1/2 p ru¹⁹²
big 1/2 p rw, en t haffre, 1 sk g en en scriffuersk:e 1 t haffre, 12 sk
scriffuersk:e gestri som han ytte 1 swin fore,
oc 1 sk g

¹⁸⁸) »Jørghen« tilf. ov. l.

¹⁸⁹) »Morten Nielsen« tilf. ov. l., er der fra 1512.

¹⁹⁰) »sk« herefter slettet »grot«, »bigh« herefter slettet »1 (?) ørt: big oc 1 lød:c«.

¹⁹¹) »Ole Mathsen« tilf. ov. l.

¹⁹²) »ru« rettet fra »big«.

91. Item Tygæ Matzenæ 1 p big Haffuer yth 1 lam oc 4 høns oc
 1 p rw en t haffre 1 lam 1 gaass 1 gas oc 1 p big og 1 scriffu-
 4 høns en scriffuerscheppe ersk:e oc 1 p rw, 1 t auene

HYLLINGHE

92. Item Lasse Jwll 1 p big 1 p Haffuer yth 2 schepper myndre
 rw en scriffuerscheppe end 1 1/2 p big oc 1 scriffuer-
 schepe oc 1 p rw

1508, f.6v

Steffnsherrit

HELSTEDE

93. Item Mat: Olssen¹⁹³ 1 1/2 p Haffuer yth 1 f smør en t haffre
 big, en f smør en t haffre en scrif- oc 1 øre big oc 1 scriffuerskepe
 fuerschepe

FRØSLØFF

94. Item Knwd Esbernssen¹⁹⁴ Haffuer yth 1 p rw oc 1 p big
 1 p big eth p rw en t haffre, 2 Mat: Ericssen oc peninge heer
 sk g en scriffuerscheppe for 1 scriffuersk:e 1 t auene 2
 sk g

Faxæ herrit

ØLSTRWP

95. Item Laur: Bosen¹⁹⁵ 1¹⁹⁶ t Haffuer yth 1 t smør oc vegde 2
 smør, 1 sk g lispund vdoffuer Oc ther ibland
 quittedes fore 1 sk g etc:
96. Item Bo Perssen 1 t smør 1 Haffuer yt 4 f smør oc 9 sk
 sk g

¹⁹³) »Ole Matsen« tilf. ov. l.¹⁹⁴) »Ole Persen« tilf. ov. l.¹⁹⁵) »Persen« tilf. ov. l.¹⁹⁶) »1« rettet fra »2«.

Tybers herrit

HIWLBECH

97. Item Jens Hermentssen¹⁹⁷ Haffuer yth 2 sk g erwitzpe-
 2 p bigh 1 t haffre 2 sk g en nyngne oc 5 sk for 1 t auene Oc
 scriffuersk:e 2 p big Mat: Ericssen Oc 1 scrif-
 fuersk:e

FENSMARCKE

98. Item Mat: Ipssen 2 p big 1 t Haffuer yth 2 sk g Oc 2 m fore
 haffre 2 sk g en scriffuersk:e 1 p big Oc 1 p big 1 t auene 1
 scriffuer:e

99. Item 1 øde gord 1 p big 1 sk
 g en scriffuerscheppe

1508, f. 7r

Borse herrit

BORSE

100 + 101 + 102. Item Hans Som- Then tisdag effter sancti Knwd
 mer¹⁹⁸ 1/2 lød:c tiil sancti Martini konges dag yttes heer 2 Schone
 dag, 6 sk¹⁹⁹ tiil kyndermæssén garn, oc 2 m vox, Oc 1 fsmør yt-
 6 sk om medsommer, (101) 9 g tes samme dag Oc haffuer han
 for en liden jord om sancti Mar- yth 6 sk tiil sancti Hans dag Oc
 tini dag (102) Oc 2 Skone garn, 1/2 lød:c tiil sancti Martini dagh
 oc 2 m vox till sancti Hans dag, oc 9 g for 1 liden jordh Oc 6 sk
 12 sk geste peninge, 5 g fæschat tiil kyndermessen

103. Item Per Jepssen²⁰⁰ 15 g tiil Haffuer yth 7 g tiil sancti Hans
 sancti Martini dagh, 7 g om kyn- dag Oc 15 g tiil sancti Martini
 dermessen, 7 g om medsommer, Oc 7 g tiill kyndermessen
 2 1/2 g feschat 12 sk geste peninge

¹⁹⁷) »Niels Jensen« tilf. ov. l., afløser faderen 1510/11.

¹⁹⁸) »Henrich« tilf. ov. l.

¹⁹⁹) »sk« herefter er i denne og flg. linier borttraderet »grot«.

²⁰⁰) »Hans Jwl« tilf. ov. l.

104. Item Oluff Hanssen²⁰¹ 1/2 Haffuer yth 6 sk tiil *sancti* Hans
løde m tiil *sancti* Martini dag, 6 dagh Oc 1/2 lod:c tiil *sancti*
sk tiil kyndermessen 6 sk tiil med- Martini dagh Oc 6 sk tiil kyn-
sommer, 5 g fæschat 12 sk geste dermessen
peninge

105. Item Hans Swønssen²⁰² 15 Haffuer yth 7 g tiil *sancti* Hans
g tiil *sancti* Martini dag, 2 1/2 g dag Oc 15 g tiil *sancti* Martini
fæschat, 7 g tiil kyndermessen, dag Oc 7 g tiil kyndermessen
7 g om medsommer, 12 sk geste
peninge

106. Item Anders Nielsen²⁰³ 1/2 Haffuer yth 6 sk tiil *sancti* Hans
lød:c tiil *sancti* Martini dag, 5 g dagh Oc 1/2 lød:c tiil *sancti*
fæschat, 6 sk tiil kyndermessen, Martini dagh Oc 6 sk tiil
6 sk om medsommer 12 sk geste kyndermessen
peninge

1508, f.7v

107. Item Oluff Nielsen²⁰⁴ 15 g Haffuer yth 7 g tiil *sancti* Hans
om *sancti* Martini dag, 7 g om dag Oc 15 g tiil *sancti* Martini
kyndermessen, 7 g om medsom- dag Oc 7 g tiill kyndermessen
mer 2 1/2 g feschat, 11/2 sk geste
peninge

108. Item Suend Mwnck²⁰⁵ 1/2 Haffuer yth 6 sk tiil *sancti* Hans
lød:c om *sancti* Martini dag, 6 sk dagh oc 1/2 lod:c til *sancti* Mar-
om medsommer, 6 sk om kynder- tini dag oc 6 sk tiil kynder-
messen 12 sk geste peninge 5 g messen
fæschat

²⁰¹) »Per Jwdhe« tilf. ov. l.

²⁰²) »Andhers Nielsen« tilf. ov. l.- Dette og de tre følgende overskrevne navne er anbragt et nr. for tidligt.

²⁰³) »Ole Mwnch« (rettet) tilf. ov. l.

²⁰⁴) »Sven Mwnch« tilf. ov. l.

²⁰⁵) »Henrich Jensen« tilf. ov. l.

109. Item *Per Lauritssen* 15 g tiil
sancti Martini dag, 7 g om med-
sommer 7 g om kyndermessen 12
sk geste peninge, 2 1/2 g feschat

Haffuer yth 7 g tiil *sancti* Hans-
dagh oc 15 g sancti Martini dag
Oc 7 g tiil kyndermessen

110 + 111. Item *Heming Moens-
sen*²⁰⁶ i Søgord 3 lød:c tiil sancti
Martini dag 24 sk geste peninge

Haffuer yth 11 sk g tiil sancti
Martini dagh

Item ytes sancti Martini dag aff
Borse 1/2 lød:c feschat

SKIFFWINGE

112. Item *Michel Jenssen*²⁰⁷ 1/2
lød:c om sancti Martini dag, 1
engelsk oc 19 g om medsommers
tiid oc kyndermessen, 12 sk
gestri

Haffuer yth 1 engelsk mynde
end 10 g tiil *sancti* Hans dag Oc
1/2 lød:c tiil sancti Martini dagh
Oc 1 engelsk myndre end 10 g
tiil kyndermessen

113. Item *Anders Knwtssen*²⁰⁸ 1/2
lød:c om sancti Martini dag, 1
engelsk och 19 g erwitzpeninge
om medsommer och kyndermes-
sen, 12 sk geste peninge

Haffuer yth 1 engelsk mynde
end 10 g tiil *sancti* Hans dagh oc
1/2 lød: m tiil sancti Martini dagh
Oc 1 engelsk myndre end 10 g
tiil kyndermessen

1508, f.8r

114. Item *Niels Mortenssen* 1/2
lød:c tiil *landgille* om sancti Mar-
tini dag, 1 engelsk oc 19 g om
medsommer oc kyndermessen,
12 sk geste peninge

Haffuer yth 1 engelsk mynde
end 10 g tiil *sancti* Hans dag Oc
1/2 lød:c tiil sancti Martini dag Oc
1 engelsk myndre end 10 g om
kyndermessen

²⁰⁶) »Iep Olsen« tilf. ov. l. Muligvis søn af Oluf Hansen, der afløser Hemming Friis mellem 1513 og 1515.

²⁰⁷) »Ole Michelsen« tilf. ov. l., er der fra 1512.

²⁰⁸) »Jenss Nielsen« tilf. ov. l. Afløser mellem 1513 og 1515 Jens Olufsen, der er der 1512.

115. Item Laur: Jepssen²⁰⁹ 15 sk om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g medsommer oc kyndermessen, 6 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dagh Oc 15 sk til sancti Martini dag Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
116. Item Swend Mickelsen 3 g mynde end 4 sk g om sancti Martini dag, 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde endh 10 g tiil *sancti* Hans dagh Och 4 sk g tiil sancti Martini dag 3 g minus Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
117. Item Oluff Neg²¹⁰ 15 sk om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g inde peninge om medsommer oc kyndermessen 6 sk gestri Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dagh Och 15 sk tiil sancti Martini dag Oc 1 engelsk min: end 10 g tiil kyndermessen
118. Item Niels Olsen²¹¹ 3 g myndre end 4 sk g om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde endh 10 g tiil *sancti* Hans Oc 4 sk 3 g minus Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
119. Item Hemmingh Jenssen²¹² 1/2 lød:c om sancti Martini dag Oc 2 engelsk myndre end tøssuer 19 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge Haffuer yth 14 1/2 sk tiil *sancti* Hans dag Oc 1/2 lød:c tiil sancti Martini dag Oc 14 1/2 sk tiil kyndermessen

1508, f.8v

120. Item Niels Verckitssen 1/2 løde m om sancti Martini dag, Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dag Oc

²⁰⁹) »Inguorsen« tilf. ov. l. Laurids Ingversen er der fra 1512.

²¹⁰) »Per Gren« tilf. ov. l. Afløser Oluf Neg i løbet af 1509/10.

²¹¹) »Jens Claffsen« tilf. ov. l.

²¹²) »Per Matzsen« tilf. ov. l.

- en engelsk och 19 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge 1/2 lød:c tiil sancti Martini dagh Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
121. Item Jep Verckitssen 27 g om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen 8 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dag Oc 1 sk oc 20 sk tiil sancti Martini dagh Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
122. Item Oluff Laurissen²¹³ 1/2 lød:c om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dag Oc 1/2 lød:c tiil sancti Martini dag Oc 1 engelsk mynde end 10 g tiil kyndermessen
123. Item Jens Hemingssen²¹⁴ 15 sk om sancti Martini dag, en engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen inde peninge 6 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dagh oc 15 sk tiil sancti Martini dag Oc 1 engelsk min: end 10 g tiil kyndermessen
124. Item Zisæ Andersse²¹⁵ 15 sk om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen 6 sk geste peninge Haffuer yth 6 sk 1 engelsk tiil *sancti* Hans dag Oc 15 sk om sancti Martini dag Oc 1 engelsk min: end 10 g tiil kyndermessen
125. Item Mat: Jenssen 1/2 lød:c om sancti Martini dag, 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessen inde peninge 12 sk geste peninge Haffuer yth 1 engelsk mynde end 10 g tiil *sancti* Hans dagh Oc 1/2 lød:c tiil sancti Martini dagh Oc 1 engelsk min: end 10 g tiil kyndermessen

²¹³) »Laffris Oelsen« tilf. ov. l.

²¹⁴) »Laffris Matsen« tilf. ov. l.

²¹⁵) »Per Trwnsen« tilf. ov. l. Han kommer til 1510/11.

1508, f. 9r

ENGEAARDH

127. Item Merde Andersse²¹⁶ 3 g Haffuer yth 1 engelsk mynde
mynde end 4 sk g om sancti Mar- end 10 g tiil sancti Hans dag Oc
tini dag 1 engelsk oc 19 g om mid- 4 sk g tiil sancti Martini dag 3 g
smmer oc kyndermessen 12 sk minus Oc 1 engelsk myndre end
geste peninge 10 g tiil kyndermessen

Item alle sammens for:de Skiff- Sancti Knwd konges dag ytte
winge mendh giffue 4 sk g til Jens Perssen 1/2 t smør aff
fæschat oc 1/2 t smør Schifuinge Oc 4 sk g tiil sancti
Martini dag feschat

126. Item aff eth gadehws i Skiff- Haffuer yt 1 sk g tiil sancti
winge giffues 1 sk g aff en qwin- Martini dag
ne hedder Karine Jepis

ALLERSLØFF

128. Item Oluff Kaare 6 sk g om Haffuer yt 6 sk g tiil sancti
sancti Martini dag, 12 sk geste Martini dag
peninge

129. Item Niels²¹⁷ 6 sk g om Haffuer yt 6 sk g tiil sancti
sancti Martini dag, 12 sk geste Martini dag
peninge

130. Item Trogels Kaare²¹⁸ 3 sk Haffuer yt 3 sk g tiil sancti
g tiil landgille om sancti Martini Martini dag
dag 6 sk gestri

131. Item Lasse Smedh²¹⁹ 3 sk Haffuer yt 3 sk g tiil sancti
g tiil landgille om sancti Martini Martini dag
6 sk geste peninge

²¹⁶) Gennemstreget, ov. l. »Anders Smed«, herover »Boo Jensen«.

²¹⁷) »Hermensen« tilf. ov. l.

²¹⁸) »Verniche Truelsen« tilf. ov. l.

²¹⁹) »Jenss Matsen« tilf. ov. l.

1508, f.9v

132. Item Oluff Iwll 3 sk g om Haffuer yt 3 sk g tiil sancti
sancti Martini dag, 6 sk geste Martini dag
peninge

133. Item Hans Laurissen²²⁰ 3 sk Haffuer yt 1 m for bigsæden
g landgille om sancti Martini dag
6 sk geste peninge

TYRNÆHOWIT

134. Item Jep Olufsen²²¹ 1 f Haffuer ydt 1 quia i landgillet
smør, 6²²² sk gestri oc annet meræ etc:

135. Item Claus Perssen²²³ 1/2 t Haffuer yth 1/2 t smør
smør, 12 sk gestri

136. Item Rasmus Hanssen 1 f Oluff Jull i Allersløff 1 sk oc 1
smør, 12²²⁴ sk gestri lød:c for 1 f smør for landgille
for hans broder som døde i Tyr-
næ howet aff then gord som
Rasmus Hansen i boer

137. Item Oluff Suønssens²²⁵ Haffuer yth 1/2 t smør for Oluff
gaard som ligger øde 1/2 t smør, Svenssens gard
12 sk gestri

138. Item Hans Kaare²²⁶ 1 f Haffuer yt 1 f smør
smør 6 sk gestri

RECKEN

139. Item Niels Hemmingssen²²⁷ Haffuer yth 1 f smør met fwld
1 f smør 6 sk geste peninge wegt

²²⁰) »Laffris Smeth« tilf. ov. l., hører vel til nr. 134, jvf. 1510 note 315.

²²¹) »Nørre Anderss« tilf. ov. l.

²²²) »1 f« rettet fra »1/2 t«, »6 sk« måske rettet fra »9 sk« eller omvendt.

²²³) »Lauris Clausen« tilf. ov. l.

²²⁴) »12 sk« rettet fra »6 sk«.

²²⁵) »Hanss Jensen« tilf. ov. l.

²²⁶) »Per Kraels« (?) tilf. ov. l., »6 sk« rettet fra »9 sk«.

²²⁷) »Hans Laurisen« tilf. ov. l., han kommer mellem 1513 og 1515.

SCHOFFHWS i Skiffwinge sogn

140. Item Niels Clemetsen 6 sk om sancti Martini dag landgille oc 20 g medsommer oc kyndermessen, 12 sk geste peninge 1508, f.10r	Haffuer Niels Clementsen²²⁸ yth 10 g tiil sancti Hans dag Oc 6 sk tiil sancti Martini dag Oc 10 g tiill kyndermesse inde peninghe
141. Item Jep Nielsen 6 sk om sancti Martini dag, oc 20 g om medsommer oc kyndermessen 12 sk geste peninge	Haffuer yth 10 g tiil sancti Hans dagh oc 6 sk tiil sancti Martini dagh oc 5 g for 1 øde venghe oc 10 g tiil kyndermessen
142. Item Niels²²⁹ Clemetssen oc Jep Nielssen sculle giffue bode for en øde jord 9 g effther høst, oc 9 g om medsommer oc 5 g om kyndermessen	Haffue yth 9 g tiil sancti Hans dagh Oc bode 9 g tiil Martini oc 5 g tiil kyndermessen
143. Item Anders Igworssen 9 g om sancti Martini dag, 5 g tiil kyndermessen oc 9 g om medsommer	Haffuer yth 9 g tiil sancti Hans dagh oc 5 g til sancti Martini dagh oc 9 g til kyndermessen
144+ 145. Item Hans Perssen 6 sk om sancti Martini dagh, Oc 9 g for en øde jord om medsommer oc kyndermessen, och 5 g om medsommer for then øde jord oc 9 g, 12 sk geste penninge	Haffuer yth 19 g tiil sancti Hans dag, oc 6 sk tiil sancti Martini dag oc 5 g for 1 ode venghe Oc 19 g tiil kyndermessen
146. Item Knwd Krog 6 sk om sancti Martini dag, oc 10 g om kyndermessen oc 10 g om medsommer, 12 sk geste peninge	Haffuer yth 10 g tiil sancti Hans dag Oc 6 sk tiil sancti Martini dagh oc 10 g tiil kyndermessen

²²⁸) Herefter gennemstreget »oc Jep Nielssen (?) Smet bode«.

²²⁹) »Niels« slettet og rettet ov. l. til »Jens«, som igen er slettet.

EGEBIER/GH

147. Item Mat: Hemingssen 1/2
lød:c om sancti Martini dag, 15
sk om kyndermessen och 15 sk
om medsomer inde peninge oc
24 sk geste peninge

Haffuer yth 1/2 lød:c tiill sancti
Martini dagh Oc 15 sk tiil kyn-
dermessen Oc 15 sk tiill sancti
Hans dag

1508, f. 10v

Item giffue the for:ne mend aff
Skoffhws oc en mand aff Ege-
bierigh alle tiil hobe 4 sk g tiil
fescat effter høst oc om medsom-
mer och alle the samme 1/2 t
smør tiil medsommer

Yttes aff Skoffhuss 1/2 t smør aff
ald byen sancti Knwd konges
dag som Oluff Perssen ytte Oc
yttes tiil sancti Martini dag 4 sk
g tiil feschat

Hammers herrit

VINDINGE

163. Item Oluff Jenssen 1 lød:c,
12 sk geste peninge

Haffuer yt tiil sancti Martini
dag 1 lød:c

164. Item Hans Diwr 1 lød:c
landgille om sancti Martini dag,
en m geste peninge

Haffuer yt 1 løde m sancte
Jørens dag

165. Item Per Jenssen²³⁰ 3 sk g,
12 sk geste peninge

Haffuer (yth *glemt*) 3 sk g

Item tesse 3 for:ne mendh giffue
1 fierdingh smør Oc tesse 2
effter:ne mend aff Stuby met

Haffuer yth 1 fierding smør på
for:ne mentz vegne For vden
then enæ man han halp inthet
ther tell

²³⁰⁾ »Hans Diwr« rettet fra »Per Jenssen« og »Per Jenssen« rettet fra »Hans
Dywr«, »Jens Jepsen« tilf. ov. l. Denne kommer mellem 1513 og 1515.

1508, f.11r

STWBY

166. Item Hans Michelsen²³¹ 4 1/2 Haffuer yt tiil sancti Martini
sk g tiil land:le 12 sk geste dagh 4 sk g
peninge

167. Item Michel Skowe²³² 4 sk Yte 4 sk g landgille
g land:le Oc 12 sk geste peninge

LWNDBY

168. Item Jens Twessen²³³ 6 sk g Haffuer yth 6 1/2 sk g tiil sancti
land:le oc 1 m tiil geste peninge Martini dag
oc 4 1/2 sk biscopz tiende

Flackebiers herrit

BIERIÆ

169. Item Niels Swdere²³⁴ 1 p Jens Kaare haffuer yth 1 p big
big 1 p rw 1 t haffre, en lubb: oc 1 p rw 1 t haffre en lubb: m
m och en scriffuerscheppe oc en scriffuerschepe

170. Item Hans Bwck²³⁵ 1 p big Thenne gord ligger plat øde
1 p rw 1 t haffre 1 lubb: m oc en
scriffuerscheppe

LYWNGBY

171. Item Jon Perssen 1 p big 1 Haffuer yt 2 m for 1 p big 4
p rw 1 t haffre 1 lubb: m erwitz- huide schepen Oc 1 p rw 4 huide
peninge Oc en scriffuerscheppe schepen Oc 5 sk for 1 t auene Oc
1 m erwitzpeninge Oc 1 sk for 1
scriffuerschepe

²³¹) »Hans« tilf. ov. l., »Michelsen« rettet fra »Michel«, herefter er »Skowæ« slettet.

²³²) »Jens Vinthers gaard« gennemstreget, »Hans Michelsen« rettet til »Michel Skowe« ov. l.

²³³) »Hemingh Twesen« tilf. ov. l.

²³⁴) »Jenss Olsen« tilf. ov. l.

²³⁵) »Per Fynbo« tilf. ov. l.

1508, f. 11v

174. Item Jes Jwl²³⁶ 1 p big 1 p
rw 1/2 t haffre 10 1/2 sk 2 d 1
scriffuer:e

Haffuer yt 2 m for 1 p big, Oc 1
p rw for schepen 4 huide Oc 10 1/2
sk oc 2 pening erwitz peninge,
oc 7 sk for 7 scheper auene for
Jes Jull oc Hans Nielssen oc 14
peninge for en scriffuer:e

172. Item Hans Nielssen²³⁷ 1 p
big 1 p rw 1/2 t haffre 10 1/2 sk
2 d, 1 scriffuer:e

Haffuer yt 2 m for 1 p big oc
10 1/2 sk oc 2 peninge Oc 1 huid
myndre end 27 sk for 1 p rw 4
huid schepen oc 14 peninge en
scriffuersk:

173. Item Per Matzen²³⁸ 1 p big
1 p rw 1/2 t haffre 102 sk 2 pening
oc 1 scriffuersk:e

Item haffuer yt 2 m for eth p big
oc for 1 p rw 4 huide for schepe
Oc 1 huid mynne end 11 sk oc 3
sk for 3 sk:r haffre 1 scriffuer:e

Slaffwelse herrit

SKRIPPINGE

175. Item Jep Olssen 1 1/2 p big
1 1/2 p rw 1 lubbis m

1 huid mynne end 3 m aff jorden
som gorden er øde oc 2 aff for:e
tienere leid jorden aff Antuord-
skow, Oc giffues ther icke mere
i thette aar aff,

LWONDBY

176. Item²³⁹ 1/2 p big 1/2 t haffre Thenne gord ligger oc øde
en scriffuerscheppe

²³⁶) »Hanss Koore« tilf. ov. l.

²³⁷) »Perssen« tilf. ov. l.

²³⁸) »Jens Jwl« tilf. ov. l. Hører vist til nr. 174.

²³⁹) Åben plads til navnet, »Søffren Fynbo« tilf. ov. l.

Løwæ herrit**RYGÆ**

177. Item *Per Swenssen* 1 p big 1 p rw 1 sk g en *scriffuerschepe* *Haffuer yth* 1 p big oc 1 p rw 1 sk g oc 1 *scriffuersk:e*²⁴⁰

178. Item *Annæ*²⁴¹ 1 p big 1 p rw 1 sk g en *scriffuerschepe* *Haffuer yth* 1 p rw 1 sk g 1 *scriffuer:e* Item *Povel* 1 p big²⁴²

1508, f. 12r

179. Item *Niels Olssen*²⁴³ 1 1/2 p big 1 1/2 p rw 14 sk en *scriffuer-schepe* *Haffuer yt* 14 sk grotz peninge oc 1 1/2 p big oc 1 1/2 p rw 1 *scriffuer:e*

GERLØFFUÆ

181. Item *Oluff Jørenszen* oc *Per Nielsen* haffue leyd jorden Oc *garden* er ødæ, som giffuer 1 1/2 p big 1 1/2 p rw 132 sk en *scriffuersk:e* *Oluff Jørenszen* haffuer yt 1 p big, oc *Per Nielsen* haffuer yt 1 p big for then øde jordh the haffue leydh

VLSTRUPPE

182. Item *Jens Tinckel* 3 p big oc 6 sk:r 3 p rw oc 5 *schepper*,²⁴⁴ en *scriffuerschepe* Oc 18 grotte *erffuitz pening* *Haffuer yt* 13 1/2 sk *erwitzpeninge* oc 2 p rw oc 5 sk:r oc 2 p big oc 6 sk:r Oc 15 sk:r rw oc 18 sk:r big yte oc *Anders Fynbo* i *Calunborig* paa *Jens Tinckels* vegne tha *stander igen* 5 sk:r rw oc 6 sk:r big *effter bogen*

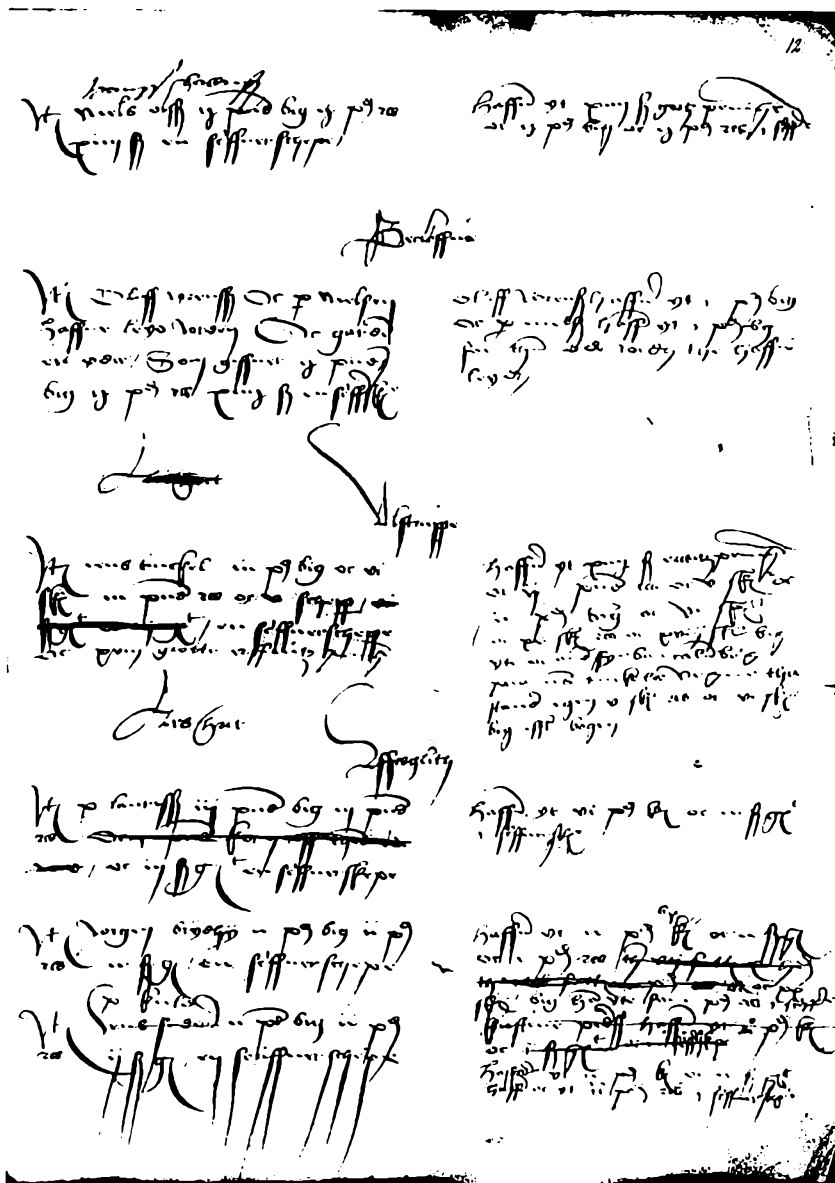
²⁴⁰⁾ Herefter slettet: »Oc 1 p big sancti Martini dag han yte i Sortebrødre«.

²⁴¹⁾ »Søffren Laurissen« tilf. ov. l.

²⁴²⁾ Herefter slettet: »Oc same man 1 p rw«.

²⁴³⁾ »Hermyn Lawrisen« tilf. ov. l.

²⁴⁴⁾ Herefter slettet »6 sk g 3 (?) sk g«.

1508-regnskabet f. 12r omfattende Gørlev, Ulstrup og de 3 første gårde i (Store) Fuglede. Kun Niels Olsen har et af de o. 1520 tilskrevne navne. Jens Sudere nedst på siden er gennemstreget og afløses af Per Kul, der kommer fra en mindre gård i byen. Siden viser en del rettelser.

Ars herrit

FWGLITH

184. + 185. Item Per Laurissen Haffuer yt 6 p korn oc 3 sk g 1
3 p big 3 p rw²⁴⁵ oc 3 sk g en scriffuersk:e
scriffuerskepe
186. Item Iørgen Brydhy 2 p big Haffuer yt 2 p big oc 2 sk g
2 p rw 2 sk g, en scriffuerskepe Oc 1 p rw²⁴⁶, Oc 20 sk:r big
han yte for 1 p rw 1 scriffuer:e
188. Item Jens Sudere²⁴⁷ 2 p big Haffwer yt 2 p korn oc 2 sk g
2 p rw 2 sk g en scriffuerskepe Haffuer oc yt 2 p rw 1 scriffuer-
sk:e²⁴⁸
- 1508, f. 12v
189. Item Karine Nielsse²⁴⁹ 2 p Lauris Jenssen haffuer yt 2²⁵⁰ p
big 2 p rw, 2 sk g en scriffuersk:e rw oc 1 p big Oc 2 sk g, Oc gaff
jeg hanum thet enæ p till, oc 1
scriffuer:e
187. Item Lasse Olsen 2 1/2 p big Haffuer yt 2 1/2 p big 2 1/2 p rw
2 1/2 p rw 3 sk g en scriffuerskepe oc 3 sk g Oc 1 scriffuersk:e
192. Item Jens Diegen 1 1/2 p big Haffuer yth 1 sk g oc 3 p korn 1
1 1/2 p rw, 1 sk g en scriffuerskepe scriffuer:e
191. Item Per Kull²⁵¹ 1 p big 1 p Haffuer yt 2 p rw oc 1 sk g 1
rw, 1 sk g, en scriffuerskepe scriffuer:e²⁵²

²⁴⁵) Herefter slettet »och 1 (?) p korn aff then øde jord«.

²⁴⁶) »Big« rettet fra »korn«. Efter »rw« er slettet: »ther vti fattes 10 huide ther til fattes oc 1 p rw«.

²⁴⁷) Navnet gennemstreget »Per Kuld« tilf. ov. l.

²⁴⁸) Teksten erstatter den oprindelige tekst: »Kirstine Pederss hauer yt 1 p korn oc 1 sk g oc 1 scriffuerskepe«.

²⁴⁹) Navnet gennemstreget »Lauris Jensen« tilf. ov. l. Han har betalt for 1508/09.

²⁵⁰) »2« rettet fra »3«.

²⁵¹) Navnet gennemstreget, »Niels Jensen tilf. ov. l.

²⁵²) Teksten rettet fra: »haffuer yth 2 p korn oc 2 sk g aff Jens Suderes som han er nw wti«.

190. Item Swend Dauttssen 2 p Haffuer yt 3 p korn oc 2 sk g 1 p
big 2 p rw 2 sk g, en scriffuersk:e biig Oc 1 scriffuersk:e

193. Item Per Michelssen 1 p big Cristine Peders haffuer yt Jens
1 p rw 1 sk g en scriffuerschepe Vnger 1 p big oc 1 sk g Oc 1 p
Som gorden er nw øde,²⁵³ rw hun yte i Calunborig²⁵⁴

PROWESTROPE

194. Item Jep Jepssen 3 f smør Haffuer yth 3 fieringer smør

Ramsø herrit

Item ther sculle priers bønder aff Haffuer yt 2 p auene
Antvordskow giffue 2 p haffre tiil
biskops tiende inden 8 dage jwlæ
huort *pririssen* vel *thet* haffue
eller dobelth

Summyn paa *thet* ottinde ars
opbørelse er 9 1/2 lest big 3 p
oc 6 skeper oc 3 p big
scriffuersk:r oc 4 skeper,²⁵⁵
Oc 5 lester rw oc 3 1/2 p
Oc 6 p haffre oc 1 t
Oc 8 t smør
Oc 179 1/2 m oc 4 sk
Oc 38 lam
Oc 31 gess
Oc 61 par hønss,

²⁵³) »som gorden ...« senere tilføjet.

²⁵⁴) Ovenover teksten er slettet: » Niels Jenssen haffuer yt 1 p rw 1 sk g ».

²⁵⁵) Herefter er »myndre« slettet.

Jordebog og regnskab 1509/10

1509, f.1r

Anno domini md ix *sancte* Valburge dag søster Børitthe Oxessdotther lod *scriffwe* thenne jordheboug pa alt closter^{ss} rentthe bode øude och bygde goess, *Thet* til bage stoor formaa icke tiennere wd at giffwe, 14 dage til forn wor sleppthe Maæss *Erickssen* closter^{ss} goess och ey haffde *thet* pa rengskaff til noghen ath sware Som screffs *thet* annet aar²⁵⁶

Semme herrit

ROSKYLDE

1. Item forst aff Annæ Ingels
gaard giffues 1 sk grot tell jord-
skyld om posken oc 1 sk grot tel
<i>sancte</i> Michels dag	Haffuer yt 1 sk g til Micaelis oc
1 sk g till posken
2. Item Pouel Glarmester 12 sk
tel Michelmøssæ jordskyld	Haffuer yt 12 sk til Micaelis
5. Item Jens Clintes gaard 6 sk
om aaret	Haffuer yt 6 sk jordskyld
6. Item aff Jens Fynbos hwss
som øde ligger 6 sk tel paskæ
jordskyld	
7. Item Jørigen i Per Odboss
hwss 3 sk tel poske jordskyld	Haffuer yth 3 sk jordskyld til
posken
3. Item Brynning gard som øde
liger giffuer 1 sk grott jordskyld
tell Michelmessæn Hoss glar-
mesteren	

²⁵⁶) »Som aar« tilføjet med andet blæk.

4. Item Elssæ Mollerens 1 sk g Haffuer yt 1 sk g
tel Micaelis
8. Item aff Anders Swerdfeyres²⁵⁷ Haffuer yt i dag *sancte* Hans
hwss sønden fore tinget giffuer dag fore middag 1 sk g jord-
9 sk tel jordskyld Innen *sancte* skyld
Hans
12. Item aff Per Skrederes gaard Haffuer yt 13 1/2 sk til Michel:se
i Hirsægade 13 1/2 sk tell posken oc 13 1/2 sk til poske
oc 13 1/2 tell Micaelis jordskyld
Som Lasse Dwe vti boer
9. Item aff Smedygaarden i Hirse- Haffuer yt 18 sk tel posken²⁵⁸
gade 2 sk g tel poskæ jordskyld jordskyld
10. Item aff then gard Iep Tyges- Haffuer yth 3 sk g jordskyld tel
sen smedh vti boer ved *sancte* Michelmøsse 3 sk g til poske
Michels kiergaard 3 sk g tel
posken, oc 3 sk g tel Micaelis,

1509, f. 1v

VEDELØFFUÆ

13. Item Oluff Olssen giffuer 2 p Haffuer yth 1 lam, oc 4 høns oc
bigh 1 lam en gooss, 4 høns oc en 1 gaass *sancte* Michels dag, Oc
scriffuerscheppe, en dag at pløgæ yte han 1 p big i Koffuenhaffn
oc en dag at slaa, en dag at meyæ tel Albretz van Goks oc her 1 p
oc 2 gange at agæ ved tell gorden big oc 1 scriffuerscheppe Oc 2
less ved
14. Item Jep Olssen giffuer 3 p Haffuer yt søndagen effter Mi-
big 1 lam en gaass 4 høns, 1 chaelis 1 lam 4 høns och 1 gass
scriffuerscheppe en dag at ployæ oc 2 p big Oc yte han 1 p big i
en dag at slaa oc en dag at meyæ, Køffuenhaffn tel Albretz van
2 gangæ at age wedh Goks oc her 1 scriffuerschepe,

²⁵⁷) Navnet gennemstreget og erstattet af ov. l. «Inguor Temmermand» (skriverhånden).

²⁵⁸) «Michelmøsse» rettet in scribendo til «posken».

Item tesse 2 for:de mend giffue Haffuer yt 1 vol æg til posken
bode 1 oel ægh om posken

GWDENSØ

15. Item en øde gaardh giffuer 1
p big oc 1 t haffræ 1 f smør, 1
lam 1 gass 4 høns en scriffuer-
skeppe nar hand er beseth

Item Atzer Olssen haffuer leydh Haffuer yt 1 p big i Køffuen-
jorden for 1 p big oc 1 f smør tell haffn tel Albret fan Gocken Oc
for:de gaardh 1 f smør

VALDBY

16. Item Oluff Jwde 1 1/2 p big 1 Haffuer yt 1 lam 4 høns oc 1
lam 1 gass 4 høns 1 t haffre en gass 1 t auene oc 1 1/2 p big oc 1
scriffuersk:e en dag at pløyæ en scriffuerschepe
dag at slaa, en dag at meyæ oc
2 less vedh at age tell gaarden

CAMSTRUPPÆ

17. Item Hermynd 2 p big 1 t Haffuer yt 1/2 lod: m erwitz pen-
haffræ 1/2 lod: m erwitz penninge ninge oc sancte Michels dag 1
1 lam en gaass 4 høns en scrif- lam 1 gas 4 høns oc 1 t auene,
fuersk:e oc eth tyw ægh en dag oc 2 p big, Oc 1 scriffuersk: 20
at pløyæ en dag at slaa en dag æg 2 g kalffue pening
at meyæ oc 2 sommer less wedh

1509, f.2r

18. Item Lasse Dyring 1 p big 1 Haffuer yt 1 lam oc 4 høns²⁵⁹ oc
t haffre 1 lam 1 gaass 4 høns 1/2 1 gass oc 1 p big oc 1 scriffuer-
lød: m oc 1 scriffuerschepe, 20 sk:e Oc 20 egh oc 2 g calwe pen-
æg en dagh at pløyæ en dag at ninge Oc 1 t auene Oc 1/2 lød:c
slaa en dag at meyæ 2 gange at
agæ wedh

²⁵⁹) »høns« herefter er »oc 1 lam« streget ud.

19. Item²⁶⁰ 1/2 p big 1 Encken haffuer yt 1 lam oc 4
t haffre 1/2 lod: m, 1 lam, 1 gaass, høns 1 gass Oc 2 p big oc 3 sk:r,
4 høns en scriffuersk:e 20 egen Oc 1 scriffuer:e, Oc 1/2 lod:c, oc 1 t
dag at pløyæ en dag at slaa en auene, Oc 20 æg, oc 2 grotte
dag at meyæ tw sommer less vedh kalffue pening

Item tesse for:de 3 mendh giffue
6 g tel kalwe penninge tell posken

DARUPPÆ

20. Item Jep Olssen 2 p big 1 t Haffuer yt sancti Michels dag 1
haffre 1 lam 1 gaass 4 høns en lam 4 høns oc 1 gaass Oc 1 1/2 p
scriffuerskeppe en dag at pløye big Oc 1 t auene quinnen yte
en dag slaa oc en dagh meyæ oc ther hun kom aff gotzet
2 less ved

GLYM

21. Item Niels Jenssen 1 p big 1 Haffuer yt sancti Michels dag 1
t haffre 2 sk g 1 lam en gass 4 lam 1 gas 4 høns, Oc 1 t haffre
høns en scriffuerskeppe en dag Oc 2 sk g²⁶¹, Oc 1 p big oc 1
at pløyæ en dagh at slaa en dag scriffuersk:e
at meyæ oc 2 less ved,

HERSSLØFF

22. Item Jep Blach 1 1/2 p big og Haffuer yth søndag effter Mica-
1 1/2 p rw 1 lam 1 gas 4 høns elis 10 g oc 1 lam, oc 1 gaass oc
7 1/2 sk en dag at pløye 1 dag at 2 høns oc 1 ørt: ru oc 1 ørt: big
slaa en dag at meyæ oc age 2 oc 1 scriffuerschepe Oc 1 p rw,
less ved 1 scriffuersk:e oc 1 p big

Item thet for:de herret scall ingen
geste penninge giffue met saa
skiell the giøræ som forscreffuet
staer

²⁶⁰) Åben plads til et navn.

²⁶¹) »2 sk g« tilf. ov. l. som rettelse til »oc 1 p rw, oc 1 p big«, der er gennemstreget.

Jorlwnde herrit

23. Item Oluff Nielssen 1 p big Haffuer yt 1 p big oc 1 scriffuer-
1 p rw en t haffre en boel galt²⁶², schepe Oc 1 p rw, Oc 1 t haffre,
1 scriffuersk:e

24. Item Niels Jepsen 1 1/2 p big 1 1/2 p rw 1 t haffre 1 scriffuerschepe Haffuer yt 1 1/2 p big oc 1 scriffuersk:e oc 1 1/2 p rw 1 t auene

SYNDBYLILLE

ØLSTYCKÆ

27. Item Hans Diegn 1 p big 1 p
rw, 1 t haffre 1 sk g 1 lam 1 gos
4 høns en scriffuerskeppe

Smörungumæ herrit

SMØRUMMÆ

28. Item Niels Moenssen 1 p big
1 p rw 1/2 t smør
Per Andersen som boer i Smør-
umme øffuer yte 1 f smør oc 1 p
big af for:de gard Item Lasse
Perssen yte sancti Michels dag
1 f smør aff then øde gordh²⁶⁴

²⁶²⁾ »huert annet ar« tilf. ov. l.

^{26a)} Navnet gennemstreget og erstattet af «Søffren Feylere», tilf. ov. l. af den hånd, der har skrevet indtægten.

²⁶⁴⁾ Efter «gardh» står to ulæselige ord. Både jordebogs- og betalingsrubrik er omhyggeligt slettet (vel i forbindelse med salget 1512).

29. Item Oedh Hemmingssen 1/2 p big 1/2 p rw 1 t haffre 1 sk g 1 lam 1 gos 4 høns oc 1 scriffuerschepe
 Haffuer yt 1 lam²⁶⁵ gass oc 1 t haffre oc 1/2 p big i Køffuenhaffn tell Albred van Gocks
 Oc her 1/2 p rw 1 scriffersk:e 1 sk g

HERSTEDE

30. Item Tygæ Olsen 2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns oc en scriffuer scheppe
 Haffuer yt 1 lam 1 gass, oc 1 t haffre oc 4 høns oc 2 p big i Køffuenhaffn tell Niels Kocks, Oc Hans 1 sk for 1 scriffersk:e

1509, f.3r

YSØFFUÆ

31. Item²⁶⁶ 2 p big 1 t haffræ 1 lam, 1 gaass 2 høns en scriffuersk:e
 Lasse Jensen haffuer yth 1 t auene oc 1 lam oc 1 gass oc 2 høns oc 1/2 p big,

GLOSTRUPPE

32. Item Niels Tygessen 1 p big 1 t haffre 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffuerskeppe
 Haffuer yt 1 lam 4 høns 1 gas oc en t haffre Oc 1 p big tell Niels Kocks oc 1 scriffuersk:e

Twæ herrit

TORTZLWNDLILLE

33. Item Hemming Jenssen 2 p big 1/2 t smør, oc en scriffuerscheppe
 Haffuer yt 2 f smør oc 1 p big oc 1 scriffuersk:e Oc ytes i Køffuenhaffn tell Albretz van Gock 1 p big,
34. Item Jep Anderssen 2 p big 1/2 t smør oc 1 scriffuerskeppe
 Haffuer yt 1/2 t smør oc 1 p big oc 1 scriffuersk:e, Oc ytes i Køffuenhaffn tel Albret van Gok 1 p big

²⁶⁵) »1 lam« tilf. ov. l. – efter »p big« er »af« slettet.

²⁶⁶) Herefter åben plads til navnet.

GREFFWÆ

35. Item Lasse Anderssen 2 p Haffuer yth 1 f smør oc 2 p big
big 1 f smør oc 1 scriffuerskeppe tel Niels Kocks i Køffuenhaffn
1 scriff:e

REERSLØFF

36. Item Anders Skreder 1 1/2 p Haffuer yt *sancti* Michels dag 1
big 1 t haffre 1 lam 1 gass 4 t auene 1 lam 1 gass oc 4 høns oc
høns oc en scriffuerskeppe 1 1/2 p big oc 1 scriffuerschepe

JERSYÆ

37. Item Jepp Arildssen 3 sk grot Haffwer yt 3 sk g

HATSTRUP

38. Item Oluff Perssen 1/2 p korn, Haffuer yt 1 ørt: big oc 1 t haf-
1 t haffre oc en scriffuerschepe fre 1 scriffuersk:

1509, f.3v

Lille herrit

BALLASBRØNDE

39. Item en ødegaard som skyl-
ler 2 p big 1 t haffræ 1 f smør 1
lam en gaass 4 høns en scriff-
uersk:e

- Item Oluff Hemmingssen haf- Haffuer yt 1 1/2 p big
fuer leyd jorden tel for:de gaard
for 1 1/2 p big

Ramsø herrit

SCHENTZWIT LILLÆ

40. Item Jep Anderssen 2 p big Haffuer *sancte* Michels dag yth
1 t auene 7 1/2 sk, 1 lam, 1 gass, 1 lam 4 høns 1 gass oc 1 t auene,
4 høns 1/2 oel eg oc 1 scriffuer- Oc 10 g erffuitzpening oc 2 p big
skeppe oc 1 scriffuerschepe, 1/2 oell eg,

41. Item Mat: Bageræ 2 p big 1 t Haffuer yt *sancte* Michels dag 1
 auene 7 1/2 sk, 1 lam 1 *gas* 4 høns, lam 1 gass 4 høns 1 t auene oc
 1/2 oel eg, oc 1 scriffuerskeppe 10 g erffuitzpeninge, Oc 2 p big
 oc scriffuer sk:e oc 1/2 oel eg,

SCHENTZWIT MAGLÆ

42. Item Mat: Jenssen 2 p big 1 t Haffuer yt 2 p big 1 t auene 1
 haffre oc en scriffuerskeppe scriffuersk:e

ØLSYE MAGLE

43. Item Jep Gremmerssen 2 p Haffuer yt *sancte* Michels dag 2
 big 1 t haffre 2 sk g 1 scrif- sk g oc 1 t haffre oc 1 scriffuer-
 fuersk:e schepe, Oc yte han 2 p big i Køf-
 fuenhaffn tel Albret van Goks
44. Item Jon Gremmerssen 1 øræ Haffuer yt *sancte* Michels dag 1
 big 1 t haffre 2 sk g oc 1 scrif- sk g oc 1/2 t haffre, oc yte han i
 fuersk:e Køffuenhaffn 18 sk:r big tel Al-
 bret van Gocks, oc 1 scriffuersk:e
 Jep Hiort yte 18 sk:r big oc 1/2 t
 auene, oc 1 sk g

1509, f.4r

45. Item Hienrich Jonssen 1 p Haffuer yt 1 sk g erwitz peninge
 big 1 t haffre 1 sk g oc 1 scrif- oc 1 t auene Oc 1 p big tell Al-
 fuerskepe bretz van Gocken i Køffuen-
 haffne

CLØFFUESTED

46. Item Esbern Knwtssen 2 p Haffuer yt 1 lam 2 høns 1 gass²⁶⁷
 big 1 t auene 1 lam 1 gaass 2 oc 1 sk g oc 1/2 boels swin Oc 2 p
 høns 1 sk g 1/2 swin oc 1 scrif- big oc 1 scriffuerschepe oc 1 t
 fuerskeppe auene

²⁶⁷) „1 gass“ tilf. ov. l.

<p>47. Item Jens Knwtssen 2 1/2 p
big 1 t haffre 1 sk g 1 lam 1 gaass
2 høns 1/2 swin oc en scriffuer-
scheppe</p>	<p>Haffuer yt <i>sancte</i> Michelsdag 1
lam 2 høns oc 1 gaass oc 1 t
auene oc 1 sk g erffuitz peninge,
oc 1/2 boelsswin, oc 12 scheper
big, oc 2 p big 1 scriffuersk:e</p>
<p>48. Item Oluff Perssen²⁶⁸ 1 p big
1 t haffre 1 lam 1 gass, 2 høns 1
sk g 1/2 swin oc 1 scriffuer-
scheppe</p>	<p>Haffuer yt <i>sancte</i> Michels dag 1
t auene 1 lam 1 gaass oc 2 høns
oc 1 sk g erffuetz peninge Oc 1 p
big oc 1 scriffuersk:e oc 1 t
auene for oldengield</p>

Bieffuerskoffz herrit

SLIMINGHE

<p>65. Item Anders Hanssen 1 1/2 p
big 1 t haffre 1 lam en gass 4
høns 1 sk g 1/2 swin en scriffuer-
skepe</p>	<p>Haffuer yt <i>sancte</i> Michels dag 4
høns 1 gass 1 t auene 1 lam oc 1/2
boels swin oc 1 p big oc 1 scrif-
fuersk:e Oc 1 sk g, Oc ytes 12 sk
for 1/2 p big</p>
<p>66. Item Jens Hwidth 1 1/2 p big
1 t haffre 1 lam 1 gass 4 høns 1
sk g 1/2 swin oc 1 scriffuersk:e</p>	<p>Haffuer yt 1/2 boels swin, oc 1 t
auene 1 lam oc 4 høns oc en
gaass, oc 1 ørt: big oc 1 p big
ytes i Køge tell Hans Ipsen oc 1
scriffuersk:e 1 sk g,</p>
<p>67. Item Lauris Michelssen 1 1/2
pund big 1 t haffræ 1 lam 1
gaass 4 høns 1 sk g oc 1/2 swin
Oc en scriffuerscheppe</p>	<p>Haffuer yt <i>sancte</i> Michels dag 4
høns oc 1 lam, 1 gas oc 1 t auene
oc 1/2 boels swin oc 1 ørt: bigh,
oc 1 sk g eruitz peninge oc 1 p
big oc 1 scriffuersk:e</p>

²⁶⁸) Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Per Olufsen« (skriverhånden).

1509, f.4v

Ringstede herrit

VIERSTEDH

68. Item Jep Bonde en øre big
1 øre rw 1/2 t smør oc 1 boels galt
ec en scriffuerscheppe

Haffuer yt 2 f smør oc 1/2 p big
som Oluff Hiiort (?) yte paa hans
vegne, Oc yte Jep Bonde selff
1 1/2 p rw oc 1 scriffuerschepe,
oc 1 boels swin oc 1 p big Jep Mat-
zen aff Balersbrwnde yte for
Jep Bonde,

Mierløsse herrit

TOSTROP

69. Item Mat: Haffntorn 1 p big Haffuer yt 1 sk g oc 1 p big oc
1 sk g oc en scriffuersk:e en scriffuerschepe

SODEROP

70. Item Per Perssen 1 p big 1
pund rw 1 f smør en scriffuer-
schepe

SØNDER JERNLØSSE

71. Item Niels Anderssen 1 p rw
og 15 skeper oc eth p big oc 18
skeper en *scriffuerskepe* eth faar,
eth lam en gaass 4 høns
Haffuer yt 2 lam oc 4 høns oc
sancte Michels dag 18 sk:r big
oc 1 p byg Oc 1 *scriffuerske* 1
gaass oc 1 p ru her, oc 15 sk:r
rw *køfftes* tømmer oc jern fore
tel møllen som han yte i Holbech

72. Item Per Ipsen 15 skeper rw
og 18 skeper big 1 lam 2 høns
1 gaass oc en scriffuerscheppe

1509, f.5r

73. Item Jep Anderssen 5 skeper rw oc 2 p, oc 6 skeper big oc 2 p, 1 faar, 1 lam 4 høns 1 gaass oc 1 scriffuerschepe	Haffuer yt 2 lam oc 4 høns oc sancte Michelsdag 1 gas oc 2 p big oc 6 sk:r oc 1 scriffuersk: oc 1 p rw oc 1 p rw kom i closter oc 5 sk:r rw, i garden
74. Item Laur: Saxen en øre rw 1 øre big 1 faar 1 lam 1 gass 4 høns oc en scriffuerscheppe	Haffuer yt 4 høns oc sancte Michels dag 2 lam oc 1 goss oc 1 øræ big oc scriffuersk:e och 1 ørte rw oc 1 p rw i kloster
75. + 76. Item Per Anderssen 3 p rw oc 3 p big 1 faar 1 lam en gass 4 høns oc en scriffuerschepe	Haffuer yt sancte Michels dagh 3 p big oc 1 scriffuersk: 2 lam 4 høns oc 1 gass oc 1²⁶⁹ p rw i garden Oc 1 p Latter haffuer led Per Jensen ther kom i garden oc scal gieldet igen effter høst, Oc 1 p rw i closter
77. Item Clemet Perssen 15 skeper rw oc 18 sk:r big, 1 lam 2 høns 1 gaass oc 1 scriffuerschepe	Haffuer yt sancte Michels dag 18 sk:r big oc 1 scriffuersk: oc 1 lam oc 2 høns oc 13 sk:r rw i kloster
78. Item Knwd Anderssen 1 1/2 p rw 1 1/2 p big 1 faar, 1 lam 4 høns 1 gas oc en scriffuerschepe	Haffuer yt sancte Michels dag 1 p big 4 høns oc 1 gass oc 2 lam oc yte han 1 p big for 1 p rw oc 1/2 p big ytes for 1/2 p rw, oc 1/2 p big, 1 scriffuersk:e
79. Item Oluff Hanssen 15 skeper rw oc 18 skeper big 2 høns 1 lam 1 gass oc en scriffuerschepe	Haffuer yth sancte Michels dag 18 skeper big oc 1 scriffuersk:e oc 1 lam oc 1 gass oc 2 høns 1/2 p rw kom i klosther oc 5 sk:r rw ytes

²⁶⁹) »1 p« rettet fra »2«.

1) 1/2 p. andersly i skov og or i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 2) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.
 3) 1/2 p. skov og or i p. d. i p. d.

1509-regnskabet f. 5r omfatter de 8 sidste gårde i S. Jernløse samt afgifterne af hele byen i smør, æg og kalve.

80. Item Per Lauritssen 15 scheper rw oc 18 sk:r bigh 1 lam 1 gass 2 høns oc en scriffuerskepe Haffuer yt 2 høns Oc sancte Michels dag 18 sk:r big och 1 scriffuersk:e, oc 1 lam oc 15 sk:r rw kom i closter,

81. Item Jep Perssen 1 p big 1 p rw 1 lam 1 gass 2 høns 1 scriffuersk:e Haffuer yt 1 lam oc 2 høns Och sancte Michels dag oc 1 scriffuersk:e oc 1 gass oc 1 p big oc 1 p rw i closter

Item aff ald for:de by en bally smør oc 2 lode m oc 2 oelæ æg oc 2 kalwe tel posken Item ytes tel forn 1 bally smør oc 1 lød:c som ytes sancte Knwtz dag Item ytes sancte Michels dag 1 løde m oc 2 vol eg oc 2 kalffue

1509, f.5v

82. Item aff Søndher Jernløsse møllæ giffues 3 p meell nar hun er ferdigh

NØRRE JERLØSSE

83. Item Oluff Ipssen 1 øræ rw 1 øre big 1 f smør oc 1 scriffuerskeppe Haffuer yt 1 øre big oc 1 scriffuersk:e oc 1 f smør oc 1 pund rw oc 1/2 pund rw

JENSLØFF

84. Item Jens Dæghindh 2 p big 2 p rw, en løde m²⁷⁰ oc 1 skriffuerskeppe Haffuer yt 1 p big sancte Michels dag oc 1 scriffuersk:e oc 1 p ru oc 1 p big oc 1 p rw kom i kloster oc 4 sk g

85. Item Lenæ 3 p big 3 p rw 6 sk g oc en scriffuerskeppe Haffuer yt 1 p rw, oc 3 p big sancti Michels dag, oc 1 skriffuer:e oc 6 sk g oc 2 p rw i kloster

²⁷⁰) »en løde m« senere (vel ved betalingen) rettet ov. l. til »4 sk g«.

86. Item encken Gyde 2 1/2 p big 2 1/2 p rw en løde m 1 scriffuerskepe Haffuer yt *sancte Michels dag* 2 1/2 p big oc 1 lød:c oc 1 p ru²⁷¹ oc en scriffuersk:e oc 1 1/2 p rw i *kloster*
87. Item Bo Jenssen 2 p big 2 p rw 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 høns oc en scriffuerskeppe oc 1 gamelt aar huert annet aar Haffuer yt 1 *lam*, tel *sancte Michelsdag* oc 4 høns oc eth gamelt far oc 1 gass oc 10 g erffuetz peninge oc 1 p big oc 1 scriffuerschepe oc 2 p rw i *kloster* oc 1 p big
88. Item Moens Nielsse (!) 2 p big, 2 p rw 7 1/2 sk 1 lam 1 gas 4 høns oc en scriffuersk:e Haffuer yt 1 p big *sancte Michels dag*, Oc ytes 1 lam tel forn oc 1 p big oc 4 høns oc 1 gass oc 10 g erffuetz peninge oc 1 scriffuersk:e oc 1 1/2 p rw kom i closter oc vnte hun hanum 1/2 p rw at køffue temmer fore
89. Item²⁷² 1 p big 1 p rw 1 sk g 1 lam 1 gas 4 høns oc en scriffuerscheppe

1509, f.6r

KYNNELØSSÆ

90. Item Mat: Tygessen²⁷³ 1/2 p big 1/2 p rw en t haffre 1 sk g oc en scriffuerscheppe Haffuer yt 1/2 p big 1/2 p rw oc 1 scriffuerschepe Mat: 1 t auene oc 1 sk g
91. Item Tyge Matzssenæ 1 p big 1 p rw 1 t haffre 1 lam 1 gas 4 høns en scriffuerskeppe Haffuer yt 4 høns, en gass oc 1 lam oc 1 p big, oc 1 scriffuerschepe Oc 1 p rw kom i closter oc 1 t auene

²⁷¹) Herefter er »oc 1 ørte rw« slettet.

²⁷²) Åben plads til navnet.

²⁷³) Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Oluff Matsen«, vel samtidig med betalingen.

HYLLINGE

92. Item Knwdh Matzenæ 1 p
big 1 p rw oc en scriffuersk:e

Steffns herrit

HELSTEDE

93. Item Mat: Olssen 1 1/2 p big 1 Haffuer yt 1 øre big oc 1 t auene
f smør 1 t haffre 1 scriffuersk:e oc 1 scriffuerschepe oc 1 f smør

FRØSLØFF

94. Item Knwd Esbernssen 1 p Haffuer yt 1 t haffre, oc 1 p big
big 1 p rw en t haffre 2 sk g oc 1 pund rw hand yte 1 Køge
1 scriffuerskepe till Hans Ipsen som hwn fick
then oell aff oc 2 sk g oc 1 sk for
1 scriffuer sk:e

Faxe herrit

OELSTRUP

95. Item Laur: Bossen 1 t smør Haffuer yt 1 t smør oc 1 sk g
1 sk g

96. Item Bo Perssen 1 t smør 1 Haffuer yt 1/2 t smør 1 sk g
sk g

1509, f.6v

Tybers herrit

HIWLBECK

97. Item Jens Hermintssen 2 p Haffuer yt 2 p big paa Nesby
big 1 t haffre 2 sk g 1 scriffuer gardh oc 2 sk g erwitz pening 1
sk:e scriffuersk:e 1 t auene

FENSMARCKE

98. Item Mat: Ipsen 2 p big 1 t Haffuer yt 1 1/2 p big²⁷⁴ oc 1/2 p
haffre 2 sk g oc 1 scriffuerschepe big Jeppe i Prouestrop yte for

²⁷⁴) »big« herefter er »oc en t haffre« slettet.

for:de man, oc peninge for 1
scriffuer schepe fick Hans, 1 t
auene oc 2 sk g

99. Item en øde gaard 1 p big 1
sk g oc en scriffuersk:e

Borsæ herrit

BORSSÆ

100. + 101. + 102. Item Hans Som- Haffuer yth tel *sancte* Hans dag
mer 2 løde m tel sancti Martini 2 Schone garn²⁷⁶ oc Hans Som-
dag oc 6 sk²⁷⁵ tell kyndermessæ mers 6 sk thel *sancte* Hans dag
oc 6 sk om medsommer oc 9 g for oc 1/2 lød:c tel Martini dagh for
en liden jord om sancti Martini en liden jordh oc 5 g fæscat oc
dag oc 2 Schone garn oc 2 m vox 6 sk tel kyndermesse
tel *sancti* Hans dag, 5 g fæscat
Oc 12 sk geste penninge

1509, f. 7r

103. Item Per Ipsen 15 g tel *sanc-* Haffuer yt 7 g om medsommer
te Mortens dag, 7 g om kynder- oc 15 g om Martini dag oc 2 1/2 g
messen oc 7 g om medsommer, fæscat oc 7 g om kyndermesse
2 1/2 g fæscat, 12 sk geste pen-
ninge

104. Item Oluff Hanssen 1/2 løde Haffuer yt 6 sk tel *sancte* Hans
m tell sancti Martini dag, 6 sk dag oc 1/2 lod:c tel Martini dag
tel kyndermesse oc 6 sk tell oc 5 g fescat oc 6 sk tel kynder-
medsommer 5 g fæschat 12 sk messe
geste penninge

105. Item Hans Suønssen 15 g Haffuer yt 7 g tel medsommer
tel sancti Martini dag, 2 1/2 g fæ- oc 15 g tel Martini dag oc 2 1/2 g

²⁷⁵) Efter »sk« er »g« slettet i denne og følgende linie.

²⁷⁶) Herefter slettet »oc 1 f smør ytes aff Borse samme tiid«.

scat, 7 g tel kyndermesse oc 7 g
tel medsommer, 12 sk geste pen-
ninge

fescat oc 7 g tell kyndelmøsse

106. Item Anders Nielsen 1/2 løde
m tell sancti Martini dag, 5 g
fescat oc 6 sk om kyndermesse
oc 6 sk om medsommer 12 sk
gestepenninge

Haffuer yt 1/2 lod:c til Martini
dag oc 5 g fæscat oc 6 sk tell
kyndermessen oc 6 sk til mit-
sommer tilgaffz

107. Item Oluff Nielssen 15 g om
sancti Martini dag, 7 g om kyn-
dermesse oc 7 g om medsommer
2 1/2 g fæscat, 12 sk geste pen-
ninge

Haffuer yt 7 g tel sancti Hans
dag oc 15 g tel Martini dag oc
2 1/2 g fæscat oc 7 g om kynder-
messen

108. Item Suend Mwnck 1/2 lød:c
om sancti Martini dag, 6 sk om
medsommer oc 6 sk om kynder-
messe 5 g fæscat 12 sk geste pen-
ninge

Haffuer yth 6 sk tel sancti Hans
dag oc 1/2 lød: m tel Martini dag
oc 5 g fæscath oc 6 sk tell kyn-
delmøsse

1509, f. 7v

109. Item Per Lauritssen 15 g
tel sancti Martini dag, 7 g om
medsommer oc 7 g om kynder-
messen 2 1/2 g fæscat 12 sk geste
penninge

Haffuer yth 7 g om medsommer
oc 15 g tel Martini dag og 2 1/2 g
fescat oc 7 g om kyndermessæ

110 + 111. Item Hemming Moens-
sen i Søgaardh 3 løde m tel
sancti Martini dag oc 24 sk geste
penninge

Haffuer yt 2 lød: m oc 3 sk g aff
langillet, oc 2 sk g

Item giffues afft ald byen 1 f
smør som scal ydes tel sancte
Hans dag Swmyn paa fæscaten
er 1/2 lød: march

Haffuer yth 1 f smør tel sancte
Hans dagh

SCHIFFWINGE

112. Item Michel Jenssen 1/2 lød: Haffuer yth 7 sk oc 1 engelsk tel
m om sancti Martini dag 1 en- *sancte* Hans dag eruitzpeninge
gelsk oc 19 g om medsommer och oc ytes tel sancti Martini dag 1/2
kyndermesse 12 sk geste pen- lød:c oc en engelsk mynne end
ninge 10 g om kyndermøsse

113. Item Anders Knwtssen 1/2 Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk tel
lød: m tel sancti Martini dag 1 *sancte* Hans dagh, Oc 1/2 lød:c
engelsk och 19 g erwitz penninge tel sancti Martini dagh Karine
om medsommer oc kyndermesse Anderse 1 eng: mynne end 10 g
12 sk gestri om kyndermesse

114. Item Niels Mortenssen 1/2 Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk til
lød: m om sancti Martini dag, 1 *sancte* Hans dag Oc 1/2 lød:c tel
engelsk oc 19 g om medsommer sancti Martini dag, oc 1 engelsk
oc kyndermessen 12 sk gestri mynne end 10 g om kyndermesse

1509, f.8r

115. Item Lauris Ipssen 15 sk om Morten Jensen en engelsk myn-
sancti Martini dag en engelsk oc ne end 9 g tel *sancte* Hans dag,
19 g om medsommer oc kynder- oc 15 sk tel sancti Martini dagh
messe 6 sk gestri oc 1 eng: mynne end 10 g tel kyn-
dermøsse

116. Item Swend Michelssen 3 g Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk til
min: end 4 sk g om sancti Mar- *sancte* Hans dag oc 3 g mynne
tini dagh 1 engelsk oc 19 g om end 4 sk g om sancti Martini dag
medsommer oc kyndermesse, 12 1 engelsk mynne end 10 g tel
sk gestri kyndermessen

117. Item Oluff Negh²⁷⁷ 15 sk Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk oc
om sancti Martini dag 1 engelsk 15 sk om sancti Martini dagh,
oc 19 g indhepenninge om med- *Per* Bentsen 11 hvide som er 2

²⁷⁷) Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Per Green«.

sommer oc kyndermesse 6 sk
geste penninge

part aff te inde peninge aff for:
de gord tel kynder møsse oc
Oluff Neg 11 hvide end (!) pe-
ninge minus

118. Item Nielss Olssen 3 g myn-
de endh 4 sk g tell sancti Marti-
ni dag 1 engelsk oc 19 g om med-
sommer oc kyndermesse 12 sk
gestri

Haffuer yth 7 sk oc 1 engelsk tel
sancte Hans dag Oc 3 g mynne
end 4 sk g tel Martini dag oc 1
eng: mynne end 10 g tel kyn-
dermesse

119. Item Hemmingh Jenssen 1/2
lød: m om sancti Martini dag oc
2 engelske myndre end tøsower
19 g om medsommer oc kynder-
messe och 12 sk geste peninge

Haffuer yt 13 1/2 sk tel sancte
Hansdag oc 1/2 lod:c tel Martini
dag 15 1/2 sk tel kyndermesse

120. Item Niels Vernitssen 1/2 lød:
m om sancti Martini dag 1 en-
gelsk oc 19 g om medsommer oc
kyndermesse oc 12 sk geste pe-
ninge

Haffuer yth 7 sk oc 1 engelsk tel
sancte Hans dag Oc 1/2 lød:c tel
Martini dag oc 1 eng: mynne
end 10 g tel kynder møsse

1509, f.8v

121. Item Jep Vernitssen 27 g om
sancti Martini dag 1 engelsk oc 1
9 g om medsommer och kynder-
messe 12 sk gestri

Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk tel
sancte Hans dag oc 27 g tell Mar-
tini dag oc 1 eng: mynne end 10
g tel kyndermesse

122. Item Oluff Lauritssen 1/2
løde m om sancti Martini dag 1
engelsk oc 19 g om medsommer
oc kyndermesse 12 sk gestri

Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk tel
sancte Hans dag Oc 1/2 lød:c tel
Martini dag Oc 1 eng: mynne
end 10 g om kyndermesse

123. Item Jens Hemingssen 15
sk om sancti Martini dag 1 en-
gelsk oc 19 g om medsommer oc
kyndermesse 6 sk geste peninge

Lasse Andersen haffuer yt 7 sk
oc 1 engelsk Oc 15 sk om Marti-
ni dag oc 1 engelsk mynne end
10 g tel kyndermesse

124. Item Cisæ Andersse 15 g om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermesse 6 sk gestri Haffuer (yt *glemt*) 1 engelsk mynne end 10 g tel sancte Hans dag oc 15 g om Martini dagh Oc (1 *glemt*) engelsk mynne end 10 g tel kyndermesse
125. Item Mat: Jenssen 1/2 lode m om sancti Martini dag, 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermesse, 12 sk gestri Haffuer yt 7 sk oc 1 engelsk oc 1/2 lød:c tel Martini dag oc 1 eng: mynne end 10 g om kyndermesse

ENDEGAARDH

127. Item Anders Smedh 3 g mynne end 4 sk g om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermesse och 12 sk geste penninge Haffuer yth en engelsk mynne end 10 g tel sancte Hans dag oc 3 g mynne end 4 sk g tel sancti Martini dag^{27h} oc 1 eng: minus end 10 grothe till kyndermessen,

1509, f.9r

- Item alle sammens for:de Schif-fuinge mendh giffue 4 sk g tel fæscat oc 1/2 t smør Haffue yth 1/2 t smør tel sancte Hans dag oc 4 sk g tel fæscat om sancti Martini dag,
126. Item affeth gadewss i Skif-fuinge giffues 1 sk g aff en qwinne hedder Karine Jeppes Haffuer yt 1 sk g tel Martini dag

ALLERSLØFF

128. Item Oluff Kaare 6 sk g om sancti Martini dag 12 sk geste penninge Haffuer yt 6 sk g tel Martini dag
129. Item Niels Ipsen 6 sk g tel sancti Martini dag 12 sk geste penninge Haffuer yt tel sancti Martini dag 6 sk g

^{27h}) Herefter slettet »och 15 sk tel kyndermesse«.

130. Item Trogels Kaare 3 sk g Haffuer yt 3 sk g tel sancti Martini dag,
tel land:le om sancti Martini dag
6 sk gestri

131. Item Lasse Smedh 3 sk g Haffuer yt 3 sk g tel Martini dag
tell landgille om sancti Martini
dag oc 6 sk gestri

132. Item Oluff Jwll 3 sk g om Haffuer yt 3 sk g tel sancti Martini dag
sancti Martini dag 6 sk geste
penninge

133. Item Hans Lauritssen 3 sk Haffuer yt 3 sk g langille nw tel
g om sancti Martini dag och 6 sk kyndermesse Oc Jens Esbern-
geste penninge sen 5 sk aff for:de gard

1509, f 9v

TYRNEHOWET

134. Item Jep Olssen 1 f smør oc Haffuer yt 1 f smør
9 sk gestri

135. Item Claus Perssen 1/2 t Haffuer yt 1/2 t smør oc ther vti
smør oc 12 sk geste penninge fates 6 sk vti vecten

136. Item Rasmus Hanssen 1 f Haffwer yth 1 f smør
smør 12 sk geste penninge

137. Item Oluff Suenssen²⁷⁹ gaard Haffuer yt 2 f smør
som vti boer giffuer 1/2
t smør oc 12 sk geste penninge

138. Item Hans Kaare 1 f smør Haffuer yt 1 f smør
9 sk geste penninge

²⁷⁹⁾ Navnet gennemstreget og åben plads til nyt navn. Ov. l. er tilføjet »Anders Iguorssen« (skriverhånden).

RECKEN

139. Item Niels Hemmingssen Haffuer yt 1 f smør
1 f smør oc 6 sk geste penninge

SCHOFFHWSS

140. Item Niels Clemmetssen 6 Haffuer yt 10 g tel *sancte* Hans
sk om sancti Martini dag oc 20 g dag oc 6 sk tel Martini dag Oc
om medsommer oc kyndermes- 10 g tel kyndermesse
sen och 12 sk geste penninge

1509, f 10r

141. Item Jep Nielssen 6 sk om Haffuer yth 10 g tel *sancte* Hans
sancti Martini dag oc 20 g om dag oc 6 sk tel Martini dag oc 10
medsommer oc kyndermessen oc g tel kyndermesse
12 sk geste penninge

142. Item Niels Clemetssen oc Haffue bode yth 9 g tel *sancte*
Jep Nielsen giffue bode for en Hans dag oc 1 engelsk mynne
øde jordh 9 g om sancti Mortens end 4 sk tel Martini dag aff the
dag oc 9 g medsommer oc 5 g 9 g²⁸⁰ Bodhe 9 g for en ødæ jord
om kyndermessen

143. Item Anders Inguorssen 9 Haffuer yth 9 g om medsommer
g om sancti Martini dag oc 5 g oc 1 engelsk mynne end 4 sk tel
till kyndermessen oc 9 g om med- Martini dag²⁸¹ oc 9 g tel kyn-
sommer dermessen

144 + 145. Item Hans Perssen 6 Haffuer yth 9 g om medsommer
sk om sancti Martini dag oc 9 g oc 6 sk tel Martini dag, oc 18 g
for en øde jord om medsommer, tel kyndermesse
oc kyndermessen, oc 5 g om med-
sommer for then øde jordh oc 9 g,
12 sk gestri

²⁸⁰) Herefter slettet »oc 3 sk igen stoer«.

²⁸¹) Herefter slettet »oc 3 sk igenstoer«.

146 Item Knwd Krogh 6 sk om sancti Martini dag oc 10 g om kyndermessen oc 10 g om med- sommer oc 12 sk geste penninge	Haffuer yt 10 g om <i>sancte</i> Hans dag oc 6 sk om sancti Martini dag oc 10 g tel kyndermesse
--	---

Swmyn løber *sancti* Hans dag
tide 5²⁸² sk mynne endh 3 m

EGEBIERIG

147. Item Mat: Hemmingssen 1/2 løde m om sancti Martini dag, oc 15 sk om kyndermessen, oc 15 sk om medsommer, och 24 sk geste penninge	Haffuer yt 1/2 lød:c tel Martini dag oc 15 sk om medsomer oc 15 sk om kyndermesse
--	---

1509, f 10v

Item giffue the for:ne mend aff Skoffhuss oc Mat: aff Egebierig alle tell hobe 4 sk g tell fæscat om sancti Martini dag oc alle the samme 1/2 t smør tell medsommer	Oluff Andersen yte 2 f smør, oc 4 sk g tel fæscat tel Martini dag
---	---

Hammers herrit

WINDINGE

163. Item Oluff Jenssen 1 løde m oc 12 sk geste penninge	Haffuer ydt 1 løde m tiil Marti- ni dag
---	--

164. Item Hans Dywr 1 løde m land:le om <i>sancte</i> Mortens dag oc 12 sk geste penninge	Haffuer yt 1 løde m
---	---------------------

165. Item Per Jenssen 3 sk g 12 ²⁸³ sk geste penninge	Haffuer yt 3 sk g
---	-------------------

²⁸²) »v« rettet fra »vii«.

²⁸³) »xii« senere rettet til »vi« ov. l. – I betalingsrubrikken har der først stået
»Haffuer yt 2 sk g« gennemstreget, efterfulgt af den ny tekst.

Item tesse 3 for:ne mendh aff	Oluff Jens(en) ²⁸⁴ haffuer yth 1
Vindinge oc tesse 2 effther:ne	f smør aff ald byen
aff Stwby giffue alle sammens	
1 f smør	

1509, f 11r

STUBY

167. Item Micheld Skowe 4 1/2²⁸⁵ sk Haffuer yth 4 sk g tel Martini dag
g land:le oc 12 sk geste penninge

166. Item Hans Michelsen gaard Haffuer (yt *glemt*) 4 1/2 sk g tel
4 sk g oc 12 sk geste penninge sancti Martini dag

LWNB DY

168. Item Jens Tuessen 6 sk g Haffuer yt 6 sk g tel Martini dag
landgille oc 1 m geste penninge

Flackebiers herrit

BIÆRIÆ

169. Item Jens Kaare 1 p big 1 p Haffuer yt 1 m erwitz penninge
rw 1 t haffre 1 lubske m oc en oc 1 p rw oc 1 skriffuerskepe rw
scriffuersk:e Oc quittedes 8 sk:r big oc 1 t
auene for lerit, Oc yte 16 ske-
per biig

170. Item²⁸⁶ 1 p big 1 Er yt 18 sk for then øde jord
p rw 1 t haffre, 1 lubske m oc en
scriffuersk:e som ligger øde,

LYWNGBY

171. Item Jon Perssen 1 p big 1 p Haffuer yt 1 marck erwitz pen-
rw, 1 t haffre 1 lubske m erwitz ninge oc 1 p big oc 1 t auene oc
penninge och en scriffuerscheppe, 1 p rw oc 1 scriffuer sk:e Hans
fick peninge fore,

²⁸⁴) »Jens(en)« rettet ved at »leff« er slettet i det oprindelige »Jensleff«.

²⁸⁵) »4 1/2« rettet til »4« ov. l.

²⁸⁶) Herefter åben plads til et navn.

1509, f. 11v

174. Item Jess Jwll 1 p big, 1 p rw 2 t haffre, 10 1/2 sk oc 2 peninge oc en scriffuerschepe

Haffuer (yt *glemt*) 1 hwid mynne end 11 sk erwitz penninge Oc yte han 1 f smør for 2 1/2 m ther scarffuedes 9 skeper rw fore oc 1 p big, oc 3 sk:r auene oc tredie part aff 1 sk:e auene Oc yte hand 11skeper rw 1 scriffuersk:

172. Item Hans Nielsen 1 p big 1 p rw 1/2 t auene, 10 1/2 sk oc 2 peninge oc en scriffuersk:e

Haffuer yt 1 huid mynne end 11 sk erwitz peninge oc Hermyn i Camstrup yte 1 p big for for:ne Hans Nielssen oc er yt 1 p rw 3 sk:r auene oc 3 part aff en skepe auene oc 1 sk (for *glemt*) 1 scriffuerskepe Hans fick selff

173. Item Per Matssen 1 p big 1 p rw 1/2 t auene oc 10 1/2 sk oc 2 peninge oc en scriffuersk:e

Haffuer yt 1 hwid min: end 11 sk erwitz penninge, oc 1 p big oc 1 p rw 3 sk auene oc tredie part aff then fiere skepe auene, oc 1 skriffwerskepe rw

Slaffuelsse herrit

SCHIRPINGE

175. Item en øde gordh som skyl- Item aff thenne øde jord er yt 1 ler 1 1/2 p big 1 1/2 p rw, en lub: m p big oc 1 p rw, oc en scriffuersk:e oc 2 aff priors tienere aff Antuorskow haffuer leydh jorden

LYNDBY

176. Item²⁸⁷ 1/2 p big
2 t haffre oc 1 scriffuersk:e som
ligger plat øde

²⁸⁷) Herefter åben plads til et navn.

Løwæ herrit**RYGHÆ**

177. Item *Per Suenssen* 1 p big 1 p rw, 1 sk g en scriffuerscheppe Haffuer yt 1 sk g erwitz penninge Oc 1 pund big oc 1 pund rw 1 scriffuer:e,

1509, f.12r

178. Item *Annes gardh* 1 p big 1 p rw 1 sk g oc en scriffuerschepe Pouel *Hansen* yte for *Annes* gard 1 p big oc eth p rw han ytte i sorte brødre

179. Item *Niels Olsen* 1 1/2 p big 1 1/2 p rw 13 1/2 sk oc en scriffuerskepe Haffuer yt 1 ørt: big oc 1 øræ rw oc 1 schep rw oc 1 scriffuer sk:e Oc *Ingeburig* 18 g, Oc *Per And*: ytte 1 ørtu big thet annet gaff Lasse henne tell for armod

GERLØFFUE

181. Item *Oluff Jørenszen* oc *Per Nielssen* haffue leyd jorden som gorden er øde oc skyller 1 1/2 p big 1 1/2 p rw 13 1/2 sk 1 scriffuersk:e *Oluff Jørenszen* haffuer yt 1 p big oc 1 scriffuersk:e Oc *Per Nielsen* 1 p rw

WLSTROPPE

182 + 183. Item *Jens Tinckeldh* 3 p big oc 6 sk:r oc 3 p rw oc 5 sk:r²⁸⁸ oc en scriffuersk:e oc 18 g erffuitz penninge Haffuer yth søndagen effter *Michaelis* dag 5 sk:r oc 1 p rw oc 18 g erwitz penninge oc 2 p malt oc 6 sk:r Oc yte han 1 1/2 p big oc 1 pund rw 1 scriffuersk:e

²⁸⁸) Herefter »oc 1 sk g 18 g« slettet.

Ars herrit

FUGLETE

184 + 185. Item Per Lauretsen Haffuer yt 2 p rw oc yte han 1 f
3 p big 3 p rw²⁸⁹ oc 2 sk g oc en smør for 2 1/2 m som quittes 1 p
scriffuersk:e rw vti oc 1 p big²⁹⁰ Oc ytes 2 p
big Mauricii dag ytes oc 2 sk g
erffuitz penninge, oc en skrif-
fersk:e

186. Item Jøren Brydy 2 p big 2 Haffuer yt 1 p big oc 14 sk:r rw,
p rw, 2 sk g oc en scriffuerskepe oc 2 sk g oc 6 sk:er rw, oc 2 p biig
och en scriffwere sk:e

188. Item Per Kwld 2 p big 2 p Haffuer yth 2 p big oc 2 sk g Oc
rw 2 sk g, oc en scriffuerscheppe 2 p rw 1 scriffuerskeppe

1509, f. 12v

189. Item Lauris Jenssen 2 p big Haffuer yt 2 p big oc 2 p rw oc 1
2 p rw, 2 sk g en scriffuersk:e scriffuer schepe oc 2 sk g

187. Item Lasse Olssen 2 1/2 p Haffuer (yt *glemt*) 2 p big oc 12
big 2 1/2 p rw 3 sk g en scriff- scheper big Oc 1 1/2 p rw Oc 20
fuersk:e scheper big ytes for 1 p rw oc 1
scriffuerschepe Oc 3 sk g oc

192. Item Nyels Diegen 1 1/2 p Haffuer yt 2 p big oc 1 scriffuer-
big 1 1/2 p rw, 1 sk g en scriff- schepe oc 1 sk g Haffuer yt 1
fuersk:e huid mynne end 23 sk for 1 p
ru,²⁹¹

191. Item Niels Jenssen 1 p²⁹² big Haffuer yt 2 p big oc 1 scriffuer
1 p rw, 1 sk g en scriffuersk:e sk:e oc 1 sk g

²⁸⁹) Herefter slettet »oc et p korn aff then øde jord« svarende til den slettede sæt-
ning i 1508-jordebogen.

²⁹⁰) Herefter slettet »paa 4 sk:r nær the 4 igen staa«.

²⁹¹) Herefter slettet »oc 4 sk igen star«.

²⁹²) »1« rettet fra »2«.

190. Item Swendh Dawitssen 2 p Haffuer yt 2 p big oc 1 scriffuer-
big 2 p rw 2 sk g 1 scriffuerschepe schepe oc 2 sk g oc 1 p rw thet
annet gaff hwn tell som vor 1
pund rw

193. Item Per Michelssen 1 p big
1 p rw 1 sk g oc en scriffuerschepe
Oc gorden er nw øde

PROVESTROPE

194. Item Jep Ipssen 3 f smør Haffuer yt 3 f smør

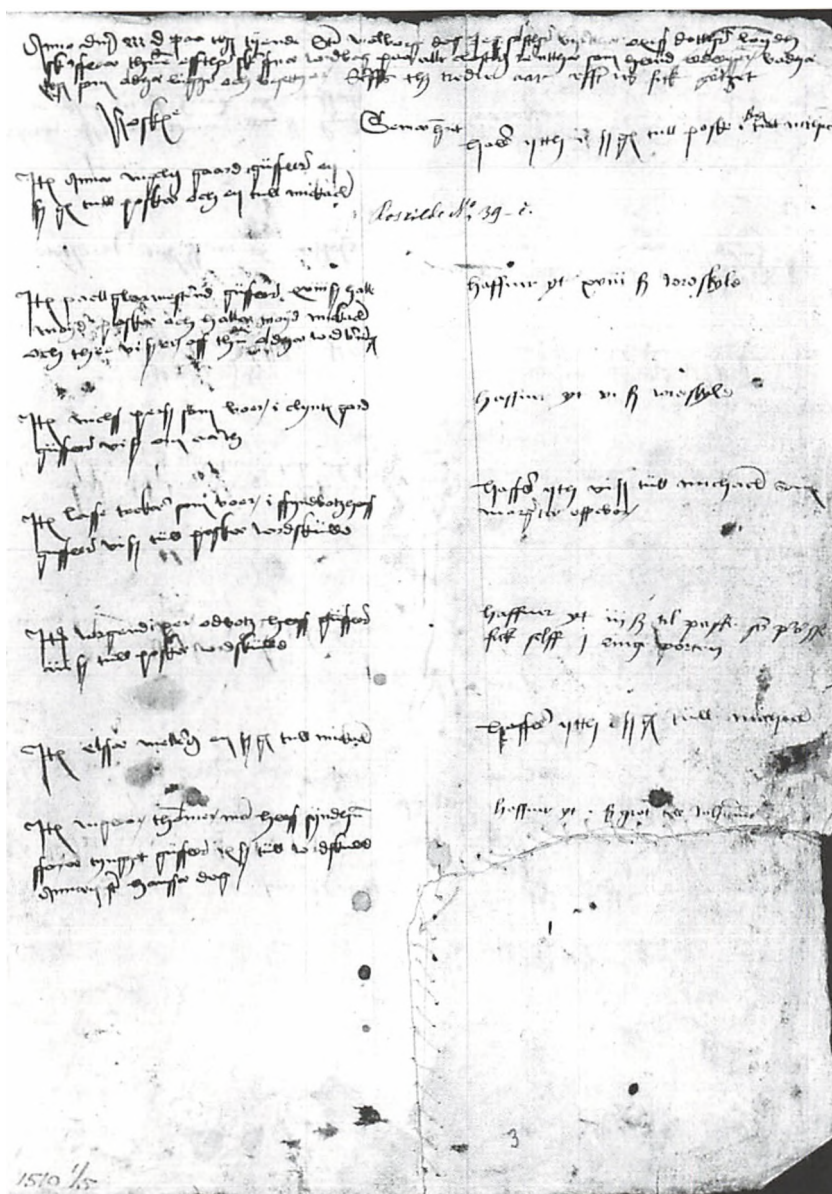
Ramsø herrit

Item ther aff sculle priers bønder
aff Antuordschoff giffue 2 pund
haffre closter tiil biscops tiende
inden 8 dage jwle huort pririsse
vel thet haffue ellers dobelth

Priors tienere haffue yt 2 p hafre
annen dag jule tel closter for
biscops tiende

Summyn paa thet niende gudz²⁹³
arss opborelsse 9 1/2 lest big 2 p
oc 5 sk:r oc 3 p 4 scriffuer:r Oc
3 1/2 lest rw oc 2 1/2 p oc 3 sk:r,
Oc 5 p auene 3 1/2 t 7 1/2 t smør
1 f, Oc 147 1/2 m 3 sk, 2 pening
minus Oc 38 lam oc 32 gess oc
62 par hønss,

²⁹³) »gudz« tilf. ov. l.

Første side af 1510-regnskabet med grundene i Roskilde by. Regnskabet er skrevet af en anden skriver end 1508 og 1509.

Jordebog og regnskab 1510/11

1510, f.1r

Anno domini m d paa thet tyende *sancti* Walborge dag jeg søsther Byritthæ Oxess dotther loydh *skriffwæ thenne effther skreffnæ* jordbog paa allt closters rentthæ som hwnd wdwyser, badhæ thet som ødhæ liigher och besetth er, *Screffs thet tredie aar effter* jeg fick gotzet²⁹⁴

ROSKILDE

Semæ herrit

1. Item Annæ Ingels gaard giiff- Hawer ytth 1²⁹⁵ sk g tiill poske
wer en sk g tiill poskæ och en 1 sk g tiill Michaelis
tiill Mickaelis

2. Item Poell Glarmesterend giiff- Haffuer yt 18 sk jordskyld
wer 18 sk halle moyd poskæ och
hallæ moyd Mickaelis

3. Och thee 6 sk er aff then ødhæ
jord Brininges

5. Item Nielss Persen som boer i Haffuer yt 6 sk jordskyld
Clyntes gard giiffwer 6 sk om
aareth

6. Item Lasse Teckære som boer Haffwer yth 6 sk tiill Michaelis
i Fyndbotz hwss giiffwer 6 sk tiill som Margretæ oppebor
poskæ jordskiild

7. Item Jørgend i Per Odbotz Haffuer yt 3 sk til paske som
hwss giiffwer 3 sk tiill poskæ priorisse fick selff i ringe porten
jordskiilld

4. Item Elssæ Melleres en sk g Haffwer ytth 1 sk g tiill Micha-
tiill Mickaelis elis

²⁹⁴) »Screffs ...« tilføjet med afvig. hd.

²⁹⁵) »1« rettet fra »2«, efter »poske« er med afvig. hd. tilføjet »1 sk g tiill Michaelis«.

8. Item Ingwor Thømmerman Haffuer yt 1 sk grot tell Johan-
 hwss syndhen foræ tynghet giiff- nis
 wer 9 sk tiill jordskiilld annæn²⁹⁶
sancti Hanssæ dagh

1510, f 1v

12. Item aff Per Skrederres gaard Haffuer yt 13 1/2 sk til poske oc
 i Hyrssæ gaadhæ giiffwer 13 1/2 13 1/2 sk tiill Michelmesse jord-
 sk tiill poskæ och 13 1/2 tiill *sanc-* skyld
 ti Mickellmessæ jordskiild Som
 Lassæ Dwæ i boer

11. Item Smødhægorden vtii Hirs- Haffuer yt 2 sk grot jordskyld
 sæ gaadhæ giiffwer 2 sk g tiill
 poskæ jordskiilldh

10. Item aff then gaard Jep Tii- Haffuer 3 sk g yth, tiil pasken
 gessen smed vtii boer ved *sancti* och 3 tiil Mikkelmesse
 Mickels kiirckægaard giiffwer 3
 sk g tiill posken och 3 sk g tiill
 Mickelmøssæ

VØDELØFFWÆ

13. Item Oluff Olssen giiffwer 2 p Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
 biig 1 lam en gass 4 høns och en Michaelis Oc 2 pund big oc 1
 skriffwerskeppæ en dag ath plogæ scriffuerskepe
 oc en dagh ath slaa och en dag
 ath meyæ och 2 gange ath aghæ
 vedh tiill garend

14. Item Jep Olssen giiffwer 3 p Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
 biig 1 lam en gaass 4 høns 1 *scrif-* oc 3 pund big oc 1 skriffuersk:
 fweræ sk:e en dagh ath ploghæ
 och en dag ath slaa och en dag
 ath meyæ och 2 ganghæ ath aghæ
 vedh tiill garend

²⁹⁶) »Annæn« utvivlsomt fejl for »Innæn«.

Item thessæ 2 for:de mend giiffwæ Haffuer bode yt 1 oell eg nw til
bodhæ 1 oll ægh om poskend posken

GWDENSØ

15. Item en ødhæ gaard giiffwer Hawer yth 1 f smør Azer Olsen
1 p biig oc 1 t haffræ 1 f smør 1 for joren oc 1 pund big fore jwll
lam en gass 4 høns en skriffwer maldes paa sallen
sk:e nar han er besetther

Item Atzer Olssen haffwer leydh
jorden for 1 p biig oc 1 f smør
tiill for:ne gaard

1510, f.2r

VALBY

16. Item Oluff Jwde 1 1/2 p biig Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
1 lam 1 gass 4 høns 1 t haffræ en 1 t hawre och 1 1/2 p biig oc 1
skriffweresk:e en dag ath ploghæ scriffuerskepe
en dag ath slaa en dag ath meyæ
och 2 less vedh ath aghæ tiill
gaarden

CAMSTRUPPÆ

17. Item Hermynd 2 p biig 1 t Haffwer yth 1 lam oc 1/2 løde m
haffræ 1/2 løde marck erwytyz 4 høns oc 1 gass 1 t hawre 1 p
penninge 1 lam en gass 4 høns biig en scrifveresk:e Oc 1 p
en skriffwere sk:e och eth tyw biig²⁹⁷ oc eth tyw æg til poske
ægth (!) en dag ath pløyæ en dag
ath slaa en dagh ath meyæ oc 2
sommer less vedh

18. Item Lassæ Dyriing 1 1/2 p Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
biig 1 t hafræ 1 lam en gaass 4 1 1/2 p biig en scriwerskepe oc 1
høns 1/2 løde march och en skrif- t auene oc 1/2 lød:c Oc 20 æg
fweresk:e eth 20 ægh en dag ath
pløyæ en dagh ath slaa en dag
ath meyæ 2 ganghæ ath aghæ
wedh

²⁹⁷) Herefter slettet »1 scriueresk:e«.

19. Item Jørgen 1 1/2 p biig 1 t Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
 haffræ 1/2 løde march 1 lam 1 Och 1 1/2 p byg Oc 1/2 løde m Oc
 gaass 4 høns en skriffwere-sk:e 1 t auene 1 scriffuerskepe, oc
 20 ægh en dagh ath ploge en dagh 20 æg
 ath slaa en dag ath meyæ tw
 somer less vedh

Item thessæ for:de 3 mend giiff Hermyn haffuer yt 2 g caluepe-
 wæ 6 g tiill kalwæ penning:e tiill ning oc Lasse Dyring oc Jøren
 poskend bode 4 g

DARUPPÆ

20. Item Jep Olssen 2 p biig en t Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
 haffræ 1 lam en gass 4 høns 2 p byg oc 1 skrifuer sk:e 1 t
 skriffweresk:e en dag ath pløyæ auene
 en dag ath slaa en dag ath meyæ
 oc 2 less vedh

1510, f.2v

GLYMDH

21. Item Nielss Jensen 1 p biig 1 Haffwer yth 1 lam 2 sk g erwitz
 t haffræ 2 sk g 1 lam en gass 4 penninge som Lasse Latter oppe-
 høns en skriwereskeppæ en dag bor søndag fore Birgitte dag oc
 ath pløyæ en dag at slaa en dag en gass oc en t hawre som Lassæ
 ath meyæ och 2 less vedh oppebor samme dag oc 1 pund
 big oc 4 høns

HERSSLØFFH

22. Item Jep Blach 1 1/2 p biig Hawer yt 2 høns 1 gass 1 1/2 p
 1 1/2 p rw 1 lam 1 gas ²⁹⁸ høns biig 1 lam oc 1 pund rw 1 scrif-
 7 1/2 sk en dag ath pløyæ en dag fuersk:e oc 7 1/2 sk
 ath slaa en dag at meyæ och
 aghæ 2 less vedh 1 skriveresk:e

Item theththæ for:de herrit scall
 ingend geste penning:e giffwæ
 meth saa syæll (!) the gyøre som
 forskreffweth staar

²⁹⁸) »ii« rettet fra »iiii«.

²⁹⁹⁾ Hele nummeret slettet, vel i forbindelse med salget 1512.

29. Item Oedh Hemmingssen 1/2 Hawer ytt 1 lam 1 gass 4 høns
 p biig 1/2 p rw 1 t haffræ 1 sk g 1 t haffre oc 1/2 pund rw, oc 1/2
 1 lam en gass 4 høns oc en skrif- p big 1 scrifferschepe 1 sk g
 fwere sk:e

HERSTEDÆ

30. Item Tighæ Olssen 2 p biig 1 Haffwer ytth 1 gass 4 høns 1 lam
 t haffræ 1 lam 1 gass 4 høns oc 1 t hawre yttæ Dionisidag oc 2 p
 en skriveresk:e big løfferdag effter Dorotee dag
 1 scriffuersk:e

YSØFFWÆ

31. Item Oluff Nielsen³⁰⁰ 2 p biig Haffuer yt 1/2 p big³⁰¹ oc 1 t
 1 t haffræ 1 lam 1 gass 2 høns auene
 en skrivere skeppæ

GLOSTRVPPE

32. Item Niels Tiigessen 1 p biig Haffver ytth 1 lam 4 høns 1 gass
 1 t haffræ 1 lam 1 gass 4 høns en 1 t havre yttæ Francisii dag oc
 skrifvere skeppe 1 p big 1 scriffuersk:e

Twnæ herriid

TORTZLWNDELIILLÆ

33. Item Hemming Jensen 2 p Haver ytth 1/2 t smør Brigittæ
 (big *glemt*) 1/2 t smør och en dagh oc 2 pund big oc 1 scriffuer
 skriffwere sk:e skepe

34. Item Jep Anderssen 2 p biig Haffver ytth 1/2 t smør *sancte*
 1/2 t smør oc en skriwereskeppe Brigitte dagh oc 2 p biig oc 1
 scriffuer scheppe

GRÆFFWÆ

35. Item Lassæ Anderssen 2 p Haffver yth 1 f smør, 2 p biig oc
 biig 1 f smør och en skriffveræ 1 scriffuerskepe
 skeppe

³⁰⁰) »Nielsen« tilf. ov. l.

³⁰¹) Herefter slettet »4 sk for 1 t auene«.

1510, f.3v

REERSLEFFWÆ

36. Item Anders Skrederræ 1 1/2 Hawer yt 1 lam 4 høns 1 gass 1 t
 p biig oc en t haffræ 1 lam 1 goss hawre oc 1 p big oc 1 scriffuer-
 4 hønss och en skriffvere sk:e skepe fore jwl oc 1/2 p big nw lif-
 ferdag effter Dorotee dag

JERSYÆ

37. Item Jep Aryldzen 3 sk groth Haffuer yt 3 sk g

HADSTRUP

38. Item Oluff Perssen 1/2 p korn Hawer yth 1/2 p biig 1 t hawre
 1 t haffræ oc en skriffweresk:e 1 scriffuersk:e

Liillæ herriid

BALLERSBRØNDE

39. Item en øde gaard som skiil-
 ler 2 p biig 1 t haffræ 1 f smør 1
 lam en gass 4 høns en skrifvere
 skeppæ

Item Oluff Hemmingsen haffwer Haffuer yt 1 1/2 pund big
 leydh jorden tiill for:de gaar for
 1 1/2 p big

Ramsø herriid

SCHENTZWYDLILLÆ

40. Item Jep Anderssen 2 p biig Hawer ytt 1 t haure 1 lam 4 høns
 1 t haffræ 7 1/2 sk, 1 lam en gass 1 goss Michaelis Oc 1 pund big
 4 høns 1/2 oell ægh oc 1 skriffvere tell Albretz van Gock i Koffuen-
 skeppe haffn oc 1 p big tell Niels Kocks
 oc 10 g, oc 1/2 oel eg Oc 1 scrif-
 fuersk:e

41. Item Mat: Bagere 2 p biig 1 t Haffwer yt 1 t haure 1 lam 4 høns
 haffræ 7 1/2 sk 1 lam 1 goss 1 gass Oc 1 pund big till Albretz

høns 1/2 oell ægt (!) och en skrif- vere skeppæ	oc 1 p big tell Niels Kocks oc 10 g oc 1/2 oel eg til posken Oc 1 scriffuersk:e
--	---

SKENTZWYD MAGLÆ

42. Item Mat: Jensen 2 p biig 1 t hafræ oc en skrifvere skeppæ	Haffuer yt 2 p big til Albretz van Gocks Oc 1 t auene 1 scriffuersk:e
---	--

1510, f.4r

ØLSYÆ MAGLE

43. Item Jep Gremmerssen 2 p biig 1 t hafræ 2 sk g och en skriff- vere skeppæ	Haffuer yt 2 pund big 1 scrif- fuerskepe Oc 1 t auene 2 sk grott
44. Item Jon Gremmerssen 1 øræ biig 1 t hafræ 2 sk g oc 1 skriff- were skeppe	Jep Hiortz høstru 18 skeper big oc 1/2 scriffuerskepe 1/2 t auene oc 1 sk g, Item Jon Gremersen 18 skeper big 1/2 t auene, 9 sk eruitzpening, 1/2 scriffuerskepe

45. Item Hienriich Jonssen 1 p biig 1 t haffræ 1 sk g oc en skriff- vere sk:e	Haffuer yt 11 alb for 1 t auene
---	---------------------------------

CLEFFWESTEDHÆ

46. Item Esbern Knwtzen 2 p biig 1 t haffræ 1 lam 1 gass 2 høns 1 sk g 1/2 swyn och en skrif- were sk:e	Haffwer yth 2 høns 1 lam 1 gaass 1 t hawre i closter Dionisi dag Oc 1/2 boell galte sancte Katrine Oc 1 p big tell Albret van Gocks Oc her 1 p big oc 1 sk g erwitz pe- ninge, 1 scriffuerskepe
47. Item Jens Knwtssen 2 1/2 p biig 1 t hafræ 1 sk g 1 lam 1 gass 2 høns 1/2 swynd (!) oc skriffwere skeppe	Hawer yt 2 høns 1 lam 1 gass 1 t hawre 1 sk g yttæ Franciisci dag, Oc 1 ørtw big Oc sancti Kanuti dag 1 p big i Kopenhaffne tell Albretz van Gocks oc her 1 p big oc 1 scriffuersk:e oc 1/2 swin

48. Item Per Olssen 1 p biig 1 t
hafræ 1 lam en gass 2 høns 1 sk g
1/2 swyn oc en skrifwere skeppæ
Haffwer yth 1 lam 2 høns 1 goss
1 t auene 1 sk g erwitz penninge
Oc 1 p big tel Albret van Gocks,
1/2 swin 1 scriffuer:e

Byeffwerskofftz herriid

SLYMLINGHÆ

65. Item Anders Hanssen 1 1/2 p
biig 1 t haffræ 1 lam en gass 4
høns 1 sk g 1/2 swyn en skriff-
vere sk:e
Haffwer yth 1 lam, oc 1/2 p big³⁰²
1 t auene 1 sk g Oc encken 1 p
big tell Albretz i Køffuenhaffn
Oc her 18 sk: big Oc Hans Huid
4 høns 1 gass, 1 scriffuersk:e
66. Item Niels Hwyl 1 1/2 p biig
1 t hafræ 1 lam en goss 4 høns 1
sk g 1/2 swyn och en skriffwere-
skeppæ
Haffwer yth 1 lam 4 høns, oc 1
gaass oc 1/2 boels swin Oc 1 p
big tel Albret i Køffuenhaffn oc
1/2 p big, 1 t auene 1 sk g

1510 f, 4v

67. Item Laurens Mickelssen 1
1/2 p biig 1 t haffræ 1 lam 1 gass
4 høns 1 sk g oc 1/2 surynd (!) oc
1 scriffwere sk:e
Haffwer yth 1 lam 4 høns 1 gass
9 sk 1 1/2 p big yttæ i Køben haffn
Niels Koch oc 1/2 boels swin oc
1 t auene 1 scriffuersk:e

Ringstede herriit

VIERSTEDE

68. Item Jep Bonde en øræ biig
en øræ rw 1/2 t smør oc 1 boell
galth oc en skriffwere sk:e
Hawer yt 2 f smør en øræ biig
och 1 øræ rw oc en skriwere sk:e
1 boelswin

³⁰²) Herefter slettet »oc 1 p big till Albret van Gock vti Køffwenhaffn«; »1 t auene
1 sk g« tilf. ov. l.

Mierløssæ herriid**TOSTROP**

69. Item Mat: Haffntorn³⁰³ 1 p Haffuer yt 1 p big 1 scriffuer sk:e
 biig 1 sk g oc 1 skriffwere sk:e oc 1 sk g eritz (!) pening

SODERUP

70. Item Per Perssend 1 p biig Haffuer yt 1 pund rw oc 1 f smør
 1 p rw 1 f smør oc en skrifwere oc 1 pund big 1 scriffuersk:e
 sk:e

SØNDER JØRNLØSÆ

71. Item Nielss Anderssen 1 p rw Hawer yth 2 lam 4 høns 1 gass
 och 15 skepper och eth p biig oc Michaelis 1 p biig oc 18 sk:er till
 18 sk:er och en skriffwere sk: eth Niels Kochs oc heræ 15 schepe
 faar 1 lam en gass 4 høns rw oc 1 pund rw, oc 1 scriffuer-
 sk:e

72. Item Per Ipsen 15 skepper rw Haffwer yt 2 høns 1 gass 1 lam
 oc 18 skepper biig 1 lam 2 høns 18 sk:er big i Køffwen haffn,³⁰⁴
 1 gaass oc en skrivere skeppæ oc 15 sk:r rw i Kopenhaffn, 1
 scriff:e

73. Item Jep Anderssen 5 skepper Haffwer yth 2 lam 4 høns 1 gass
 rw och 2 p oc 6 skepper biig 2 p 2 p biig i Køfwen (haffn *glemt*)
 1 faar 1 lam (4 *glemt*) høns 1 gass Niels Koch fick Och 2 p rw, oc 6
 1 skrivere sk:e sk:r big 1 scriffuersk:e oc 5 sk:r
 rw them gaff jeg Mat: at køffue
 temmer fore

1510, f.5r

74. Item Lauris Saxen en øre rw Haffwer ytth 2 lam 4 høns 1
 1 øre biig 1 faar 1 lam 1 gass 4 gass 1 1/2 p big 1 1/2 p rw yttæ i
 høns oc en skrifwere sk:e Københaffn tell Nielss Koch 1
 skriffuersk:e

³⁰³) Navnet gennemstreget, »Niels Matsen« tilf. ov. l. (afvig. hd.)

³⁰⁴) Herefter slettet »oc Per Jensen i closter 1 p big« (rettet fra rw).

75. + 76. Item *Per Anderssen* 3 p
biig 3 p rw 1 faar 1 lam en gass
4 høns oc en skriffwere sk:e
Hawer yth 2 lam 4 høns³⁰⁵ Mi-
chaelis 1 gass 1 1/2 p biig 1/2 p
rw yttæ i Københaffn oc 1 p rw
som han gaff 20 sk fore Item *Per*
Jenssen haffuer yt 1 1/2 pund big
i closter oc 1 1/2 p rw Oc *Per And:*
yte 1 scriffereskepe,

77. Item *Clemeth Peressen* 15
skepper rw och 18 sk:er biig 1
lam 2 høns 1 gaass oc en skrif-
wereskeppæ
Hawer yt 1 lam 2 høns 1 gaass
18 sk:er biig i Køffwen haffn
Nielss Koch oc 15 skeper rw ibi-
dem 1 scriffuerske:

SYNDER JERNLØSSÆ

78. Item *Knwd Anderssen* 11/2 p
rw 11/2 p biig 1 faar 1 lam 4 høns
1 gaass oc en skrivere skeppæ
Hawer yt 2 lam 4 høns 1 gass 1
1/2 p biig tiill Nielss Koch oc 1/2
pund rw i Kopenhaffn oc 1 p rw
han gaff 20 sk fore, 1 scriff:e

79. Item *Oluff Hanssen* 15 sk:er
rw och 18 skepper biig 2 høns 1
lam 1 gass oc en skrifwere sk:e
Hawer yt 1 lam 2 høns 18 sk:er
biig tiill Niels Koch oc 15 sk:er
rw ibidem 1 scriffer:e

80. Item *Per Laurensen* 15 sk:er
rw oc 18 skepper biig 1 lam 1
gaass 2 høns oc en skrifwere sk:e
Hawer yt 1 lam 2 høns 15 sk:er
rw oc 18 sk:r big i Københaffn,
1 scriffer:e

81. Item *Jep Perssen*³⁰⁶ 1 p biig
1 p rw 1 lam 1 gass 2 høns skrif-
were sk:e
Hawer yt 1 lam 1 gass 2 høns
Michaelis 1 p³⁰⁷ biig i Køben-
haffn Nielss Koch Oc *Jep Persen*
yte 1 pund rw som *Mat:* fick *met*
then øde gard oc 1 sk for 1 scrif-
f:sk:e

³⁰⁵) »iiii høns« rettet fra »ii«, herefter slettet »ii høns i gass«.

³⁰⁶) »Perssen« ov. l. rettet til »Jenssen«, som igen er slettet.

³⁰⁷) »1 p« rettet fra »18 skeper«. – Efter »Koch« er den følgende linie »oc *Per Jensen* 1 1/2 p big i closter oc 1 1/2 pund rw« slettet.

Item aff alldh for:de by en bally
smør, oc 2 løde march oc 2 oell æg
oc 2 kallæ tiill poskendh

Ytes sancte Knwdz dag 1 bally
smør oc 1 lød:c Och sancti Mi-
chaelis 1 løde march som Lasse
oppebar, oc 2 kalve, 2 vole eg

1510, f.5v

82. Item aff Sønder Jernløssæ
melløn (!) giiffwes 3 p mell nar
hwnd er ferdigh

NØRRÆ JERNLØSSÆ

83. Item Oluff Ipssen 1 øræ rw 1
øre biig 1 f smør oc 1 scriffwere-
skeppæ

Haffuer yt 1 1/2 p big oc 1 scrif-
fueriskepe 1 f smør Item yte han
1 1/2 p big for 1 1/2 p rw,

JENSLØFF

84. Item Jens Dægen 2 p biig 2
p rw och 4 sk g en skrifwere
skeppæ

Haffwer yth 1 p rw och 4 sk g
som Lassæ oppebor 1 p big, oc 1
pund big oc 1 pund mell i clo-
ster³⁰⁸ 1 scriffuersk:e

85. Item Lenæ 3 p big 3 p rw 6
sk g oc en skriffwereskeppæ

Hawer ytth 1 p rw 6 sk g Micha-
elis oc 2 p biig 1 p rw en scriff-
were sk:e Franciisi dagh 1 p biig
oc 1 pund mell

86. Item enckend Gyde 2 1/2 p biig
2 1/2 p rw en løde march 1 skrif-
were sk:e

Hawer ytth 1 p rw 1 læde (!) m 1
ørtu biig 1 ørtw rw en scriffwe-
resk:e Oc 1 1/2 p biig 1 p biig An-
dree, oc 1 pund mell

87. Item Boo Jenssen 2 p biig 2 p
rw 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 høns oc
en skriweske

Hawer ytth 1 p rw 1 lam 1 gass
10 g oc 1 p biig en scriffwere sk:e
oc 4 høns oc 1 pund big oc 1
pund mell

³⁰⁸) Herefter slettet »oc 1 p rw«.

88. Item Moens Nielssen 2 p biig Haffwer ytth 1 p rw 7 1/2 sk³⁰⁹ oc
 2 p rw 7 1/2 sk 1 lam 1 gas 4 høns 1 p biig en scriffweresk:e 1 p biig
 oc en skriffweresk:e 1 lam 1 gaass 4 høns, oc 1 p mell

89. Item³¹⁰ 1 p biig 1 p
 rw 1 sk g 1 lam 1 gass 4 høns oc
 en scriffwereceppe

1510, f.6r

KYNNÆLESSÆ

90. Item Oluff Masen 1/2 p biig Mat: Tygessen 1/2 p big oc 1/2 p
 1/2 p rw oc en t haffræ 1 sk g oc rw oc 1 scriffuerskepe oc 1 sk g
 en skrifwere sk:e eruitz pening oc 1 t auene sker-
 torsdag

91. Item Tyghe Matsen 1 p biig Hawer yth 1 lam 4 høns 1 gass
 1 p rw 1 t haffræ 1 lam 1 gaass oc 1 pund big 1 scriffuerskeppe,
 4 høns en skriffwere sk:e Oc 1 pund rw oc 1 t auene

HYLLYNGE

92. Item Knwd Matzssen 1 p biig
 1 p rw oc en skrifwereskeppæ

Steffuentz herriid

HELSTEDHÆ

93. Item Mat: Olssen 1 1/2 p biig Haffuer yt 1 1/2 pund big 1 f
 1 f smør 1 t hafræ en skrifveresk:e smør 1 t auene, 1 scriffuerskepæ

FRØSLØFF

94. Item Knwd Esbernssen 1 p Haffuer yt 2 sk g, oc sancti Fran-
 biig 1 p rw 1 t haffræ 2 sk g en cisci dag paa 13 aar ytes 2 pund
 skrifveresk:e big for han yte icke thet annet i
 (Køben glemte) haffen, som han
 sade oc paa 14 ar 1 t auene

³⁰⁹) »7 1/2 sk« rettet ov. l. fra »1 løde m«.

³¹⁰) Herefter åben plads til et navn.

Faxe herrith**OELSTRUP**

95. Item Lawrenss Bosend 1 t Haffuer yt 1 t smør oc 1 sk g
smør 1 sk g

96. Item Bo Persend 1 t smør Haffer yt 1/2 t smør oc 1 sk g oc
1 sk g 2 f smør paa 13 aar torsdag fore
Elizabet *met* himmellen

1510, f.6v

Tybers herrit**HYWLLBECKH**

97. Item Jens Hermantsen³¹¹ 2 p Niels Jenssen haffuer yt 2 p big
biig 1 t hafræ 2 sk g *scriferskeppæ* oc 2 sk g oc 1 sk for 1 *scriffuersk:e*
1 t auene

FENSMARKH

98. Item Mat: Ipsen 2 p biig 1 t Haffer yt 2 p big 2 sk g 1 t auene
hafræ 2 sk g oc *skriffueræskeppæ* 1 *skriff:e*

99. Item en ødhægaard 1 p big
1 sk g och en *skrifwere* skeppæ

Borssæ herrit**BORSÆ**

100. + 101. + 102. Item Hans Som- Haffuer yt 2 Schonegarn oc 2 m
mer 1/2 løde m tiill sancti Mar- vox oc 1/2 løde m tiill Martini 9
tini dag oc 6 sk tiill kyndermes- g for en øde jord, oc 6 sk tel kyn-
sæ Och 6 sk om medsommer oc 9 der messe Oc 6 sk tiil metsomer
g for en liidhen jord om sancti
Martini dag Och 2 Sconnæ garn
oc 2 march vox tiill *sancti* Hans-
sedag oc 5 g fæskath Oc 12 sk
geste *penninge*

³¹¹⁾ Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Niels Jensen«.

103. Item Per Ipsend 15 g tiill *sancti* Mortens dag oc 7 g om kyndermessæ oc 7 g om medsommer 2 1/2³¹² g fæscath oc 12 sk geste penninghæ

Haffuer yt 7 g tell Joh.; Och 15 g oc 7 g tiill kyndermisse

104. Item Oluff Hanssen 1/2 løde m tiill *sancti* Martini dag, 6 sk tiill kyndermesse oc 6 tiill medsommer 5 g fæscath och 12 sk geste penninge

Haffuer yt 6 sk tell *sancti* Hans dag Och 1/2 løde m tiill Martini oc 6 sk tell kyndermesse

1510, f. 7r

105. Item Hans Swønssen 15 g tiill *sancti* Martini dag 2 1/2 g fæscath 7 g tiill kyndermessæ och 7 g tiill medsommer oc 12 sk gestepeninge

Haffwer yth 7 g tiill *sancti* Hanssæ dag Och 15 g tiill Martyni Och 12 sk gestry Oc 7 g tell kyndermesse

106. Item Anders Nielssen 1/2 løde m tiill *sancti* Martini dag 5 kyndermesse

Haffwer yth 1 m tiill Martini oc 6 1/2 sk, Oc 6 sk tell

g fæscath oc 6 sk om kynder messæ oc 6 sk om medsommer 12 sk gestepeninge

oc 6 sk tiil metsomer

107. Item Oluff Nielssen 15 g om *sancti* Martini dag, 7 g om kyndermessæ, 7 g om medsommer 2 1/2 g fæscath 12 sk geste penninge

Haffwer ytth 15 g tiill Martini oc 7 g tiill kyndermesse oc 7 g tiill mesomer (!)

108. Item Swend Mwnck 1/2 løde m om *sancti* Martini dag 6 sk om medsommer, 6 sk om kyndermessæ 5 g fæscath 12 sk geste penninge

Haffwer yth 6 sk tiill *sancti* Hanssæ dag Och 1/2 løde m oc 6 sk tell kyndermese

³¹²) »2 1/2« rettet fra »5«.

109. Item Per Lawrissen 15 g tiill sancti Martini dag 7 g om medsommer, 7 g om kyndermessæ 2 1/2 g fæscath 12 sk geste penninge

Haffwer yth 7 g tiill sancti Hanssæ dag Och 15 g tiill Martini Oc 7 g tiill kyndermese

110. + 111. Item Hemming Moensen i Søgaard 3 løde m tiill sancti Martini dag Oc 24 sk geste penning

Haffwer yth 2 løde m oc 1/2 lød:c aff gardzede hwsset paa Michel Mats: vegne oc 2 sk, oc siden 20 1/2 sk

Item giiffwis afft (!) alld byend 1 f smør som skall ydes tiil sancti Hanssæ dag

Ytes 1 f smør och 1/2 løde m fæscat

Sommen paa fæscatthen er 1/2 løde march

1510, f.7v

SCHIFFWINGHÆ

112. Item Mickell Jenssen 1/2 løde m om sancti Martini dag en engelskh oc 19 g om medh sommer och kyndermessæ 12 sk gestepeninge

Haffwer yth 1 engelsk myn: en 10 g och 1/2 løde m tiill Martini Oc 1 engelsk myn: end 10 g tell kyndermese

113. Item Anders Knwtssen 1/2 løde m tiill sancti Martini dag en engelsk 19 g erwitz penninge om medsommer och kyndermessæ 12 sk geste penninge

Haffwer ytt 1/2 løde m tiill Martini oc 1 eng: myn: end 10 g tell kyndermesse oc 1 engelsk myn: end 10 g tiil metsomer

114. Item Niels Mortensen 1/2 løde m om sancti Martini dag en engelsk och 19 g om medsommer och kyndermessæ 12 sk geste penninge

Haffwer yth 1 engelsk myn: en 10 g sancti Johannis Oc 1/2 løde m tiill Martini oc 1 engelsk mynde end 10 g tell kyndermese,

115. Item Laurens Ipsen 15 sk om sancti Martini dag en engelsk oc 19 g om medsommer och kyndermessæ 6 sk³¹³ geste penninge Hawer ytth 15 sk Martini oc 1 engelsk mynne end 10 g till kyndermæse oc 1 engelsk myn: end 10 grotte til metsomer

116. Item Swend Michelssen 3 g myndræ end 4 sk g om sancti Martini dagh 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kynder messæ 12 sk gestepenninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g tiill sancti Hansæ dag Och 3 g mynne end 4 sk g Martini oc 1 eng: min: end 10 g tel kyndermese

117. Item Per Green 15 sk om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g inde peninge om medsommer och kyndermessæ 6 sk geste penninge Hawer ytth 15 sk tiill Martyni Oc 1 eng: min: end 10 g till kyndermese oc 1 engelsk myn: end 10 grotte til metsomer

118. Item Niels Olssen 3 g myndræ en 4 sk g tiill sancti Martini dag en engelsk oc 19 (g *glemt*) om medsommer och kyndermessæ 12 sk geste penninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g sancti Hanssæ dag Och 3 g mynne end 4 sk g oc 1 eng: min: end 10 g tell kyndermesse

1510, f.8r

119. Item Hemming Jenssen 1/2 løde march om sancti Martini dagh oc 2 engelskæ myndræ end tæsswer 19 g om medsommer oc om kyndermessæ oc 12 sk geste penninge Haffwer yth 14 1/2 sk tiill sancti Hanssæ dag Och 1/2 løde m oc 14 1/2 sk tell kyndermese

120. Item Nielss Vernitssen 1/2 løde march om sancti Martini dagh oc 19 g om medsommer oc kyndermesse 12 sk geste penninge Hawer yth 1 engelsk min: en 10 g till sancti Hanssæ dag Och 1/2 løde m tiill Martyni oc 1 eng: mynne end 10 g tell kyndermese

³¹³) »6« rettet fra »12«.

121. Item Jep Vernitssen 27 g om sancti Martini dagh oc 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessæ 12 sk geste penninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g tiill *sancti* Hanssæ och 27 g tiill Martini oc 1 eng: myn: end 10 g, tell kyndermese

122. Item Oluff Laurensen 1/2 løde march om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessæ 12 sk geste penninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g *sancti* Hanse dag Och 1/2 løde m tiill Martini oc 1 eng: min: end 10 g tel kyndermesse

123. Item Jens Hemmingsen 15 sk om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermesse 6 sk geste penninge Hawer ytt 15 sk Martini oc 7 sk oc 1 eng: tell kyndermese oc 1 eng: mynne end 10 grotte til metsomer

124. Item Sysæ Anderssæ³¹⁴ 15 g om sancti Matini (!) dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessæ 6 skiillyng geste penninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g *sancti* Hanssæ Och 15 g Martini oc 1 eng: min: end 10 g tell kyndermese

125. Item Mat: Jenssen 1/2 løde m om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessæ 12 sk geste penninge Hawer yth 1 engelsk min: en 10 g tiill *sancti* Hanssæ dag Och 1/2 løde m oc 1 eng: min: end 10 g tell kyndermese

1510, f.8v

ENDEGAARD

127. Item Anders Smedt 3 g myn- dræ end 4 sk g om sancti Martini dag 1 engelsk oc 19 g om medsommer oc kyndermessæ 12 sk geste penninge Haffwer yth 1 engelsk min: en 10 g tiill *sancti* Hanssæ dag oc 3 g min: end 4 sk g Martini Oc 1 engelsk min: end 10 g

³¹⁴) Ovenover navnet er skrevet »Per Tronsen« (afvig. hd.)

Item allæ sammend for:de Skiiff- Haver yth 1/2 t smør tiill sancti
winge mend giiffwæ 4 sk g tiill Hanssæ och 4 sk g fæscat
fæscath 1/2 t smør

126. Item aff eth gaadhæ hwss i Haffwer ytth 1 sk g
Skifwinghæ giiffwes 1 sk g aff en
quinnæ hedder Karenæ Jeppes

ALLESLØFFWÆ

128. Item Oluff Kaaræ 6 sk g om Haffwer ytth 6 sk g tiill Martini
sancti Martini dag 12 sk geste
penninge

130. Item Truels Kaaræ 3 sk g Haffwer yth 3 sk g Martyni
om sancti Martini dag tiill land-
gillæ 6 sk geste penge

129. Item Nielss Ipsen 6 sk g Haffwer yth 6 sk g tiil sancti
tiill sancti Martini dagh 12 sk
geste penninge

131. Item Lasse Smid 3 sk g tiil Haffwer yt 3 sk g landgille
landgill om sancti Martini dag
6 sk geste penninge

132. Item Oluf Jwll 3 sk g om Haffwer yth 3 sk g tiill Martini
sancti Martini dag 6 sk geste
penninge

1510, f.9r

133. Item Hans Larensen 3 sk g Haffwer yth 3 sk g
om sancti Martini dag oc 6 sk
geste penninge

TJYØRNÆHOWED

134. Item Jep Olssen³¹⁵ 1 f smør
9 sk gestæpeninge

³¹⁵) Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Lasse Smedh«.

135. Item Claws Perssen 1/2 t smør 12 sk geste penge Haffwer yth 1/2 t smør och 12 sk gestri

136. Item Rasmus Hanssen 1 f smør 12 sk geste Haffwer ytt 1 f smør

137. Item Anders Igwersen gaard then som i boer giifwer 1/2 t smør 12 sk geste penninge Haffer yt 26 sk oc 1 alb for 1 f smør Oc yte 1 f smør som yttes met sild oc aall

138. Item Hans Kaaræ 1 f smør 9 sk geste penninge Haffwer ytth 1 f smør

RECKEND

139. Item Niels Hemmingssen 1 f smør och 6 sk geste penninge Haffwer yth 1 f smør

SCHOFFHWSS

140. Item Niels Clemetssen 6 sk om sancti Martini dagh oc 20 g om medsommer och kyndermesse sæ och 12 sk geste penninge Hawer yth 10 g tiill sancti Hanssæ dagh Och 6 sk tiill Martini Och 10 g till kyndermesse

141. Item Jep Nielssen 6 sk om sancti Martini dag och 20 g om medsommer oc kyndermesse Oc 12 sk geste penninge Hawer yth 10 g tiill sancti Hanssæ dagh Och 6 sk landgelle oc 10 g till kyndermesse

142. Item Niels Clemetsen oc Jep Nielssen giiffwæ badhæ for en øde jord 9 g om sancti Martini dag oc 9 om medsommer 5 g om kinnermessæ Hawer yth 9 g tiill sancti Hanssæ dagh Haffwer ytth 5 g til Martini oc bode 9 g till kyndermesse

1510, f.9v

143. Item Anders Ingworssen 9 g om sancti Martini dag oc 5 g tiill kynnemessæ oc 9 g om medsommer Hawer yth 9 g tiill sancti Hanssæ Och 5 g tiill Martyni oc 9 g till kyndermesse

144 + 145. Item Hans Perssen 6 Haffwer yth 19 g tiill *sancti*
 sk om *sancti Martini* dag oc 9 g Hanssæ dag Och 6 sk landgelle,
 for en ødhe jord om medsommer Och 5 g oc 10 g tiill kyndermessen
 oc kyndermessæ 5 g om medsommer oc 9 g aff venget
 mer then jord oc 9 g 12 sk geste
 penninge

146. Item Knwd Krogt (!) 6 sk om Haffwer yth 10 g tiill *sancti*
sancti Morthens dag oc 10 g om Hanssæ dag Och 6 sk tiill Mar-
 kyndermessæ och 10 g om medtini oc 10 g tiill kyndermessæ
 sommer och 12 sk geste penninge

Swmen lewer *sancti* Hanssæ dag
 tiidhæ 5 sk mynne end 3 m

EGEBYERRÆ

147. Item Mat: Hemmingssen 1/2 Haffwer yth 15 sk tiill *sancti*
 løde march om *sancti Martini* Hanssæ dag Och 1/2 løde m tiill
 dag oc 15 sk om kyndermessæ oc Martini oc 15 sk tiill kynder-
 15 sk om medsommer Och 24 sk messe
 geste penninge

Item giiffwæ the for:de mend aff Haffwer yth 1/2 t smør tiill *sancti*
 Skowshwss oc Mat: af Egebyerige Hanssæ dagh Och 4 sk g fæscat
 allæ tiill hobæ 4 sk g tiill fæscath
 om *sancti Martini* dag oc allæ the
 samme 1/2 t smør tiill medsommer

1510, f.10r

Hammers herrit

WYNDINGHÆ

163. Item Oluff Jenssen 1 løde m Haffwer yth 1 løde m och 12 sk
 och 12 sk geste penninge geste penninge

164. Item Hans Dywr 1 løde m Haffuer yt 1 løde m landgillde
 landgille om *sancti Morthenss*
 dag Och 12 sk³¹⁶ geste penninge

³¹⁶) »sk« ov. l., rettet fra »m«.

165. Item *Per Jenssen* 3 sk g 11³¹⁷ Er yth 13 1/2 sk aff la:n (*vel*
sk geste penninge landgilden)

Item thessæ 3 for:de mend aff Haffwer yth en f smør
Vyndiige och thessæ 2 efther:næ
aff Stwby giiffwæ allæ sammens
1 f smør

STWBY

167. Item *Michell Skowfvæ (!)* 4 Haffwer yt 4 sk g landgille
sk g landgille oc 12 sk geste pen-
ninge

166. Item *Hans Michelssen gaardh* Haffer yt 4 1/2 sk g landgille til
4 1/2 sk g oc 12 sk geste penninge Martini dag

LWNDBY

168. Item *Jens Twesen* 6 sk g land- Haffuer yt 6 sk g till Martini dag
gille oc 1 m geste penninge

1510, f.10v

Flackæbiers herrit

BYÆRLÆ

169. Item *Jens Kaaræ* 1 p big 1 Haffuer yt 1 p rw oc 1 p big 1 t
p rw 1 t hafræ 1 lebskæ m en auene, Oc 1 m erffuitzpenning 1
skrive sk:e scriffuersk:e

170. Item *Heming Bynck* 1 p biig Haffer yt 1 sk g aff jorden
1 p rw 1 t hafræ 1 liebskæ m oc
1 skrifwer sceppæ garden er øde

LYWNGBY

171. Item *Jon Perssen* 1 p biig 1 Haffwer ytth 1 p rw 1 p biig en
p rw 1 t hafræ 1 lubske m er- scrifweresk:e oc 1 m erffuitz pen-
wytz penninge och en scriffuer ning oc 11 alb for 1 t auene
skeppe

³¹⁷) »xi« rettet fra »xii«.

174. Item Jens Jwll 1 p biig 1 p
rw 1/2 t hafræ 10 1/2 sk oc 2 pen-
ninge och en skriffvere sk:e

Haffuer yt 1 pund big 1 p rw 3 1/2
skeper haffre 1 scriffuerskepe oc
11 sk 1 alb minus

172. Item Hans Nielssen 1 p biig
1 p rw 1/2 t auene 10 1/2 sk oc 2
penninge och en scriffuer sk:e

Haffuer yt 1 p rw 1 scriffuerske-
pe oc 11 sk 1 alb minus oc 2 1/2
sk for 3 1/2 sk: auene oc 24 sk for
1 pund big

173. Item Per Matssen 1 p biig
1 p rw 1/2 t haffre oc 10 1/2 sk oc
2 penninge oc en skriffuersk:e

Haffuer yt 15 skeper big og 1/2 p
rw oc 1 scriffuersk:e oc 11 sk 1
alb mynde erffuitz penning, oc
2 1/2 sk for 3 1/2 sk:e auene Oc
haffuer yt 22 sk oc 1 alb i then
stud jeg anamet som scarffuedes
fore 9 skep: big skepen 1 sk oc
10 skep: rw skepen for 4 alb

Slaffvelsse herrit

SKIIRPINGE

175. Item en ødhæ gaard som skyl- Haffue the yt 2 1/2 m
ler 1 1/2 p biig 1 1/2 p rw en lübsch
m och en skrifversk:e Oc 2 af
pryerss tyennerræ aff Anders-
skowff hafwer leyd jorden

1510, f.11r

LYNDBY

176. Item³¹⁸ 1/2 p biig
2 t haffre och en scriffuersk:e
Som liigher plath ødhe

³¹⁸) Herefter åben plads til et navn.

Løwæ herrit**RYGHÆ**

177. Item Per Swenssen 1 p biig 1 p rw 1 sk g en skriffwere sceppe
Haffwer ytth 1 p big en scriffwere sk:e liwerdag fore Franciisii dag oc 1 sk g oc 1 p rw sancti Jørens afften
178. Item Annes gaard 1 p biig 1 p rw 1 sk g oc en scriffwer skeppe
Niels Perssen haffuer yt 1 p big oc 1 sk g
179. Item Nielss Olssen³¹⁹ 1 1/2 p biig 1 1/2 p rw 13 1/2 sk en scriffweræ skeppæ
Hawer yth 1 øre biig Franciisii dag oc en øræ rw oc 18 g erffuitz penning oc 1 scriffuersk:e

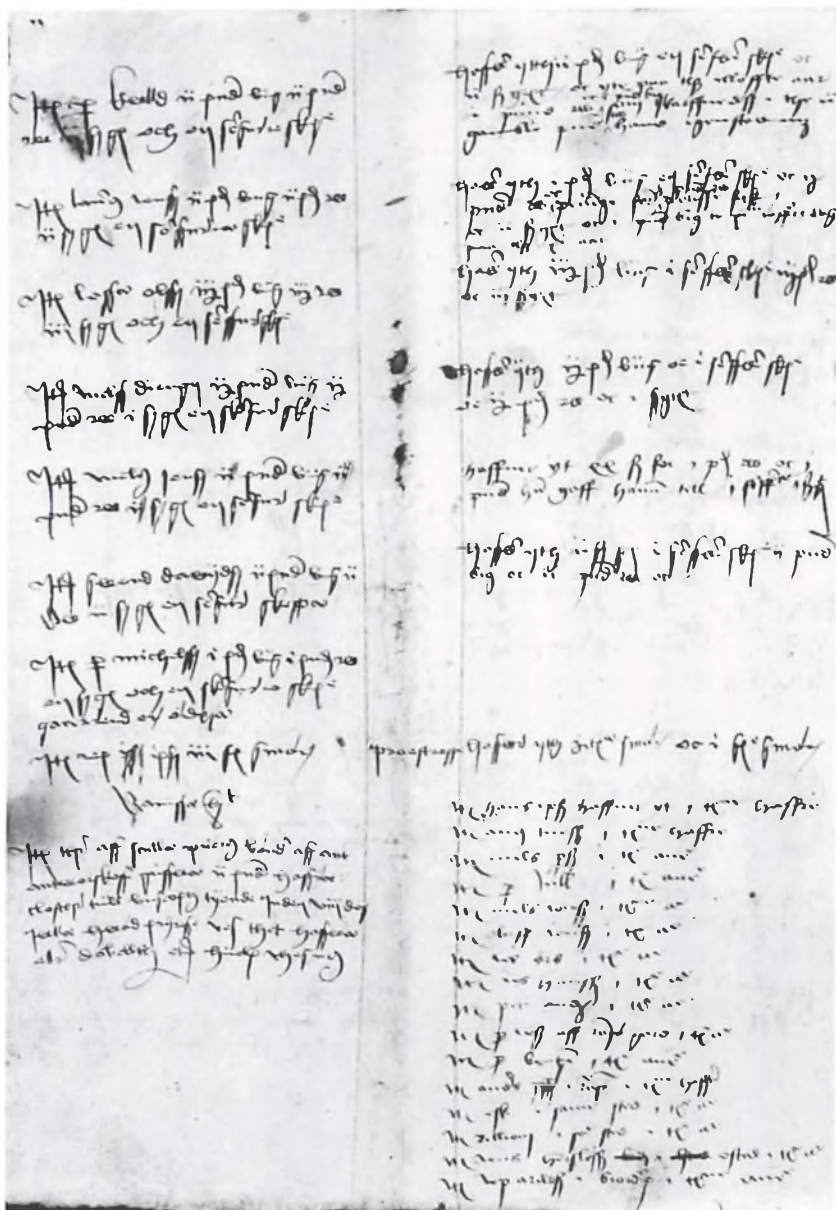
GERLEFFWÆ

181. Item Oluff Jørenszen oc Per Nielssen haffwæ leyd jorden som garend er ødhæ oc skiiller 1 1/2 p biig 1 1/2 p rw 13 1/2 sk 1 skriwere-skeppe
Yttes 2 p biig 1 scriffwere sk:e

WLSTROPPE

- 182 + 183. Item Jens Tinckell 3 p biig och 6 skepper oc 3 p rw oc 5 skepper och en skrifuerræ sk:e oc 18 g erwitz penninge
Hawer ytth 2 p biig oc 2 sk:er, Oc en scrifweresk:e oc 18 g oc 1 1/2 pund rw Oc 1/2 pund rw som hand fick then i Gerløff thil then øde gard oc 1 p rw søndag effter Johannis dag oc 1/2 p big oc 1/2 p rw

³¹⁹⁾ Navnet gennemstreget, erstattet ov. l. af »Per And:n«.

F. 11v-12r med slutningen af 1510-regnskabet. Venstre spalte er jordebog, mens indtægterne står i højre spalte bl. a. fra de 16 tiendebetalende bønder i Ramsø herred. Desuden findes en sammentælling for hele året og nogle notitser, der synes jordebogen uvedkommende.

Ars herrit**FWLLEDE**

184 + 185. Item *Per Lawritssen*
3 p biig 3 p rw oc 2 sk g oc en
skrifwerræ sk:e

Haffwer ytth 3 p biig 2 skriffwere
sk:er, Och 2 sk g Dionse dag
Oc 3 p rw som han gaff en sk
fore sk:en

186. Item *Jørend Bryde* 2 p biig
2 p rw 2 sk g oc en skrifueræ
sk:e

Hawer yth 2 p rw oc 8 skeper oc
7 skeper rw³²⁰, oc 1 p rw thet
igenstar til gaffs 5 sk:r oc 2 sk g
erffuitz penning 1 scriffuerskepe

1510, f. 11v

188. Item *Per Kwld* 2 p biig 2 p
rw 2 sk g och en skrifuerre sk:e

Haffwer ytth 2 p biig en scrif-
were sk:e oc 2 sk g, Oc yte paa
thet elløfte aar 1 pund rw³²¹ oc 1
p big som skarffuedess i the 2
gamble p rw hand igen staa met

189. Item *Lauris Jenssen* 2 p biig
2 p rw 2 sk g en scriffuerræ sk:e

Hawer yth 1 p biig en scrifwere
sk:e oc 1 1/2 p rw oc peninge fore
1/2 p rw priorisse fick, Oc 2 sk g
oc 1 p big till 11000 jomfruers
dag paa thet 11 aar

187. Item *Lassæ Olssen* 2 1/2 p
biig 2 1/2 (p *glemt*) rw 3 sk g och
en scriffuersk:e

Hawer yth 2 1/2 p biig 1 scriff-
were sk:e 2 1/2 p rw oc 3 sk g

192. Item *Nielss Diengn* 1 1/2 p
biig 1 1/2 p rw 1 sk g en skrifver-
sk:e

Haffwer yth 1 1/2 p biig oc 1 scriff-
versk:e Oc 1 1/2 p rw oc 1 sk g

191. Item *Niels Jensen* 1³²² p biig
1 p rw 1 sk g en skrifuer sk:e

Haffuer yt 20 sk for 1 p rw oc 1
p hun gaff hanum tell 1 scriffu-
er:e 1 sk g

³²⁰) »rw« rettet fra »big«.

³²¹) Herefter tilføjet ov. l. »oc 1 p big«; »p rw« tilføjet ov. l.

³²²) »ii« rettet til »i«, 3 gange.

190. Item Swend Dawydsen 2 p Haffwer yth 2 sk g 1 scriffwer
big 2 (p *glemt*) rw 2 sk g en scri- sk:e 2 p big oc 2 p rw oc (!)
fuer skeppæ

193. Item Per Michelssen 1 p biig
1 p rw 1 sk g och en skrifueræ
sk:e Gaarrend er ødhæ

PROESTROPPE

194. Item Jep Ipsen 3 f smør Haffwer yth 1/2 t smør oc 1 f
smør

Ramssæ herrit

Item ther aff scullæ priers bønder Item Hans Ipsen haffuer yt 1 t
aff Antworskoff giiffwæ 2 p haf- haffre
fræ closther tiill biiscoptz tyende Item And: Tuessen 1 t haffre
inden 8 dag Jwllæ hwad pryres- Item Niels Persen 1 t auene
se vel thet haffwæ eller dobellth Item Per Jull 1 t auene
eter (?) hiielp thes mer (?) Item Niels Jonsen 1 t auene
Item Oluff Jonsen 1 t auene
Item Jes Ørs 1 t auene
Item Jes Hanssen 1 t auene
Item Per And: 1 t auene
Item Per Jensen aff Ramsø
gord 1 t auene
Item Per Bentsen 1 t auene
Item Anders Perssen i Ramsø
1 t haffre
Item Eske i same sted 1 t aue-
ne
Item Villiam i same sted 1 t au-
ene
Item Jens Herløfsen³²³ i Ostade
1 t auene
Item Jep Arildsen i Brordrup 1
t auene

³²³) Herefter slettet »ibidem i Olstede«.

1510, f. 12r¹²⁴

BACKENDRUP

Item And: Findbo yttæ 1 p biig Thettæ er Torbern Oxis tyænere
 och 6 skeper oc eth p rw oc staar Och i H... (et ulæseligt ord)
 han igen meth 11 skeper bade
 thet ny och gamle

Anno etc: paa tiende effter then- Primo SWERDSTRUPÆ
 ne for:ne tredie aarss jorde bog Item Erik 1 lam 1 gass 4 høns
 var opborelse 9 1/2 lest big oc 1 p Franciisy
 3 skeper minus, oc 3 p scriffuer- Item Jens Samdseng 1 lam 2
 skeper høns 1 gas
 Oc 4 lester rw oc 9 1/2 pund oc 5 Item Jens Bentzen 1 lam 4 høns
 skeper rw 1 gass
 Oc 6 p auene 1 t minus
 Oc 8 t smør
 Oc 144 m 6 1/2 sk 1 pening
 Oc 38 lam
 Oc 32 gess
 Oc 58 par hønss

1510, f. 12v

Per Anderssen aff Tostrup haff- 11 1/2 p rw i bode Jernlose 2 p
 wer yth 1/2 t smør Johan Oxis och 4 p oc 3 (?) skeper
 tyænere

Item the el

Per Jenssen star meth 4 p

Item then elløffte jorde bog fin-
 nes i then brede bog ther jorde
 breffuene i staa

Oc then tolfte jordebogen oc
 ther hocss

Oc her nest effter begynniss thet
 femte aars regenscab efter same
 12 gutz aars bog

¹²⁴⁾ Notitserne på f. 12 r og 12 v er skrevet af forskellige hænder. Den sidste lan-
 ge notits om jordebøgerne er skrevet af 1513-skriveren.

Indtægtsregnskab 1512/13

Regnskabet er skrevet i fortsættelse af 1513-jordebogen af samme skriver, der har en stor og tydelig skrift. Mens der i jordebogen er en del rettelser, som dog oftest skyldes ændringer i tidsrummet maj 1513 til midsummer 1515, er 1512/13-regnskabet så godt som uden fejl og rettelser. Forlægget må være et tabt jordebogsregnskab, der har haft samme rækkefølge af enhederne, som findes i 1513-jordebogen. Bortset fra Roskilde, hvor rækkefølgen er 8, 12, 1, 2, 5, 6, 7, 9 og 10 (nr. 3, den øde jord, nr. 4 og nr. 11 nævnes ikke, da der intet er betalt), nævnes personerne oftest i jordebogens rækkefølge ved alle afgiftskategorier.

Regnskabet er ført i to spalter med angivelse af, hvad der skyldes for hver lokalitet, derpå stednavnet og så de betalende personer linie efter linie. For hver kategori står en overskrift. Nederst på siden følger en sammentælling for hver spalte. Herredsnavnene er undertiden glemt og udeladt ved afsnittene med lam, gæs og høns.

1513,27r a Anno domini Mdxiii sancte Valdburigis dag scriffues
her efftir indtecht paa peninge som annames efftir
iorde- boghenn

Semmæ herrit

ROSKYLDE 3 1/2 løde marc 8 ß

Item Lasse Clensmed haffuer ydt 1 ß g: til Iohannis

Item Lasse Dwæ haffuer yt 13 1/2 ß till sancti Mi-
caelis dag oc 13 1/2 ß til poske

Item Annæ Ingels haffuer yt 2 ß g: tiil Martini dag

Item Pauel Glarmester haffuer yt 12 ß iord skyld

Item aff Jens Klintes gaard er yt 6 ß

Item Lasse Teckere haffuer yt 6 ß

Item Michel Æbbesen 3 ß

Item er yt 2 ß g: aff smedie gildis garden

Item Oluff Smed haffuer yt 6 ß g:

Summa Lateris 9 marc 9 ß

1513,27r b CAMSTROPE 1 1/2 løde marc 4 ß 1 engelsk
Item Hermyn Olsen haffuer yt 1/2 løde marc Oc 2
grote

Item Iørighen Dyring haffuer yt 1/2 løde marc
 Item Oluff Hemingssen ibidem yte 1/2 løde marc
 Summa lateris 4 marc 5 β

1513,27v a GLIM 2 β graat
 Item Niels Ienssen haffuer yt 2 β g:

HERSLØFF 1 marc 7 1/2 β
 Item Iep Black haffuer yt 7 1/2 β erffuitz peninge Oc
 1 marc gestri

(Jørlunde herred)
 ØLSTØCKE 1 β g:

Smørrummæ herrit
 SMØRWMME 1 β g:

(Tune herred)
 IERSYÆ 3 β g:
 Item Iep Arildssen haffuer yt 3 β groth

TORTZLUNDLILLE 2 marc
 Item Per Andersen haffuer yt 1 marc gestri
 Item Bo Albretsen haffuer yt 1 marc gestri

GREFFUE 1 marc
 Item Lasse Andersen 1 marc gestri
 Summa lateris 7 marc 4 1/2 β

1513,27v b **Ramsø herrit**
 SCHENTZUID LILLE 15 β
 Item Iep Andersen haffuer yt 7 1/2 β
 Item Mates Bagere haffuer yt 7 1/2 β

ØLSIE MAGLE 5³²⁵ β g:
 Item Iep Gremerssen yte 2 β g:
 Item Bo Persen haffuer yt 1 β grot

³²⁵) »5« rettet fra »6«.

KLØFFUESTEDE 4 marc 3 1/2 β

Item Esbern Knwtsen haffuer yt 1 β g: oc 12 β gestri

Item Iep Scredher haffuer yt 1 β g:

oc 9 β gestri

Item Iens Knwtssen haffuer yt 1 β g: oc 12 β gestri

Summa lateris 6 marc oc 6 β

1513,28r a **Biefferskowsherrit**

SLIMINGE 3 β grot

Item Lauris Michelsen haffuer yt 1 β grot

Item Hans Huid ibidem haffuer yt 1 β grot

Mierløsseherrit

TOSTROP 1 β g:

Item Niels Matsen haffuer yt 1 β g:

SODEROPE 1 marc

Item Per Perssen haffuer yt 1 marc gestri

SØNDRE JERLØSSE 11 marc 4 β

Item aff ald byen er yt 2 løde marc

Item Michel Nielssen haffuer yt 12 β gestri

Item Per Ipsen haffuer yt 6 β gestri

Item Anders Iensen haffuer yt 12 β gestri

Item Lauris Saxen haffuer yt 12 β gestri

Item Per Andersen haffuer yt 6 β gestri

Item Matis Ipsen haffuer yt 6 β gestri

Summa lateris 11 1/2 marc 3 β

1513,28r b Item Søffren Olssen ibidem haffuer yt 12 β gestri

Item Oluff Hanssen ibidem haffuer yt 6 β gestri

Item Per Laurisen ibidem haffuer yt 6 β gestri

Item Niels Ipsen haffuer yt 6 β gestri

NØRRE JERLØSSE 12 β

Item Oluff Ipsen haffuer yt 12 β gestri

Summa lateris 2 1/2 marc 2 β

1513,28v a **Valdburgis herrit**

IENSLØFF 16 1/2 marc 7 β

Item Iørigheⁿn Nielsen haffuer yt 6 β g: erffuitz peninge Oc 1 marc gestri

Item Bo Iensen haffuer yt 7 1/2 β erffuitz peninge oc 1 marc gestri

Item Moens Nielsen haffuer yt 12 β gestri oc 7 1/2 β erffuitz peninge

Item Iens Deghen haffuer yt 1 marc gestri oc 4 β grot

Item Mortheⁿn Nielsen haffuer yt 1 marc gestri oc 1 lode marc erffuitz peninge

KYNNELØSSE 2³²⁶ marc 5 β

Item Oluff Matsen haffuer yt 12 β gestri oc 1 β grot erffuitz peninge

Item Tyge Matsen haffuer yt 1 marc gestri

Summa lateris 16 marc 7 β

1513,28v b **Steffens herrit**

FRØRSLØFF 2 β g:

Item Knwd Esbernssen haffuer yt 2 β grot

(Fakse herred)

OELSTROPE 2 β g:

Item Lauris Bosen haffuer yt 1 β g:

Tydebergsherrit

HIWLBEEK 2 marc 2 β

Item Niels Iensen haffuer yt 2 β g: Oc 1 marc gestri

FENITZMARCK 2 1/2 marc 3 β

Item Mates Ipsen haffuer yt 2 β g:

Summa 4 1/2 marc 7 β

1513,29Ar a **Borseherrit**

BORSSE 38 marc 3 β

Item Hans Somer haffuer yt 6 β til mitsomer oc

22 1/2 β landgillde til sancti Martini dag oc 3 1/2 β 1

³²⁶) »2« rettet fra »3«.

engelsk oc 6 1/2 β 1 engelsk aff en ødhe iord oc 12 β gestri Oc 6 β til kyndermessen

Item Per Ipsen haffuer yt 2 1/2 β oc 2 peninge til mitsomer

Item Oluff Hanssen 6 β til mytsomer oc 1/2 lode marc til Martini dag oc 12 β geste peninge oc 3 1/2 β 1 engelsk fæscat Oc 6 β til kyndermesse

Item Niels Mwnck haffuer yt 5 β 1 eng: tiil mitsomer oc 11 β 1 engelsk til Martini dag 12 β gestri, oc 1 β 11 peninge fæscat Oc 5 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Anders Nielsen haffuer yt 6 β til mitsomer oc 1/2 lode marc tiil Martini dag oc 3 1/2 β 1 engelsk fæscat oc 6 β gestri Oc 6 β til kyndermesse

1513,29A r b Summa lateris 11 1/2 marc 5 1/2 β 1 alb:

Item Oluff Mwnck haffuer yt 5 β 1 engelsk til mitsomer oc 11 β 1 engelsk til Martini 1 β 11 peninge fæscat oc 12 β gestri Oc 5 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Suend Mwnck haffuer yt 6 β tiil mitsomer oc 1/2 lode marc til Martini oc 3 1/2 β 1 eng: fæscat, 12 β gestri Oc 6 β til kyndermessen

Item Oluff Lauer yte 5 β 1 engelsk til mitsomer oc 11 β 1 eng: til Martini dag Oc 1 β 11 peninge fæscat 12 β gestri Oc 5 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Heming Friis haffuer yt 2 lode marc oc 1 marc geste peninge

Item Michel Matsen haffuer yt 1 lode marc oc 8 β gestri

Summa lateris 17 1/2 marc 1 alb: 3 peninge

1513,29Av a SKIFFUINGE oc ENDE GARD 56 1/2 marc 5 β

Item Oluff Michelssen haffuer yt 7 β oc 1 engelsk til mitsomer oc 1/2 lode marc til Martini dag oc 12 β gestri oc 7 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Iens Olsen haffuer yt 7 β 1 engelsk til mitsomer oc 1/2 lode marc til sancti Martini dag 12 β gestri Oc 7 β 1 eng: til kyndermessen

Item Niels Morthensen haffuer yt 7 β 1 eng: til mit-

somer oc 1/2 løde *marc* til Martini dag, 12 gestri Oc 7 β 1 eng: til kyndermessen

Item Lauris Iguorssen haffuer yt 7 β 1 eng: tiil mitsomer oc 15 β til Martini dag oc 6 β gestri Oc 7 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Suend Michelsen haffuer yt 7 β 1 eng: tiil mitsomer Oc 2 *marc* 1 β oc 9 peninge til Martini oc 12 β gestri Oc 7 β 1 engelsk til kyndermessen

Item Per Green haffuer yt 7 β 1 eng: til mitsomer Oc 15 β til Martini oc 6 β gestri Oc 7 β 1 engelsk til kyndermessen

Summa lateris 17 *marc* 6 β 3 peninge

1513,29Av b Item Boild Nielse haffuer yt 7 β 1 engelsk til mitsomer Oc 2 *marc* 1 β 9 peninge 12 β gestri oc 7 β 1 eng: tiil kyndermessen

Item Hemming Ienssen haffuer yt 14 1/2 β til mitsomer oc 1/2 løde *marc* til Martini Oc 12 β gestri oc 14 1/2 β til kyndermessen

Item Niels Vercketssen haffuer yt 7 β 1 engelsk til mitsomer oc 1/2 løde *marc* til Martini oc 12 β gestri Oc 7 β 1 eng: tiil kyndermessen

Item Iep Verckessen haffuer yt 7 β 1 eng: til mitsomer Oc 20 β 2 peninge til Martini dag 8 β gestri Oc 7 β 1 til engelsk tiil kyndermessen

Item Oluff Laurissen haffuer yt 7 β 1 engelsk oc 22 1/2 β til Martini dag 12 β gestri Oc 7 β 1 eng: til kyndermessen

Item Per Suendsen haffuer yt 7 β 1 eng: til mitsomer Oc 15 β til Martini oc 6 β gestri oc 7 β 1 eng: till kyndermessen

Summa lateris 19 1/2 *marc* 3 1/2 β 5 peninge

1513,29Br a Item Per Trunssen haffuer yt 7 β 1 engelsk tiil mitsomer Oc 11 β 1 eng: til Martini dag oc 6 β gestri Oc 7 β 1 engelsk tiil kyndermessen

Item Mates Ienssen haffuer yt 7 β 1 engelsk til mitsomer Oc 22 1/2 β til Martini dag oc 12 β gestri Oc 7 β 1 eng: tiil kyndermessen

Item Anders Smed i Endegard haffuer yt 7 β 1 eng: til mitsomer oc 2 *marc* 1 β oc 9 peninge til sancti

Martini dag oc 12 ß gestri Oc 7 ß 1 engelsk til kyn-
dermessæ

Item haffuer for:ne mend yt 4 ß g: til fæscat

Summa lateris 11 marc 1 ß

1513,29Br b ALFFUERSLØFF 16 1/2 marc

Item Oluff Kaare haffuer yt 6 ß g: landgilde oc 12 ß
geste peninge

Item Niels Holm haffuer yt 6 ß g: oc 12 ß geste
peninge

Item Truels Kaare haffuer yt 3 ß g: oc 6 ß gestri

Item Iens Matsen haffuer yt 2 ß g:

Item Oluff Iull haffuer yt 3 ß g: oc 6 ß geste peninge

TYRNE HOUET 2 marc 10 ß

Item Lauris Smed yte 6 ß gestri

Item Klaus Persen yte 12 ß gestri

Item Rasmus Hansen yte 6 ß gestri

Item Anders Iguorsen 12 ß gestri

Item Hans Kaare 6 ß gestri

RECKEN 6 ß

Item Niels Hemingsen yte 6 ß gestri

Summa lateris 16 1/2 marc

1513,29Bv a SKOWHWSSE 13 1/2 marc 2 ß

Item Niels Clemetsen haffuer yt 7 1/2 ß til mitsomer
oc 6 ß til Martini dag oc 12 ß gestri Oc 7 1/2 ß til
kyndermessen

Item Iep Nielsen haffuer yt 7 1/2 ß til mitsomer oc 6
ß tiil Martini dag oc 12 ß gestri Oc 7 1/2 ß til kynder-
messen

Item Iep Nielsen oc Niels Clemetsen 6 1/2 ß 1 eng:
aff en øde iord til mitsomer oc bodhe 3 1/2 ß 1 en-
gelsk til Martini dag Oc bode 6 1/2 ß 1 engelsk til
kyndermessæ

Item Oluff Iguorsen haffuer yt 6 1/2 ß 1 eng: til mit-
somer oc 3 1/2 ß 1 engelsk langille til Martini dag oc
6 1/2 ß 1 eng: til kyndermessen

Item Hans Persen haffuer yt 7 1/2 ß til mitsomer Oc 6 1/2 ß 1 eng: aff en øde iord same tid, oc 6 ß til Martini dag oc 12 ß gestri oc 3 1/2 ß 1 eng: aff en øde iord Oc 7 1/2 ß til kyndermessen oc same tid 6 1/2 ß 1 engelsk aff then øde iordh

Summa lateris 9 marc 6 1/2 ß

1513,29Bv b Item Knwd Suenssen haffuer yt 7 1/2 ß til mitsomer Oc 6 ß til Martini dag oc 12 ß gestri Oc 7 1/2 ß tiil kyndermessen

EGEBIERIG 4 1/2 marc 4 1/2 ß

Item Mates Hemingssen haffuer yt 15 ß til mitsomer oc 1/2 lød: marc til sancti Martini dag oc 1 1/2 marc gestri Oc 15 ß til kyndermessen

Aff Skowhwss oc Egebierig fæscat 4 ß grot

Item haffuer for:ne mend yt 4 ß g: fæscat

Summa lateris 9 marc 1 1/2 ß

1513,30r a SNESØRE 35 1/2 marc 3 ß

Item frw Annæ Holgerdz haffuer yt 20 marc aff for:ne by

BRANNELØFF 26 marc 4 ß

Item frw Annæ Holgerdz haffuer ladet yt 4 løde marc aff for:ne by

Summa 31 marc oc 4 ß

1513,30r b SUERDBURIG 7 1/2 marc

Item lod her Lauris Falster yde 6 marc oc 12 ß vtaff for:ne gaard

Hammersherrit

VINDINGE 9 marc 3 ß

Item Oluff Ienssen haffuer yt 1 lødemarc 12 ß gestri

Item Hans Dywr haffuer yt 4 ß g: oc 2 ß oc siden 7 ß, oc 12 ß gestepeninge

Item Per Ienssen haffuer yt 3 ß g: oc 6 ß gestri

Summa lateris 15 marc 15 ß

1513,30v a **STUBY** 5 1/2 marc 1/2 β
 Item Hans Michelsen haffuer ydt 4 1/2 β g: oc 6 β gestri
 Item Micheld Skobe haffuer ydt 4 β g: oc 6 β gestri

LUNDBY 4 marc 6 β oc 6 grote
 Item Hening Tuessen haffuer yt 6 β g: oc 6 grotte oc
 1 marc geste peninge

Flackeberksherrit

BLÆRYÆ 2 marc

Summa lateris 10 1/2 marc 3 β

1513,30v b **LYUNGBY** 3 marc
 Item Ion Perssen haffuer yt 1 marc erffuitzpeninge
 Item Hans Laghens fader yte 10 1/2 β oc 2 peninge
 Item Per Matsen haffuer yt 10 1/2 β 2 pening
 Item Iens Iul haffuer ydt 10 1/2 β 2 pening

SKIRPINGE 1 marc

Summa lateris 3 marc

1513,31r a **Løwe herrit**
RYGET 4 marc 1/2 β
 Item Per Swenssen ydte 1 β g:
 Item Niels Iensen 1 β g:
 Item Per Andersen 13 1/2 β oc 6 β gestri

GERLØFFUE 1 marc 3 1/2 β

VLSTORPE 2 marc 8 1/2 β

Item Ienss Tinckel haffuer yt 13 1/2 β erffuitz peninge oc 6 β gestri

Summa 3 1/2 marc 1 β

1513,31r b **Arsherrit**
FUGELDE MAGLE 15 marc 2 β
 Item Per Laurissen haffuer ydt 2 β g: oc 11 β gestri
 Item Suend Dautsen haffuer yt 2 β g: oc 8 β gestri

Item Niels Diegenn haffuer yt 1 ß g:
 Item Ioren Brydie 2 ß g: 8 ß gestri
 Item Lasse Olsen 3 ß g: 11 ß gestri
 Item Per Kul 2 ß g: 8 ß gestri
 Item Lauris Jensen 2 ß g: 8 ß gestri
 Summa lateris 11 marc 4 ß

Summa summarum 250³²⁷ 1/2 marc oc 1 peningh

1513,31v a **Percepta ordeï**
 Anno domini Mdxiii sancte Valburig dag scriffues
 her efftir indtecht aff bygget Som annames efftir ior-
 deboghenn aff tienerne paa closters vegne

(Sømme herred)

VEDELØFF 5 pund big
 Item Iep Olssen haffuer yt 3 pund big
 Item Oluff Olssen haffuer yt 1 pund big

GUTTINGSØ LILLE 1 pund big
 Item Atser Oluffssen haffuer ydt 1 pund big

VALBY 1 1/2 pund big
 Item Morthenn Andersen haffuer yt 1 1/2 pund big
 Summa lateris 6 1/2 pund big

1513,31v b CAMSTROPE 5 pund big
 Item Iørghen Dyring haffuer yt 2 pund big
 Item Hermyn Olsen haffuer yt 2 pund big

DARETORP 2 pund big
 Item Hans Persen haffuer yt 1 pund big

GLIM 1 pund big
 Item Niels Jensen haffuer yt 1 pund big

³²⁷) Mellem »200« og »50« er et tal (10?) slettet.

HERSLØFF 1 1/2 *pund big*

Item Iep Black haffuer yt 1 1/2 *pund big*

Iørlunde herrit

OPPE SUNDBY 1 *pund big*

Item Hanss Bentssen haffuer yt 1 *pund big*

Summa lateris 8 1/2 *pund big*

1513,32r a **VDLÆRE** 2 *pund big*

Item Iens Ipsen haffuer yt 24 sk:r big Oc 1/2 *pund big*

SYNDBY LILLE 1 1/2 *pund big*

Item Iep Persen haffuer yt 1 1/2 *pund big*

ØLSTØCKE 1 *pund big*

Smørwmme herrit

SMØRWMME 1/2 *pund big*

Item Od Hemingssen haffuer yt 1/2 *pund big*

HERSTE VESTRE 2 *pund big*

Item Tyge Olssen haffuer yt 2 *pund big*

Summa lateris 5 1/2 *pund big*

1513,32r b **YSØFFUE** 2 *pund big*

Item Oluff Nielsen haffuer yt 2 *pund big*

GLOSTROPE 1 *pund big*

Item Niels Tygessen haffuer yt 1 *pund big*

Tune herrit

TORTZLUNDE LILLE 4 *pund big*

Item Per Andersen haffuer yt 2 *pund big*

Item Bo Albretsen haffuer yt 2 *pund big*

GREFFUE 2 *pund big*

Item Lasse Andersen haffuer yt 2 *pund big*

REERSLØFF 1 1/2 pund big
 Item Andhers Scredher haffuer yt 1 1/2 pund big
 Summa lateris 10 1/2 pund big

1513,32v a HATSTROPPE 1/2 pund big
 Item Oluff Persen haffuer yt 1/2 pund big

BALLERSBRWNNE 2 pund big
 Item Oluff Hemingssen haffuer yt 1 1/2 pund big

Ramsø herrit
 SCHENTZUID LILLE 4 pund big
 Item Iep Anderssen haffuer yt 2 pund big
 Item Mates Bagere haffuer yt 2 pund big

SCHENTZUID MAGLE 2 pund big
 Summa lateris 6 pund big

1513,32v b ØLSIE MAGLE 4 1/2 pund big
 Item Iep Gremmerssen haffuer yt 2 pund big
 Item Per Olssen haffuer yt 1 pund big
 Item Bo Perssen haffuer yt 1 pund big

KLØFFUESTEDE 5 1/2 pund big
 Item Iens Knwtsen haffuer yt 2 1/2 pund big
 Item Esbern Knwtsen haffuer yt 2 pund big
 Item Iep Scredher haffuer yt 1/2 pund big

Bieffuerskowffs herrit
 SLIMINGE 4 1/2 pund big
 Item Lauris Michelsen haffuer yt 1 1/2 pund big
 Summa lateris 10 1/2³²⁸ pund big

1513,33r a **Ringstede herrit**
 VIERSTEDE 1 1/2 pund big
 Item Iep Bonde haffuer yt 1 1/2 pund big

³²⁸) Der står »ixj«, men »i« er forsøgt bortraderet, og summen er ikke 9 1/2, men 10 1/2.

Mierløsse herrit

TOSTROPPE 1 pund big

Item Niels Matsen haffuer yt 1 pund big

SODEROPPE 1 pund big

Item Per Persen i Soderup haffuer yt 1 pund big

SØNDRE IERLØSSE 13 pund 22 sk:r big

Item Søffren Olsen haffuer yt 1 1/2 pund big

Item Oluff Hanssen haffuer yt 18 sk:r big

Item Per Lauritssen 18 skeper big

Item Niels Ipsen haffuer yt 1 pund big

Item Micheld Nielsen haffuer yt 1 pund big Oc 18
scheper

Item Per Ipsen 18 skeper big

Item Lauris Saxen 1 1/2 pund big

Summa lateris 10 pund big 20 sk:r

1513,33r b Item Mates Ipsen haffuer yt 1 1/2 pund big

Item Per Andersen haffuer yt 1 1/2 pund big

Item Anders Ienssen haffuer yt 2 pund big oc 6 ske-
per

NØRRE IERLØSSE 1 1/2 pund big

Item Oluff Ipsen haffuer yt 1 1/2 pund big

Valburgis herrit

JENSLØFF 1 lest 1/2 pund big

Item Iens Deghenn haffuer yt 2 pund big

Item Iørighenn Nielsen haffuer yt 3 pund big

Item Morthenn Nielsen haffuer yt 2 1/2 pund big

Item Bo Ienssen haffuer yt 2 pund big

Item Moens Nielsen haffuer yt 2 pund big

Item Hans Michelsen haffuer yt 1/2 pund big

Summa lateris 1 1/2 lest big oc 18 sk:r

1513,33v a KYNNELØSSE 1 1/2 pund big

Item Tygge Matsen haffuer yt 1 pund big

Item Oluff Matsen haffuer yt 1/2 pund big

HYLLINGE 1 *pund big*

Steffens herrit

HELSTEDE 1 1/2 *pund big*

Item Mates Olsen haffuer yt 1 1/2 *pund big*

FRØRSLØFF 1 *pund big*

Tydebierigs herrit

HIULBECK 2 *pund big*

Item Niels Iensen haffuer yt 2 *pund big*

Summa lateris 5 *pund big*

1513,33v b

FENITZMARCK 3 *pund big*

Item Mates Ipsen haffuer yt 2 *pund big*

Flackeberks herrit

BIERIÆ 2 *pund big*

Item Hanss Truelsen haffuer yt 1 *pund big*

LYUNGBY 4 *pund big*

Item Iens Iul haffuer yt 1 *pund big*

Item Per Matsen haffuer yt 1 *pund big*

Item Hans Nielsen haffuer yt 1 *pund big*

Item Ian haffuer yt 1 *pund big*

SCHIRPINGE 1 1/2 *pund big*

Item Klemet Laurisen yte 1 *pund big*

LUNDBY 1 1/2 *pund big*

Summa lateris 8 *pund big*

1513,34r a

Løwe herrit

RYGET 5 1/2 *pund big*

Item Per Andhersen haffuer yt 1 1/2 *pund big*

GERLØFFUE 1 1/2 *pund big*

Item Oluff Iorensen haffuer yt 1 *pund big*

VLSTROPE 3 *pund* big 6 sk:r

Item Niels Olsen haffuer yt 18 sk:r big

Item Iens Tinckel haffuer yt 1 *pund* big oc 10 sk:r

Oc siden 1/2 *pund* big til Clemet

Ars herrit

FUGLDE MAGLE 1 1/2 *lest* big

Item *Per Laurisen* haffuer yt 3 *pund* big

Item Hans *Laurisen* haffuer yt 2 *pund* big oc 12 sk:r

Item *Lauris Iensen* haffuer yt 1 1/2 *pund* big

Summa lateris 12 *pund* big 4 sk:r

1513,34r b Item *Iøren Brydie* haffuer yt 1 *pund* big

Item *Suend Dauitsen* haffuer yt 1 *pund* big

Item Iens *Dieghenn* haffuer yt 1 1/2 *pund* big

Summa lateris 3 1/2 *pund* big

Summa summarum Indtecht aff biget er 8 1/2 *lest*
big 3 1/2 *pund* oc 6 sk:r

1513,34v a **Percepta siliginis**

Anno domini Mdxiii Sancte Valdburgis dag scriffuis

indtecht aff rw efftir iordeboghenn som annammes

aff tiennerne paa *klosters* vegne

Semme herrit

HERSLØFF 1 1/2 *pund* rw

Item Iep Black haffuer yt 1 1/2 *pund* rw

Iorlunde herrit

OPPESUNDBY 1 *pund* rw

Item Iens *Bentssen* haffuer yt 1 *pund* rw

VDLÆRE 2 *pund* rw

Item Niels *Ipssen* haffuer yt 1 *pund* rw oc 7 *skeper*

SUNDBYLILLE 1 1/2 *pund* rw

Item Iep *Perssen* 1 1/2 *pund* rw

Summa lateris 5 *pund* rw 7 sk:r

1513,34v b ØLSTØCKE 1 *pund* rw
 Item Oluff Ionsen haffuer yt 1 *pund* rw

Smørwme herrit
 SMØRWMME 1/2 *pund* rw

Ringstede herrit
 VIERSTEDE 1 1/2 *pund* rw
 Item Iep Bonde haffuer yt 1 1/2 *pund* rw

Mierløsse herrit
 SODEROPE 1 *pund* rw
 Item Per Persen haffuer yt 1 *pund* rw

SØNDHRE IERLØSSE 1 *lest* 2 *pund* rw
 Item Anders Bonde haffuer yt 2 *pund* rw oc 5 sk:r
 Item Per Andersen haffuer yt 1 1/2 *pund* rw
 Item Mates Ipsen haffuer yt 1 1/2 *pund* rw
 Item Søffren haffuer yt 1 1/2 *pund* rw
 Item Oluff Hansen haffuer yt 15 sk:r rw
 Item Per Laurisen haffuer yt 15 sk:r rw
 Item Niels Ipsen haffuer yt 1 *pund* rw
 Summa lateris 12 1/2 *pund* rw

1513,35r a Item Micheld Nielsen haffuer yt 1 *pund* rw oc 15
 skeper
 Item Per Ipsen haffuer ydt 15 sk:r rw
 Item Lauris Saxen haffuer yt 1 1/2 *pund* rw

MØLLEN ibidem 1 *pund* mel
 Item Niels Andersen haffuer yt 1 *pund* mell

NØRRE IERLØSSE 1 1/2 *pund* rw
 Item Oluff Ipsen haffuer yt 1 *pund* rw

Valburgis herrit
 IENSLØFF 1 *lest* rw
 Item Iens Degen yte 2 *pund* rw
 Item Morthen Nielsen haffuer yt 2 *pund* rw

Item Iorghenn Nielsen haffuer yt 3 pund rw
 Item Bo Ienssen haffuer yt 2 pund rw
 Item Moghens Nelsen haffuer yt 2 pund rw
 Summa lateris i lest rw 4 pund oc 1 pund mell

1513,35r b KYNNELØSSE 1 1/2 pund rw
 Item Oluff Matsen haffuer yt 1/2 pund rw
 Item Tygge Matssen haffuer yt 1 pund rw

HYLLINGE 1 pund rw

Steffens herrit

FRØRSLØFF 1 pund rw

Flackebercks herrit

BIERIÆ 2 pund rw

Item Hans Truelsen haffuer yt 1 pund rw

LYUNGBY 4 pund rw

Item Ion Persen haffuer yt 1 pund rw
 Item Hans Nielsen haffuer yt 1 pund rw
 Item Per Matsen haffuer yt 1 pund rw
 Item Iens Iull haffuer yt 1 pund rw
 Summa lateris 6 1/2 pund rw

1513,35v a SKIRPINGE 1 1/2 pund rw
 Item Anders Knwtsen haffuer yt 1 pund rw

Løwe herrit

RYGET 5 1/2 pund rw

Item Per Andersen haffuer yt 1 1/2 pund rw

GERLØFFUE 1 1/2 pund rw

Item Oluff Iørensen haffuer yt 1 pund rw

VLSTROPE 3 pund rw 5 sk:r

Item Niels Olsen 15 sk:r rw

Item Iens Tinckel yte 1/2 pund rw Clemet fick

Summa lateris 4 pund rw oc 5 sk:r Oc 1/2 pund rw

1513,35v b

Ars herrit

FUGELDE MAGLE 1 1/2 lest rw

Item Per Lauritsen haffuer yt 3 pund rw

Item Iorighen Brydie 2 pund rw

Item Lauris Olsen haffuer yt 1 1/2 pund rw

Item Per Kuld 2 pund rw

Item Lauris Iensen haffuer yt 1 1/2 pund rw

Item Suend Dauitsen haffuer yt 2 pund rw

Item Niels Diegen haffuer yt 1 1/2 pund rw

Summa lateris 1 lest rw oc 1 1/2 pund

Summa summarum indtecht er 4 1/2 lest rw 5 1/2
pund oc 2 sk:r

1513,36r a

Percepta auene

Anna Domini Mdxiii sancte Valburgis dag scriffues
her efftir indtecht aff haffren efftir iordeboghen Som
annammis aff tienerne paa closters vegne

Semme herrit

GUTTYNGSØ LILLE 1 t:e auene

VALBY 1 t:e auene

Item Morthenn Andersen haffuer yt 1 t:ne haffre

CAMSTROPE 3 t:r auene

Item Hermyn Olsen haffuer yt 1 t:ne haffre

Item Iøren Dyring haffuer yt 1 t:e auene

DARETORP 1 t:e auene

Item Hans Persen haffuer yt 1 t:ne haffre

Summa lateris 4 t:r auene

1513,36r b

GLIM 1 t:e auene

Item Niels Iensen haffuer yt 1 t:ne auene

Iorlundeherrit

OPPESUNDBY

VDLERE 2 t:r auene

Item Niels Ipsen haffuer yt 1 t:e auene

SUNDBY LILLE 1 t:e auene

Item Iep Perssen haffuer yt 1 t:ne haffre

ØLSTØCKE 1 t:e auene

Item Oluff Ienssen haffuer ydt 1 t:e auene

Smørwmme herrit

SMØRWMME 1 t:e auene

Item Odt Hemingssen haffuer yt 1 t:e auene

Summa lateris 5 t:r auene

1513,36v a HERSTEDE VESTRE 1 t:e auene

Item Tyge Olsen haffuer yt 1 t:ne haffre

YSØFFUE 1 t:e auene

Item Oluf Nielsen haffuer yt 1 t:e auene

GLOSTROP 1 t:e auene

Item Niels Tygesen i Glostrup haffuer yt 1 t:e auene

REERSLØFF 1 t:e auene

Item Anders Scredher haffuer yt 1 t:e haffre

HATZSTROP 1 t:e auene

Item Oluff Persen haffuer yt 1 t:e auene

Lille herrit

BALLERSBRWNNE1 t:e auene

Ramsø herrit

SCHENTZUID LILLE 2 t:r auene

Item Iep Andersen haffuer yt 1 t:ne auene

Item Mates Bagere haffuer yt 1 t:e auene

Summa lateris 7 t:r auene

1513,36v b SCHENTZUID MAGLE 1 t:e auene

ØLSIE MAGLE 3 t:r auene

Item Bo *Persen* haffuer yt 1 t:e haffre

Item Iep Gremerssen haffuer yt 1 t:ne haffre

KLØFFUESTEDE 3 t:r auene

Item Iens Knwtsen haffuer yt 1 t:ne haffre

Item Iep Screder haffuer yt 1 t:e auene

RAMSØ GARD 2 t:r auene

Item Niels Ørss haffuer yt 1 t:ne haffre

Item Niels Krafse haffuer yt 1 t:e haffre

RAMSØ MAGLE 8 t:r auene

Item Anders Ipsen haffuer yt 1 t:e haffre

Item Niels *Persen* haffuer yt 1 t:e auene

Item Per Iul haffuer yt 1 t:e auene

Item Niels Ionsen haffuer yt 1 t:e auene

Item Oluff Pouelsen haffuer 1 t:e auene

Item Per Laurisen haffuer yt 1 t:e auene

Item Iens Hansen haffuer yt 1 t:e auene

Item Per Andersen haffuer yt 1 t:e auene

Summa lateris 14 t:r auene

1513,37r a RAMSØ LILLE 3 t:r auene

Item Anders *Persen* haffuer yt 1 t:ne haffre

Item Eske haffuer yt 1 t:e auene

Item Velliam hafuer yt 1 t:e haffre

BRODEROPE 2 t:r auene

Item Hans Ipsen haffuer yt 1 t:e auene

Item Iep Arildsen haffuer yt 1 t:e auene

ØRSTEDE 1 t:e auene

Item Iens Herløffzenn haffuer yt 1 t:e auene

Bieffuerskowffz herrit

SLIMINGE 3 t:r auene

Item Lauris Michelsen haffuer yt 1 t:e auene

Item Niels Huid haffuer yt 1 t:e auene

KYNNELØSSE 2 t:r auene

Item Oluff Matssen haffuer yt 1 t:e haffre

Item Tyge Matssen ibidem haffuer ydt 1 t:e auene

Steffnsherrit

HELSTEDE 1 t:e auene

Item Mates Olsen haffuer yt 1 t:ne auene

Summa lateris 11 t:r auene

1513,37r b FRØRSLØFF 1 t:e auene

Tydebierigis herrit

HIULBEK 1 t:e auene

Item Niels Iensen haffuer yt 1 t:e auene

FENITZMARCK 1 t:e auene

Item Mates Ipsen haffuer yt 1 t:e auene

SNESØRE 6 sk:r auene

Flackeberkis herrit

BIERIA (!) 2 t:r auene

Item Hans Truelsen haffuer yt 1 t:e auene

LIUNGBY 2 1/2 t:e auene

Item Iens Iul 3 1/2 sk:e haffre

Item Hans Laghentz fader 3 1/2 sk:e auene

Summa lateris 4 t:r auene

1513,37v a LUNDBY 2 t:e auene

Summa summarum 5 1/2 pund auene indtecht oc
1 t:e

1513,37v b

Percepta butiri

Anno domini mdxiii sancte Valburgis dag scriffues
her efftir indtecht aff smør efftir iordeboghene som
annammes aff tienerne paa closters vegne

Semme herrit

GUTTINGSIØLILLE 1 f: smør

Item Atzer Olsen haffuer yt 1 f: smør

Tune herritTORTZLUNDE LILLE 1 t:e³²⁹ smør

Item Per Andersen haffuer yt 1/2 t:e smør

Item Bo Albretsen haffuer yt 1/2 t:e smør

GREFFUE 1 f: smør

Item Lauris Andersen haffuer yt 1 f: smør

BALLERSBRWNNE 1 f: smør

Ringstede herrit

VIERSTEDE 1/2 t:e smør

Item Iep Bonde haffuer yt 1/2 t:ne smør

Summa lateris 2 t:ner smør

1513,38r a

Mierløsse herrit

SODEROPE 1 f: smør

Item Per Persen haffuer yt 1 f: smør

SØNDRE IERLØSSE 1/2 t:e smør

Item er yt af ald byen 1/2 t:e smør

NØRRE IERLØSSE 1 f: smør

Item Oluff Ipsen haffuer yt 1 f: smør

Steffns herrit

HELSTEDE 1 f: smør

Item Mates Olssen haffuer yt 1 f: smør

³²⁹) »t:e« rettet fra »f«.

OLSTROPPE 2 t:er smør

Item Lauris *Bosen* haffuer yt 1 t:e smør

Item Bo *Persen* ibidem haffuer yt 1/2 t:e smør

(Bårse herred)

BORSSE 1 f: smør

Item Oluff *Michelsen* haffuer yt 1 f: smør aff ald
byen

Summa lateris 2 t:er 4 f: smør

1513,38r b SKIFFULNGE 1/2 t:e smør

Item Oluff *Michelsen* yte 1/2 t:e smør aff ald byen

TYRNEHOUET 7 f: smør

Item Anders *Iguorsen* haffuer yt 1/2 t:e smør

Item Hans *Kaare* haffuer yt 1 f: smør

Item Klaus *Persen* haffuer ydt 1/2 t:e smør

Item Rasmus *Hanssen* haffuer ydt 1 f: smør

RECKEN 1 f: smør

Item Niels *Hemingsen* haffuer yt 1 f: smør

SKOWHWSS oc EGEBIERIG 1/2 t:e smør

Item haffue the yt 1/2 t:ne smør

VINDINGE oc STUBY 1 f: smør

Item haffue the yt 1 f: smør

PROUESTORP 3 f smør

Item Iep *Ipsen* haffuer yt 3 f: smør

Summa lateris 3 t: smør oc 3 f:

Summa summarum 8 t:r smør indtecten oc 3 f:
smør

1513,38v a **Percepta agnorum**

Anno domini Mdxiii sancte Valburgis dag scriffues
her efftir indtecht affh (!) lam som annames aff tie-
nerne efftir iorde boghenn

Semmæ herrit

VEDELØFF 2 lam

Item Iep Olsen haffuer yt 1 lam

Item Oluff Olsen haffuer yt 1 lam

GUTTINGSØ LILLE 1 lam

VALBY 1 lam

Item Morten Andersen haffuer yt 1 lam

CAMSTROPE 3 lam

Item Hermen Olsen haffuer yt 1 lam

Item Iorighen Dyring haffuer yt 1 lam

DARETORP 1 lam

Item Hanss Perssen haffuer yt 1 lam

GLIM 1 lam

Item Niels Ienssen haffuer yt 1 lam

HERSLØFF 1 lam

Item Iep Black haffuer yt 1 lam

Summa lateris 8 lam

1513,38v b

ØLSTØCKE 1 lsm

Item Oluff Ionsen haffuer yt 1 lam

SMØRWME ØFFRE 1 lam

Item Od Hemingsen haffuer yt 1 lam

HERSTEDE VESTRE 1 lam

Item Tyge Olsen haffuer yt 1 lam

YSØFFUE 1 lam

Item Oluff Nielsen haffuer yt 1 lam

GLOSTROPE 1 lam

Item Niels Tygessen haffuer yt 1 lam

REERSLØFF 1 lam

Item Andhers Scredher haffuer yt 1 lam

BALLERSBRWNNE 1 lam**SCHENTZUID LILLE 2 lam**

Item Iep Andersen haffuer yt 1 lam

Item Mates Bagere haffuer yt 1 lam

Summa lateris 8 lam

1513,39r a

KLØFFUESTEDE 3 lam

Item Iens Knwtsen haffuer yt 1 lam

Item Esbern Knwtsen haffuer yt 1 lam

Item Iep Screder haffuer yt 1 lam

SLIMINGE 3 lam

Item Lauris Michelsen haffuer yt 1 lam

Item Hans Huid haffuer yt 1 lam

Item Niels Huid haffuer yt 1 lam

SØNDER IERLØSSE 15 lam

Item Michel Nielsen haffuer yt 2 lam

Item Per Ipsen haffuer yt 1 lam

Item Anders Iensen haffuer yt 2 lam

Item Lauris Saxen 2 lam

Item Per Andersen haffuer yt 1 lam

Item Mates Ipsen haffuer yt 1 lam

Item Søffren haffuer yt 2 lam

Item Oluff Hansen 1 lam

Item Per Laurisen haffuer yt 1 lam

Item Niels Ipsen haffuer yt 1 lam

Item 2 lam er yt aff ald byen

Summa 22 lam

1513,39r b

IENSLØFF 3 lam

Item Moens Nielsen haffuer yt 1 lam

Item Bo Iensen haffuer yt 1 lam

KYNNELØSSE 1 lam

Item Thyge Matsen haffuer yt 1 lam

TOUETORPS KIRCKE paa HALSSNES 17 lam
Item her Iørighen haffuer yt 17 lam
Summa lateris 20 lam

Summa summarum indtecten 58 lam

1513,39v a **Percepta aucarum**
Anno domini mdxiii sancte Walburgis dag scriffues
her efftir indtecht aff gess efftir iordebogen som an-
nammes aff tienerne paa closters vegne

VEDELØFF 2 gess
Item Iep Olssen yte 1 gass
Item Oluff Olsen yte 1 gass

GUTTINGSØ LILLE 1 gass

VALBY 1 gass
Item Morthenn Andersen haffuer yt 1 gass

CAMSTROPE 3 gess
Item Hermyn haffuer yt 1 gass
Item Iøren haffuer yt 1 gass

DARETORP 1 gass
Item Hans Persen haffuer yt 1 gass
Summa lateris 6 gess

1513,39v b GLIM 1 gass
Item Niels Iensen haffuer yt 1 gass

HERSLØFF 1 gass
Item Iep Black haffuer yt 1 gass

ØLSTØCKE 1 gass
Item Oluff Ionsen haffuer yt 1 gass

SMØRWME 1 gass
Item Odt Hemmingsen haffuer yt 1 gaass

HERSTEDE³³⁰ VESTRE

Item Tyge Olsen haffuer yt 1 gass

YSØFFUE 1 gass

Item Oluff Nielsen haffuer yt 1 gass

GLOSTROP 1 gass

Item Niels Tygesen haffuer yt 1 gass

REERSLØFF 1 gass

Item Anders Screder haffuer yt 1 gass

Summa lateris 8 gess

1513,40r a BALLERSBRWNNE 1 gass

SCHENTZUID LILLE 2 gass

Item Iep Andersen haffuer yt 1 gass

Item Mates Bagere haffuer yt 1 gass

KLØFFUESTED 3 gass

Item Iens Knwtsen haffuer yt 1 gass

Item Esbern Knwtsen 1 gass

Item Iep Screder haffuer yt 1 gass

SLIMINGE 3 gess

Item Lauris Michelsen haffuer yt 1 gass

Item Hans Huid haffuer yt 1 gass

Item Niels Huid haffuer yt 1 gass

SØNDER IERLØSSE 8 gess

Item Micheld Nielsen haffuer ydt 1 gass

Item Per Ipsen haffuer yt 1 gass

Item Anders Iensen haffuer yt 1 gass

Item Lauris Saxen haffuer yt 1 gass

Item Per Andersen haffuer yt 1 gass

Item Søffren haffuer yt 1 gass

Item Oluff Hanssen haffuer yt 1 gass

Summa lateris 15 gess

³³⁰) »Herstede« rettet fra »Hersløff«.

1513,40r b Item Per Laurisen ibidem haffuer yt 1 gass

IENSLØFF 3 gess

Item Moens Nielsen haffuer yt 1 gass

Item Bo Iensen haffuer yt 1 gass

KYNNELØSSE 1 gass

Item Tyge Matsen haffuer yt 1 gass

SNESØRE 6 gess

Summa lateris 4 gess

Summa summarum indtecten 33 gess

1513,40v a **Percepta pullorum**

Anno domini Mdxiii sancte Valburg dag scriffues her
efftir indtecht aff hønss æfftir iordebogen som anna-
mes aff tienerne paa closters vegne

VEDELØFF 8 hønss

Item Iep Olsen haffuer yt 4 hønss

Item Oluff Olssen haffuer yt 4 hønss

GUTTINGSØ LILLE 4 hønss

VALDBY 4 hønss

Item Morthen Andhersen haffuer yt 4 hønss

CAMSTROPPE 12 hønss

Item Hermyn haffuer yt 4 hønss

Item Iøren haffuer yt 4 hønss

Summa lateris 10 par hønss

1513,40v b DARETORP 4 hønss

Item Hanss Perssen haffuer yt 4 hønss

GLIM 4 hønss

Item Niels Ienssen haffuer yt 4 hønss

HERSLØFF 2 høns

Item Iep Blak haffuer yt 2 høns

ØLSTØCKE 4 høns

Item Oluff Ionssen haffuer yt 4 høns

SMØRRWMME 4 hønss

Item Oed Hemingsen haffuer yt 4 høns

HERSTEDE VESTRE 4 hønss

Item Tyghe Olssen³³¹ haffuer yt 4 hønss

YSØFFUE 2 høns

Item Oluff Nielsen haffuer yt 2 høns

Summa lateris 12 par høns

1513,41r a

GLOSTROPE 4 hønss

Item Niels Tygesen haffuer yt 4 høns

RERSLØFF 4 høns

Item Anders Scredher haffuer yt 4 høns

BALLERSBRWNNE 4 høns

SCHENTZUID LILLE 8 hønss

Item Iep Anderssen haffuer yt 4 høns

Item Mates Bagere haffuer yt 4 hønss

KLØFFUESTEDE 6 hønss

Item Iens Knwtsen haffuer yt 2 høns

Item Esbern Knwtsen haffuer yt 2 høns

Item Iep Scredher haffuer yt 2 høns

SLIMINGE 12 hønss

Item Lauris Michelsen haffuer yt 4 høns

Item Hans Huid haffuer yt 4 høns

Item Niels Huid haffuer yt 4 høns

Summa lateris 17 par hønss

³³¹) »Tyghe Olssen« rettet fra »Oed (?) Hemingsen« fejlagtigt gentaget.

1513,41r b SØNDER IERLØSSE 31 hønss
 Item Michel Nielsen haffuer yt 4 høns
 Item Per Ipsen haffuer yt 2 hønss
 Item Anders Ienssen haffuer yt 4 hønss
 Item Lauris Saxen haffuer yt 4 høns
 Item Per Andersen haffuer yt 2 høns
 Item Mates Ipsen haffuer yt 2 høns
 Item Søffren haffuer ydt 4 høns
 Item Oluff Hanssen haffuer yt 2 høns
 Item Per Laurisen haffuer yt 2 høns
 Item Niels Ipsen haffuer ydt 2 høns

IENSLØFF 12 hønss
 Item Bo Iensen haffuer ydt 4 høns
 Item Moens Nielsen haffuer yt 4 hønss
 Summa lateris 18 par høns

1513,41v a KYNNELØSSE 4 høns
 Item Tyge Matsen haffuer yt 4 høns

SNESØRE 12 høns

TOUETORPS KIRKE paa HALSNES 15 par hønss
 Item her Iøren haffuer ydt 15 par hønss
 Summa lateris 17 par hønss

Summa summarum 75 par høns ald indtechthen

1513,41v b Venllig helssen altyd ffor ssend med
 vere herre Kere Iep Skryuerff tacher
 eeg eder ffor allth goth huelck ieg
 gerne ffor skylle welle kere Iep beder
 ieg eder ath y ville vell gøre oc gyff
 meg ollen tyll tisse toe menss ssuine
 ssom er Olff Mass ogh Inuor y Køneløsse³³²

³³²) Brevkoncepten er skrevet med afvig. hd. i højre spalte (på langs).

1513-jordebogsteksten med afgiftsrubrikker frem til 1520³³³

f. 1r

ROSKILD

	anno domini	mdxiii	xiii	xv
1. Annæ Ingels	2 sk grot	2 sk g	2 sk g	
2. Poel Glarmester	12 sk	12 sk	12 sk	
3. then øde jord hoss ligger	6 sk			
4. Else Møleres ibidem	1 sk g			
5. Jens Klintes gard	6 sk	6 sk	6 sk	
6. Lasse Teckere ibidem	6 sk	6 sk	6 sk	
7. Jørighen ³³⁴ søn- den optil	3 sk	3 sk	3 sk	
8. Lasse Clensmed sønden bytinget	1 sk g	1 sk g	1 sk g	1 sk g
9. Smediegildes garden Hirse:	2 sk g	2 sk g	2 sk g	2 sk g
10. Oluff Smed	6 sk g	6 sk g	6 sk g	
11. Margretæ Sale- mageres ibidem	5 m			
12. Bertel Jude i Hirsegade	om aaret 3 sk g	3 sk g	ytes 131/2 sk til Micaelis oc 131/2 sk til posche	

³³³) Kun rubrikkerne for 1513 og 1514 samt midsommerterminen 1515 er benyttet. – På hver manuskriptside står øverst »i alle efterre linier ydes«. Der efter følger en linie med årstal: »Anno domini mdxiii, xiii, xv, xvi, xvii, xviii, xix og xx«.

³³⁴) Med ganske lille skrift er der af en senere skriver over »Jørighen« skrevet »Lau«.

f.1v

VEDELØFF

13. Item Oluff	2 p big	3 p big	3 p big	
Olssen giffer	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gaass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1/2 vol æg	1/2 vol æg	1/2 vol æg	
	1 scriffer:e	1 scriffer:e	1 scriffer:e	

14. Item Jep	3 p big	3 p big	3 p big	
Olsen ibidem	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1/2 vol æg	1/2 vol æg	1/2 vol æg	
	1 scriffer:e	1 scriffer:e	1 scriffer:e	

GUTTINGSIØ LILLE

15. Item Atzer	1 p big	1 p big	1 p big	
Olsen then	1 t auene			
øde gard	1 f smør	1 f smør	1 f smør	
<i>f.2r</i>	1 lam			
	1 gass			
	4 høns			
	1 scriffer:e			

VALBY

16. Item Mor-	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
ten Andersen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1 scriff:e	1 scriff:e	1 scriffersk:e	

CAMSTRUP

17. Item Her-	2 p big	2 p big	2 p big	
mynd	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1/2 lød:c	1/2 lød:c	1/2 løde m	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	20 æg	20 æg	20 æg	
<i>f.2v</i>	2 grote	2 grote	2 g	
	1 scriffer:e	1 scriffer:e	1 scriffer:e	

18. Item Oluff Hemingssen	1 p big 1/2 lød:c 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns 20 æg 2 grotte 1 scriffersk:e	1/2 lød:c	1 p big 1 lam 1 gaass 2 høns 20 æg	1 lam 1 lam 4 høns
19. Item Jørghen Laur: ibidem	2 p big 1 t auene 1/2 lød:c 1 lam 1 goss 4 høns 20 æg 2 grotte 1 scriff:e	2 p big 1 t auene 1/2 lød:c 1 lam 1 gass 4 høns 20 æg 2 g 1 scriffersk:e	2 p big 1/2 lød:c 1 lam 1 gass 4 høns 20 æg 2 g	1 lam

DARUPE

20. Item Hans Perssen	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns 20 æg 2 grotte 1 scriff:e	1 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns 20 eg 2 g 1 scriffersk:e	2 p big 1 lam 1 gass 4 høns 20 æg 2 g 1 scriff:e	1 lam
-----------------------	--	---	--	-------

GLIM³³⁵

21. Niels Jenssen	1 p big 1 t auene 2 sk g 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffersk:e	1 p big 1 t auene 2 sk g 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffer:e	1 p big 1 t auene 2 sk g 1 lam 1 gass 4 hønss 1 scriffer:e	1 lam 4 høns
-------------------	---	---	--	-----------------

f.3r fortsat

³³⁵) Afsnittet om Glim står på en indhæftet seddel mærket A.

HERSLØFF

22. Item Jep	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Black ³³⁶	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	29 sk:r rw	
	7 1/2 sk	7 1/2 sk	7 1/2 sk	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
f.3v	1 gass	1 gass		
	2 høns	2 høns		
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e		
	1 m gestri	1 m gestri		

Jørlunde herrit**OPPE SYNDBY**

23. Hans ³³⁷	1 p big	1 p big	1 p big	
Benssen	1 p rw	1 p rw	1 p rw	
	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 bolgalt		1 boelgalt	
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriff:e	

VDLÆRE

24. Niels Ipsen	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	
	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	

25. Oluff	1/2 p big			
Iguorssen	1/2 p rw			
	1 t auene			
f.4r	1 scriffersk:e			

SYNBYLILLE

26. Jep Persen	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw ³³⁸	1 1/2 p rw	
	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffer:e	

³³⁶) »Black« er streget ud, og der er tilføjet »Jensen«.

³³⁷) Ovenover »Hans« er med skriverens hånd skrevet »Jens«. Der er muligvis sket et skifte 1512, hvor der ved betaling af byg står »Hans«, men »Jens« ved betaling af rug. Der er ikke betalt havre i 1512.

³³⁸) »rw« er rettet fra »big«.

ØLSTØCKE

27. Oluff Jons- sen	1 p big 1 p rw 1 t auene 1 sk g 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffersk:e	1 p rw 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns	1 p big
------------------------	---	--	---------

Smørwms herrit

SMØRUM ØFFRE

29. Oedt	1/2 p big	1/2 p big	
Hemingssen	1/2 p rw	1/2 p rw ³³⁹	
f.4v	1 t auene 1 sk g 1 lam 1 gass 4 høns 1 scrifferskepe	1 t auene 1 sk g 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffer:e	1 t auene 4 høns

HERSTEDE VESTRE

30. Tyge Ols- sen	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gaass 4 høns 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 4 høns 1 scriff:e	1 lam 4 høns
----------------------	---	--	---	-------------------------

YSØFFUE

31. Oluff Nielssen f.5r	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1 scriff:e	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gaass 2 høns 1 scriff:e	1 lam 2 høns
----------------------------	---	---	--	-------------------------

GLOSTRUPE

32. Niels Ty- gessen	1 p big 1 t auene 1 lam	1 p big 1 t auene 1 lam	1 p big 1 t auene 1 lam
-------------------------	-------------------------------	-------------------------------	-------------------------------

³³⁹) »rw« er rettet fra »big«.

1 gass	1 gass	1 gaass
4 høns	4 høns	4 høns
1 scriffersk:e		

Tunæ herrit

TORTZLWND LILLE

33. Bo Al-	2 p big	2 p big	2 p big	
bretssen	1/2 t smør	1/2 t smør	1/2 t smør	1 f smør
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	1 m gestri	1 m gestri	1 m gestri	
f.5v	2 p big	2 p big	2 p big	
34. Ibidem Per	1/2 t smør	1/2 t smør	1/2 t smør	1 f smør
Andersen	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	
	1 m gestri	1 m gestri	1 m gestri	

GREFFWYÆ

35. Laur:	2 p big	2 p big	2 p big	
Andersen	1 f smør	1 f smør	1 f smør	1 f smør
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriffersk:e	
	1 m gestri	1 m gestri	1 m gestri	

RERSLØFF

36. Anders	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Screder	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	

f.6r

JERSIE

37. Jep Arilds-	3 sk g	3 sk g	3 sk g
sen			

HATZSTRUP

38. Oluff Per-	1/2 p big	1/2 p big	1/2 p big
sen	1 t auene	1 t auene	1 t auene
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriff:e

Lille herrit**BALLERSBRWNDE**

39. Oluff He- mingssen	2 p big 1 t auene 1 f smør 1 lam 1 gass 4 hønss 1 scriffersk:e	1 1/2 p big 1 scriff:e
---------------------------	--	---

Ramsø herrit**SKENTZUTT LILLE**

40. Jep An- derssen ³⁴⁰	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk f.6v 1 lam 1 gaass 4 hønss 1/2 vol eg 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 hønss 1/2 vol eg 1 scriff:e	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 hønss 1/2 vol eg 1 scriff:e
---------------------------------------	---	--	--

41. Ibidem Mat: Bage- ræ ³⁴¹	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk 1 lam 1 gaass 4 hønss 1/2 vol æg 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 hønss 1/2 vol eg 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 7 1/2 sk 1 lam 1 gass 4 hønss 1/2 vol eg 1 scriff:e
---	---	--	--

SKENTZUID MAGLE

42. Mat: ³⁴² Ve- lassen f.7r	2 p big 1 t auene 1 scriffersk:e	2 p big 1 scriffuersk:e
---	--	--------------------------------

³⁴⁰) »Andersen« er slettet og erstattet af »Olssen« (afvig. hd.).

³⁴¹) »Mat: Bageræ« er slettet og erstattet af »Oluff Jensen« (afvig. hd.).

³⁴²) »Mat:« er streget ud, ovenover har skriveren skrevet »Niels«.

ØLSIE MAGLE

43. Jep Gre- merssen ³⁴³	2 p big 1 t auene 2 sk g 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 2 sk g 1 scriffersk:e	2 p big 1 t auene 2 sk g 1 scriff:e	
44. Jon Græmers- sen ³⁴⁴	1 1/2 p big 1 t auene 2 sk g 1 scriffersk:e	1 p big 2 sk g	1 1/2 p big 1 t auene 2 sk g 1 scriff:e	
45. Bo Ipsen ibidem	1 p big 1 t auene 1 sk g 1 scriffersk:e	1 p big 1 t auene 1 sk g 1 scriff:e	1 p big 1 t auene 1 sk g 1 scriffersk:e	

KLØFFUESTEDE

46. Esbern Kntwssen	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1 sk g 1/2 boelswin 1 scriffersk:e 20 æg 2 grotte 12 sk gestri	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1 sk g 1/2 boelswin 1 scriff:e 20 æg 2 grote 12 sk gestri	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gaass 2 høns 1 sk g 1/2 swin 1 scriff:e 20 eg 5 sk	
f.7v				1 lam 2 høns
47. Jens Knw- sen ibidem	2 1/2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1/2 boelswin 1 scriffersk:e 20 æg 2 grotte 1 sk g ³⁴⁵ 12 sk gestri	2 1/2 p big 1 t auene 1 lam 1 gass 2 høns 1/2 boelswin 1 scriff:e 20 æg 2 g 1 sk g 12 sk gestri	2 p big 1 t auene 1 lam 1 gaass 2 hønss 1/2 swin 1 scriff:e 20 æg 1 g	1 lam 2 høns

³⁴³) »Gremerssen« er in scribendo rettet fra »Grego«.

³⁴⁴) »Jon Græmerssen« er slettet af skriveren og erstattet med »Per Olssen«, der har betalt byg, men ikke penge og havre 1512.

³⁴⁵) Skriveren har haft lidt for travlt og har efter linien med »1 sk g« skrevet »Schreder ibidem«, men opdaget sin fejl, streget linien ud og skrevet det rigtige »12 sk gestri«.

48. Jep Scre-	1 p big	1 p big	1 p big	
der ibidem	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
<i>f.8r</i>	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	2 høns	2 høns	2 høns	2 høns
	1 sk g	1 sk g	1 sk g	
	2 grote	2 grotte	2 g	
	20 æg	20 æg	20 eg	
	12 sk gestri	9 sk gestri		
	1 scriff:e	1 scriff:e		

RAMSØ GARD

49. Niels Ørss	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
50. Ibidem	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
Niels Kraffze				

RAMSØ MAGLE

51. Anders Ipsen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
52. Niels Persen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
53. Per Jul	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
54. Niels Jonsen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
55. Oluff Poelsen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
56. Per Laur:	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
<i>f.8v</i>				
57. Ibidem Jens Hanssen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
58. Per Andersen	1 t auene	1 t auene	1 t auene	

RAMSØLILLE

59. And: Per-	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
sen				

60. Esge 1 t auene 1 t auene 1 t auene

61. Velliom 1 t auene 1 t auene 1 t auene

BRORDERUP

62. Hans Ipsen 1 t auene 1 t auene 1 t auene

63. Jep Arildsen 1 t auene 1 t auene 1 t auene

ØRSTEDE

64. Jens Herløffzen 1 t auene 1 t auene 1 t auene

Bieffuerskows herrit

SLIMINGE

65. Hans Huid	1 1/2 p big	1 p big 12	1/2 p big	
	1 t auene	sk ³⁴⁶		
	1 sk g	1 sk g		
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass		
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1/2 bolswin	1/2 swyn		
	1 scriffersk:e			

f.9r

66. Ibidem	1 1/2 p big		1 p big	
Niels Huid	1 t auene	1 t auene		
	1 sk g			
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gaass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1/2 bolswin	1/2 swin		
	1 scriffersk:e			

³⁴⁶⁾ Skillingstegnet (sk) betegner her skæpper, 12 skæpper = 1/2 p big.

67. Ibidem	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Laur:	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
Michelsen	1 sk g	1 sk g	1 sk g	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1/2 boelswin	1/2 swin	1/2 swin	
f.9v	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriffersk:e	

Ringstede herrit**VIERSTEDE**

68. Jep Bonde	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	
	1/2 t smør	1/2 t smør	1/2 t smør	
	1 boelgalt	1 boelgalt	1 boelgalt	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	

Mierløse herrit**TOSTRUP**

69. Niels	1 p big	1 p big	1 p big	
Matssen	1 sk g	1 sk g	1 sk g	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	

SODEROPE

70. Per Persen	1 p big	1 p big	1 p big	
	1 p rw	1 p rw	1 p rw ³⁴⁷	
	1 f smør	1 f smør	1 f smør	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	1 m gestri	1 m gestri	1 m gestri	

SØNDER JERLØSSE

71. Michel	1 p big	1 p big	1 p big	
Nielsen	oc 18 sk:r	18 sk:r	18 sk:r	
f.10r	1 p rw	1 p rw	11/2 p rw	
	oc 15 sk:r	oc 15 sk:r	5 sk:r	
	2 lam	2 lam	2 lam	
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	12 sk gestri	12 sk gestri	12 sk gestri	

³⁴⁷) »rw« rettet fra »big«.

72. Ibidem	18 sk:r big	18 sk:r big	18 sk:r big	
Per Ipsen	15 sk:r rw	15 sk:r rw	15 sk:r rw	
	1 lam	1 lam	1 lam	
	1 gass	1 gass	1 gass	
	2 hønss	2 hønss	2 hønss	2 hønss
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	6 sk gestri	6 sk gestri	6 sk gestri	
73. Ibidem	2 p big	2 p big	2 p big	
And: Jensen	oc 6 sk:r	6 sk:r	oc 6 sk:r	
	2 p rw	2 p rw	2 p rw	
	oc 5 sk:r	5 sk:r	5 sk:r	
	2 lam	2 lam	2 lam	2 lam
f.10v	1 gass	1 gass	1 gaass	
	4 hønss	4 hønss	4 hønss	4 hønss
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	12 sk gestri	12 sk gestri	12 sk gestri	
74. Ibidem	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Laur: Saxen	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	
	2 lam	2 lam	2 lam	2 lam
	1 gass	1 gass	1 gaass	
	4 hønss	4 hønss	4 hønss	4 hønss
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriffersk:e	
	12 sk gestri	12 sk gestri	12 gestri	
75. Ibidem	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Per Andersen	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1/2 gass	1/2 gass	1/2 gass	
	2 hønss	2 hønss	2 hønss	2 hønss
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriff:e	
f.11r	6 sk gestri	6 sk gestri	6 sk gestri	
76. Ibidem	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big	
Mat. ³⁴⁸	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	1 1/2 p rw	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1/2 gass	1/2 gass	1/2 gass	
	2 hønss	2 hønss	2 hønss	2 hønss
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e		
	6 sk gestri	6 sk gestri	6 sk gestri	

³⁴⁸) Navnet gennemstreget.

77. Ibidem Søffren	18 sk big 15 sk rw 1 lam 6 sk gestri 1 gass 2 hønss		18 sk big 15 sk rw 1 lam 6 sk gestri	1 lam 2 hønss
<i>f.11v</i>	1 scriffersk:e			
78. Ibidem Søffren yder her Mat:	1 1/2 p big 1 1/2 p rw 2 lam 1 gass 4 hønss 1 scriff:e 12 sk gestri	1 1/2 p big 1 1/2 p rw 2 lam 1 gass 4 hønss 1 scriff:e 12 sk gestri	1 1/2 p big 1 1/2 p rw 2 lam 1 gass 4 hønss 1 scriffersk:e 12 sk gestri	1 lam 2 hønss
79. Ibidem Oluf Hansen	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriff:e 6 sk gestri	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriffersk:e 6 sk gestri	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriff:e 6 sk gestri	1 lam 2 hønss
<i>f.12r</i>				
80. Ibidem Per Laur:	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriff:e 6 sk gestri	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriffersk:e 6 sk gestri	18 sk:r big 15 sk:r rw 1 lam 1 gass 2 hønss 6 sk gestri	1 lam 2 hønss
81. Ibidem Niels Ipsen	1 p big 1 p rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriffersk:e 6 sk gestri	1 p big 1 p rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriffersk:e 6 sk gestri	1 p big 1 p rw 1 lam 1 gass 2 hønss 1 scriff:e 6 sk gestri	1 lam 2 hønss
<i>f.12v</i> Aff ald byen	1 bally smør 2 lød:c 2 vol eg 2 kalffe	1 bally smør 2 lød:c 2 vole æg 2 lam	1/2 t smør 2 lød:c 2 vol eg 2 lam	1/2 t smør 1 lød:c

82. Møllen 3 pund mell 1 p mell 1 p mell
N: Andersen

NØRRE JERLØSSE

83. Oluff 1 1/2 p big 1 1/2 p big 1 1/2 p big
Ipsen 1 1/2 p rw 1 1/2 p rw 1 1/2 p rw
1 f smør 1 f smør 1 f smør
1 scriffersk:e 1 scriffersk:e 1 scriff:e
12 sk gestri 12 sk gestri 12 sk gestri

Valburgs herrit

JENSLØFF

84. Jens 2 pund big 2 p big 2 p big 1 p big
Deghen 2 p rw 2 p rw 2 p rw 2 p rw
4 sk g 4 sk g 4 sk g ytes 3 1/2 vol
sild for 2 sk g
oc 2 sk
1 scriffersk:e 1 scriff:e 1 scriff:e
1 marc gestri 1 m gestri 1 m gestri

f. 13A³⁴⁹

85. Ibidem 3 p big 3 p big 3 p big 2 p big
Jøren Nielsen 3 p rw 3 p rw 3 p rw 3 p rw
6 sk g 6 sk g 6 sk g
1 scriff:e 1 scriffersk:e 1 scriffersk:e
1 m gestri 1 m gestri 1 m gestri

86. Ibidem 2 1/2 p big 2 1/2 p big 2 1/2 p big
Morten Nel- 2 1/2 p rw 2 1/2 p rw 2 1/2 p rw 1 p rw 4 sk:r
sen 1 lød:c 1 lød:c 1 lød: m yte 4 1/2 vol
sild for 3 sk g
1 scriff:e 1 scriffersk:e 1 scriffersk:e
1 marc gestri 1 m gestri 1 m gestri

87. Ibidem Bo 2 p big 2 p big 2 p big
Jensen 2 p rw 2 p rw 2 p rw
7 1/2 sk 7 1/2 sk 7 1/2 sk
f.13Av 1 lam 1 lam 1 lam 1 lam
1 gass 1 gass 1 gass
4 hønss 4 hønss 4 hønss 4 hønss
1 scriffersk:e 1 scriffersk:e 1 scriffersk:e
1 boelgalt 1 bolswin
1 gamelt faar 1 faar
1 m gestri 1 m gestri 1 m gestri

³⁴⁹⁾ Efter folio 13 findes et upagineret ark, deraf betegnelsen f. 13 A og f. 13 B.

88. Ibidem	2 p big	2 p big	2 p big	
Moens Nielsen	2 p rw	2 p rw	2 p rw	1 p ³⁵¹
	7 1/2 sk	7 1/2 sk	7 1/2 sk	
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1 scriffersk:	1 scriffersk:e	1 scriffuersk:e	
	12 sk ³⁵⁰ gestri	12 sk gestri	12 sk gestri	

f. 13Br

89. Ibidem er	1 pund big	1/2 p big	1/2 p big	
øde Hans Mi-	1 p rw		1/2 p rw	
chelsen i	1 sk g			
Ryge leyde	1 lam			
jorden for	1 gass			
	4 høns			
	1 scriffersk:			

KYNNELØSSE

90. Oluff	1/2 p big	1/2 p big	1/2 p big	
Matssen	1/2 p rw	1/2 p rw	1/2 p rw	
	1 sk g	1 sk grot	1 sk g	
	1 t auene	1 t auene	1 t auene	
	1 scriff:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
<i>f. 13Bv</i>	12 sk ³⁵² gestri	12 sk gestri	12 sk gestri	

91. Ibidem	1 p big	1 p big	1 p big	
Tygge Matsen	1 p rw	1 p rw	1 p rw	
	1 t auene	1 t auene		
	1 lam	1 lam	1 lam	1 lam
	1 gass	1 gass	1 gass	
	4 høns	4 høns	4 høns	4 høns
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e	
	1 m gestri	1 m gestri	1 m gestri	

HYLLINGE

92. Er øde	1 p big			
	1 p rw			
	1 scriffersk:e			

³⁵⁰) »12 sk« rettet fra »1 marc«.

³⁵¹) Kornbetegnelsen glemt, eller skriveren har været usikker, om der er afleveret byg eller rug.

³⁵²) »12 sk« rettet fra »1 marc«.

Steffuens herrit**HELSTEDE**

93. Mat: Olsen	1 1/2 p big	1 1/2 p big	1 1/2 p big
	1 t auene	1 t auene	1 t auene
	1 f smør	1 f smør	1 f smør
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	1 scriffersk:e

*f.14r***FRØESLØFF**

94. Knwd Es- bernsen	1 p big	1 p big	5 sk:r
	1 p rw	1 p rw	
	1 t auene	1 t auene	
	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriff:e	

Faxe herrit**OELSTORP**

95. Laur: Bo- sen	1 t smør	1 t smør	4 f smør
	1 sk g	1 sk g	1 sk g
96. Ibidem Bo Persen	1 t smør	1/2 t smør	
	1 sk g	1 sk g	1 sk g

Tidebierigs herrit**HIVLBEK³⁵³**

97. Niels Jen- sen	2 p big	2 p big	2 p big
	1 t auene	1 t auene	
	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffer:e	1 scriffer:e	
	1 m gestri	1 m gestri	

*f.14v***FENSMARCKE**

98. Mat: Ipsen	2 p big	2 p big	2 p big
	1 t auene	1 t auene	
	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffuersk:e	
	1 marc gestri		
99. Ibidem er øde	1 p big		
	1 sk g		
	1 scriffersk:		

³⁵³⁾ Skrивeren har først skrevet „Holbek“, men rettet ved at skrive „i“ oven i „o“.

Borse herrit**BORSE**

100. Henrick Sommer	6 sk til mitsommer 6 sk till kyndermese 1/2 lød:c til Martini 3 1/2 sk 1 en- gelsk	yte 6 sk mitsomer 6 sk til kyndermese 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk	6 sk til mitsomer 6 sk 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk	6 sk tiil mitsommer
101. Aff Hen- ricks øde jord	6 1/2 sk 1 en- gelsk Martini	6 1/2 sk 1 en- gelsk	6 1/2 sk 1 en- gelsk	
102. Aff gildes husset	2 m vox 2 Skone garn 12 sk gestri	2 m vox 2 Skone garnn 12 sk gestri	2 m vox 2 Skone garnn 12 sk gestri	2 Scone garnn
<i>f. 15r</i>				
103. Ibidem Per Jeipsen ³⁵⁴	5 sk 1 eng: till mitsommer 5 sk 1 eng: kyndermesen 11 sk en engelsk til Martini oc 1 sk 11 pe- ning fæscat 12 sk gestri	yt 3 1/2 g		
104. Ibidem Oluff Han- sen ³⁵⁵	6 sk til mitsommer 6 sk kynder- messen 1/2 lød:c til Martini 3 1/2 sk 1 en- gelsk fæscat 12 sk gestri	6 sk til mitsomer 6 sk kynder- mesen 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk 12 sk gestri	6 sk til mitsomer 6 sk 1/2 lød:c 3 1/2 sk 3 peninge 12 sk gestri	6 sk tiil mitsommer

³⁵⁴) Navnet gennemstreget.³⁵⁵) »Oluff Hansen« gennemstreget, erstattet af »Hans Matsen« (afvig. hd.). O.
H. flytter til gård nr. 10.

105. Ibidem Niels Mwnck ³⁵⁶	5 sk 1 engelsk mitsomer 5 sk 1 engelsk kyndermesen 11 sk 1 en- gelsk Martini 1 sk 11 penninge 12 sk gestri	5 sk 1 engelsk 5 sk 1 eng: 11 sk 1 eng: 1 sk 11 d 12 sk gestri	5 sk 1 eng: 5 sk 1 eng: 11 sk 1 eng: 1 sk 11 penin- ge 12 sk gestri	5 sk 1 engelsk tiil mitsom- mer
<i>f. 15v</i> 106. Ibidem Anders Niel- sen	6 sk mitsomer 6 sk kynder- messe 1/2 lød: c til Martini 3 1/2 sk 1 en- gelsk fæscat 12 sk gestri	6 sk til mit- somer 6 sk til kyn- dermesse 1/2 lød: m 3 1/2 sk 1 en- gelsk 12 sk gestri	6 sk tiil mitsommer 6 sk 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk 12 sk gestri	6 sk til mitsommer
107. Ibidem Oluff Mwnck	5 sk 1 engelsk 11 sk 1 en- gelsk Martini 5 sk 1 engelsk 1 sk oc 11 pe- ninge 12 sk gestri	5 sk 1 engelsk 11 sk 1 eng: 5 sk 1 engelsk 1 sk oc 11 pe- ninge 12 sk gestri	5 sk 1 engelsk 11 sk 1 en- gelsk 5 sk 1 engelsk kynder:se 1 sk 11 penin- ge 12 sk gestri	5 sk 1 engelsk mitsomer
108. Ibidem Suend Mwnck	6 sk mitsomer 22 1/2 sk tell Martini 3 1/2 sk 3 pening fæscat 6 sk kynder- messen ³⁵⁷ 12 sk gestri	6 sk til mit- somer 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk 6 sk kynder- mese 12 sk gestri	6 sk tiil mit- somer 1/2 lød:c 3 1/2 sk 1 en- gelsk 6 sk 12 sk gestri	6 sk tiil mit- somer

³⁵⁶) »Niels Mwnck« gennemstreget, erstattet af »Michel Matsen« (afvig. hd.).

³⁵⁷) »pening« tilf. ov. l., nedenfor er »messen« rettet fra »somer«.

109. Ibidem Oluff Lauer ³⁵⁸ f. 16r	5 sk 1 eng: mitsommer 11 sk 1 eng: Martini 5 sk 1 eng: kyndermesse 1 sk 11 pen- ning fæscat 12 sk gestri	5 sk 1 eng: 11 sk 1 eng: 5 sk 1 eng: 1 sk 11 pen- ninge 12 sk gestri	5 sk 1 eng: mitsommer 11 sk 1 en- gelsk 5 sk 1 eng: 1 sk 11 penin- ge 12 sk gestri	
110. Ibidem Hemming Friis ³⁵⁹	2 lød:c til Martini 1 m gestri	2 lød:c 1 m gestri	2 løde m 1/2 m gestri	
111. Ibidem Michel Mat- sen ³⁶⁰	1 lød:c til Martini 8 sk gestri	1 lød:c 8 sk gestri	1/2 lød:c 7 g 8 sk gestri	
Aff ald byen	1 f smør	ytes 1 f smør Illu 8	1 f smør	1 f smør

SKIFFULNGE

112. Oluff Mi- chelsen	7 sk 1 eng: til mitsommer 1/2 lød:c til Martini 7 sk 1 eng: kyndermessen 12 sk gestri	yte 7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 engelsk 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsomer
113. Ibidem Jens Oluf- sen ³⁶¹ f. 16v	7 sk 1 engelsk mitsomer 1/2 lød:c til Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 engelsk 12 sk gestri	7 sk 3 peninge til mitsomer

³⁵⁸) »Lauer« gennemstreget, erstattet af Jenssen«.³⁵⁹) Navnet gennemstreget, erstattet af »Oluff Hanssen« (afvig. hd.).³⁶⁰) Navnet gennemstreget.³⁶¹) »Olufsen« gennemstreget, erstattet af »Nielsen« (afvig. hd.).

114. Ibidem Niels Mortensen	7 sk 1 eng: mitsomer 1/2 lød:c til Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 1 engelsk 1/2 lød:c 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsommer
115. Ibidem Laur: Iguorsen	7 sk 1 eng: mitsomer 15 sk Martini dag 7 sk 1 eng: kyndermesse 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk langile 7 sk 1 engelsk 6 sk gestri	7 sk 3 peninge til mitsommer
116. Ibidem Suend Michel- sen	7 sk 1 eng: mitsomer 2 m 1 sk 9 pe- ninge Martini 7 sk 1 eng: kyndermessen 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 engelsk 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsommer
117. Ibidem Per Green f.17r	7 sk 1 eng: mitsommer 15 sk Martini dag 7 sk 1 eng: kyndermessen 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk 7 sk 1 engelsk 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsommer
118. Ibidem Niels Olsen Boeld ³⁶²	7 sk 1 eng: mitsommer 2 m 1 sk 9 peninge Mar- tini 7 sk 1 eng: kyndermessen 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 engelsk 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsommer

³⁶²) Under navnet er skrevet »Morten Laur: Green«.

119. Ibidem Hemming Jensen	14 1/2 sk mitsomer 1/2 lød:c til Martini 14 1/2 sk til kyndermessen 12 sk gestri	14 1/2 sk mitsomer 1/2 lød:c 14 1/2 sk kyndermessen 12 sk gestri	14 1/2 sk til mitsomer 1/2 lød:c 14 1/2 sk 12 sk gestri	14 1/2 sk mitsomer
120. Ibidem Niels Verck- sen	7 sk 1 eng: mitsomer 1/2 lød:c til Martini 7 sk 1 eng: kyndermessen 12 sk gestri	7 sk 1 engelsk mitsomer 1/2 lød:c 7 sk 1 engelsk 12 sk gestri	7 sk 1 eng: mitsommer 1/2 løde m 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge mitsomer
f.17v 121. Ibidem Jep Verckesen	7 sk 1 eng: mitsomer 20 sk 3 penin- ge Martini 7 sk 1 eng: kyndermessen 8 sk gestri	7 sk 1 eng: 20 sk 3 d 7 sk 1 eng: 8 sk gestri	7 sk 1 eng: 20 sk 3 d 7 sk 1 eng: 8 sk gestri	7 sk 3 peninge
122. Ibidem Oluff Lauris- sen	7 sk 1 eng: mitsommer 22 1/2 sk Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 22 1/2 sk 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 1 eng: 1/2 lød:c 7 sk 1 eng: 12 sk gestri	7 sk 3 peninge
123. Ibidem Per Suensen	7 sk 1 eng: mitsommer 15 sk till Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 15 sk langile 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 3 peninge
124. Ibidem Per Trunssen	7 sk 1 eng: mitsomer 11 sk 1 eng: Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 11 sk 1 eng: 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 1 eng: 11 sk 1 en- gelsk 7 sk 1 eng: 6 sk gestri	7 sk 3 peninge

125. Ibidem Mat: Jensen <i>f.18r</i>	7 sk 1 eng: mitsommer 22 1/2 sk Martini 7 sk 1 eng: kyndermesse 12 sk <i>gestri</i> til Martini	7 sk 1 eng: 22 1/2 sk Martini 7 sk 1 engsk 12 sk <i>gestri</i>	7 sk 1 eng: 22 1/2 sk Martini 7 sk 1 eng: 12 sk <i>gestri</i>	7 sk 3 peninge
--	--	--	---	----------------

126. Ibidem
Rasmus Pet-
ri³⁶³ aff gade-
huss jorden

ENDEGARD

127. Anders Smedh	7 sk 1 eng: mitsomer 2 m 1 sk 9 pe- ninge Martini 7 sk 1 eng: kyndermese 12 sk <i>gestri</i>	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 engsk 12 sk <i>gestri</i>	7 sk 1 eng: 2 m 1 sk 9 d 7 sk 1 engsk 12 sk <i>gestri</i>	7 sk 3 peninge
Aff ald byenn	4 sk grot fæ- scat 1/2 t smør mitsomer	4 sk g 1/2 t smør	4 sk g fæscat 1/2 t smør	1/2 t smør

ALFFUERSLØFF

128. Oluff Kaare	6 sk grot Martini 12 sk <i>gestri</i>	6 sk g 12 sk <i>gestri</i>	6 sk g 12 sk <i>gestri</i>	
129. Niels Ipsen	6 sk g 12 sk <i>gestri</i>	6 sk g 12 sk <i>gestri</i>	6 sk g 12 sk <i>gestri</i>	
130. Truel (!) Kaare	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	
<i>f.18v</i> 131. Ibidem Jes Matsen	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	

³⁶³) Navnet gennemstreget, ovenover er skrevet »Samme Mat: Jensen«.

132. Ibidem	3 sk g	3 sk g	3 sk g
Oluff Jull	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

133. Ibidem	3 sk g	3 sk g	3 sk g
Hans Laur:	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

TYRNEHOWET

134. Laur:	1 f smør	1 f smør	1 f smør
Smed	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

135. Ibidem	1/2 t smør	1/2 t smør	1/2 t smør
Klaus Persen	12 sk <i>gestri</i>	12 sk <i>gestri</i>	12 sk <i>gestri</i>

136. Ibidem	1 f smør	1 f smør	1 f smør
Rasmus Hansen	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

137. Ibidem	1/2 t smør	1/2 t smør	1/2 t smør
And: Iguorsen	12 sk <i>gestri</i>	12 sk <i>gestri</i>	12 sk <i>gestri</i>

138. Ibidem	1 f smør	1 f smør	1 f smør
Hans Kaare	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

RECKEN

139. Niels He- mingsen ³⁶⁴ f.19r	1 f smør	1 f smør	1 f smør
	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>	6 sk <i>gestri</i>

SKOW HWSSE

140. Niels Cle- metsen	7 1/2 sk mitsommer 6 sk Martini 7 1/2 sk kyn- dermesse 12 sk <i>gestri</i>	7 1/2 sk mit- somer 6 sk Martini 7 1/2 sk kyn- dermesse 12 <i>gestri</i>	7 1/2 sk mitsommer 6 sk Martini 7 1/2 sk kyn- dermesse 12 sk <i>gestri</i>	7 1/2 sk
---------------------------	---	---	---	----------

141. Ibidem Jep Nielsen	7 1/2 sk til mitsomer 6 sk til Marti- ni 7 1/2 sk kyn- dermese 12 sk <i>gestri</i>	7 1/2 sk til mitsommer 6sk til Marti- ni 7 1/2 sk kyn- dermese 12 sk <i>gestri</i>	7 1/2 sk til mitsommer 6 sk til Marti- ni 7 1/2 sk kyn- dermese 12 sk <i>gestri</i>	7 1/2 sk
----------------------------	--	--	---	----------

³⁶⁴) Navnet gennemstreget og erstattet af »Hans Laur:sen«.

142. Bode aff then øde jord	6 1/2 sk 1 eng: mitsommer 3 1/2 sk 1 eng: Martini 6 1/2 sk 1 eng: kyndermessen	6 1/2 sk 1 eng: 3 1/2 sk 1 eng: 6 1/2 sk 1 eng:	6 1/2 sk 1 eng: 3 1/2 sk 1 eng: 6 1/2 sk 1 eng:	
143. Ibidem Oluff Inguor- sen f.19v	6 1/2 sk 1 eng: mitsommer 3 1/2 sk 1 eng: Martini 6 1/2 sk 1 eng: kyndermesse	6 1/2 sk 1 eng: 3 1/2 sk 1 eng: 6 1/2 sk 1 eng:	6 1/2 sk 1 en- gelsk 3 1/2 sk 1 en- gelsk 6 1/2 sk 1 en- gelsk	
144. Ibidem Hans Persen	7 1/2 sk til mitsomer 6 sk tiil Mar- tini 7 1/2 sk kyn- dermessen 12 sk gestri	7 1/2 sk til mitsomer 6 sk langille 7 1/2 sk 12 sk gestri	7 1/2 sk til mitsomer 6 sk langille 7 1/2 sk 12 sk gestri	7 1/2 sk til mitsomer
145. Aff hans øde jord	6 1/2 sk 1 engelsk mit- somer 3 1/2 sk 1 eng: Martini 6 1/2 sk 1 eng: kyndermessen	6 1/2 sk 1 eng: mitsomer 3 1/2 sk 1 eng: 6 1/2 sk 1 eng:	6 1/2 sk 1 eng: til mitsomer 3 1/2 sk 1 en- gelsk 6 1/2 sk 1 en- gelsk	6 1/2 sk 3 peninge
146. Ibidem Knwd Suen- sen	7 1/2 sk mit- somer 6 sk til Mar- tini 7 1/2 sk til kyndermesen 12 sk gestri	7 1/2 sk 6 sk 7 1/2 sk 12 sk gestri	7 1/2 sk til mitsomer 6 sk langilde 7 1/2 sk 12 sk gestri	7 1/2 sk 3 peninge

EGEBIERIG

147. Mat: Hemingsen f.20r	15 sk mitsommer 22 1/2 sk Mar- tini 15 sk kynder- messen 24 sk gestri	15 sk 22 1/2 sk 15 sk 1 1/2 m gestri	15 sk tiil mit- somer 22 1/2 sk lan- gilde 15 sk tiil kyndermesen 1 1/2 m gestri	15 sk mitsomer
-------------------------------------	---	---	--	-------------------

Aff Skowhuss og Egebierig	4 sk g fæscat 1/2 t smør mitsomer	4 sk g fescat 1/2 t smør	4 sk g fæscat 1/2 t smør	1/2 t smør
------------------------------	---	-----------------------------	-----------------------------	------------

SNESØRE

148. Houet garden Jens Nielsen vti boer fru Anne Holgers haffu- er ladet yt	6 m landgile 12 sk gestri	6 m langille 12 sk gestri	6 m langille 12 sk gestri
--	------------------------------	------------------------------	------------------------------

149. Ibidem Lase Hemingsen	3 marc langil- le 6 sk gestri	3 m landille 6 sk gestri	3 m langille 6 sk gestri
----------------------------------	-------------------------------------	-----------------------------	-----------------------------

150. Ibidem Jep Heming- sen	3 m langille 6 sk gestri	3 m langille 6 sk gestri	3 m langille 6 sk gestri
-----------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

151. Ibidem Niels Drucken	3 m langille 6 sk gestri	3 m langille 6 sk gestri	3 m langille 6 sk gestri
------------------------------	-----------------------------	-----------------------------	-----------------------------

152. Ibidem Hans Fynbo gard	3 m langille 6 sk gestri	3 m langille 2 sk aff gestri- et	3 m langille 2 sk af gestri- et
-----------------------------------	-----------------------------	--	---------------------------------------

f.20v

153. Ibidem Henricks gard er øde	1 marc langil- le 6 sk gestri
--	-------------------------------------

154. Ibidem Niels Olsen	3 m oc 15 sk 4 høns 2 gess 2 sk:r auene 12 sk gestri
----------------------------	--

155. Ibidem 3 marc 15 sk
 Per Hoffmand 4 høns
 2 gess
 2 sk:r auene
 12 sk gestri

156. Ibidem 3 m oc 15 sk
 Bo Jenssen 4 høns
 2 gess
 2 sk:r auene
 12 sk gestri

f.21r

BRANNELØFF

157. Per	4 1/2 marc	4 1/2 m langile	4 1/2 m langil-
Moenssen fru	lan-gille		de
Annæ Holgers	12 sk gestri	12 sk gestri	12 sk gestri
haffer			

158. Ibidem	4 1/2 marc	4 1/2 m langile	4 1/2 m langile
And: Moensen	langille		
	12 sk gestri	12 sk gestri	12 sk gestri

159. Ibidem	4 1/2 m langil-	4 sk aff land-	4 sk aff
encke søn	le	gillet	langillet
	12 sk gestri		

160. Ibidem	4 1/2 m langil-
Jens Olsen	le
	12 sk gestri

161. Ibidem	4 1/2 m langil-
Jens Nielsen	le
	12 sk gestri

SUERDBWRIG

162. Jep Jens-	61/2 m 4 sk	61/2 m 4 sk	61/2 m 4 sk
senn	langille		
	12 sk gestri		

Hamersherrit**VINDLNGE**

163. Oluff Jensen	1 lød:c langill- de 12 sk <i>gestri</i>	1 lød:c 12 sk <i>gestri</i>	1 lød:c
164. Ibidem Hans Dywr	1 lød:c langill- de 12 sk <i>gestri</i>	4 sk g 2 sk oc 7 sk 12 sk <i>gestri</i>	1 lød:c ³⁶⁵ 11 sk <i>gestri</i> oc 2 1/2 m gartz- festning ³⁶⁶

f.21v

165. Ibidem Per ³⁶⁷ Jepsen	3 sk g langille 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>	3 sk g 6 sk <i>gestri</i>
--	---------------------------------------	------------------------------	------------------------------

STUBY

166. Hans Mi- chelsen	4 1/2 sk grot langille 6 sk <i>gestri</i>	4 1/2 sk g 6 sk <i>gestri</i>	4 1/2 sk g 6 sk <i>gestri</i>
167. Ibidem Micheld Skobe	4 sk g langille 6 sk <i>gestri</i>	4 sk g 6 sk <i>gestri</i>	4 sk g 6 sk <i>gestri</i>

Aff bode for:ne byer	1 f smør	1 f smør	1 f smør	1 f smør
-------------------------	----------	----------	----------	----------

LWNBDBY

168. Hemmyng Tuesen	6 sk g langille 4 1/2 sk 1 m <i>gestri</i>	6 sk g oc 6 g 1 m <i>gestri</i>	6 sk g langile oc 4 1/2 sk biscoptinde 1 m <i>gestri</i>
---------------------------	--	---------------------------------------	---

³⁶⁵) Herover står »2 1/2 m«, som igen er gennemstreget (2 1/2 m = knap 1 lødig mark).

³⁶⁶) Notitsen om gårdfæstning er tilføjet med lille skrift i samme spalte under rubrikken »11 sk *gestri*«.

³⁶⁷) »Per« slettet og erstattet af »Jes«.

Flackebergs herrit**BIERLÆ**

169. Hans	1 p big	1 p big	1 p big
Truelsen	1 p rw	1 p rw	1 p rw
	1 t auene	1 t auene	1 t auene
	1 m	1 m	
	1 scriffersk:e		

170. Ibidem er	1 p big	1 m	14 sk
øde	1 p rw		
f.22r	1 t auene		
	1 m		
	1 scriffersk:e		

LYWNGBY

171. Jon Pers-	1 p big	1 p big	1 p big
senn	1 p rw	1 p rw	1 p rw
	1 t auene	1 t auene	1 t auene
	1 m	1 marc	1 m
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e

172. Ibidem	1 p big	1 p big	1 p big
Hans Nielsen	1 p rw	1 p rw	1 p rw
	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-
	ne	ne	ne
	10 1/2 sk oc 2	10 1/2 sk 2 pe-	10 1/2 sk 2 pe-
	peninge	ninge	ninge
f.22v	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e

173. Ibidem	1 p big	1 p big	1 p big
Per Matssen	1 p rw	1 p rw	1 p rw
	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-
	ne	ne	ne
	10 1/2 sk 2 pe-	10 1/2 sk 2 pe-	10 1/2 sk 2 pe-
	ninge	ninge	ninge
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e

174. Ibidem	1 p big	1 p big	1 p big
Jens Jwl	1 p rw	1 p rw	1 p rw
	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-	3 1/2 sk:e aue-
	ne	ne	ne
	10 1/2 sk oc 2	10 1/2 sk oc 2	10 1/2 sk 2 pe-
	peninge	peninge	ning
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriff:e

SKIRPINGE

175. Er øde	1 1/2 p big	1 p big
Clemet Laur:	1 1/2 p rw	1/2 p rw ³⁶⁸
leid oc Anders	1 m	
Knutsen	1 scriffersk:e	

f.23r

LWNUDBY

176. Er øde	1/2 p big	
	2 t auene	1 sk g
	1 scriffersk:e	

Løwe herrit

RYGETH

177. Per	1 p big	1 p big	
Suenssen	1 p rw	1 p rw	
	1 sk g	1 sk g	1 sk g
	1 scriffersk:e		
	6 sk gestri		

178. Ibidem	1 p big		1 p big
Niels	1 p rw		1 p rw ³⁶⁹
Jenssen	1 sk g	1 sk g	1 sk g
	1 scriffersk:e		
f.23v	6 sk gestri		

179. Ibidem	1 1/2 p big	2 p big	1/2 p big
Per Anderssen	1 1/2 p rw	1 p rw	1 1/2 p rw
	13 1/2 sk	13 1/2 sk	
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	
	6 sk gestri	6 sk gestri	

180. Ibidem er	1 p big
øde vesten	1 p rw
fore Niels	1 sk g
Jensen gard	1 scriffersk:e
	6 sk gestri

³⁶⁸) »1/2 p« vist rettet fra »1 p«.³⁶⁹) »rw« rettet fra »big«.

GERLØFFUE

181. Er øde	1 1/2 p big	2 p big	2 p big
er leyt aff	1 1/2 p rw		
Oluff Jorensen	13 1/2 sk		
oc Per Nielsen	1 scriffersk:e		
for 2 pund	6 sk gestri		
korn			
f.24r			

VLSTORP

182. Jens Tinkel	1 1/2 p big	1 p big oc 10 sk:r	1 p big
	1 1/2 p rw	1/2 p big 1/2 p rw Clemet fick	1 p rw oc 4 sk:r
	13 1/2 sk	13 1/2 sk	13 1/2 sk
	1 scriffersk:e		
	6 sk gestri	6 sk gestri	
183. Ibidem er øde Niels Olsen leyt	1 1/2 p big oc 6 sk:r	18 sk:r big	1/2 p big
	1 1/2 p rw oc 5 sk:r	15 sk:r rw	
	15 sk		
	1 scriffersk:e		
	6 sk gestri		

Arsherrit

FUGELDE MAGLE

184. Per Lauritssen	2 p big	2 p big	2 p big
f.24v	2 p rw	2 p rw	2 p rw
	2 sk grot	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e
	11 sk gestri	11 sk gestri	11 sk gestri
185. Ibidem	1 p big		1 p big
LILLEGARD	1 p rw		1 p rw
Per L	1 sk grot		
	1 scriffersk:e		
	6 sk gestri		

186. Ibidem	2 p big	2 p big	1 p big
Jørichen	2 p rw	2 p rw	2 p rw
Brydie	2 sk grot	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffer:e
	8 sk gestri	8 sk gestri	8 sk gestri
187. Ibidem	2 1/2 p big	2 p big 12 sk:r	2 p big 12 sk:r
Laur: Olsen	2 1/2 p rw	2 1/2 p rw	2 1/2 p rw
f.25r	3 sk g	3 sk g	3 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e
	11 sk gestri	11 sk gestri	
188. Ibidem	2 p big	2 p big	2 p big
Per Kuld	2 p rw	2 p rw	2 p rw 4 sk:r
	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e
	8 sk gestri	8 sk gestri	8 sk gestri
189. Ibidem	2 p big	2 p big	2 p big
Laur: Jensen	2 p rw	2 p rw	1 p rw
	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e
	8 sk gestri	8 sk gestri	8 sk gestri
f.25v			
190. Ibidem	2 p big	2 p big	1 1/2 p big
Suend Dauit-	2 p rw	2 p rw	2 p rw
sen	2 sk g	2 sk g	2 sk g
	1 scriffersk:e	1 scriffersk:e	1 scriffersk.e
	8 sk gestri	8 sk gestri	8 sk gestri
191. Ibidem	1 p big	1 p big	1 p big
norden Per	1 p rw	1 p rw	1 p rw
Kuldz gard er	1 sk g		
øde thet haffer	1 scriffersk:e		
Per Laur: for			
2 p			
192. Ibidem	2 p big	1 1/2 p big	1 p big
Huidz bol hoss	2 p rw	1 1/2 p rw	
Suend Dauit-	2 sk g	1 sk g	
sens g: thet	1 scriffersk:e	1 scriffersk.e	
haffer Niels			
Diegen for 3 p			
1 sk g			
Matt: Kuld			

193. Ibidem	1 p big	1/2 p big
Per	1 p rw	
f.26r	1 sk g	
Michelsens	1 scriffersk:e	
øde gard		

PROVESTORPE

194. Jep Ipsen	3 f smør	3 f smør	3 f smør
----------------	----------	----------	----------

TOVETORPS kircke

195. her Jørig-	17 lam	17 lam	17 lam	17 lam
henn	15 par høns	15 par høns	15 par høns	15 par høns
	1 p vox	1 p vox	1 p vox	
f.26v				

Summa de totis opbørrelse³⁷⁰ 255 m 11 sk oc 10 peninge in anno
mdxiiii rede peninges opbørrelse

Summa summarum in eodem anno aff rwen³⁷¹ er 9 lester 5 pund
big oc 4 skeper

Summa summarum eodem anno er 4 1/2 lest 3 p rw oc 4 sk:r

³⁷⁰) »opbørrelse« tilf. ov. l., »lv« rettet fra et ulæseligt tal.

³⁷¹) »rwen« er fejlskrevet for byg.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER

Den landbrugshistoriske værdi af de seks bevarede regnskaber fra Sankt Agnete kloster ligger ikke blot i det betydelige antal godsenheder af forskellig størrelse spredt over en stor del af Sjælland. Der gives desuden et varieret billede af avl, afgifter, evnen til at betale disse, øde gods og fæsteforholdene i almindelighed: Takket være at der kun mangler regnskab for et enkelt år (og jordebog for to), kan vi nøje følge udviklingen gennem en syv-års periode i begyndelsen af 1500-tallet, hvilket giver mulighed for sammenligning med andre samtidige regnskaber og jordebøger. Regnskaberne meddeler naturligt nok intet om arealforhold, men i en række tilfælde kommer det omfattende brevmateriale til hjælp, ligesom det kaster et klarere lys over ødegodset.

Det beskedne hoveri af de ti gårde i Sømme herred anføres i de tre første jordebøger, ikke i 1513, men består formentlig fortsat. På grund af hoveriet er Sømme herred fritaget for gæsteriafgifter, mens stort set resten af godset vel skulle betale sådanne, de nævnes ikke i jordebøgerne 1508-10, før vi når til Bårse herred (nr.100 ff), og de forekommer ikke blandt indtægterne 1508-10. Kan de mon være tillagt forstanderen og / eller skriverne som løn for deres arbejde? Der må være sket en ændring i de tabte jordebøger 1511 eller senest 1512, for indtægtsregnskabet 1512/13 anfører under pengeindtægterne gæstepenge fra og med Torslundelille (nr. 33), Tune herred, både som betalt og det der skulle betales af hver enkelt landsby. Det ser ud til, at ikke blot Sømme herred, men også Jørlunde og Smørum herreder er fritaget for gæsteri. Jep Black i Herslev (nr. 22) burde være fritaget, men har betalt en mark gæsteri 1512 ff. 1513-14 indgår gæsteri i jordebog og regnskaber,

men langt fra alle fæstere skal betale denne afgift.³⁷² For de relativt få bønder, der skal yde æg og kalvepenge eller fæskat, anføres disse afgifter både i jordebog og regnskaber som betalt til påske.

Rundt omkring i de første tre jordebogsregnskaber nævnes en række betalingsterminer, indtægtsregnskabet nævner ingen datoer, og i 1513-jordebogen anføres terminerne midsommer, Martini og kyndelmisse kun for de pengebetalende gårde i Bårse og Hammer herred. 1515-regnskabet, som standser ved midsommer, anfører i en lang række tilfælde lam og høns som betalt. Men hvis påske for lam og midsommer for høns er de normale terminer for disse ydelser, kan man ikke regne med, at afgifterne altid indføres i de tre første regnskaber i den rækkefølge, de kommer ind. Normalt blev kornet betalt til Michaelis (29/9)³⁷³, sjældnere til Martini (11/11), der var termin for landgilden af de pengebetalende gårde, som havde tre terminer 24/6, 11/11 og 2/2. Afvigelser fra normen anføres i indtægtsrubrikken, således har Jep Olsen (nr. 14) i 1508 betalt byg, høns og gås søndag efter S. Michels dag. Nr. 18 betaler 1/2 lødig mark (ervedspenge) søndag før midfaste, som i 1509 var 18. marts. 11. juli blev der i Bårse betalt to Skånegarn³⁷⁴, 2 mark voks og 1 f smør. Datoen anføres som tirsdag efter Knud Konges dag. Hans Dyr (nr. 161) i Vindinge skulle betale sine landgildepengge, 1 lødig mark, til Mortensdag (11/11), men betalte dem først til S. Jørgens dag (23/4 1509) – altså lige før regnskabsårets afslutning. Også i 1510 har tre eller fire bønder ventet med delvis betaling af rug og byg til S. Jørgens aften. Mere almindelig, omend ikke hyppig, er en eller et par ugers forsinkelse med kornafgifter og småredsler, nogle betaler til Francisci dag (4/10), andre omkring Birgitte dag (7/10), til Dionysii dag (9/10) eller de 11000 jomfruers dag (21/10). En enkelt smørydelse betales så sent som torsdag før Elisabeth (19/11).

³⁷²) Fritagelserne synes udover de nævnte at gælde Reerslev og Hastrup i Tune herred, godset i Lille herred, Ramsø herred på nær Kløvested, Bjæverskov herred og Ringsted herred. I Merløse herred er kun Tåstrup undtaget, mens Stevns herred og Fakse herred går fri. Tybjerg herred betaler gæstepenge, og fra og med Bårse yder alle gæsteri, som allerede anført i 1508-10 jordebøgerne.

³⁷³) I 1509 nævnes det i ca. 25 tilfælde, at landgilden er betalt til Mikkelsdag eller kort derefter.

³⁷⁴) Skånegarn forekommer også i Vordingborg lensregnskab 1513

Normalt nævnes hoveriydelserne ikke blandt indtægterne, men 1509 leverer Oluf Olsen 2 læs ved samme dag, han betaler landgilden. De fælles afgifter af S. Jernløse by blev betalt med æg og kalve til påske, i 1509 er smørret betalt tidligere end 10/7, da den ene lodige mark ydes, den anden først til Mikkelsdag.

Indirekte får vi at vide, at klosteret havde en ladegård, idet en række ydelser leveres »på gården«, mens andre leveres »i kloster«. Det som afleveres i selve klosteret drejer sig fortrinsvis om rug (til brødbagning m.v.). 1510 nævnes, at 1 p korn bliver malet »på salen«. Derimod synes klosteret ikke selv at have brygget øl, da specifikke bygleverancer fortrinsvis sker til fremmede købmænd, enkelte gange til Mads Eriksen eller en af skriverne. 1508-09 købes der tømmer bl.a. i Holbæk til at opbygge møllen i Sønder Jernløse. I et par tilfælde er kornafgifter konverteret til ål eller sild.

Af gavebrevene fremgår, at det ikke var ualmindeligt, at giveren forbeholdt sig indtægterne af det donerede gods i sin levetid. Til gengæld for gaverne skulle klosteret levere sjælemesser, i et enkelt tilfælde benævnt årtid, dvs. en årlig messe på dødsdagen. Eller også var godsgaven at betragte som »medgift« for indtrædende nonner. Medgift i gods forekommer kun de første 100 år, derefter må man regne med, at pigerne har fået en pengegave med sig. Der er intet eksempel fra S Agnete kloster, men det nævnes et par gange i S. Clara klostres breve. En enkelt enke nævner, at hun er opdraget i Agnete kloster, derimod er der intet steds i regnskaber eller breve antydning af pleje af syge eller bespisning af fattige, her til må man antage, at en del af de overskydende naturalieafgifter er anvendt i lighed med, hvad man kender fra bedre oplyste udenlandske klostre.

En række biskoppelige afladsbreve og tilladelser til indsamling skyldes, at klosteret er brændt; det skete i alt fald tre gange i løbet af 1300- og 1400-årene.

Udover kyndelmisse, S.Hans, S.Michael og S.Martin nævnes i sammenhæng med en række betalinger helgendagene for Birgitta, Dionysius, Dorothea, Elisabeth (med himmelen), 11000 jomfruer, Franciscus, S.Jørgen (Georg), Knud Konge og Mauricius. Desuden nævnes jul, midfaste og skærtorsdag. Andre enkeltstående kulturhistoriske oplysninger forekommer f. eks. er en ydelse leveret direkte til priorinden i Ringeporten. En nærlæsning af teksterne maler nogle realistiske hverdagsbilleder, som vi

ikke har for mange af i de brydningsår, der betegnede middealderens slutning.

Til sidst et par ord om klosterets navneformer. Genitiven *Agnētis* (nom. *Agnes*) er den almindelige latinske betegnelse. Da dansk sprog sejrer i 1400-tallet, forekommer både »S. Agnete/is Closther« og »S. Awens klosther«. Den sidste er formentlig den almindeligste. Begge former fortsætter op gennem det 16. århundrede, undertiden kan begge findes i samme cancelliskrivelse. Historikerne fra Huitfeldt og fremover har som regel valgt »Sankt Agnete Kloster«; derfor anvender også jeg denne navneform.

KILDER OG LITTERATUR

Utrykte kilder

Rigsarkivet

Sankt Agnete klostres arkiv findes nu samlet i Rigsarkivet. Brevene indtil 1450 er indordnet på dato i Ny kronologisk række. 1452-1566 findes under S. Agnete kloster, hvor jordebøger og regnskaber er anbragt til sidst (L 44-86)

Arnamagnæanske Institut

AM. Diplomatarium Danicum. Clara klostres breve findes fortrinsvis i fasciklerne LI-LXXV.

Roskilde kapitels breve er spredt rundt i den danske diplomsamling, især i fasciklerne XIX-XLVII.

Det Kongelige Bibliotek

Fragment nr. 7... Omslag fra Agnete klostres jordebog, afleveret fra RA.

Litteratur

Arhnung, J. O. (udg.): Roskilde kapitels jordebog 1568, Kbh. 1965.

Christensen, Aksel E.: Senmiddelalderlige Fæsteformer som Forudsætning for Forordningen om Livsfæste af 1523. Festskrift til Erik Arup 1946, s. 134-56. Genoptrykt i Danmark, Norden og Østersøen. Kbh. 1976.

Christensen, Aksel E.: Problemerne omkring forordningen om livsfæste 1523. Fortid og Nutid XXX, 1982 s. 672-681.

Christensen, C. A.: Nedgangen i landgilden i det 14. aarhundrede. Hist. Tidsskrift, 10 Rk. Bd. 1 1930-31, s. 446-465.

Christensen, C. A. (udg.): Roskildekirkens jordebøger og regnskaber.

- Danske middelalderlige Regnskaber 3 rk. I, Kbh. 1956.
- Christensen, C. A.*: Ændringerne i landsbyens økonomiske og sociale struktur i det 14. og 15. århundrede. Hist. Tidsskrift 12 rk. bd. 1, 1963-65 s. 257-348.
- Christensen, C. A.*: Danmark. Ødegårder og ny bosetning i de nordiske land i senmiddelalderen. Rapporter til Nordisk Historikermøde i Bergen 1964, s. 7-24.
- Dahlerup, Troels*: Lejebreve og entreprenører. Kongemagt og samfund i middelalderen. Festskrift til Erik Ulsig, Kbh. 1988 s. 347-361.
- Danmarks gamle Personnavne I Fornavne, II Tilnavne. Udg. af *G. Knudsen, M. Kristensen og Rikard Hornby*, Kbh. 1936-64.
- Diplomatarium Danicum / Danmarks Riges Breve. 2-4. rk. bd. 7 1250-1400. Udg. af Det danske Sprog- og Litteraturselskab 1938-2000.
- Hill, Thomas*: Middelalderlige nonneklostre mellem religiøse idealer og verdslige krav. Bidrag til historien af klostrene Vor Frue, St. Clara og St. Agnes i Roskilde. Kirkehist. Samlinger 1995, s. 7-30.
- Jexlev, Thelma*: Fra dansk senmiddelalder. Nogle kildestudier. Odense 1976.
- Jexlev, Thelma*: Nonneklostrene i Roskilde. Hist. årbog fra Roskilde amt 1977, s. 25-40.
- Jexlev, Thelma*: Et nonneklosters godshistorie gennem 300 år. Sankt Clara kloster i Roskilde 1256-1561. Hist. årbog fra Roskilde amt 1994, s. 13-32.
- Johansen, Marianne*: Beginer i Danmark. Fromhed og verdslighed i middelalder og renaissance. Festskrift til Thelma Jexlev 1985, s. 18-23.
- Kancelliets Brevbøger vedrørende Danmarks indre Forhold. I Uddrag, udg. ved *L. Laursen*. 1571-1575, Rigsarkivet 1898.
- Kroman, Erik*: Oversigt over mønthisorien med særlig hensyn til regneenhederne. Rigsarkivet 1961.
- Kronens Skøder paa afhændet og erhvervet Jordegods i Danmark. I 1535-1648 ved *L. Laursen*. Rigsarkivet 1892.
- Lokalarkiver til 1559. Gejstlige Arkiver I Ærkestiftet og Roskilde stift. Vejledende arkivregistraturer XVII. Ved *Thelma Jexlev*, Rigsarkivet 1977.
- Nyrop, C.* (udg.): Danmarks Gilde- og Laugsskraaer fra Middelalderen. I-II Kbh. 1899-1905.
- Næsbyhoved lens regnskaber 1502-11, udg. ved *Haakon Bennike Madsen og Erland Porsmose*, Odense 1991.
- Pedersen, Frank*: Frederik I.s forordning af 14. maj 1523 – en kommentar til Benito Scocozza. Fortid og Nutid XXX, 1983 s. 97-110.
- Rasmussen, Poul*: Mål og vægt, 1975.

Repertorium Diplomaticum Regni Danici Mediævalis. Fortegnelse over Danmarks Breve fra Middelalderen. Med Udtog af de hidtil utrykte. 1. Rk. Til 1450, 2. Rk. 1451-1513 udg. af *Kr. Erslev* og *William Christensen*, Kbh. 1894-1939.

Scocozza, Benito: Blev der indført livsfæste i Danmark i 1523 ? Fortid og Nutid XXIX, 1980 s. 184 ff.

Sjællands Stifts Landebog 1567, udg. ved *Svend Gissel* 1958.

Skovklosterregnskaberne 1467-1481 udg. ved *Merete Dahlerup*, Kbh. 1993.

Skrubbeltrang, Fridlev: Det danske Landbosamfund 1500-1800, Kbh. 1978.

Ulsig, Erik: Danske adelsgodser i middelalderen. Disp., Kbh. 1968

Ulsig, Erik: Studier over registret fra Ringsted og Ramsø herreder ca. 1517. Bol og By 2. rk. 2 1978, s. 49-76.

Ældste danske Arkivregistraturer IV-V, udg. af *S. Birket Smith* og *William Christensen*, Kbh. 1899-1910.

REGISTRE

Registrene omfatter kun de navne, der forekommer i de udgivne tekster. Både person- og stednavne anføres i nugældende form med afvigelser anført i parantes. Efter navnet følger i kursiv godsnummer (-numre), derefter år og foliobetegnelse. Da indtægtsregnskabet gælder 1512/1513 betegnes det som 1512, selv om det findes efter 1513-jordebogen i samme hefte.

Ved personnavne nævnes fornavnet først efterfulgt af patronym, slægts- eller tilnavne står dog forrest efterfulgt af komma og fornavn (med henvisning fra fornavnet). Erhvervsbetegnelser er overalt både i tekst og register behandlet som tilnavne.

For stednavnene gælder, at herredsnavne kun er medtaget, når de står i originalteksten. Sognavne anføres med tilføjet herredsnavn. Både herreds- og sognavn er tilføjet ved landsbyer.

Personnavne

Albrecht se: Goch

Anders, se: Bonde, Falster, Fynbo,
Skrædder, Smed, Sværdfeger, Un-
ger

Anders, ansat i Agnete kloster 1508
1v, 4r

Anders, møller, Sønder Jernløse,
Merløse h., *82 1508 5v*

Anders Hansen, Slimminge, Bjæverskov h., *65 1508-1510 4r*

Anders Ingvorsen, Skovhuse, Bårse h., *143 1508-1510 10r, 9v*

Anders Ingvorsen, Tjørnehoved, Bårse h., *137 1509-1510 9v,r, 1512 29Br, 38r, 1513 18v*

Anders Ipsen, Ramsømagle, Ramsø h., *1512 36v, 1513 8r*

Anders Jensen, Sønder Jernløse,
Merløse h., *73 1512 28r, 33r, 39r, 40r, 41r, 1513 10r*

Anders Knudsen, Skibinge, Bårse h.,
113 1508-1510 7v

Anders Knudsen, Skørpinge, Slagelse h., *175 1512 35v, 1513 22v*

Anders Knudsen Ølsemagle, Ramsø h., *45 1508 4r (ov. l.)*

Anders Mogensen, Brandelev, Hammer h., *158 1513 21r*

Anders Nielsen, Bårse, *106 1508-1510 7r, 1512 29Ar, 1513 15v*

Anders Nielsen, købmand (?) i Køge,
1508 3v, 4r

Nørre Anders, Tjørnehoved, Bårse h.,
134 1508 9v (ov. l.)

- Anders Persen, Ramsøllille, Ramsø h., 1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
- Anders Tuesen, Ramsø (magle eller lille), 51 (?) 1510 11v
- Anne, Rye, Løve h., 178 1508-1510 11v, 12r, 11r
- Anne Holgers se: Meinstrup, Anne
- Anne Ingels, Roskilde, 1 1508-1510 1r, 1512 27r, 1513 1r
- Asser Olufsen (Olsen), Gundsøllille, Sømme h., 15 1508-1510 1v, 1512 31v, 37v, 1513 1v
- Bager (Bagere), Mads, Lille Skensved, Ramsø h., 41 1508-1510 3v, 1512 27v, 32v, 36v, 38v, 40r, 41r, 1513 6v (*gennemstreget*)
- Bertil se: Jyde
- Birgitte Oxesdatter se: Oxe
- Black, Jep, Herslev, Sømme h., 22 1508-1510 2v, r, v, 1512 27v, 31v, 34v, 38v, 39v, 40v, 1513 3r
- Bo Albretsen, Torslundelille, Tune h., 33 1512 27v, 32r, 37v, 1513 5r
- Bo Ipsen, Ølsemagle, Ramsø h. – fejl for: Bo Persen, 45 1513 7r
- Bo Jensen, Endegårde, Bårse h., 127 1508 9r (*ov. l.*)
- Bo Jensen, Jenslev, Volborg h., 87 1508-1510 6r, 5v, 1512 28v, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r, 1513 13Ar
- Bo Jensen, Snese, Bårse h., 1513 20v
- Bo Persen, Olstrup, Fakse h., 96 1508-1510 6v, r, 1512 38r, 1513 14r
- Bo Persen, Ølsemagle, Ramsø h., 45 (43) 1508 4r (*ov. l.*), 1512 27v, 32v, 36v, 1513 7r (*fejlskrevet* Ipsen)
- Bodil (Boeld) Niels'e, Skibinge, Bårse h., 118 1512 29Av, 1513 17r
- Bodil Smeds (død ?), Roskilde, 2 1508 1r
- Bonde, Anders, Sønder Jernløse, Merløse h., = Anders Jensen 73(75) 1508 5r (*ov. l.*), 1512 34v
- Bonde, Jep, Vigersted, Ringsted h., 68 1508-1510 4v, 1512 33r, 34v, 37v, 1513 9v
- Bryde (Brydie), Jørgen, Store Fuglede, Ars h., 186 1508-1510 12r, 11r, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 24v
- Brynning, Roskilde, 3 1508-1510 1r
- Buch, Hans, Bjerger, Flakkebjerg h., 170 1508 11r
- Bynck, Hemming, Bjerger, Flakkebjerg h., 170 1510 10v
- Bølle, Mads Eriksen, forstander for Agnete kloster, 1508-1510 1r, 1508 1v, 2v, 6v
- Cecilie (Zisæ) Anders', Skibinge, Bårse h., 124 1508-1510 8v, r
- Christian se: Jyde
- Christine Peders, Store Fuglede, Ars h., 188 og 193 1508 12r-v
- Claus Persen, Tjørnehoved, Bårse h., 135 1508-1510 9v, r, 1512 29Br, 38r, 1513 18v
- Clemens, ansat i Agnete kloster, 1512 34r, 35 v
- Clemens (Klemet) Lauridsen, Skørpinge, Slagelse h., 175 1512 33v, 1513 22v
- Clemens Persen, Sønder Jernløse, Merløse h., 77 1508-1510 5r
- Clinte se: Klinte
- Degn (Diegn), Hans, Ølstykke, 27 1508 2v (*ov. l.*), 1509-1510 2v
- Degn, Jens (Degind, Deghen), Jenslev, Volborg h., 84 1508-1510 5v, 1512 28v, 33r, 35r, 1513 12v
- Degn, Jens (=Niels?), Store Fuglede, Ars h., 192 1508-09 (i 1509 rettet til Niels) 12, 1510 11v, 1512 31r, 34r (*Jens*) 35v, 1513 25v
- Drucken, Niels, Snese, Bårse h., 151 1513 20r
- Due, Laurids (Lasse), rådmænd i Roskilde, 12 1508-1510 1r, 1512 27r
- Dyr (Diwr), Hans, Vindinge, Hammer h., 164 1508-1510 10v, 11v, 10r, 1512 30r, 1513 21r

- Dyring, Jørgen Lauridsen, Kamstrup, Sømme h., 19 1510 2r, 1512 27r, 31v, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513 2v
- Dyring, Laurids (Lass, Lasse), Kamstrup, Sømme h., 18 1508-1510 2r
- Erik, Torben Oxes tjener, 1510 12r
- Erik Nielsen, Udlejre, Lyng-Fr.borg h., 25 1508 2v
- Esbern Knudsen, Kløvested, Ramsø h., 46 1508-1510 4r, 1512 27v, 32v, 39r, 40r, 41r, 1513 7r
- Esge, Ramsøllille, Ramsø h., 60 1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
- Falster, Hr. Laurids, Sværdborg, Hammer h., 1512 30r
- Feylere (dvs. Fedler), Søren (Severend), Udlejre, Lyng-Fr.borg h., 25 1509-1510 2v
- Friis, Hemming Mogensen, Søgård, Bårse h. 110+111 1508-1510 7r-v, 1512 29Ar, 1513 16r (*gennemstregt*)
- Fynbo, Anders, (183) 1508 12r, vel samme person i Bakkendrup, Løve h. 1510 12r
- Fynbo, Hans, Snese, Bårse h., 152 1513 20r
- Fynbo, Jens (død?), Roskilde, 6 1508-1510 1r
- Fynbo, Per, Bjerge, Flakkebjerg h., 170 1508 11r (*ov. l.*)
- Fynbo, Søren (Søffren), Lundby, Slagelse h., 176 1508 11v (*ov. l.*)
- Germund (Germyn), Oppe Sundby, Jørlunde (nu Lyng-Fr.borg) h., 23 1508 2v (*ov. l.*)
- Glarvester, Poul (Poel), Roskilde, 2 1509-1510 1r, 1512 27r, 1513 1r
- Goch, Albrecht van, København, 1509 1v, 2v, 3r, 3v, 4r, 1510 2v, 3v, 4r
- Gren, Morten Lauridsen, Skibinge, Bårse h., 118 1513 17r
- Gren, Per, Skibinge, Bårse h., 117 1508 8r (*ov. l.*), 1509-1510 8r, 7v, 1512 29Av, 1513 16v
- Gunnar (Gunder), Udlejre, Jørlunde h., 25 1508 2v (*ov. l.*)
- Gyde, Jenslev, Volborg h., 86 1508-1510 6r, 5v
- Hans se: Buch, Degn, Dyr, Fynbo, Hvid, Juel, Jyde, Kaare, Laghenfader, Sommer, Tromper
- Hans, ansat i Agnete kloster, 1509 2v, 6v, 11r-v
- Hans Arildsen, Kløvested, Ramsø h., 47 1508 4r (*ov. l.*)
- Hans (Jens) Bentsen, Oppe Sundby, Jørlunde (nu Lyng-Fr.borg) h., 23 1512 31v, 34v (Jens) 1513 3v (Hans, Jens). Skifte 1512?
- Hans Ipsen, Brørdrup, Ramsø h., 62 1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
- Hans Ipsen, Køge, 1509 4r, 6r
- Hans Jensen, Tjørnehoved, Bårse h., 137 1508 9v (*ov. l.*)
- Hans Lauridsen, Allerslev, Bårse h., 133 1508-1510 9v, r, 1513 18v
- Hans Lauridsen, Rekkende, Bårse h., 139 1508 9v (*ov. l.*), 1513 18v
- Hans Lauridsen, Rye, Løve h., 179 1508 12r (*ov. l.*)
- Hans Lauridsen, Store Fuglede, Ars h., 1512 34r
- Hans Madsen, Bårse, Bårse h., 104 1513 15r
- Hans Mikkelsen, Jenslev, Volborg h., 1512 33r
- Hans Mikkelsen, Rye, Volborg h., (89) 1512 33r, 1513 13Br
- Hans Mikkelsen, Stuby, Hammer h., 166 1508-1510 11r, 10v, 10r, 1512 30v, 1513 21v
- Hans Nielsen se: Laghenfader, Hans
- Hans Persen, Darup, Sømme h., 20 1508 2r (*ov. l.*), 1512 31v, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513 3r
- Hans Persen, Lyngby, Flakkebjerg h., 172 1508 11v (*ov. l.*)
- Hans Persen, Skovhuse, Bårse h.,

- 144-145 1508-1510 10r, 9v, 1512 29Bv, 1513 19v
Hans Persen, Slimminge, Bjæverskov h., 67 1508 4v (ov. l.)
Hans Svendsen (Swønssen), Bårse, 105 1508-1510 7r
Hans Truelsen (evt. =Hans Kaare), Bjerger, Flakkebjerg h., 169 1512 33v, 35r, 37r, 1513 21v
Havtorn (Haghentorn, Haffentorn), Mads, Tåstrup, Merløse h., 69 1508-1510 4v
Hemming Jensen, Skibinge, Bårse h., 119 1508-1510 8r, 1512 29Av, 1513 17r
Hemming Jensen, Torslundelille, Tune h., 33 1508-1510 3r
Hemming (Mogensen) se: Friis
Hemming Olsen (død ?), Baldersbrønde, Lille h., 39 1508 3v (slettet)
Hemming Tuesen, Lundby, Hammer h., 168 1508 11r (ov. l.), 1512 30v, 1513 21v
Hemmingsen (!) Bosen, Vigersted, Ringsted h., 68 1508 4v (ov. l.)
Henrik se: Sommer
Henrik, Snese, Bårse h., 153 1513 20v
Henrik Jensen, Bårse, 108 1508 7v (ov. l.)
Henrik Jonsen, Ølsemagle, Ramsø h., 45 1508-1510 4r
Herman (Hermynd) Olsen, Kamstrup, Sømme h., 17 1508 2r, 1509 1v, 11v, 1510 2r, 1512 27r, 31v, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513 2r
Hjort, Jep, Ølsemagle, Ramsø h., 44 1509 3v, 1510 4r
Hjort, Oluf, Vigersted, Ringsted h., (68) 1509 4v
Hofmand, Per, Snese, Bårse h., 155 1513 20v
Holm, Niels Ipsen, Allerslev, Bårse h., 129 1509-1510 9r, 8v, 1512 29Br, 1513 18r
Hvid, Store Fuglede, Ars h., 192 1513 25v
Hvid, Hans, Slimminge, Bjæverskov h., 65 1508 4r (ov. l.), 1510 4r, 1512 28r, 39r, 40r, 41r, 1513 8v
Hvid, Jens, Slimminge, Bjæverskov h., 66 1508-1509 4v
Hvid, Niels, Slimminge, Bjæverskov h., 66 1510 4r, 1512 37r, 39r, 40r, 41r, 1513 9r
Ingeborg, Rye, Løve h., 179 1509 12v
Ingvor se: Tømmermand
Ingvor, Kyndeløse, Volborg h., 1513 41r
Jens se: Degn, Fynbo, Hvid, Juel, Keldsmed, Klinte, Kaare, Samsing, Suder, Tinckel
Jens Andersen, Kamstrup, Sømme h., 17 1508 2r (ov. l.)
Jens Bentsen se: Hans Bentsen
Jens Bentsen, Torben Oxes tjener, 1510 12r
Jens Clausen (Claffsen), Skibinge, Bårse h., 118 1508 8r (ov. l.)
Jens Esbernssen, Allerslev, Bårse h., (133) 1509, 9r
Jens Hansen, Kløvested, Ramsø h., 48 1508, 4r (ov. l.)
Jens Hansen, Ramsømagle, Gadstrup s., Ramsø h., 57 1510 11v, 1512 36v, 1513 8v
Jens Hemmingsen, Skibinge, Bårse h., 123 1508-1510 8v, r
Jens Herlufsen, Ørsted, Ramsø h., 64 1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
Jens Hermansen, Hjulebæk, Tybjerg h., 97 1508-1510 6v
Jens Ipsen, Udlejre, se: Niels Jepsen sst.
Jens (Jes) Jepsen, Vindinge, Hammer h., 165 1508 10v (ov. l.), 1513 21v (noten)
Jens Knudsen, Kløvested, Ramsø h., 47 1508-1510 4r, 1512 27v, 32v, 36v, 39r, 40r, 41r, 1513 7v
Jens Madsen, Allerslev, 131 1508 9r (ov. l.), 1512 29Br, 1513 18v

- Jens Nielsen, Brandelev, Hammer h.,
161 1513 21r
- Jens Nielsen, Herslev, Sømme h., 22
1508 2v (ov. l.)
- Jens Nielsen, Skibinge, Bårse h., 113
1508 7v (ov. l.), 1513 16r
- Jens Nielsen, Sneseere, Bårse h., 148
1513, 20r
- Jens Olsen, Bjerger, Flakkebjerg h.,
169 1508 11r (ov. l.)
- Jens Olsen, Brandelev, Hammer h.,
160 1513 21r
- Jens Olufsen (Olsen), Skibinge, Bårse h., 113 1508 7v (ov. l.), 1512
29Av, 1513 16r
- Jens Persen, Skibinge, Bårse h., 1508
9r
- Jens Tuesen, Lundby, Hammer h.,
168 1508-1510 11r, 10r
- Jep se: Black, Bonde, Hjort, Skriver,
Smed
- Jep Andersen, Lille Skensved, Ramsø
h., 40 1508-1510 3v, 1512 27v, 32v,
36v, 38v, 40r, 41r, 1513 6r
- Jep Andersen, Sønder Jernløse, Mer-
løse h., 73 1508-1510 5r, 4v
- Jep Andersen, Torslundelille, Tune
h., 34 1508-1510 3r
- Jep Arildsen, Brordrup, Ramsø h.,
1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
- Jep Arildsen (Aritzen), Jersie, Tune
h., 37 1508-1510 3v, r, v, 1512 27v,
1513 6r
- Jep Gremersen, Ølsemagle, Ramsø
h., 43 1508-10 4r, 3v, 4r, 1512 27v,
32v, 36v, 1513 7r
- Jep Hemmingsen, Smørum, 28 1510 3r
- Jep Hemmingsen, Sneseere, Bårse h.,
150 1513 20r
- Jep Jensen, Herslev, Sømme h., 22
1513 3r
- Jep Jensen, Sværdborg, Hammer h.,
162 1513 21r
- Jep (Jeppe) Jepsen (Ipsen), Provs-
trup, Volborg h., 194 1508-1509
12v, 1509 6v, 1510 11v, 1512 38r,
1513 26r
- Jep Nielsen, Skovhuse, Bårse h.,
141+142 1508-1510 10r, 9r, 1512
29Bv, 1513 19r
- Jep Madsen, Baldersbrønde, Lille h.,
(68) 1509 4v
- Jep Olsen, Bårse, 110+111 1508 7v
(ov. l.)
- Jep Olsen, Darup, Sømme h., 20
1508-1510 2r
- Jep Olsen, Lille Skensved, Ramsø h.,
40 1508 3v (ov. l.), 1513 6r (som ret-
telse til Jep Andersen)
- Jep Olsen, Skørpinge, Slagelse h.,
175 1508 11v
- Jep Olsen, Veddelev, 14, 1508-1510
1v, 1512 31v, 38v, 39v, 40v, 1513 1v
- Jep Olufsen (Olsen), Tjørnehoved,
Bårse h., 134 1508-1510 9v, r
- Jep Persen, Sundbylille, Lyng-
Fr.borg h., 26 1508-1510 2v, 1512
32r, 34v, 36r, 1513 4r
- Jep Persen, Sønder Jernløse, Merløse
h., 81 1508-1510 5v, r
- Jep Tygesen, smed, Roskilde, 10
1508-1510 1v, r, v
- JepVernitsen (Verckesen), Skibinge,
Bårse h., 121 1508-1510 8v, r, 1512
29Av, 1513 17
- Jon Børgesen (Byrissen), Helsingør,
1508 og 1510 2v
- Jon Clemensen, Kamstrup, Sømme
h., 19 1508 2r (ov. l.)
- Jon Gremersen, Ølsemagle, Ramsø
h., 44 1508-1510 4r, 3v, 4r 1513 7r
(gennemstreges)
- Jon (Jan) Persen, Lyngby, Flakke-
bjerg h., 174 1508-1510 11r, 10v,
1512 30v, 33v, 35r, 1513 22r
- Jost, købmand (?) i København, 1508
3r
- Juel, Hans, Bårse, 103 1508 7r (ov. l.)
- Juel, Jens (Jes), Lyngby, Flakkebjerg
h., 175 1508 11v (ov. l.), 174 1508-
1510 10v, 1512 30v, 33v, 35r, 37r,
1513 22v
- Juel, Laurids (Lasse), Hyllinge, Vol-
borg h., 92 1508 6r

- Juel Oluf, Allerslev, Bårse h., 132
1508-1510 9v, r, 8v, 1512 29 Br,
1513 18v
- Juel, Per, Ramsømagle, 53 1510 11v,
1512 36v, 1513 8r
- Jyde (Jude), Bertil, Roskilde, 12 1513
1r
- Jyde (Judhe), Christian, Sønder
Jernløse, Merløse h., 79 1508 5r
(ov. l.)
- Jyde (Jude), Hans, Ølsemagle, Ram-
sø h., 44 1508 4r (ov. l.)
- Jyde (Jude), Oluf, Valby, Sømme h.,
16 1508-1510 2r, v, r
- Jyde (Jwdhe), Per, Bårse, 104 1508
7r (ov. l.)
- Jørgen se: Bryde, Dyring
- Jørgen (Jørigen), Roskilde, 7 1508-
1510 og 1513 1r
- hr. Jørgen (Jørghen), Torup, Strø h.,
195 1512 39r, 41v, 1513 26r
- Jørgen Clemensen, Kamstrup, Søm-
me h., 19 1508 2r (ov. l.)
- Jørgen Lauridsen se: Jørgen Laurid-
sen Dyring
- Jøren (Jøren) Nielsen, Jenslev, Vol-
borg h., 85 1508 6r (ov. l.), 1512
28v, 33r, 35r, 1513 13Ar
- Karine Anders', Skibinge, Bårse h.,
113 1509 7v
- Karine Jeps, Skibinge, Bårse h., 126
1508-1510 9r, 8v
- Karine Niels', Store Fuglede, Ars h.,
189 1508 12v
- Kedelsmed (Kellesmet), Jens, Roskil-
de, 1508 2r, v, 3v, 5v, 6r
- Kirstine Peders se: Christine
- Kleinsmed (Clensmed), Lasse, Ros-
kilde, 8 1512 27r, 1513 1r
- Klaus se: Claus
- Klemens se :Clemens
- Klinte (Clinte), Jens, Roskilde, 5
1508-1510 1r, 1512 27r, 1513 1r
- Knud Andersen, Sønder Jernløse,
Merløse h., 78 1508-1510 5r
- Knud Esbernsen, Frøslev, Stevns h.,
94 1508-1510 6v, r, 1512 28v, 1513
14r
- Knud Madsen, Hyllinge, Volborg h.,
92 1509-1510 6r
- Knud Svendsen – se Krog
- Koch, Niels, købmand i København,
1508 3r, 1509 2v, 3r, 1510 3v, 4v,
5r
- Krafse, Niels, Ramsøgårde, 50 1512
36v, 1513 8r
- Kristian se: Christian
- Krog, Knud Svendsen, Skovhuse,
Bårse h., 146 1508-1510 10r, 9v,
1512 29Bv, 1513 19v
- Kruels /Kraels (?), Per, Tjørnehoved,
Bårse h., 138 1508 9v (ov. l.)
- Kuld, Mads, Store Fuglede, Ars h.,
192 1513 25v
- Kuld (Kul), Per, Store Fuglede, Ars
h., 188 og 191 1508-1510 12v, r,
11v, 1512 31r, 35v, 1513 25r-v
- Kaare, Hans, Lyngby, Flakkebjerg h.,
174 1508 11v (ov. l.)
- Kaare, Hans, Tjørnehoved, Bårse h.,
138 1508-1510 9v, r, 1512 29Br,
38r, 1513 18v
- Kaare, Jens, Bjerger, Flakkebjerg h.,
169 1508-1510 11r, 10v
- Kaare, Oluf, Allerslev, Bårse h., 128
1508-1510 9r, 8v, 1512 29Br, 1513
18r
- Kaare, Troels, Allerslev, Bårse h., 130
1508-1510 9r, 8v, 1512 29Br, 1513
18r
- Laghensfader, Hans Nielsen, Lyngby,
Flakkebjerg h., 172 1508-1509 11v,
1510 10v, 1512 30v, 33v, 35r, 37r,
1513 22r
- Lass Jensen, Kirke Skensved, Ramsø
h., 42, 1508 4r (ov. l.)
- Lasse se: Latter, L.
- Lasse, ansat i Agnete kloster (= Las-
se Latter?), 1509 12r (179), 1510
5r, 5v (81, 84)
- Lasse (Las) Hemmingsen, Snese, Bårse h., 149 1513 20r

- Lasse (Las) Jensen, Ishøj, 31 1508-1509 3r
- Lasse Persen, Smørumovre, 28 1509 2v, 1510 3r
- Latter, Lasse, (75, 21) 1509 5r 1510 2v
- Lauer, Oluf, Bårse, 109 1512 29Ar, 1513 15v (*gennemstreget*)
- Laurids (Lasse) se: Due, Dyring, Juel, Kleinsmed, Saxen, Smed, Sude, Tækker
- Laurids (Lasse) Andersen, Greve, Tune h., 35 1508-1510 3r, 1512 27v, 32r, 37v, 1513 5v
- Laurids (Laurens) Boesen, Olstrup, Fakse h., 95 1508-1510 6v, r, 1512 28v, 38r, 1513 14r
- Laurids Clausen, Tjørnehoved, Bårse h., 135 1508 9v (*ov. l.*)
- Laurids Ingvorsen (Iguorssen), Skibinge, Bårse h., 115 1508 8r (*ov. l.*), 1512 29Av, 1513 16v
- Laurids Jensen, Store Fuglede, 189 1508 12v *og* (*ov. l.*), 1509-1510 12v, 11v, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 25r
- Laurids Jensen, Sønder Jernløse, Merløse h., 72 1508 5r (*ov. l.*)
- Laurids (Lars) Jepsen, Jersie, Tune h., 37 1508 3v (*ov. l.*)
- Laurids Jepsen, Skibinge, Bårse h., 115 1508-1510 8r, 7v
- Laurids Madsen, Skibinge, Bårse h., 123 1508 8v (*ov. l.*)
- Laurids Mikkelsen, Slimminge, Bjæverskov h., 67 1508-1510 4v, r, v, 1512 28r, 32v, 37r, 39r, 40r, 41r, 1513 9r
- Laurids Olsen, Skibinge, Bårse h., 122 1508 8v (*ov. l.*)
- Laurids (Lasse) Olsen, Store Fuglede, Ars h., 187 1508-1510 12v, 11v, 1512 31r, 35v, 1513 24v
- Laurids Persen, Olstrup, Fakse h., 95 1508 6v (*ov. l.*)
- Laurids (Las) Persen, Reerslev, Tune h., 36 1508 3v (*ov. l.*)
- Lene, Jenslev, Volborg h., 85 1508-1510 5v, 6r
- Mads se Bager, Havtorn, Kuld
- Mads (Mates), ansat i Agnete kl., (73, 82) 1510 4v-5r
- Mads Hemmingsen, Egebjerg, Bårse h., 147 1508-1510 10r, 9v, 1512 29Bv, 1513 19v
- Mads Ipsen, Fensmark, 98 1508-1510 6v, 1512 28v, 33v, 37r, 1513 14v
- Mads Jensen, Glim, Sømme h., 21 1508 2r (*ov. l.*)
- Mads Jensen, Kirke Skensved, Ramsø h., 42 1508-1510 4r, 3r, 1513 6v
- Mads Jensen, Skibinge, Bårse h., 125 1508-1510 8v, r, 1512 29Br, 1513 17v, 18r
- Mads Jepsen, Kamstrup, Sømme h., 19 1508 2r
- Mads Jepsen (Ipsen), Sønder Jernløse, Merløse h., 76, 78 1508 5r (*ov. l.*), 1512 28r, 33r, 34v, 39r 41r, (Mat.) 1513 11r-v
- Mads Olsen, Hellested, Stevns h., 93 1508-1510 6v, r, 1512 33v, 37r, 38r, 1513 13Bv
- Mads Tygesen, Kyndeløse, Volborg h., 90 1508-1510 6r
- Mads Villadsen (Velassen), Kirke Skensved, Ramsø h., 42 1513 6v
- Meinstrup, fru Anne (Holgers), Sne-sere, Bårse h. og Brandelev, Hammer h., 1512 30r, 1513 20 r, 21r
- Merete (Merde) Anders', Endegårde, Bårse h., 127 1508 9r
- Mikkel se: Skobe
- Mikkel Ebbesen, Roskilde, (7) 1512 27r
- Mikkel Jensen, Skibinge, Bårse h., 112 1508-1510 7v
- Mikkel Madsen, Bårse, 105, 111 1510 7r, 1512 29Ar, 1513 15r, 16r (*gennemstreget*)
- Mikkel Nielsen, Sønder Jernløse, Merløse h., 71 1508 5r (*ov. l.*), 1512 28r, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r, 1513 9v
- Mogens (Moens) Nielsen, Jenslev, Volborg h., 88 1508-1510 6r, 5v,

- 1512 28v, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r,
1513 13Av
- Morten Andersen, Valby, Sømme h.,
16 1508 2r (ov. l.), 1512 31v, 36r,
38v, 39v, 40v, 1513 2r
- Morten Lauridsen se: Gren
- Morten Nielsen, Jenslev, Volborg h.,
86 1508 6r (ov. l.), 1512 28v, 33r,
35r, 1513 13Ar
- Munch, Niels, Bårse, 105 1512 29Ar,
1513 15r
- Munch, Oluf Nielsen, Bårse, 106-107
1508 7r (ov. l.), 7v, 1509-1510 7r,
1512 29Ar, 1513 15v
- Munch, Svend, Bårse, 107-108 1508
7v (ov. l.), 1509-1510 7r, 1512 29Ar,
1513 15v
- Møller(s), Else, Roskilde, 4 1508-10
1r, 1513 1r
- Neg, Oluf, Skibinge, Bårse h., 117
1508-1509 8r
- Niels se: Degn, Drucken, Holm, Hvid,
Koch, Krafse, Munch, Saxen, Su-
der, Ørs
- Niels Andersen, Sønder Jernløse,
Merløse h., 71 og 82 1508 5r, v,
1509-1510 4v, 1512 35r, 1513
12v
- Niels Clemensen, Skovhuse, Bårse
h., 140 og 142 1508-1510 9v, 10r,
9r, 1512 29Bv, 1513 19r
- Niels Hemmingsen, Rekkende, Bårse
h., 139 1508-1510 9v, r, 1512 29Br,
38r, 1513 18v (gennemstreget)
- Niels Hermansen, Allerslev, Bårse h.,
129 1508-1509 9r
- Niels Ipsen se: Holm
- Niels Jensen, Glim, Sømme h., 21
1508-1510 2v, 1512 27v, 31v, 36r,
38v, 39v, 40v, 1513 ved 3r
- Niels Jensen, Hjulebæk, Tybjerg h.,
97 1508 6v (ov. l.), 1510 6v, 1512
28v, 33v, 37r, 1513 14r
- Niels Jensen, Rye, Løve h., 178 1512
31r, 1513 23r- v
- Niels Jensen, Store Fuglede, Ars h.,
191 1508 12v (ov. l.), 1509-1510
12v, 11v
- Niels Jepsen (Ipsen), Sønder Jern-
løse, Merløse h., 81 1508 5v (ov. l.),
1512 28r, 33r, 34v, 39r, 41r, 1513
12r
- Niels (=Jens) Jepsen (Ipsen), Udlejre,
Jørlunde h., 24 1508-1510 2v, 1512
32r (Jens), 34v, 36r, 1513 3v
- Niels Jonsen, Ramsømagle, Ramsø
h., 54 1510 11v, 1512 36v, 1513 8r
- Niels Lauridsen, Torslundelille, Tune
h., 33 1508 3r (ov. l.)
- Niels Madsen, Smørumovre, Smørum
h., 29 1508 3r
- Niels Madsen, Tåstrup, Merløse h.,
69 1508 4v (ov. l.), 1510 4v, 1512
28r, 33r, 1513 9v
- Niels Mogensen (Moensen), Smøru-
movre, Smørum h., 28 1508 3r (ov.
l.), 1509 2v, 1510 3r
- Niels Mortensen, Skibinge, Bårse h.,
114 1508-1510 8r, 7v, 1512 29Av,
1513 16v
- Niels Olsen, Rye, Løve h., 179 1508-
1510 12r, 11r
- Niels Olsen, Skibinge, Bårse h., 118
1508-1510 8r, 7v, 1512 29Av, 1513
17r (Niels Olsens Bodil)
- Niels Olsen, Snesere, Bårse h., 154
1513 20v
- Niels Olsen, Ulstrup, Løve h., 183
1512 34r, 35v, 1513 24r
- Niels Olsen, Veddelev, Sømme h., 14
1508 1v (ov. l.)
- Niels Persen, Ramsømagle, Ramsø
h., 52 1510 11v, 1512 36v, 1513
8r
- Niels Persen, Roskilde, 5 1510 1r
- Niels Persen, Rye, Løve h., (178)
1510 11r
- Niels Tygesen, Glostrup, Smørum h.,
32 1508-1510 3r, 1512 32r, 36v,
38v, 39r, 41r, 1513 5r
- Niels Vernitsen (Verckesen), Skibi-
nge, Bårse h., 120 1508-1510 8v, r
1512 29Av, 1513 17r

- Niels Villadsen, Greve, Tune h., 35
1508 3r (ov. l.)
- Niels Villadsen (Vellassen), Kirke
Skensved, Tune h., 42 1513 6v (som
rettelse til Mads V.)
- Od (Oed) Hemmingsen, Smørum, 29
1508 3r (ov. l.), 1509-1510 2v, 3r,
1512 32r, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513
4r
- Odbo, Per, Roskilde, 7 1508-1510 1r
- Ole Madsen, Hellested, Stevns h., 93
1508 6v (ov. l.)
- Ole Persen, Frøslev, Stevns h., 94
1508 6v (ov. l.)
- Oluf se: Juel, Jyde, Kaare, Lauer,
Munch, Neg, Skaaning, Smed
- Oluf Andersen, Skovhuse, Skibinge,
Bårse h., 1509 10v
- Oluf Hansen, Bårse, 104 og 111 1508-
1510 7r, 6v, 1512 29Ar, 1513 15r
110, 16r
- Oluf Hansen, Sønder Jernløse, Mer-
løse h., 79 1508-1510 5r, 1512 28r,
33r, 34v, 39r, 40r, 41r, 1513 11v
- Oluf Hemmingsen, Baldersbrønde,
Lille h., 39 1508-1510 3v, 1512 32v,
1513 6r
- Oluf Hemmingsen, Kamstrup, 18
1512 27r, 1513 2v
- Oluf Ingvorsen (Iguorsen), Skovhuse,
Bårse h., 143 1512 29Bv, 1513 19r
- Oluf Ingvorsen, Udlejre, Lynge-Fre-
deriksborg h., 25 1513 3v
- Oluf Jensen, Bårse, 109 1513 15v
- Oluf Jensen, Lille Skensved, Ramsø
h., 41 1508 3v (ov. l.), 1513 6v
- Oluf Jensen, Vindinge, Hammer h.,
163 1508-1510 10v, r, 1512 30r,
1513 21r
- Oluf Jepsen (Ipsen), Nørre Jernløse,
Merløse h., 83 1508-1510 5v, 1512
28r, 33r, 35r, 38, 1513 12v
- Oluf Jonsen, Ramsø, 55? 1510 11v
- Oluf Jonsen, Ølstykke, 27 1508 2v
(ov. l.), 1512 34v, 36r, 38v, 39v, 40v,
1513 4r
- Oluf Jørgensen (Jorensen), Gørlev,
Løve h., 181 1508-1510 12r, 11r,
1512 34r, 35v, 1513 23v
- Oluf Knudsen, Udlejre, Jørlunde h.,
25 1508 2v (ov. l.), 1509 2v
- Oluf Lauridsen, Skibinge, Bårse h.,
122 1508-1510 8v, r, 1512 29Av,
1513 17v
- Oluf (Ole) Madsen, Kyndeløse, Vol-
borg h., 90 1508 6r (ov. l.), 1509-
1510 6r, 1512 28v, 33v, 35r, 37r,
41v, 1513 13Br
- Oluf (Ole) Mikkelsen, Skibinge, Bår-
se h., 112 1508 7v (ov. l.), 1512
29Av, 38r, 1513 16r
- Oluf Mikkelsen, Ølstykke, Jørlunde
h., 27 1508 2v
- Oluf Nielsen se: Munch
- Oluf Nielsen, Ishøj, Smørum h., 31
1508 3r (ov. l.), 1510 3r, 1512 32r,
36v, 38v, 39v, 40v, 1513 4v
- Oluf Nielsen, Oppe Sundby, Lynge-
Frederiksborg h., 23 1508-1510 2v
- Oluf Olsen, Veddelev, Sømme h., 13
1508-1510 1v, 1512 31v, 38v, 39v,
40v, 1513 1v
- Oluf Persen, Hastrup, Tune h., 38
1508-1510 3v, r, v, 1512 32v, 36v,
1513 6r
- Oluf Persen, Kløvested, Ramsø h., 48
1508-1509 4r
- Oluf Persen, Skovhuse, Bårse h.,
1508 10v
- Oluf Poulsen (Poelsen), Ramsømagle,
Ramsø h., 55 1512 36v, 1513 8r
- Oluf Svendsen (Suønssen), Tjørneho-
ved, Bårse h., 137 1508-1509 9v
- Oxe, Birgitte (Olufsdatter), priorinde
i Agnete kl. 1508-1515, 1508-1510
1r
- Oxe, Johan, 1510 12v
- Oxe, Torben, 1510 12r
- Per se: Fynbo, Gren, Hofmand, Juel,
Kruels (?), Kuld
- Per Andersen, Ramsømagle, Ramsø
h., 58, 1510 11v, 1512 36v, 1513 8v

- Per Andersen, Rye, Løve h., 179,
1509 12r, 1512 31r, 34r, 35v, 1513
23v
- Per Andersen, Smørumovre, Smørum
h., 28, 1509 2v
- Per Andersen, Sønder Jernløse, Mer-
løse h., 75-76, 1508-1510 5r, 1512
28r, 33r, 34v, 39r, 40r, 41r, 1513
10v
- Per Andersen, Torslundelille, Tune
h., 34 1512 27v, 32r, 37v, 1513 5v
- Per Andersen, Tåstrup, Johan Oxes
tjener, 1510 12v
- Per Andersen, Udlejre, Lyng-Frede-
riksborg h., 24, 1508 2v (ov. l.)
- Per Bentsen, Ramsø, 50 ?, 1510 11v
- Per Bentsen, Skibinge, Bårse h.,
(117), 1509 8r
- Per Jensen, Ramsøgård, 49 el. 50,
1510 11v
- Per Jensen, Sønder Jernløse, Merløse
h., 76, 81, 1509 5r, 1510 4v, 5r,
12v
- Per Jensen, Vindinge, Hammer h.,
165, 1508-1510 10v, r, 1512 30r
- Per Jepsen (Ipsen), Bårse, Bårse h.,
103, 1508-1510 7r, 6v, 1512 29Ar,
1513 15r
- Per Jepsen (Ipsen), Sønder Jernløse,
Merløse h., 72, 1508-10 5r, 4v, 1512
28r, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r, 1513
10r
- Per Jepsen, Vindinge, Hammer h.,
165 1513 21v (Jepsen muligvis fejl
for Jensen)
- Per Lauridsen, Bårse, Bårse h., 109,
1508-10 7v
- Per Lauridsen, Ramsømagle, Ramsø
h., 56, 1512 36v, 1513 8r
- Per Lauridsen, Store Fuglede, Ars h.,
184-85 og 191, 1508-1510 12r, 11r,
1512 31r, 34r, 35v, 1513 24r-v, 25v
- Per Lauridsen, Sønder Jernløse, Mer-
løse h., 80, 1508-1510 5v, r, 1512
28r, 33r, 34v, 39r, 40r, 41r, 1513
12r
- Per Madsen, Lyngby, Flakkebjerg h.,
173, 1508-1510 11v, 10v, 1512 30v,
33v, 35r, 1513 22v
- Per Madsen, Skibinge, Bårse h., 119,
1508 8r (ov. l.)
- Per Mikkelsen, Store Fuglede, Ars h.,
193, 1508-1510 12v, 11v, 1513 25v
- Per Mogensen (Moensen), Brandelev,
Hammer h., 157, 1513 21r
- Per Mortensen, Soderup, Merløse h.,
70, 1508 4v (gennemstreget)
- Per Nielsen, Gørlev, Løve h., 181,
1508-1510 12r, 11r, 1513 23v
- Per Olsen, Ølsemagle, Ramsø h., 44,
1512 32v, 1513 7r
- Per Olufsen (Olsen), Kløvested, Ram-
sø h., 48, 1509-1510 4r
- Per Persen, Smørumovre, 28, 1508 3r
- Per Persen, Soderup, Merløse h., 70,
1508 4v (ov. l.) 1509-1510 4v, 1512
28r, 33r, 34v, 38r, 1513 9v
- Per Svendsen, Rye, Løve h., 177,
1508-1510 11v, r, 1512 31r, 1513
23r
- Per Svendsen, Skibinge, Bårse h.
123, 1512 29Av, 1513 17v
- Per Trundsen, Skibinge, Bårse h.,
124, 1508 8v (ov. l.), 1510 8r, 1512
29Br, 1513 17v
- Poul, se: Glarmester
- Poul Hansen, Rye, Løve h., (175),
1508 11v, 1509 12r
- Priorinden (hun), 1509 6r, 12v, 1510
11v (189)
- Rasmus Hansen, Tjørnehoved, 136,
1508-1510 9v, r, 1512 29Br, 38r,
1513 18v
- Rasmus Petri, Skibinge, Bårse h.,
126, 1513 18r
- Sadelmagers, Margrete, Roskilde,
1513 1r
- Sadelmager, Per (død?), Roskilde
1508 1r (note)
- Saxen, Laurids, Sønder Jernløse,
Merløse h., 74, 1508-10 5 r, 1512
28r, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r, 1513 10v

- Saxen, Niels, Sønder Jernløse, Merløse h., 73, 1508 5r (ov. l.)
- Skobe (Skowe), Mikkell, Stuby, Hammer h., 167, 1508-1510 11r, 10r, 1512 30v, 1513 21v
- Skriver, Jep, 1513 41v
- Skrædder (Skredere), Anders, Reerslev, Tune h., 36, 1508-1510 3v, r, v, 1512 32r, 36v, 38v, 39v, 41r, 1513 5v
- Skrædder, Jep, Kløvested, Ramsø h., 48, 1512 27v, 32v, 36v, 39r, 40r, 41r, 1513 7v
- Skrædder, Per, Roskilde, 12, 1508-1510 1r-v
- Skaaning, hr. Oluf, København, (84, 88), 1508 5v, 6r
- Smed, Anders, Endegårde, Bårse h., 127, 1508 9r (ov. l.), 1509-1510 8v, 1512 29Br, 1513 18r
- Smed(s), Bodil (død?), Roskilde 2 1508 1r
- Smed, Jep Tygesen, Roskilde, 10 1508-10 1v, 1r, 1v
- Smed, Laurids (Lasse), Allerslev og Tjørnehoved, 131 og 134, 1508 9v (ov. l.), 1508-10 9r, 8v, 1512 29 Br, 1513 18v
- Smed, Oluf, Roskilde, 10, 1512 27 r, 1513 1r
- Sommer, Hans, Bårse, 100, 1508-1510 7r, 6v, 1512 29Ar
- Sommer, Henrik, Bårse, 100, 1508 7r (ov. l.), 1513 14v
- Suder, Jens, Store Fuglede, Ars h., 188, 1508 12r (gennemstregtet)
- Suder, Niels, Bjerger, Flakkebjerg h., 169, 1508 11r
- Sværdfejer (Suerdfeyr), Anders, Roskilde, 8, 1508-1509 1r
- Svend se: Munch
- Svend Davidsen, Store Fuglede, Ars h., 190, 1508-1510 12v, 11v, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 25v
- Svend Mikkelsen, Skibinge, Bårse h., 116, 1508-1510 8r, 7v, 1512 29Av, 1513 16v
- Søren se: Feylere, Fynbo
- Søren Lauridsen, Rye, Løve h., 178, 1508 11v (ov. l.)
- Søren (Søffren) Olsen, Sønder Jernløse, Merløse h., 77-78, 1508 5r (ov. l.), 1512 28r, 33r, 34v, 39r, 40r, 41r, 1513 11r-v
- Tinckel, Jens, Ulstrup, Løve h., 182-3, 1508-10 12r, 11r, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 24r
- Tor, Soderup, Merløse h., 70, 1508 4v (ov. l.)
- Troels se: Kaare
- Tromper, Hans, købmand (?) i København, (46), 1508 4r
- Tyge Madsen (Matzenæ), Kyndeløse, Volborg h., 91, 1508-1510 6r, 1512 28v, 33v, 35r, 37r, 39r, 40r, 41v, 1513 13Bv
- Tyge Olsen, Herstedvester, Smørum h., 30, 1508-1510 3r, 2v, 3r, 1512 32r, 36v, 38v, 39v, 40v, 1513 4v
- Tækker (Teckere) Lasse, Roskilde, 6, 1510 1r, 1512 27r, 1513 1r
- Tømmermand, Ingvor, Roskilde, 8, 1509-1510 1r
- Unger, Anders, Kløvested, Ramsø h., 46, 1508 4r (ov. l.)
- Unger, Jens, Store Fuglede, Ars h., (193), 1508 12r
- Vernike Truelsen, Allerslev, Bårse h., 130, 1508 9r (ov. l.)
- Villiom, Ramsøllille, 61, 1510 11v, 1512 37r, 1513 8v
- Villum, Gundsøllille, Sømme h., 15, 1508 1v (ov. l.)
- Ørs, Jes = Niels Ø. (?), Ramsøgårde, 49, 1510 11v, 1512 36v, 1513 8r

Stednavne

- Allerslev (Alffuersløff), Bårse h. 128-33, 1508 *9r-v*, 1509 *9r*, 1510 *8v-9r*, 1512 *29 Br*, 1513 *18r-v*
- Antvorskov 1510 *10v*
- Ars h. 1508-1509 *11r-v*, 1509 *12 r-v*, 1510 *11r*, 1512 *31r*, *34r*, *35 v*, 1513 *24r*
- Baldersbrønde, Høje Tåstrup s., Lille h. (nu Smørum h.) 39, 1508-1510 *3v*, 1512 *32v*, *36v 37r-v*, *38v, 40r*, *41r*, 1513 *6r*
- (Sønder) Bjerger (Bierie), (V.) Flakkebjerg h. 169-70, 1508-1509 *11r*, 1510 *10v*, 1512 *30v*, *33v*, *35r 37r*, 1513 *21v*
- Bjæverskov h. 1508-1510 *4r*, 1512 *28r*, *32v*, *37r*, 1513 *8v*
- Brandelev, Næstelsø s., Hammer h. 157-61, 1512 *30r*, 1513 *21r*
- Brordrup, Gadstrup s., Ramsø h. 63-64, 1510 *11v*, 1512 *37r*, 1513 *8v*
- (By)tinget, Roskilde, 1509-10, 1513 *1r*
- Bårse 100-111, 1508 *7r-v*, 1509 *6v-7v*, 1510 *6v-7r*, 1512 *29Ar* 1513 *14v-16r*
- Bårse h. 1508 *7r*, 1509-1510 *6v*, 1512 *29Ar*, *38r*, 1513 *14v*
- Darup (Daretorp), Vor Frue s., Sømme h. 20, 1508-1510 *2r*, 1512 *31v*, *36r*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *3r*
- Dronningholm, 1508 *2v*
- Egebjerg, Skibinge s., Bårse h. 147, 1508-1509 *10r*, 1510 *9v*, 1512 *29Bv*, *38r*, 1513 *19v-20r*
- Endegård, Skibinge s., Bårse h. 127, 1508 *9r*, 1509-10 *8v*, 1512 *29Ar*, *29Br*, 1513 *18r*
- Fakse h., 1508 *6v*, 1509-1510 *6r*, 1513 *14r*
- Fensmark, Tybjerg h. 98-99, 1508-1510 *6v*, 1512 *28v*, *33v*, *37r*, 1513 *14v*
- Flakkebjerg h., 1508-1509 *11r*, 1510 *10v*, 1512 *30v*, *33v*, *35r*, *37r*, 1513 *21v*
- Frøslev, Stevns h. 94, 1508 *6v*, 1509-1510 *6r*, 1512 *28v*, *33v*, *35r*, *37r*, 1513 *14r*
- (Store) Fuglede (Fuglede Magle), Ars h. 184-193, 1508-1509 *12r-v*, 1510 *11r-v*, 1512 *31r*, *34r*, *35v*, 1513 *24r-26r*
- Glim, Sømme h. 21, 1508-1509 *2r*, 1510 *2v*, 1512 *27v*, *31v*, *36r*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *3A*
- Glostrup, Smørum h. 32, 1508-1510 *3r*, 1512 *32r*, *36v*, *38v*, *39v*, *41r*, 1513 *5r*
- Greve, Tune h. 35, 1508-1510 *3r*, 1512 *27v*, *32r*, *36r*, *37v*, 1513 *5v*
- Gundsøllille (Guttingssøllille), Kirkerup s., Sømme h. 15, 1508-1510 *1v*, 1512 *31v*, *37v*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *1v-2r*
- Gørlev (Gerløffue), Løve h. 181, 1508-1509 *12r*, 1510 *11r*, 1512 *31r, 34r*, *35v*, 1513 *23v*
- Hammer h., 1508-1509 *10v*, 1510 *10r*, 1512 *30r*, 1513 *21r*
- Hastrup, Snoldelev s., Tune h. 38, 1508 *3v*, 1509 *3r*, 1510 *3v*, 1512 *32v*, *36v*, 1513 *6r*
- Hellested, Stevns h. 93, 1508 *6v*, 1509-1510 *6r*, 1512 *33v*, *37r*, *38r*, 1513 *13Bv*
- Helsingør, 1508 *2v*, 1510 *2v*
- Hersegade, Roskilde, 1508 *1r-v*, 1509-10, 1513 *1r*
- Herslev, Sømme h. 22, 1508 *2v*, 1509 *2r*, 1510 *2v*, 1512 *27v*, *31v*, *34v*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *3r-v*

- Herstedvester, Smørum h. 30, 1508 3r, 1509-1510 2v, 1512 32r, 36v, 38v, 39v, 40v, 1513 4v
- Hjulebæk, Herlufmagle s., Tybjerg h. 97, 1508-1510 6v, 1512 28v, 33v, 37r, 1513 14r
- Holbæk 1509 4v
- Hyllinge, Volborg h. 92, 1508-1510 6r, 1512 33v, 35r, 1513 13Bv
- Ishøj (Ysøffue), Lille h. (nu Smørum h.) 31, 1508-1510 3r, 1512 32r, 36v, 38v, 39v, 40v, 1513 4v
- Jenslev, Volborg h. 84-89, 1508 5v-6r, 1509-1510 5v, 1512 28v, 33r, 35r, 39r, 40r, 41r, 1513 12v-13Ar
- Jersie, Tune h. 37, 1508 3v, 1509 3r, 1510 3v, 1512 27v, 1513 6r
- Jørlunde (Jørlinge) h., (nu Ølstykke h.) 1508-1510 2v, 1512 31v, 34v, 36r, 1513 3v
- Kalundborg 1508 12r-v
- Kamstrup, Sømme h. 17-19, 1508 2r, 1509 1v-2r, 1510 2r, 1512 27r, 31v, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513 2r-v
- Kløvested (Cleffwestedhæ), N. Dalby s., Ramsø h. 46-48, 1508-10 4r, 1512 27v, 32v, 36v, 39r, 40r, 41r, 1513 7r-8r
- Kyndeløse, Hyllinge s., Volborg h. 90-91, 1508-1510 6r, 1512 28v, 33v, 35r, 37r, 39r, 40r, 41v, 1513 13 Br-v
- København, 1508 3r, 4r, 5r-v, 6r, 1509 1v, 2v, 3r-v, 4r, 1510 2v, 3v, 4r-v, 5r, 6r
- Køge, 1508 3v, 4r, 1509 4r, 6r
- Lille h., (nu Smørum h.) 1508-1510 3v, 1512 36v, 1513 6r
- Lundby (Lywngby), Hammer h. 168, 1508-1509 11r, 1510 10r, 1512 30v, 1513 21v
- Lundby (Lyndby), Tjæreby s., Slagelse h. 176, 1508-1509 11v, 1510 11r, 1512 33v, 37v, 1513 23r
- Lyngby (Lywngby), Eggeslevmagle s., Flakkebjerg h. 171-174, 1508-1509 11r-v, 1510 10v, 1512 30v, 33v, 35r, 37r, 1513 22r-v
- Løve h., 1508-1509 11v, 1510 11r, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 23r
- Merløse h., 1508-1510 4v, 1512 28r, 33r, 34v, 38r, 1513 9v
- Næsbygård, 1509 6v
- Nørre Jernløse, Merløse h. 83, 1508-10 5v, 1512 28v, 33r, 35r, 38r, 1513 12v
- Olstrup (Oelstorp), Ulse s., Faxe h. 95-96, 1508 6v, 1509-1510 6r, 1512 28v, 38r, 1513 14r
- Oppe Sundby, Jørlunde h. (nu: Lynge-Fr.borg h.) 23, 1508-1510 2v, 1512 31v, 34v, 36r, 1513 3v
- Provstrup, Osted s., Volborg h. 194, 1508-1509 12v, 1509 6v, 1510 11v, 1512 38r, 1513 26r
- Ramsø h. 40-64, 1508-1510 3v, 12v, 1510 11v, 1512 27v, 32v, 36v, 1513 6r
- Ramsøgård, Gadstrup s., Ramsø h. 49-50, 1510 11v, 1512 36v, 1513 8r
- Ramsøllille, Gadstrup s., Ramsø h. 59-61, 1512 37r, 1513 8v
- Ramsømagle, Gadstrup s., Ramsø h. 51-58, 1512 36v, 1513 8r-v
- Reerslev, Tune h. 36, 1508 3v, 1509 3r, 1510 3v, 1512 32r, 36v, 38v, 39v, 41r, 1513 5v
- Rekkende (Recken), Allerslev s., Bårse h. 139, 1508-1509 9v, 1510 9r, 1512 29Br, 38r, 1513 18v
- Ringsted h. 1508-1510 4v, 1512 33r, 34v, 37v, 1513 9v
- Roskilde 1-12, 1508 1r-v, 1509 1r, 1510 1r-v, 1512 27r, 1513 1r
- Rye (Rygeth), Gørlev s., Løve h. 177-180, 1508-1509 11v-12r, 1510 11r, 1512 31r, 34r, 35v, 1513 23r-v

- Sankt Mikkel's kirkegård, Roskilde, 1509 *1r*
- Skensvedlille (nu Lille S.), Højelse s., Ramsø h. 40-41, 1508-1510 *3v*, 1512 *27v*, *32v*, *36v*, *38v*, *40r*, *41r*, 1513 *6r-v*
- Skensvedmagle (nu Kirke S.) s., Ramsø h., (nu Tune h.) 42, 1508 *4r*, 1509-1510 *3v*, 1512 *32v*, *36v*, 1513 *6v*
- Skibinge (Skiffuinge), Bårse h. 112-126, 1508-1509 *7v-9r*, 1510 *7v-8v*, 1512 *29Av*, *38r*, 1513 *16r-18r*
- Skovhuse, Skibinge s., Bårse h. 140-146, 1508-1509 *9v-10v*, 1510 *9r-v*, 1512 *29Bv*, *38r*, 1513 *19r-20v*
- Skørpinge (Skirpinge), Slagelse h. 175, 1508-1509 *11v*, 1510 *10v*, 1512 *30v*, *33v*, *35v*, 1513 *22v*
- Slagelse h. 1508-1509 *11v*, 1510 *10v*
- Slimminge, Bjæverskov h. 65-67, 1508 *4r-v*, 1509 *4r*, 1510 *4r-v*, 1512 *28v*, *32v*, *37r*, *39r*, *40r*, *41r*, 1513 *8v-9v*
- Smede(gilde)gården, Roskilde, 1509-10, 1513 *1r*
- Smørum h. 1508 *3r*, 1509 *2v*, 1510 *3r*, 1512 *27v*, *32r*, *34v*, *36r*, 1513 *4r*
- Smørum(ovre), Smørum h. 28-29, 1508 *3r*, 1509 *2v*, 1510 *3r*, 1512 *27v*, *32r*, *34v*, *36r*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *4r*
- Snesere, Bårse h. 148-156, 1512 *30r*, *37r*, *40r*, *41v*, 1513 *20r-v*
- Soderup, Merløse h. 70, 1508-1510 *4v*, 1512 *28r*, *33r*, *34v*, *38r*, 1513 *9v*
- Sortebrødre (Roskilde), 1509 *12v*
- Stevns h. 1508 *6v*, 1509-1510 *6r*, 1512 *28v*, *33v*, *35r*, *37r*, *38r*, 1513 *13v*
- Stubby, Kastrup s., Hammer h. 166-167, 1508-1509 *11r*, 1510 *10r*, 1512 *30v*, *38r*, 1513 *21v*
- Sundbylille (Synbylille), Jørlunde h. (nu Ølstykke h.) 26, 1508-1510 *2v*, 1512 *32r*, *34v*, *36r*, 1513 *4v*
- Swerdstrupe (*fejl for Svenstrup?*), 1510 *12v*
- Sværdborg, Hammer h. 162, 1512 *30r*, 1513 *21r*
- Søgaard, Bårse, 1508-10 *7v*
- Sømme (Semme) h. 1508-1510 *1r*, 1512 *27r*, *34v*, *36r*, *37v*, *38v*, 1513 *1r*
- Sønder Jernløse (Jerløse), Merløse h. 71-82, 1508 *5r-v*, 1509-1510 *4v-5v*, 1512 *28r*, *33r*, *34v-35r*, *38r*, *39r*, *40r*, *41r*, 1513 *9v-12v*
- Tjørnehoved (Tyrnehøvet), Allerslev s., Bårse h. 134-138, 1508-1509 *9v*, 1510 *9r*, 1512 *29Br*, *38r*, 1513 *18v*
- Torslundelille (nu Barfredshøj), Reerslev s., Tune h. 33-34, 1508-1510 *3r*, 1512 *27v*, *32r*, *37v*, 1513 *5r-v*
- Torup kirke på Halsnæs 195, 1512 *39r*, *41v*, 1513 *26r*
- Tune h. 1508-1510 *3r*, 1512 *32r*, *37v*, 1513 *5r*
- Tybjerg (Tidebierigs) h. 1508-1510 *6v*, 1512 *28v*, *33v*, *37r*, 1513 *14r*
- Tåstrup, Merløse h. 69, 1508-1510 *4v*, 1512 *28r*, *33r*, 1513 *9v*
- Udlejre (Vdlære), Ølstykke s., Jørlunde h. (nu: Ølstykke h.) 24-25, 1508-1510 *2v*, 1512 *32r*, *34v*, *36r*, 1513 *3v*
- Ulstrup, Gørlev s., Løve h. 182-183, 1508-1509 *12r*, 1510 *11r*, 1512 *31r*, *34r*, *35v*, 1513 *24r*
- Valby, Ågerup s., Sømme h. 16, 1508 *2r*, 1509 *1v*, 1510 *2r*, 1512 *31v*, *36r*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *2r*
- Veddelev, Sømme h. 13-14, 1508-1510 *1v*, 1512 *31v*, *38v*, *39v*, *40v*, 1513 *1v*
- Vigersted (Vierstadh), Ringsted h. 68, 1508-1510 *4v*, 1512 *33r*, *34v*, *37v*, *38r*, 1513 *9v*
- Vindinge (Overv.), Sværdborg s.,

- Hammer h. 163-165, 1508-1509
10v, 1510 10r, 1512 30r 38r, 1513
21r-v
- Volborg (Valburgs) h 1512 28v, 33r,
35r, 1513 12v
- Ølsemagle, Ramsø h. 43-45, 1508 4r,
1509 3v, 4r, 1510 4r, 1512 27v, 32v,
36v, 1513 7r
- Ølstykke, Jørlunde h. (nu Ølstykke
h.) 27, 1508-1510 2v, 1512 27v, 32r,
34v, 36r, 38v, 39v, 40v, 1513 4r
- Ørsted, Ramsø h. 64, 1510-1511 11v
(fejlskrevet Ostade), 1512 37r, 1513
8v

